

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tarnobrzega na lata 2016-2023

INSTYTUT BADAWCZY IPC SPÓŁKA Z O.O.

UL. OSTROWSKIEGO 9, 53-238 WROCŁAW

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	2
2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.....	4
2.1.Strategia Rozwoju Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020	4
2.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego MiastaTarnobrzega ..	7
2.3.Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tarnobrzeg.....	10
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	13
3.1. Diagnoza zjawisk społecznych	13
3.2. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej	56
3.3. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej	71
3.4. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	91
3.5. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej	134
4. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	147
4.1. Stan kryzysowy i obszar zdegradowany	147
4.2.Obszar zdegradowany w Tarnobrzegu	155
4.3.Obszary zdegradowane społeczne w ocenie mieszkańców miasta	172
4.4.Obszary zdegradowane społeczne w ocenie liderów opinii społecznej.....	184
4.5.Obszar zdegradowany w Tarnobrzegu – podsumowanie	192
4.6. Obszar rewitalizacji w Tarnobrzegu.....	196
5. Wizja obszaru rewitalizacji	210
6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań.....	212
6. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	218
7. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	272
8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności	276
9. Indykatywne ramy finansowe	292
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji.....	293
Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji	293
Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji	305
11. System realizacji programu rewitalizacji oraz monitoring	306
Spis map, wykresów i tabel	311
Załączniki	316
Załącznik 1. Wykaz organizacji pozarządowych	316

1. WSTĘP

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego.

Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jego otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą.

Po drugie proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, tj. być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze miasta, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej,
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej;
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Oznacza to, że sam proces powinien być tak zaplanowany, aby umożliwić czynny udział wybranych grup społecznych i tzw. aktorów rozwoju lokalnego. Udział interesariuszy powinien zostać zaplanowany zarówno na etapie tworzenia programu rewitalizacji, jak również na etapie jego realizacji, w tym ewaluacji. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji wskazany jest udział interesariuszy zarówno na etapie diagnozy, jak również planowania poszczególnych celów i działań rewitalizacyjnych.

2. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

2.1. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TARNOBRZEGA NA LATA 2014-2020

Dokumentem strategicznym określającym kierunki rozwoju podmiotowej jednostki terytorialnej jest *Strategia Rozwoju Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020*. Zgodnie z przedstawioną w niej, ujętą w sposób syntetyczny, wizją *pożądaną obraz Tarnobrzega roku 2020 to miasto stabilne i bezpieczne, które poprzez optymalne wykorzystanie swego potencjału oraz procesów rewitalizacji obszarów po przemyśle siarkowym zapewnia miejsca pracy oraz godziwe warunki życia swoich mieszkańców*. Natomiast Misją *Strategii* jest *wsparcie samorządu w osiągnięciu trwałego i zrównoważonego rozwoju Tarnobrzega poprzez inspirowanie i koordynację działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia i rozwijanie innowacyjnego potencjału gospodarczego z troską o bezpieczeństwo i zachowanie walorów lokalnego dziedzictwa*.

Cele strategiczne, tj. cele z długim horyzontem czasowym, wynikające z wizji rozwoju i stanowiące jej konkretyzację, zostały sformułowane w zgodzie z zasadą rozwoju zrównoważonego i obejmują:

- I. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwinięcie jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego Tarnobrzega
- II. Wzrost poziomu i jakości życia, poprawa spójności społecznej oraz wzmocnienie aktywności obywatelskiej
- III. Poprawa wykorzystania zasobów przyrodniczych, wzmocnienie ochrony przed zagrożeniami oraz rozwój przestrzenny Tarnobrzega jako bieguna wzrostu.

Z kolei cele operacyjne określają obszary działań, które będą podejmowane dla osiągnięcia stanu rozwoju wyrażonego opisem misji oraz przez cele strategiczne. Przyjęte cele operacyjne odnoszą się co sfery gospodarczej, społecznej oraz środowiskowo-przestrzennej:

Strefa gospodarcza:

- Obszar A.1 Strefy aktywności gospodarczej:
 - Rozbudowa i rozwój Tarnobrzeskiego Parku Technologiczno-Przemysłowego oraz stref inwestycyjnych
- Obszar A.2 Rozwój turystyki:
 - Wykreowanie atrakcyjnej oferty turystycznej bazującej na lokalnych zasobach i współpracy z sąsiednimi gminami
- Obszar A.3 Promocja oraz informacja gospodarcza:
 - Promocja gospodarcza Miasta i wdrożenie kompleksowego systemu obsługi inwestorów
- Obszar A.4 Otoczenie biznesu:
 - Poszerzenie oferty i zakresu usług na rzecz sektora przedsiębiorczości
- Obszar A.5 Współpraca ponadlokalna:

- Wzrost liczby i zakresu projektów partnerskich oraz rozwój komunikacji z pobliskimi jednostkami samorządowymi
- Rozwój funkcji Tarnobrzega jako subregionalnego bieguna wzrostu

Strefa społeczna:

- Obszar B.1 Edukacja:
 - Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych
- Obszar B.2 Zdrowie publiczne:
 - Wzrost dostępności kompleksowej opieki medycznej i jakości systemu ochrony zdrowia
- Obszar B.3 Włączenie społeczne:
 - Poprawa integracji społecznej
 - Wzrost aktywności zawodowej i poprawa adaptacyjności
- Obszar B.4 Kultura:
 - Rewitalizacja oraz optymalne wykorzystanie obiektów i zasobów dziedzictwa kulturowego
 - Zbudowanie zintegrowanej oferty kulturalnej dla mieszkańców i przyjezdnych.
- Obszar B.5 Sport powszechny:
 - Poprawa stanu i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- Obszar B.6 Instytucje społeczeństwa obywatelskiego:
 - Wzrost aktywności obywatelskiej oraz współpracy instytucji społecznych z publicznymi

Strefa środowiskowo-przestrzenna:

- Obszar C.1 Infrastruktura techniczna:
 - Poprawa stanu, rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury technicznej
- Obszar C.2 Dostępność komunikacyjna:
 - Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej
 - Poprawa dostępu do technologii informacyjnych oraz rozwój e-usług
- Obszar C.3 Ochrona przed zagrożeniami:
 - Poprawa stopnia zabezpieczenia mieszkańców przed zagrożeniami naturalnymi oraz technologicznymi.
 - Rozwój systemów zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego
- Obszar C.4 Bezpieczeństwo energetyczne:
 - Promocja i rozwój stosowania odnawianych źródeł oraz efektywnego wykorzystania energii
- Obszar C.5 Ład przestrzenny:
 - Rewitalizacja obszarów miejskich i przemysłowych
 - Kompleksowe uporządkowanie przestrzeni publicznej Miasta
 - Poprawa spójności przestrzennej osiedli tarnobrzeskich.

W odniesieniu do każdego z powyższych celów operacyjnych określono kierunki działań. Na tym poziomie przewidziano inicjowanie projektów o różnej skali i zasięgu.

W celu konkretyzacji zapisów planowanej strategii działań oraz wyróżnienia priorytetów inwestycyjnych zostały opracowane propozycje projektów, które mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia zamierzonych celów. Projekty te odzwierciedlają realne możliwości pozyskania zewnętrznego wsparcia finansowego i mają szczególne znaczenie dla osiągnięcia przyjętej wizji rozwoju Miasta. Indykatoryna lista projektów w perspektywie 2014-2020 obejmuje następujące:

1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych po przemyśle siarkowym poprzez kompleksowe wyposażenie Jeziora Tarnobrzeskiego i jego otoczenia w infrastrukturę umożliwiającą rozwój funkcji gospodarczych ukierunkowanych na usługi związane z turystyką i rekreacją oraz rewitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego miasta.
2. Wzrost dostępności komunikacyjnej Tarnobrzega poprzez budowę drogi obwodowej.
3. Rozbudowa Tarnobrzeskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego – II etap Nagnajów-Sobów-Ocice.
4. Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych na terenach gmin wchodzących w skład miejskiego obszaru funkcjonalnego miasta Tarnobrzega – projekt planowany do realizacji w formule ZIT.
5. System zabezpieczenia przeciwpowodziowego infrastruktury kanalizacyjnej w Tarnobrzegu.
6. Wdrażanie programu zrównoważonej mobilności miejskiej poprzez budowę sieci ścieżek rowerowych na obszarze funkcjonalnym miasta Tarnobrzega – projekt planowany do realizacji w formule ZIT.
7. Współpraca partnerska miast Tarnobrzeg, Sandomierz i Stalowa Wola na rzecz wykorzystania potencjału kulturowego, przyrodniczego oraz gospodarczego w układzie trójpolarnym – projekt partnerski planowany do realizacji w formule ponadregionalnej.

2.2. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTATARNOBZRZEGA

Założenia polityki przestrzennej, koordynujące działania samorządu lokalnego w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym miasta, zostały przedstawione w *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*, przyjętym Uchwałą Nr XXX/280/2016 Rady Miasta Tarnobrzega.

Studium jako wewnętrzny dokument władz samorządowych nie jest aktem prawa miejscowego, nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu ani nie przesądza o użytkowaniu terenów. Ustalenia Studium są jednak wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tekst *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega* składa się z dwóch części:

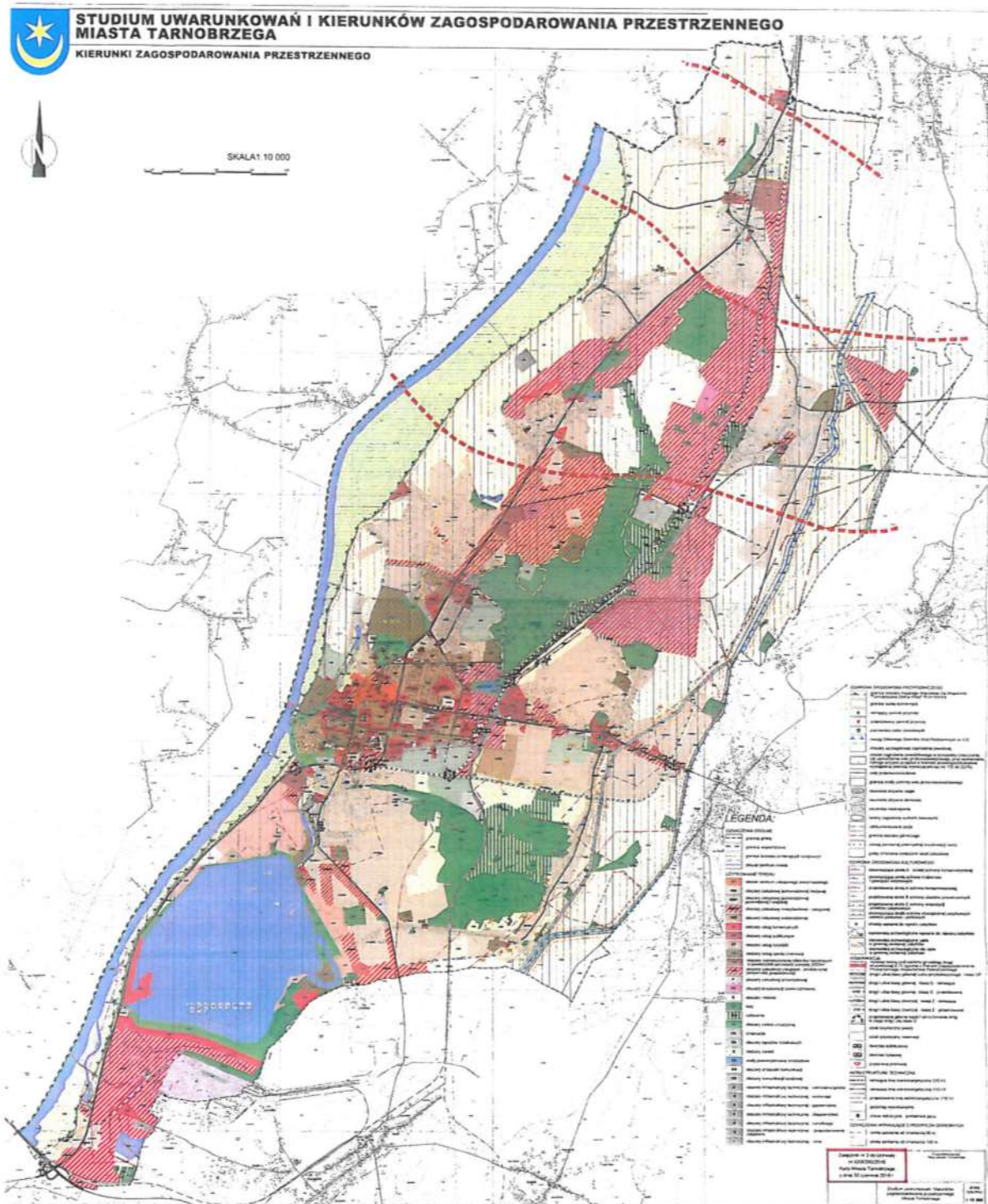
1. Część tekstowa, składająca się z czterech części:
 - Część I Wprowadzenie
 - Część II Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego
 - Część III Kierunki rozwoju przestrzennego
 - Część IV Synteza i uzasadnienie
2. Część graficzna, składająca się z dwóch rysunków (w skali 1: 10 000):
 - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego
 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Głównym celem *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega* jest, poprzez rozpoznanie i diagnozę aktualnej sytuacji miasta, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem, sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej miasta. W tym celu określono:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy,
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego,
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej,

- obszary, dla których miasto zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych,
- obiekty i obszary dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym,
- obszary lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m².

Mapa 1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Tarnobrzega

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega

2.3. LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA TARNOBRZEG

Zadania z zakresu rewitalizacji na obszarze miasta prowadzone były w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tarnobrzeg*. Zaktualizowany dokument został przyjęty Uchwałą Nr V/71/2011 Rady Miasta Tarnobrzeg z dnia 27 stycznia 2011 r. Konieczność aktualizacji związana była z wejściem w życie w dniu 16 lipca 2010 Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 9 czerwca 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Celem *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tarnobrzeg* jest wyprowadzenie miasta z sytuacji kryzysowej obejmującej degradację przestrzeni miejskiej, gospodarczej oraz ekologicznej poprzez znalezienie dla wyodrębnionych obszarów nowych funkcji oraz stworzenie warunków do bardziej dynamicznego i nastawionego na potrzeby lokalne rozwoju. *Program* powinien spełnić następujące zadania:

- poprawa estetyki przestrzeni miejskiej,
- porządkowanie „starej” tkanki urbanistycznej
- rewaloryzacja obiektów o wartościach oraz znaczeniu historycznym i architektonicznym,
- stworzenie warunków do zmiany struktury społecznej w rewitalizowanych obszarach,
- stworzenie warunków dla rozwoju nowych form aktywności gospodarczej,
- zwiększenie potencjału kulturalnego i turystycznego miasta,
- poprawa jakości życia mieszkańców, w tym m.in. w zakresie warunków mieszkaniowych, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- wzmocnienie identyfikacji mieszkańców z miastem.

Jako kryteria delimitacji w celu wyznaczenia obszarów przeznaczonych do rewitalizacji przyjęto następujące cechy:

- A. wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;
- B. wysoka stopa długotrwałego bezrobocia;
- C. niekorzystne trendy demograficzne;
- D. niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania kształcenia;
- E. szczególnie wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;
- F. szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
- G. niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;
- H. wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
- I. porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;
- J. niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Na terenie miasta wyodrębniono trzy obszary przewidziane do działań rewitalizacyjnych. Jako strefy rewitalizacyjne o kluczowym znaczeniu, które mogą stanowić zaczyn pozytywnych zmian w procesie rozwoju miasta uznano strefy oznaczone literami A, B, C. Dwie pierwsze odnoszą się do terenów miejskich, natomiast strefa rewitalizacyjna C odnosi się do zrehabilitowanego wyrobiska po byłej odkrywkowej kopalni Machów i jego bezpośredniego otoczenia. Dodatkowo wewnątrz stref A oraz B wyodrębniono strefy A1 i B1, które są obszarami szczególnej degradacji.

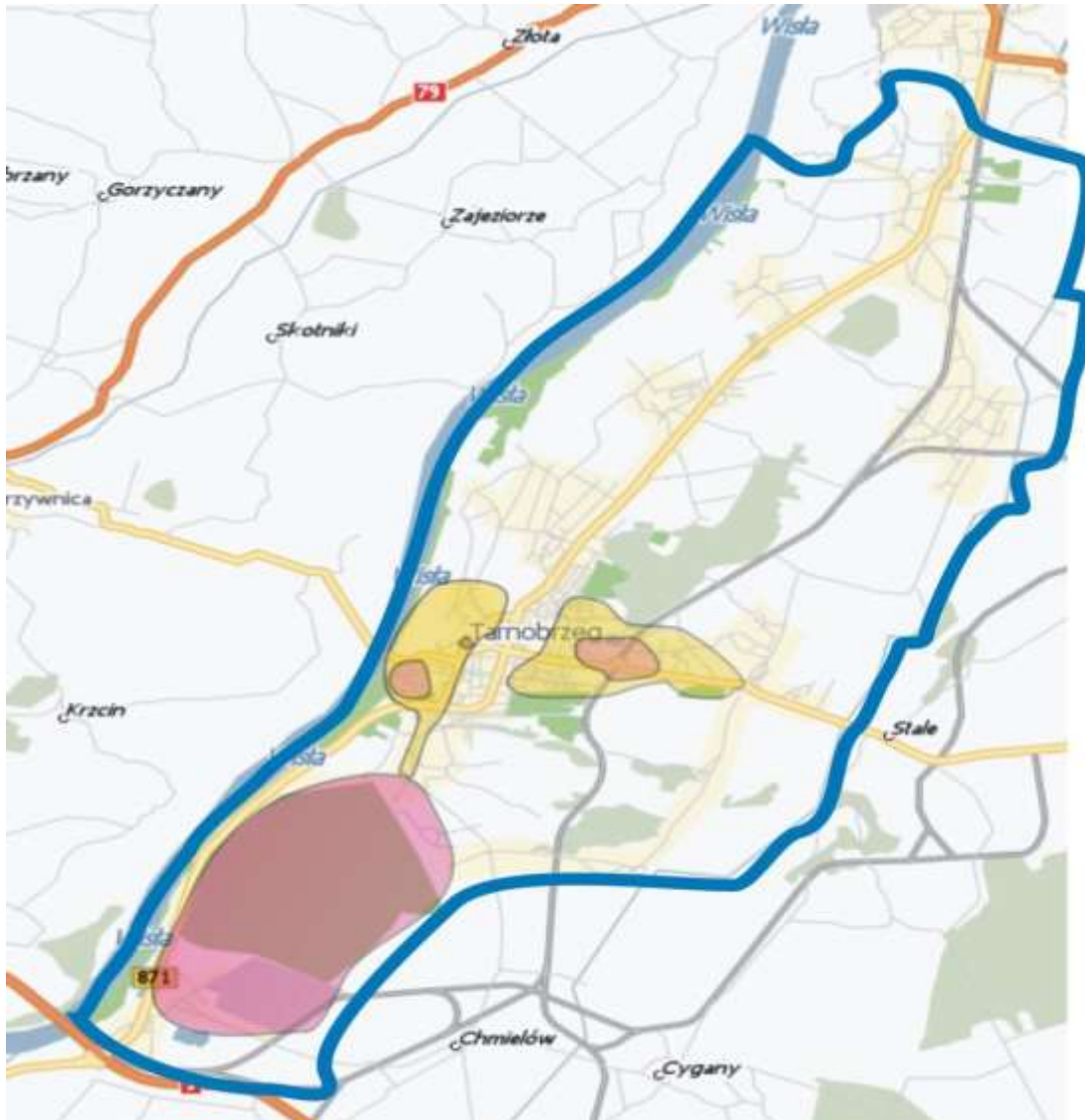
Na terenie administracyjnym miasta Tarnobrzega wyodrębnione zostały następujące strefy rewitalizacyjne:

- Strefa rewitalizacyjna terenów miejskich A – obejmująca zabudowę najstarszej części miasta w tym zespół pałacowo-parkowy Zamek Dzikowski,
 - Strefa rewitalizacyjna terenów przemysłowych A1 – obejmująca osiedle zakładowe przemysłu siarkowego;
- Strefa rewitalizacyjna terenów miejskich B – obejmująca miejskie otoczenie zdegradowanych terenów przy ulicy Sienkiewicza,
 - Strefa rewitalizacyjna terenów przemysłowych B1 – obejmująca zabudowę przemysłową byłej upadłej Tarnobrzesckiej Fabryki Obrabiarek, magazyny WZGS oraz tereny dworca kolejowego. Na terenie tej podstrefy wyodrębniony został jedyny zamieszkały fragment obejmujący obszar byłego osiedla przyzakładowego, który w nie budzący wątpliwości sposób spełnia kryteria dotyczące mieszkalnictwa;
- Strefa rewitalizacyjna terenów przemysłowych C – obejmująca zdegradowane tereny przemysłowe wyrobiska po zlikwidowanej odkrywkowej kopalni siarki Machów wraz z otoczeniem.

Dodatkowo kierując się kryteriami określonymi w art. 7 ust. 2 Rozporządzenia 1080/2006 wyodrębniono trzy obszary wsparcia w zakresie mieszkalnictwa – dla wszystkich obszarów zidentyfikowano wysoką stopę długotrwałego bezrobocia oraz porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego:

- Obszar M1 – obejmuje powierzchnię odpowiadającą strefie rewitalizacji obszarów miejskich określonej symbolem A
- Obszar M2 – obejmuje powierzchnię odpowiadającą strefie rewitalizacji obszarów przemysłowych określonej symbolem A1
- Obszar M3 – obejmuje tereny przyzakładowego osiedla upadłej Tarnobrzesckiej Fabryki Obrabiarek zlokalizowane i został wyodrębniony w strefie zdegradowanych terenów przemysłowych oznaczonych w tym opracowaniu literą B1.

Mapa 2. Lokalizacja planowanych stref rewitalizacyjnych na terenie miasta Tarnobrzeg

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tarnobrzeg

Na podstawie zgłoszeń dokonano podziału na projekty i zadania inwestycyjne realizowane w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tarnobrzeg*. Podstawowym kryterium przyjęcia projektu do programu rewitalizacji była jego lokalizacja na terytorium wyodrębnionych stref rewitalizacyjnych.

3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

3.1. DIAGNOZA ZJAWISK SPOŁECZNYCH

LUDNOŚĆ

Tarnobrzeg jest gminą miejską, położoną w północno-zachodniej części województwa podkarpackiego, na prawym brzegu rzeki Wisły. W latach 1975-1998 Tarnobrzeg był siedzibą województwa tarnobrzesckiego, natomiast po wprowadzeniu reformy administracyjnej w 1999 roku uzyskał status jednego z czterech (obok Rzeszowa, Krosna i Przemysła) miast na prawach powiatu województwa podkarpackiego. Tarnobrzeg jest jednocześnie siedzibą powiatu tarnobrzesckiego, w skład którego weszły gminy: Baranów Sandomierski, Gorzyce, Grębów i Nowa Dęba.

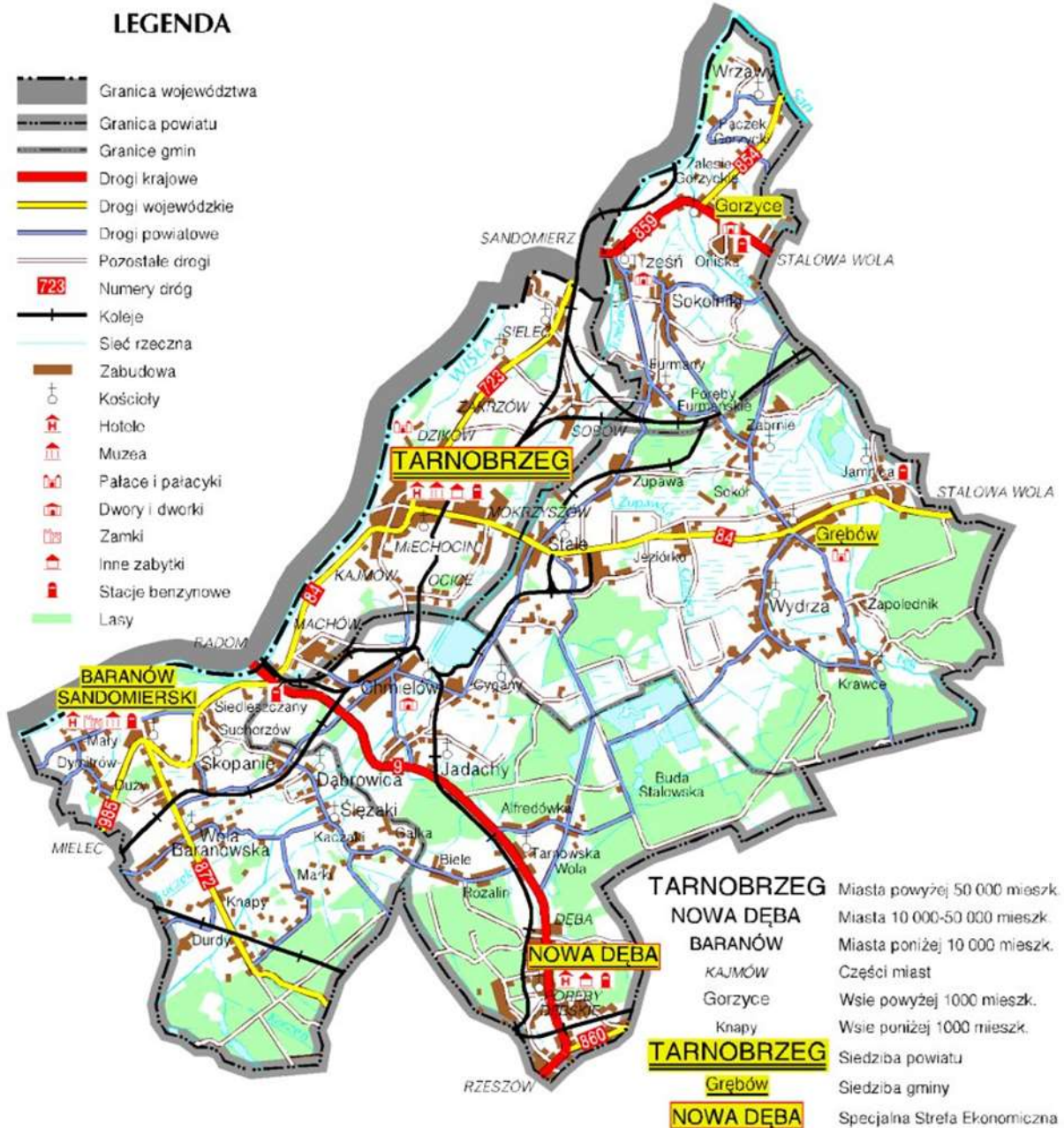
Gmina Tarnobrzeg od południa i wschodu otoczona jest gminami powiatu tarnobrzesckiego: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba i Baranów Sandomierski. Natomiast od strony zachodniej i północnej Tarnobrzeg graniczy przez Wisłę z czterema gminami województwa świętokrzyskiego: Sandomierz, Samborzec, Koprzywnica i Łoniów.

Pod względem administracyjnym miasto Tarnobrzeg jest podzielone na 26 osiedli, z czego 15 stanowi jednostki pomocnicze gminy:

- Dzików,
- Miechocin,
- Mokrzychów,
- Nagnajów,
- Ocice,
- Piastów,
- Podłęże,
- Przywiśle,
- Serbinów,
- Siarkowiec,
- Sielec,
- Sobów,
- Stare Miasto,
- Wielopole,
- Wielowieś,
- Zakrzów.

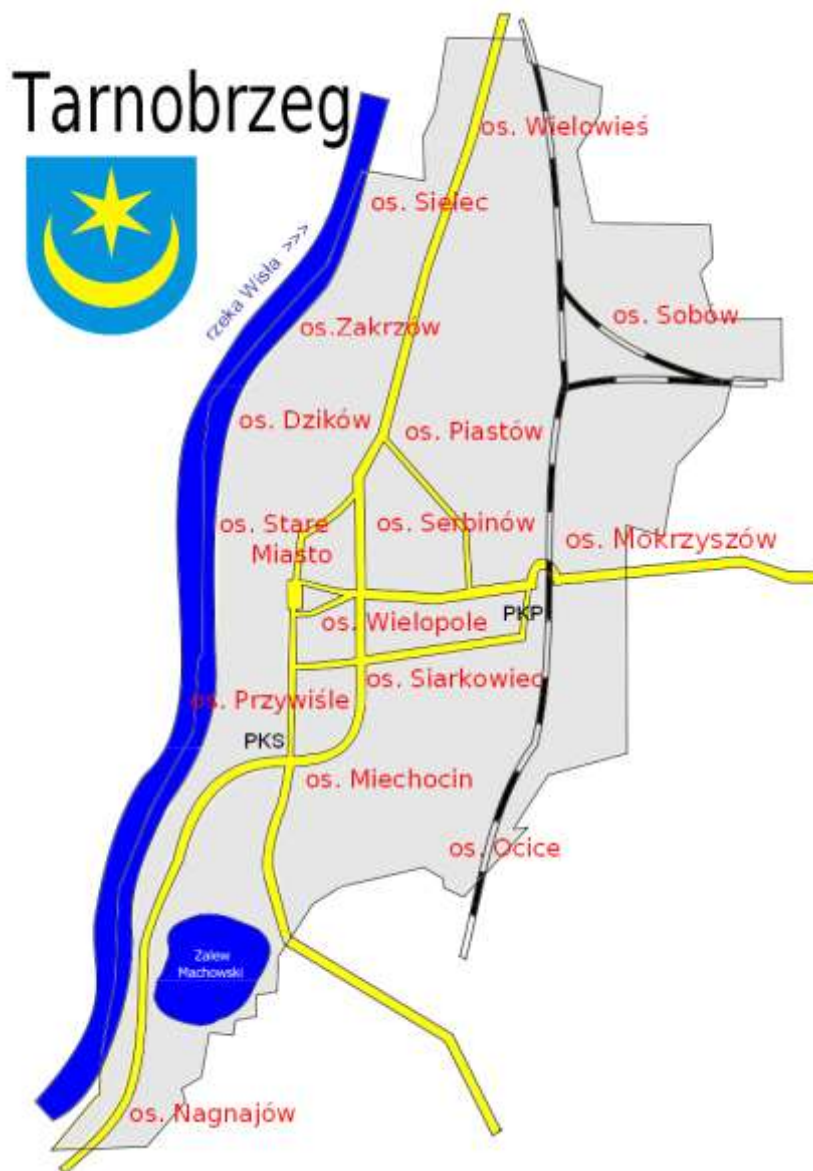
Mapa 3. Położenie miasta Tarnobrzega na tle powiatu tarnobrzskiego

POWIAT TARNOBRZESKI

Źródło: http://tarnobrzegski.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=125&Itemid=99 (25.07.2016)

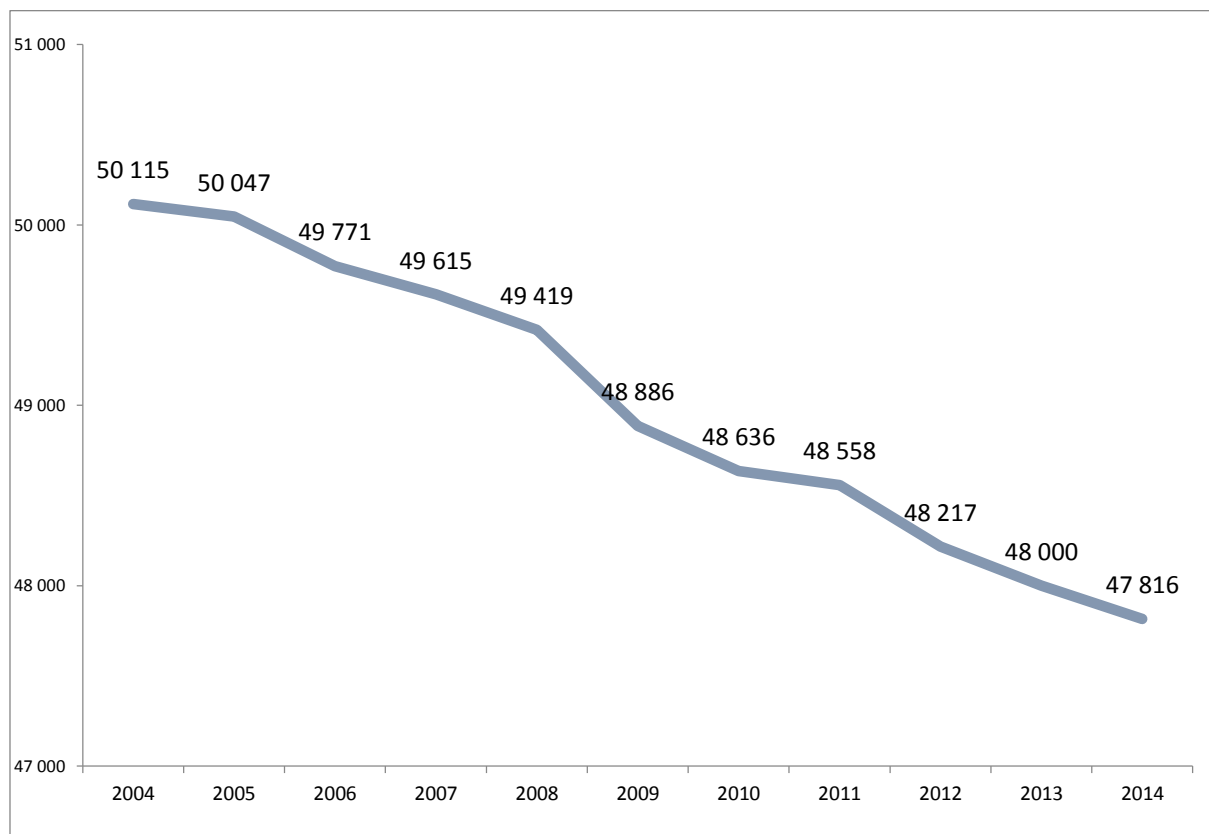
Mapa 4. Osiedla miasta Tarnobrzega

Źródło: *By Atamtari - Praca własna, GFDL, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9068651>(25.07.2016)*

Miasto Tarnobrzeg, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31.12.2014 roku liczyło 47 816 mieszkańców. Dane statystyczne wskazują na występowanie w mieście zjawiska depopulacji – na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat rysuje się wyraźna tendencja spadkowa w zakresie liczby ludności. Ogółem w latach 2004-2014 w mieście ubyło 2 299 mieszkańców, co oznacza spadek na poziomie 4,6%.

Wykres 1. Ludność faktycznie zamieszkała w mieście Tarnobrzegu w latach 2004-2014

Źródło: GUS/BDL

Dane Urzędu Miasta dotyczące liczby osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy na poszczególnych osiedlach miasta Tarnobrzega wskazują na spadek liczby osób zameldowanych w latach 2010-2015 o 2,7% - z 49 716 do 48 372 osób. W analizowanym okresie zmniejszyła się liczba mieszkańców połowy wszystkich osiedli, choć tempo spadku było zróżnicowane. Najwyższe spadki odnotowano na osiedlach: Nagnajów (-9,4%), Stare Miasto (-8,1%) i Przywiśle (-7,7%). Z kolei najwyższe wzrosty ilości zameldowanych zarejestrowano na osiedlach: Podłęże (o 22,5%), Miechocin (o 13%) i Zakrzów (o 11,5%). W analizowanym okresie na niemal niezmiennym poziomie pozostawała liczba zameldowanych na osiedlach Wielowieś i Mokrzyszów.

Tabela 1. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

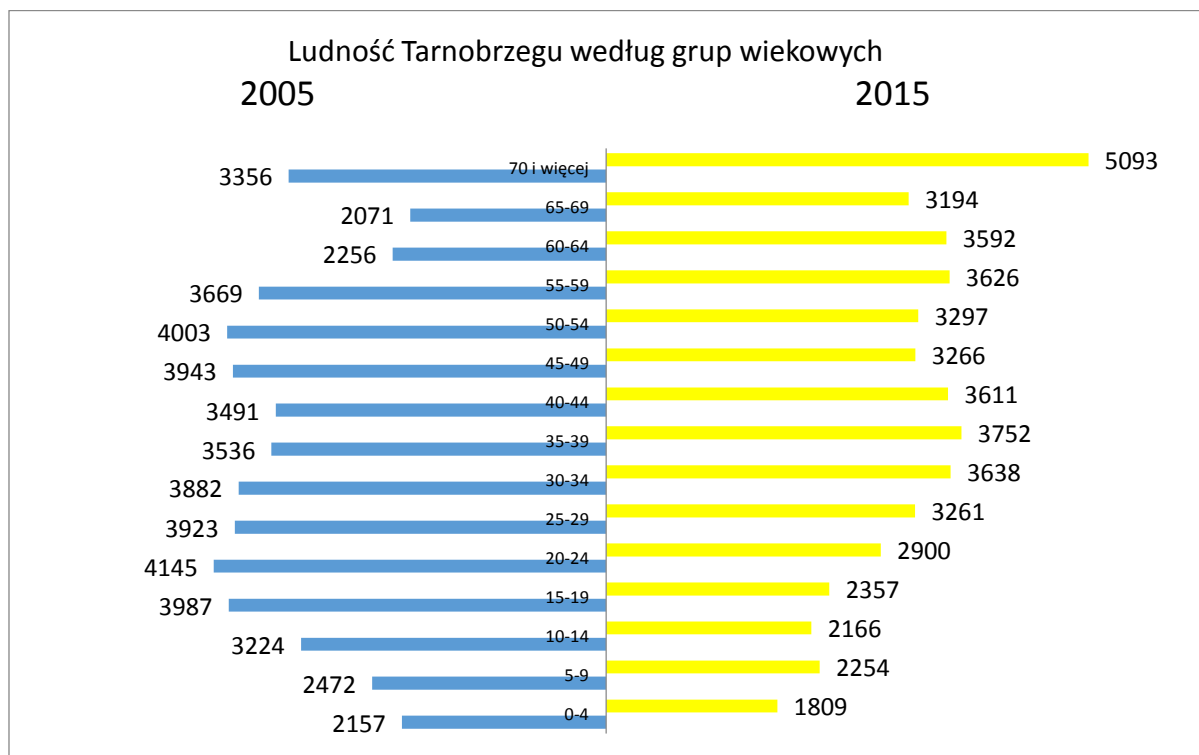
Osiedle	Liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy		
	2010	2015	Zmiana
Dzików	3 157	3 041	-3,67%
Miechocin	780	881	12,95%
Mokrzyszów	3 283	3 280	-0,09%
Nagnajów	181	164	-9,39%
Ocice	539	527	-2,23%
Piastów	1247	1296	3,93%
Podłęże	803	984	22,54%
Przywiśle	6 183	5 708	-7,68%

Serbinów	12 628	12 031	-4,73%
Siarkowiec	5828	5604	-3,84%
Sielec	453	482	6,40%
Sobów	1 605	1 664	3,68%
Stare Miasto	2 490	2 287	-8,15%
Wielopole	7 755	7 540	-2,77%
Wielowieś	2 067	2 084	0,82%
Zakrzów	717	799	11,44%
RAZEM	49 716	48 372	-2,70%

Źródło: dane gminne

Zmiany struktury wiekowej ludności miasta Tarnobrzega w latach 2005-2015 można zaobserwować na poniższym wykresie. Widoczny jest na nim falowy układ piramidy wieku mieszkańców gminy, z wyraźnie zaznaczonymi rocznikami wyżowymi i niżowymi – odpowiada on strukturze wieku ludności w całym kraju. Ponadto zauważalny jest wzrost liczebności starszych grup wiekowych i spadek liczebności najmłodszych grup wiekowych. W 2005 roku w Tarnobrzegu zamieszkiwało 3 356 osób mających 70 i więcej lat, co stanowiło 6,7% ówczesnej liczby ludności. Natomiast w 2015 roku do tej kategorii wiekowej należało 5 093 osoby, co stanowiło już 10,7% mieszkańców. Zmniejszyła się ponadto znacznie liczba dzieci. W przypadku grupy wiekowej 0-4 lata liczebność w 2005 roku kształtowała się na poziomie 2 157 osób, natomiast w 2015 roku tylko 1 809 mieszkańców Tarnobrzega miało nie więcej niż 4 lata (spadek wyniósł 16,1%). Ogółem można zauważyć, że spadek liczebności dotyczył kategorii wiekowych od 0 do 34 lat, a także od 49 do 59 lat. W rocznikach 35-44 lat odnotowano niewielki wzrost liczebności, zaś szczególnie znaczący przyrost odnotowano wśród osób w wieku 60 i więcej lat.

Wykres 2. Struktura ludność według grup wiekowych w mieście Tarnobrzegu w 2005 i 2015 roku

Źródło: GUS/BDL

Miasto Tarnobrzeg cechowało się w 2014 roku **gęstością zaludnienia** na poziomie 560 osób na 1 km². Była to wartość wyższa niż średnia gęstość zaludnienia w Polsce (123 osoby/ km²) i województwie podkarpackim (119 osób/ km²). Natomiast na tle miast kraju i województwa Tarnobrzeg jawi się jako obszar o znacznie mniejszej gęstości zaludnienia. Wskaźnik gęstości zaludnienia dla miast w całym kraju kształtował się bowiem na poziomie niemal dwukrotnie wyższym niż w Tarnobrzegu (1 074 osób na 1 km²), zaś dla miast województwa podkarpackiego (733 osoby na 1 km²) wskaźnik również przyjmował wartości wyższe niż średnia dla Tarnobrzegu, choć różnica nie była tak znaczna.

Ponadto należy zwrócić uwagę na zmniejszanie się gęstości zaludnienia na przestrzeni lat, co jest zgodne z trendem obserwowanym na obszarach miejskich zarówno kraju, jak i województwa podkarpackiego. Jak wskazano powyżej w 2014 roku na 1 km² powierzchni miasta przypadało 560 osób, podczas gdy w 2010 roku było to o 12 osób więcej, tj. 572 osób - spadek wyniósł 1,7%. Zmniejszenie gęstości zaludnienia w analizowanym okresie nastąpiło również w przypadku obszarów miejskich w kraju i województwie.

Tabela 2. Ludność na 1 km² w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	ludność na 1 km ²					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	123	123	123	123	123	123
POLSKA - MIASTO	1 089	1 084	1 082	1 078	1 074	1 062
PODKARPACKIE	119	119	119	119	119	119
PODKARPACKIE - MIASTO	754	743	743	741	735	733
Tarnobrzeg	572	570	569	565	562	560

Źródło: GUS/BDL

Analiza ludności miasta Tarnobrzega ze względu na płeć wskazuje na niewielką przewagę kobiet wśród mieszkańców. W 2014 roku wśród mieszkańców miasta znajdowało się 24 919 kobiet, co stanowiło 52% ogółu ludności. Podobny odsetek kobiet w ogóle mieszkańców występował również w pozostałych analizowanych jednostkach administracyjnych (52%w kraju), minimalnie wyższy był w miastach kraju (53%), a minimalnie niższy w województwie podkarpackim (51%).

Tabela 3. Odsetek kobiet w ludności faktycznie zamieszkałej w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odsetek kobiet w ludności ogółem faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII kobiety					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%	%	%
POLSKA	52%	52%	52%	52%	52%	52%
POLSKA - MIASTO	53%	53%	53%	53%	53%	53%
PODKARPACKIE	51%	51%	51%	51%	51%	51%
PODKARPACKIE - MIASTO	52%	52%	52%	52%	52%	52%
Tarnobrzeg	52%	52%	52%	52%	52%	52%

Źródło: GUS/BDL

Nie stwierdzono silnego zróżnicowania odsetka kobiet w ogóle zameldowanych na pobyt stały i czasowy w zależności od osiedla miasta Tarnobrzega. Niemal na wszystkich osiedlach kobiety miały nieznaczną przewagę liczebną w stosunku do mężczyzn. W 2015 roku udział kobiet wśród mieszkańców poszczególnych osiedli miasta mieścił w przedziale od 49% (Podłęże, Zakrzów) do 56,5% (Wielopole). Jedynie na trzech osiedlach w Tarnobrzegu kobiety stanowiły w 2015 roku mniej niż połowę mieszkańców – były to wspomniane wcześniej Podłęże i Zakrzów oraz Osiedle Piastów.

Tabela 4. Liczba kobiet zameldowanych na pobyt stały i czasowy wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	Liczba kobiet zameldowanych na pobyt stały i tymczasowy			Udział w ogóle zameldowanych	
	2010	2015	Zmiana	2010	2015
Dzików	1 620	1556	-3,95%	51,31%	51,17%
Miechocin	388	445	14,69%	49,74%	50,51%
Mokrzyszów	1654	1663	0,54%	50,38%	50,70%
Nagnajów	97	84	-13,40%	53,59%	51,22%
Ocice	277	280	1,08%	51,39%	53,13%
Piastów	630	647	2,70%	50,52%	49,92%
Podłęże	399	482	20,80%	49,69%	48,98%
Przywiśle	3 386	3 142	-7,21%	54,76%	55,05%
Serbinów	6 489	6 258	-3,56%	51,39%	52,02%
Siarkowiec	3050	2955	-3,11%	52,33%	52,73%
Sielec	239	252	5,44%	52,76%	52,28%
Sobów	823	854	3,77%	51,28%	51,32%
Stare Miasto	1 313	1 174	-10,59%	52,73%	51,33%
Wielopole	4 187	4 263	1,82%	53,99%	56,54%
Wielowieś	1 049	1 058	0,86%	50,75%	50,77%
Zakrzów	362	392	8,29%	50,49%	49,06%
RAZEM	25 963	25 505	-1,76%	52,22%	52,73%

Źródło: dane gminne

Wyższy odsetek kobiet w ogóle ludności znajduje swoje potwierdzenie w wartościach **współczynnika feminizacji**, tj. liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn. W mieście Tarnobrzegu wynosił on 108 i był zbliżony do średniej krajowej (107), a jednocześnie nieco wyższy od wojewódzkiej (104). Na tle miast większych jednostek administracyjnych sytuacja Tarnobrzega w zakresie współczynnika feminizacji jest korzystniejsza – w miastach kraju w 2014 roku na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet, zaś w miastach województwa podkarpackiego – 109 kobiet. Na przestrzeni lat 2010-2014 współczynnik feminizacji nie zmienił swej wartości na żadnym z analizowanych poziomów.

Tabela 5. Współczynnik feminizacji ogółem w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	współczynnik feminizacji ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	107	107	107	107	107	107
POLSKA - MIASTO	111	111	111	111	111	111

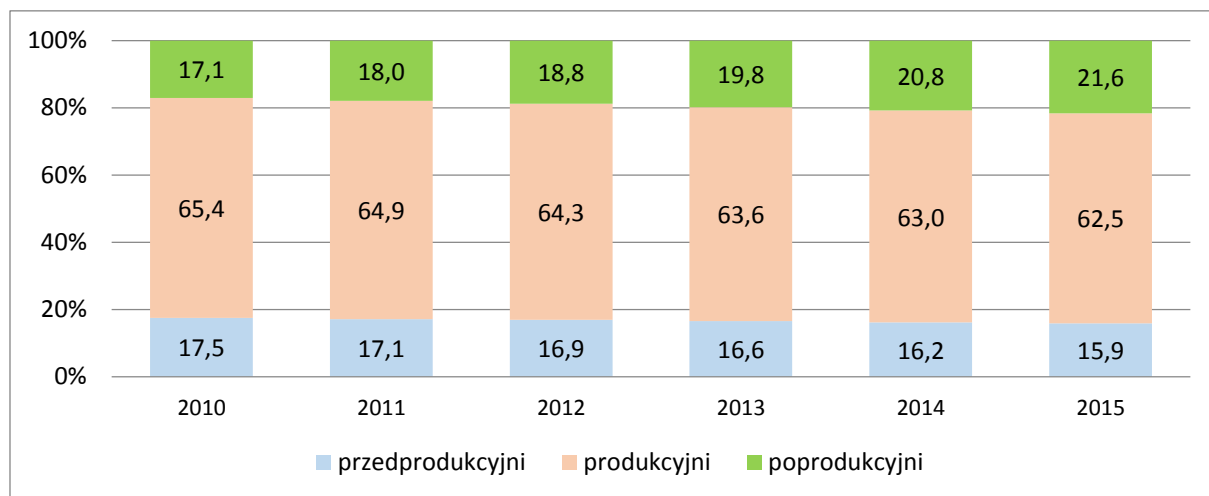
PODKARPACKIE	104	104	104	104	104	104
PODKARPACKIE - MIASTO	109	109	109	109	109	109
Tarnobrzeg	108	108	108	108	108	108

Źródło: GUS/BDL

Oprócz wykazanego powyżej ubytku ludności, dane statystyczne wskazują, że miasto Tarnobrzeg doświadcza również zjawiska starzenia się społeczeństwa. Na przestrzeni lat 2010-2015 wystąpiły jednocześnie trzy procesy, warunkujące negatywne zmiany struktury społeczności lokalnej:

- Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) – liczba ludności w tym wieku zmniejszyła się z 8 567 w 2010 roku do 7 605 osób w 2015 roku, co oznacza spadek na poziomie 9,4%. W tym samym okresie udział tej grupy w ogóle ludności miasta zmniejszył się z 17,5% do 15,9%.
- Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (18-60/65 lat) – w latach 2010-2015 liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 31 965 do 29 868 osób, co oznacza spadek na poziomie 5,4%. Udział tej grupy w ogóle ludności miasta zmniejszył się z 65,4% do 62,5%.
- Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym – w analizowanym okresie liczba ludności w tym wieku zwiększyła się z 8 354 do 10 343 osób, co oznacza wzrost na poziomie 19,6%. Udział tej grupy w ogóle ludności miasta wzrósł z 17,1% do 21,6%.

Wykres 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Źródło: GUS/BDL

Na wszystkich osiedlach miasta Tarnobrzega większość mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział w ogóle ludności w 2015 roku wahał się od 52,1% (Wielopole) do 70,7% (Dzików). Natomiast średnia dla całego miasta wynosiła 62,5%, co oznacza, że udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców w 2015 roku był niższy niż w 2010 roku, gdy wynosił 65,4%.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła niemal 16% mieszkańców miasta, choć udział tej kategorii wykazywał silne zróżnicowanie w zależności od osiedla. Relatywnie najmniej osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkiwało w 2015 roku na osiedlach: Przywiśle (13,4%) i Stare Miasto (13,9%) oraz Piastów (15,1%). Z kolei najwyższy udział ludności w wieku do 17 lat stwierdzono na osiedlach: Sobów (21,4%) i Podłęże (20,5%), a także Sielec (19,9%) i Zakrzów (19,5%).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w Tarnobrzegu w 2015 roku ukształtował się na poziomie 21,6%. Również ten odsetek wykazywał silne zróżnicowanie w zależności od osiedla zamieszkania. Relatywnie najstarszą pod względem demograficznym społecznością są mieszkańcy osiedla Piastów (31,7% ludności w wieku poprodukcyjnym), a także Przywiśle (30,4%) i Wielopole (30,3%). Natomiast najniższy udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności w 2015 roku wystąpił na osiedlach Dzików (12,6%), Podłęże (16%) i Miechocin (16,9%).

Tabela 6. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	2010			2015		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Dzików	19,99%	74,28%	5,73%	16,67%	70,70%	12,63%
Miechocin	17,82%	63,85%	18,33%	18,96%	64,13%	16,91%
Mokrzyszów	18,58%	62,56%	18,85%	17,20%	59,97%	22,84%
Nagnajów	22,10%	60,77%	17,13%	16,46%	61,59%	21,95%
Ocice	19,11%	58,07%	22,82%	18,03%	62,24%	19,73%
Piastów	15,24%	56,21%	28,55%	15,12%	53,16%	31,71%
Podłęże	21,42%	64,63%	13,95%	20,53%	63,52%	15,96%
Przywiśle	15,70%	56,85%	27,45%	13,44%	56,13%	30,43%
Serbinów	16,45%	67,75%	15,80%	16,08%	59,04%	24,88%
Siarkowiec	19,35%	63,35%	17,30%	16,83%	62,46%	20,72%
Sielec	19,43%	60,26%	20,31%	19,92%	58,51%	21,58%
Sobów	21,12%	61,50%	17,38%	21,45%	58,95%	19,59%
Stare Miasto	14,90%	69,84%	15,26%	13,95%	63,14%	22,91%
Wielopole	15,45%	55,81%	28,74%	17,57%	52,10%	30,33%
Wielowieś	18,82%	60,28%	20,90%	18,52%	58,35%	23,13%
Zakrzów	19,80%	62,34%	17,85%	19,52%	59,70%	20,78%
RAZEM	17,5%	65,4%	17,1%	15,9%	62,5%	21,6%

Źródło: dane gminne

Na tle innych jednostek administracyjnych miasto Tarnobrzeg charakteryzowało się raczej niskim udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców. W 2015 roku wynosił on 15,9%, podczas gdy w skali kraju ukształtował się na poziomie 18%, a w województwie podkarpackim – 18,5%. Również na obszarach miejskich tych jednostek notowane były wyższe odsetki dzieci i młodzieży (odpowiednio 16,7% i 17%) niż w samym Tarnobrzegu, choć różnica była mniejsza.

We wszystkich jednostkach administracyjnych w latach 2010-2015 obserwowany był trend spadkowy w zakresie udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności, przy czym proces ten najszybciej postępował w Tarnobrzegu. W przypadku kraju odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w analizowanym okresie z 18,8% do 18% (dynamika spadku liczby dzieci i młodzieży na poziomie -4,1%, w tym -3% w miastach), a w przypadku województwa podkarpackiego – z 20,3% do 18,8% (dynamika -7%, w tym -4,2% w miastach). Natomiast w Tarnobrzegu odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w latach 2010-2014 o 9,4%, zaś w całym okresie 2010-2015 o 11,2%.

Tabela 7. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	ludność w wieku przedprodukcyjnym do ogółu ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%	%	%
POLSKA	18,8	18,5	18,3	18,2	18,0	18,0
POLSKA - MIASTO	17,1	16,9	16,8	16,7	16,7	16,7
PODKARPACKIE	20,3	19,8	19,5	19,1	18,8	18,5
PODKARPACKIE - MIASTO	17,9	17,6	17,4	17,3	17,1	17,0
Tarnobrzeg	17,5	17,1	16,9	16,6	16,2	15,9

Źródło: GUS/BDL

Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła w 2015 roku 62,5% mieszkańców miasta Tarnobrzega, co okazało się wartością zbliżoną do średniej krajowej (62,4%), także dla miast (62%). Relatywnie najwyższy udział ludności w wieku produkcyjnym występował w województwie podkarpackim (63,2%), w tym również w miastach województwa. We wszystkich jednostkach administracyjnych w latach 2010-2015 liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszała się, choć tempo spadku było zróżnicowane: -3,3% w kraju (w tym -6,1% w miastach), -1,0% w województwie (w tym -4,5% w miastach) oraz -6,6% w Tarnobrzegu. Należy zauważyć, że spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym do ogółu ludności ma większą dynamikę na obszarach miejskich w stosunku do pozostałych obszarów.

Tabela 8. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	ludność w wieku produkcyjnym do ogółu ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%	%	%
POLSKA	64,4	64,2	63,9	63,4	63,0	62,4
POLSKA - MIASTO	65,3	64,8	64,2	63,5	62,8	62,0
PODKARPACKIE	63,9	63,9	63,8	63,7	63,5	63,2
PODKARPACKIE - MIASTO	66,1	65,8	65,2	64,5	63,9	63,2
Tarnobrzeg	65,4	64,9	64,3	63,6	63,0	62,5

Źródło: GUS/BDL

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że miasto Tarnobrzeg jest relatywnie najstarszą jednostką spośród analizowanych. W 2015 roku 21,6% mieszkańców miasta należało do kategorii osób w wieku poprodukcyjnym. Była to wartość wyższa niż średnia krajowa (19,6%) i wojewódzka (18,2%), a najbardziej zbliżona okazała się sytuacja w miastach kraju, gdzie 21,3% mieszkańców stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Należy podkreślić, iż Tarnobrzeg cechował się najwyższym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej ludności, a także tempo wzrostu liczebności tej kategorii w latach 2010-2015 był najszybsze. W analizowanym okresie w mieście przybyło 19,6% osób starszych, podczas gdy w skali kraju przyrost wyniósł 13,2% (w tym 15,6% w miastach), a w województwie podkarpackim – 11,5% (w tym 19,3% w miastach).

Tabela 9. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	ludność w wieku poprodukcyjnym do ogólnej ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%	%	%
POLSKA	16,8	17,3	17,8	18,4	19,0	19,6
POLSKA - MIASTO	17,6	18,3	19,0	19,8	20,6	21,3
PODKARPACIE	15,9	16,3	16,7	17,2	17,7	18,2
PODKARPACIE - MIASTO	15,9	16,6	17,4	18,2	19,0	19,8
Tarnobrzeg	17,1	18,0	18,8	19,8	20,8	21,6

Źródło: GUS/BDL

Ocenę sytuacji demograficznej uzupełniają wskaźniki obciążenia demograficznego. Pierwszy z nich określa liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W przypadku miasta Tarnobrzeg, w 2015 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 60,1 osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Była to wartość równa średniej krajowej (60,1) i nieznacznie wyższa od średniej wojewódzkiej (58,1), w tym również na obszarach miejskich województwa (58,2). W miastach kraju wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym okazał się wyższy (61,3) niż w Tarnobrzegu.

Drugi ze wskaźników określa, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W przypadku tego wskaźnika miasto Tarnobrzeg wyróżnia się negatywnie na tle kraju i województwa. W 2015 roku na 100 dzieci i młodzieży do lat 17 w mieście przypadało 136 osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy średnia dla Polski wynosiła 109,1 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, zaś średnia dla Podkarpacia – 98,2 osoby. Również na obszarach miejskich tych jednostek osiągnęto niższe wartości wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym niż w Tarnobrzegu, i było to odpowiednio 127,6 osoby na obszarach miejskich kraju, oraz 116,3 osoby na obszarach miejskich województwa podkarpackiego.

Trzeci ze wskaźników określa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Także w tym przypadku miasto Tarnobrzeg cechuje się relatywnie najtrudniejszą sytuacją na tle innych jednostek administracyjnych. W 2015 roku na 100 mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym przypadało 34,6 osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast w skali kraju było to 31,4 osoby, w skali województwa – 28,8 osoby. Charakterystyczne jest, iż również na tle obszarów miejskich tych jednostek wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym przyjmował wartości niższe niż miało to miejsce w przypadku Tarnobrzega: w miastach całego kraju było to 34,4 osób, a w miastach Podkarpacia – 31,3 osoby.

Tabela 10. Wskaźniki obciążenia demograficznego w 2015 roku

Jednostka terytorialna	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	2015	2015	2015
	osoba	osoba	osoba
POLSKA	60,1	109,1	31,4
POLSKA - MIASTO	61,3	127,6	34,4
PODKARPACKIE	58,1	98,2	28,8
PODKARPACKIE - MIASTO	58,2	116,3	31,3
Tarnobrzeg	60,1	136,0	34,6

Źródło: GUS/BDL

W 2015 roku w Tarnobrzegu urodziło się 391 dzieci oraz odnotowano zgon 414 mieszkańców. W latach poprzednich liczba urodzeń mieściła się w przedziale od 314 (2014 rok) do 454 (2010 rok), natomiast liczba zgonów od 382 (2013 rok) do 414 (2015 rok). Analizując dane w okresie 2010-2015 wyraźnie widać dwie tendencje: zmniejszającą się niemal rokrocznie liczbę urodzeń i zwiększającą się ilość zgonów (poza rokiem 2013, gdy odnotowano niższą niż w roku poprzednim ilość zgonów). Z uwagi na wskazaną wcześniej malejącą liczbę urodzeń przy równoczesnym wzroście liczby zgonów od roku 2013 przyrost naturalny w mieście przyjmuje wartości ujemne.

Tabela 11. Ruch naturalny w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	urodzenia żywe					
Tarnobrzeg	454	409	402	328	314	391
zgony						
Tarnobrzeg	388	385	394	382	405	414
przyrost naturalny						
Tarnobrzeg	66	24	8	-54	-91	-23

Źródło: GUS/BDL

W 2015 roku wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności miasta ukształtował się na poziomie 8,2, tj. poniżej średniej wojewódzkiej (9,2) i krajowej (9,6). Również w miastach kraju i województwa wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców był wyższy niż w Tarnobrzegu (odpowiednio 9,4 i 8,8). Charakterystyczne jest natomiast to, że wskaźnik urodzeń żywych w mieście w latach 2010-2012 przyjmował wartości z przedziału 9,3 – 8,3, by w latach 2012 i 2013 spaść do poziomu 6,8 – 6,5. W roku 2015 zaobserwowano ponowny wzrost wskaźnika do poziomu 8,2. W całym analizowanym okresie wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców obniżył się z 9,3 do 8,2, co oznacza spadek o niemal 12%.

Tabela 12. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	urodzenia żywe na 1000 ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	10,7	10,1	10,0	9,6	9,7	9,6
POLSKA - MIASTO	10,3	9,6	9,6	9,2	9,4	9,4
PODKARPACIE	10,3	9,9	9,9	9,6	9,4	9,2
PODKARPACIE - MIASTO	9,8	9,3	9,3	9,0	8,9	8,8
Tarnobrzeg	9,3	8,4	8,3	6,8	6,5	8,2

Źródło: GUS/BDL

W przypadku wskaźnika zgonów na 1000 ludności w Tarnobrzegu osiągał on wartości niższe niż w pozostałych jednostkach, co jest tendencją pozytywną. W 2015 roku na 1000 mieszkańców miasta przypadało 8,64 zgonów. Wyższe okazały się wartości dla województwa i kraju (odpowiednio 9,13 i 10,27 zgonów na 1000 ludności). Również na obszarach miejskich kraju i województwa wskaźnik zgonów na 1000 mieszkańców był wyższy niż w Tarnobrzegu i wynosił odpowiednio 10,43 i 8,72. Na przestrzeni lat 2010 – 2015 wskaźnik zgonów na 1000 mieszkańców zwiększył się o 6,4%.

Tabela 13. Zgony na 1000 ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	zgony na 1000 ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	9,83	9,75	9,99	10,06	9,78	10,27
POLSKA - MIASTO	9,71	9,64	9,97	10,09	9,88	10,43
PODKARPACIE	8,60	8,56	8,64	8,73	8,63	9,13
PODKARPACIE - MIASTO	7,76	7,73	7,72	7,99	8,05	8,72
Tarnobrzeg	7,92	7,89	8,11	7,90	8,43	8,64

Źródło: GUS/BDL

W Tarnobrzegu w 2015 roku przyrost naturalny na 1000 mieszkańców miasta ukształtował się na poziomie -0,5, w województwie podkarpackim na poziomie 0,1, zaś w Polsce -0,7. Najtrudniejsza sytuacja w zakresie przyrostu naturalnego dotyczyła miast w Polsce, gdyż wskaźnik przyjął wartość -1,1. Tymczasem na terenach miejskich województwa podkarpackiego wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności oscylował wokół 0 (0,1), co oznacza, że kraj jako całość, a szczególnie tereny miejskie, cechowała trudniejsza sytuacja demograficzna niż miało to miejsce w przypadku województwa podkarpackiego i miasta Tarnobrzega.

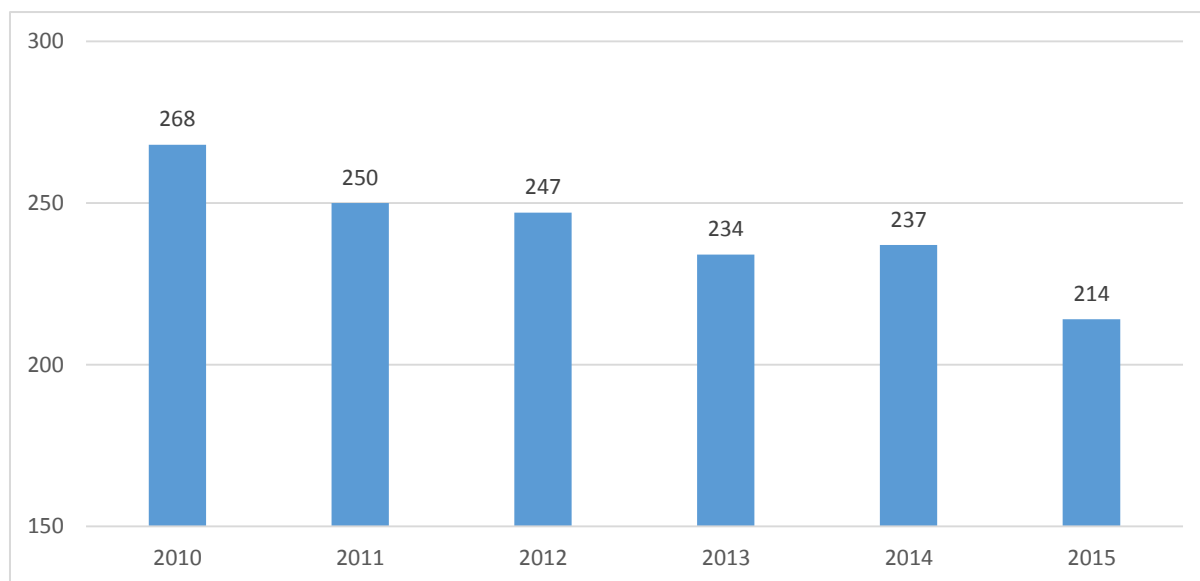
Tabela 14. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	przyrost naturalny na 1000 ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	0,9	0,3	0,0	-0,5	0,0	-0,7
POLSKA - MIASTO	0,6	0,0	-0,4	-0,9	-0,5	-1,1
PODKARPACKIE	1,7	1,4	1,3	0,8	0,7	0,1
PODKARPACKIE - MIASTO	2,0	1,6	1,6	1,0	0,8	0,1
Tarnobrzeg	1,3	0,5	0,2	-1,1	-1,9	-0,5

Źródło: GUS/BDL

W 2015 roku w Tarnobrzegu zawarto 214 małżeństw. Była to najniższa roczna liczba małżeństw w analizowanym okresie, z kolei najwięcej małżeństw zostało zawartych w 2010 roku (268). Analizując ilość zawieranych rocznie w Tarnobrzegu małżeństw w latach 2010-2015 wyraźnie widoczna jest tendencja do stopniowego zmniejszania się ich liczby. W latach 2010-2015 zanotowano 20,1% spadek ilości zawieranych małżeństw.

Wykres 4. Małżeństwa zawarte w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Źródło: GUS/BDL

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w mieście Tarnobrzegu w 2015 roku zawarto 4,5 małżeństw. Miasto różniło się pod tym względem na niekorzyść w stosunku do pozostałych analizowanych jednostek. W 2015 roku w kraju zawarto średnio 4,9 małżeństw na 1000 mieszkańców (w tym 4,8 w miastach), a na Podkarpaciu – 5,1 małżeństw (w tym 5,0 w miastach). Równocześnie warto zauważyć, że we wszystkich analizowanych jednostkach ilość małżeństw zawartych na 1000 mieszkańców wyraźnie się zmniejszała. W omawianym okresie ilość zawartych małżeństw na 1000 mieszkańców w skali kraju spadła o 17,2%, zaś w Tarnobrzegu spadek wyniósł 18,3%.

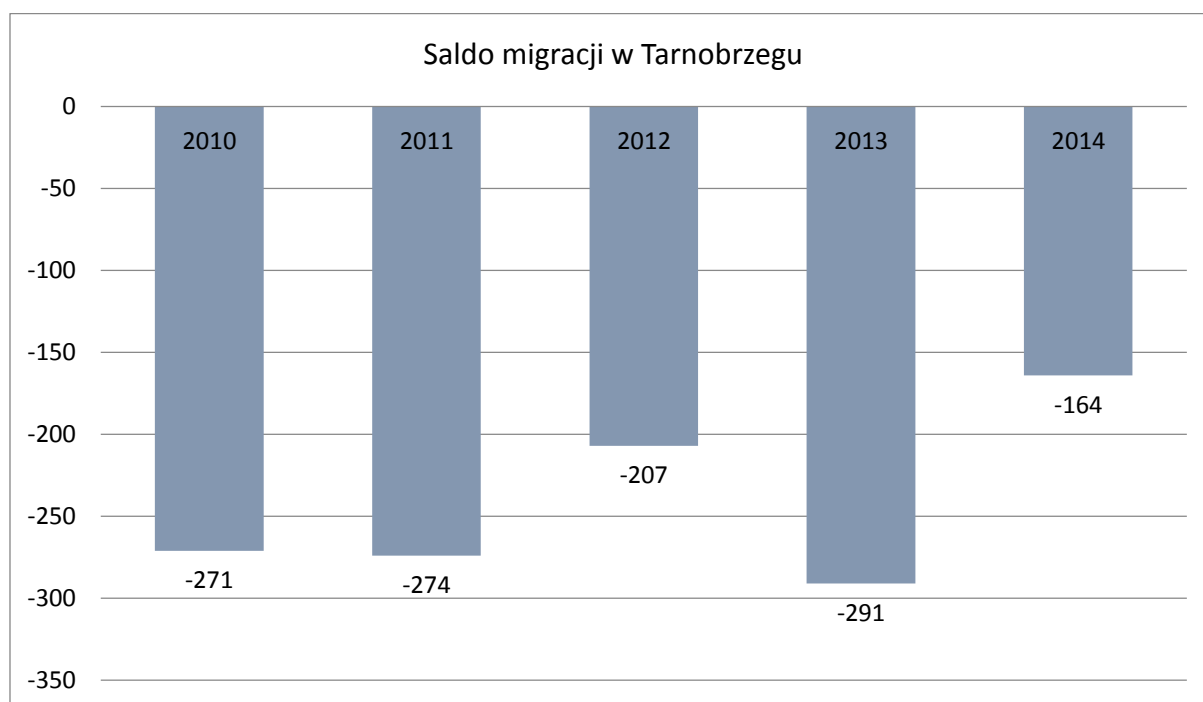
Tabela 15. Małżeństwa zawarte na 1000 mieszkańców w latach 2010-2015

Nazwa	małżeństwa zawarte na 1000 mieszkańców					
	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	5,9	5,4	5,3	4,7	4,9	4,9
POLSKA - MIASTO	5,9	5,2	5,1	4,5	4,7	4,8
PODKARPACKIE	6,2	5,8	5,6	5,0	5,3	5,1
PODKARPACKIE - MIASTO	6,4	5,6	5,4	4,9	5,2	5,0
Tarnobrzeg (1)	5,5	5,1	5,1	4,8	4,9	4,5

Źródło: GUS/BDL

Dane dotyczące migracji, tj. zameldowań i wymeldowań, pozwalają stwierdzić, iż z miasta Tarnobrzega więcej osób wyjeżdża niż do niego przyjeżdża. Ujemne saldo migracji występowało przez cały analizowany okres, a dodatkowo w 2013 roku sytuacja pogorszyła się w stosunku do roku poprzedniego. W 2014 roku saldo migracji było niższe niż w 2013 roku, nadal jednak pozostawało ujemne. Na uwagę zasługuje fakt, że w 2014 roku ujemne saldo migracji z Tarnobrzega było najniższe w całym analizowanym okresie.

Wykres 5. Saldo migracji w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Źródło: GUS/BDL

W 2014 roku w Tarnobrzegu saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiło -3,4. Choć w porównaniu do poprzedniego roku, sytuacja znacznie się poprawiła (-6,0 w 2013 roku), nadal była to wartość najniższa w porównaniu z innymi jednostkami. W przypadku kraju saldo migracji na 1000 osób ukształtowało się w 2014 roku na poziomie -0,4 (w tym -1,8 w miastach), a w województwie podkarpackim było to -1,1 (w tym -2,9 w miastach). Wskaźnik salda migracji na 1000 osób potwierdza, że w analizowanym okresie sytuacja w Tarnobrzegu poprawia się. Zarówno saldo

migracji, jak i saldo migracji na 1000 osób przyjmują wartości ujemne, jednak w 2014 roku były to wartości najniższe.

Tabela 16. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	saldo migracji na 1000 osób				
	ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5	-0,4
POLSKA - MIASTO	-2,1	-1,9	-1,7	-2,2	-1,8
PODKARPACIE	-0,9	-1,0	-0,9	-1,5	-1,1
PODKARPACIE - MIASTO	-3,2	-3,3	-2,6	-4,0	-2,9
Tarnobrzeg	-5,5	-5,6	-4,3	-6,0	-3,4

Źródło: GUS/BDL

Również saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2010-2014 przyjmowało wartości ujemne. W przypadku Tarnobrzega najtrudniejsza sytuacja wystąpiła w 2013 roku, gdy wskaźnik osiągnął wartość -0,5, tj. minimalną w analizowanym okresie. W 2014 roku saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców miasta wynosiło 0,0 i była to wartość wyższa niż średnia krajowa (-0,41), także dla miast w kraju (-0,51). Pod względem migracji zagranicznych sytuacja w Tarnobrzegu okazała się również korzystniejsza niż w województwie (-0,14) i obszarach miejskich Podkarpacia (-0,34).

Tabela 17. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2010-2014

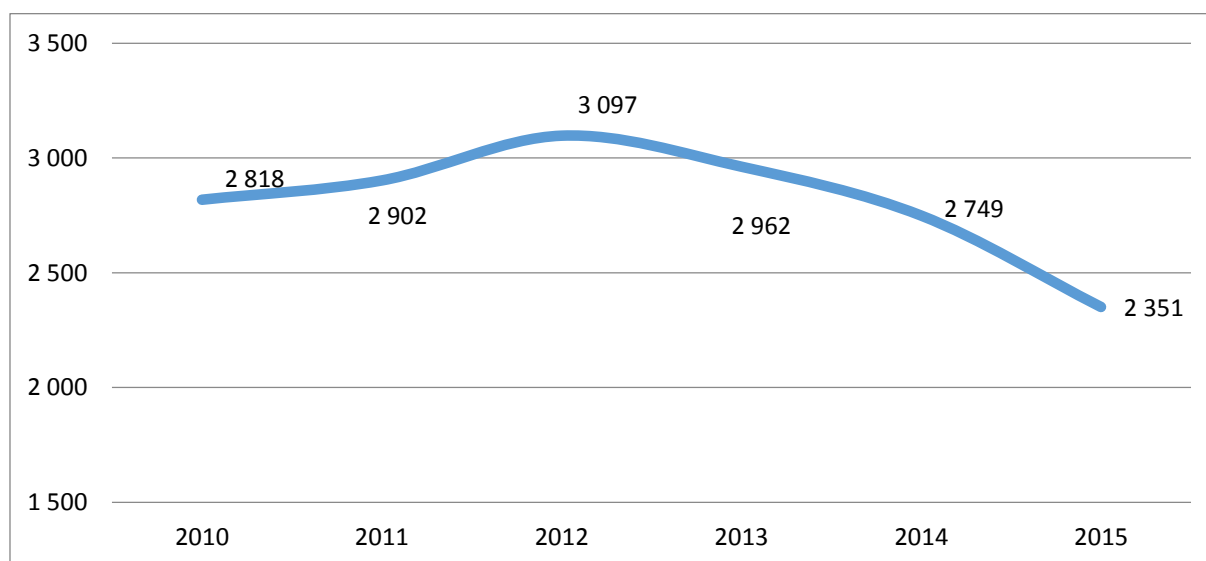
Jednostka terytorialna	saldo migracji zagranicznych na 1000 osób				
	ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52	-0,41
POLSKA - MIASTO	-0,09	-0,16	-0,22	-0,60	-0,51
PODKARPACIE	0,02	0,02	0,00	-0,39	-0,14
PODKARPACIE - MIASTO	-0,13	-0,12	-0,15	-0,70	-0,34
Tarnobrzeg	-0,4	-0,3	0,0	-0,5	0,0

Źródło: GUS/BDL

BEZROBOCIE

W dniu 31.12.2015 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu pozostawało 2 351 mieszkańców miasta. W porównaniu do 2010 roku liczba bezrobotnych w mieście spadła ogółem o 467 osób, tj. o 16,6%. Należy podkreślić, że poprawa sytuacji następuje rokrocznie od 2012 roku (gdy liczba zarejestrowanych najwyższa w całym analizowanym okresie i wynosiła 3 097 osób), a w latach poprzednich, tj. 2010-2013, bezrobotnych w mieście przybywało.

Wykres 6. Bezrobotni ogółem w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Źródło: GUS/BDL

Przedstawiony powyżej spadek liczby bezrobotnych w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015 przyczynił się do spadku udziału tej kategorii ludności w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym. W 2010 roku bezrobotni stanowili 8,8% ludności w wieku produkcyjnym, a w kolejnych latach odsetek ten wzrastał, do poziomu 9,9% w 2012 roku. W kolejnych latach udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym sukcesywnie spadał osiągając wartość 9,7% w 2013 roku, 9,1% w 2014 roku i 7,9% w 2015 roku. Była to wartość wyższa od średniej krajowej, wynoszącej 6,5%, ale jednocześnie niższa od średniej wojewódzkiej (9,2%). Oznacza to, że w Tarnobrzegu sytuacja w zakresie udziału bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym poprawia się i w 2015 roku była lepsza niż przeciętnie w województwie, ale trudniejsza niż w kraju.

Tabela 18. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym					
	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %
POLSKA	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5	6,5
PODKARPACKIE	10,5	10,7	11,3	11,4	10,2	9,2
Tarnobrzeg	8,8	9,2	9,9	9,7	9,1	7,9

Źródło: GUS/BDL

Bezrobocie jest również jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej. W 2015 roku świadczenia z tego powodu uzyskało 1 183 mieszkańców miasta Tarnobrzega. W porównaniu do 2010 roku liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS z powodu bezrobocia wzrosła o 12,7%. Znalazło to swe odzwierciedlenie w udziale w ogólnej liczbie otrzymujących świadczenia, który w analogicznym okresie wzrósł z 33,3% do 66,6%. Beneficjentami pomocy społecznej z powodu bezrobocia najczęściej zostawali mieszkańcy osiedla Serbinów (289 osób) i Przywiśle (268 osób), a także mieszkańcy osiedli Wielopole (168 osoby) i Siarkowiec (98 osób). Wsparcie z tytułu bezrobocia najrzadziej kierowane

było do mieszkańców osiedli Nagnajów (4 osoby), Piastów (11 osób) oraz Miechocin i Sielec (po 12 osób).

Poszczególne osiedla okazały się również silnie zróżnicowane odnośnie udziału osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie otrzymujących świadczenia. Odsetek ten wykazywał znaczną zmienność, wahając się od około 50% (osiedle Dzików i Piastów) do 100% (osiedle Nagnajów).

Tabela 19. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu bezrobocia wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2012-2014

Osiedle	Bezrobocie			Udział w ogóle otrzymujących świadczenia	
	2010	2015	Zmiana	2010	2015
Dzików	40	37	-7,5%	58,0%	52,86%
Miechocin	44	12	-72,7%	66,67%	70,59%
Mokrzyszów	87	87	0,0%	63,50%	64,44%
Nagnajów	4	4	0,0%	80,00%	100,00%
Ocice	12	17	41,7%	70,59%	52,94%
Piastów	14	11	-21,4%	60,87%	52,38%
Podłęże	5	16	220,0%	3,97%	69,57%
Przywiśle	268	273	1,9%	69,43%	72,61%
Serbinów	209	289	38,3%	65,11%	67,52%
Siarkowiec	76	98	28,9%	47,20%	63,64%
Sielec	10	12	20,0%	9,52%	54,55%
Sobów	41	49	19,5%	9,90%	57,65%
Stare Miasto	35	47	34,3%	60,34%	78,33%
Wielopole	124	168	35,5%	54,87%	60,65%
Wielowieś	66	44	-33,3%	11,70%	72,13%
Zakrzów	15	19	26,7%	24,19%	73,08%
RAZEM	1 050	1 183	12,67%	38,32%	66,91%

Źródło: dane gminne

POMOC SPOŁECZNA

Głównym realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta jest **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu**, ul. Mikołaja Kopernika 3. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu jest jednostką budżetową podległą Urzędowi Miasta Tarnobrzega, realizującą zadania własne, własne o charakterze obowiązkowym, zadania zlecone oraz zadania powiatu i zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, a także innych aktów prawnych.

W skład struktury organizacyjnej MOPR w Tarnobrzegu wchodzi: dział finansowo-księgowy, dział świadczeń, dział pomocy środowiskowej, dział usług opiekuńczych, dział obsługi administracyjno-gospodarczej, Dom Dziennego Pobytu, dział świadczeń społecznych, wieloosobowe stanowisko ds. rehabilitacji społecznej, wieloosobowe stanowisko do realizacji zadań w zakresie opieki oraz wsparcia

instytucjonalnego, zespół ds. pieczy zastępczej, radca prawny, stanowisko ds. BHP oraz stanowisko ds. osobowych¹.

Instytucjami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej oraz wspierającymi podmioty pomocy społecznej w realizacji ich zadań w Tarnobrzegu są również:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Dom Pomocy Społecznej, ul. Kurasia 7 (jednostka koordynowana przez MOPR) – przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych, wymagających całodobowej opieki, niemogących samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym w środowisku zamieszkania. DPS świadczy usługi w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych, opiekuńczych i pielęgnacyjnych oraz wspomagających, polegających na umożliwieniu korzystania z terapii zajęciowej, rehabilitacji, kontaktach z rodziną i środowiskiem lokalnym. Liczba miejsc: 60.
- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, ul. Sienkiewicza 211 – prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek, przeznaczony dla chłopców z różnym stopniem niepełnosprawności, zarówno fizycznej, jak i intelektualnej, wymagających całodobowej opieki. Placówka zapewnia całodobową opiekę nad dziećmi pozbawionymi należytej opieki rodziców, prowadzone są zajęcia socjalizacyjne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, resocjalizacyjne i terapeutyczne mające na celu wyrównanie braków wychowania w środowisku rodzinnym i przygotowanie do życia społecznego. Ponadto dzieci mają zapewnione kształcenie, wyrównanie opóźnień rozwojowych i szkolnych oraz podejmowane są działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej. Liczba miejsc: 67.
- Punkt Interwencji Kryzysowej (w strukturze MOPR w Tarnobrzegu), ul. Mikołaja Kopernika 3 – w ramach działalności OIK udzielana jest natychmiastowa pomoc psychologiczna, pedagogiczna, socjalna i prawna, a w uzasadnionych przypadkach – krótkoterminowe schronienie.
- Dom Dziennego Pobytu (w strukturze MOPR w Tarnobrzegu), ul. Mikołaja Kopernika 3 – przeznaczony dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność, wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W DDP świadczone są usługi obejmujące dzienny pobyt, możliwość korzystania z obiadów, podstawowe świadczenia opiekuńcze, rekreacyjno-kulturalne, edukacyjne, itp., a także działalność rehabilitacyjna i terapia dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników. Liczba miejsc: 50.
- Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Mikołaja Kopernika 3 – ośrodek wsparcia dziennego dla osób dorosłych chorych psychicznie. ŚDS zapewnia swoim uczestnikom oparcie społeczne poprzez świadczenie usług dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb, zainteresowań i możliwości. Prowadzona terapia obejmuje m.in. zajęcia w pracowniach: kulinarnej, muzycznej, komputerowej, witrażu, stolarsko-konserwatorskiej, ceramicznej, plastycznej i aktywizacji ruchowej. Liczba miejsc: 50.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy, ul. Sandomierska 24 – celem warsztatów jest rehabilitacja społeczna i zawodowa uczestników. Służy im profesjonalna terapia zajęciowa prowadzona w 12 pracowniach tematycznych.

¹ Za: <http://www.mopr.pl/> (25.07.2016)

- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Kole Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Tarnobrzegu, Al. Niepodległości 2 – celem działania WTZ jest rehabilitacja społeczna i zawodowa zmiierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. W warsztatach działają pracownie: plastyczno-ceramiczna, przystosowania do życia społecznego, dziewiarsko-hafciarska, biologiczno-florystyczno-plastyczna, muzyczno-taneczna, kulinarna, rękodzieła artystycznego, plastyczna, krawiecka i komputerowa.
- Dom Dziecka Stowarzyszenia Przyjaciół Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej, ul. Św. Barbary 1 – funkcjonująca od 2012 roku placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego. Placówka zapewnia opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do rodzinnych, zaspokajają potrzeby bytowe, rozwojowe (w tym emocjonalne), psychiczne, społeczne i religijne dzieci. Liczba miejsc: 14.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinny Dom Dziecka, ul. Słoneczna 17 – placówka zapewnia dzieciom całodobową opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego. Jest przeznaczona dla dzieci do 18 roku życia. Liczba miejsc: 8.
- Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, ul. Św. Barbary 8 – w placówce prowadzona jest działalność diagnostyczno-konsultacyjna, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających chęć prowadzenia rodzinnej opieki zastępczej. Ośrodek prowadzi sprawy adopcyjne, zajmuje się rodzinami zastępczymi oraz rodzicami naturalnymi dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinnej opiece zastępczej.
- Noclegownia im. Błogosławionej Matki Teresy z Kalkuty przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy – budynek noclegowy mieści się przy ul. Zwierzynieckiej 22a
- Katolickie Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu – Centrum prowadzi poradnie (poradnia kryzysowa, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, pomoc ofiarom uzależnień, pomoc prawna, porady), działalność na rzecz narzeczonych, działalność na rzecz dzieci (świetlice środowiskowe, świetlica integracyjna i świetlica socjoterapeutyczna, korepetycje, wypoczynek, opieka nad małymi dziećmi), okno życia, opiekę hospicyjną, wolontariat dla starszych i chorych, punkty wydawania żywności czy pomoc z zakresu zdrowia.
- Właściwe wydziały Urzędu Miasta Tarnobrzega
- Placówki edukacyjne
- Placówki służby zdrowia
- Komenda Miejska Policji w Tarnobrzegu
- Straż Miejska w Tarnobrzegu
- Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu
- Prokuratura Rejonowa w Tarnobrzegu, Prokuratura Rejonowa w Tarnobrzegu
- Organizacje pozarządowe.

Główne założenia polityki społecznej miasta zostały określone w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020*, przyjętej Uchwałą Nr LIII/670/2014 Rady Miasta Tarnobrzega z dnia 9 stycznia 2014 r. Opracowywanie strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy o pomocy społecznej i jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych* wyznacza kierunki rozwoju

społecznego Miasta Tarnobrzega i stanowi odniesienie dla zmian i działań ukierunkowanych na dostrojenie bieżącej i długookresowej działalności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jej realizację do potrzeb realizacji celów strategicznych. Osiągnięcie tych celów jest możliwe poprzez podejmowanie i realizację programów i projektów społecznych. Strategia wdrażana jest przede wszystkim przez instytucje publiczne oraz różnorodne podmioty społeczne, których statuty obejmują szeroko rozumiane zadania polityki społecznej.

W toku prac nad *Strategią* przyjęto następującą wizję miasta: *Tarnobrzeg 2020 roku to miasto w którym dąży się do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim grupom społecznym w oparciu o lokalną politykę społeczną, której celem jest społeczeństwo zintegrowane i wolne od problemów wykluczenia społecznego, a zwłaszcza bezrobocia. Natomiast misją Strategii jest wsparcie samorządu w kształtowaniu optymalnych warunków i wysokiej jakości życia mieszkańców Tarnobrzega oraz integrowanie systemu pomocy społecznej poprzez współpracę z różnorodnymi partnerami społecznymi.*

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wyodrębniono sześć obszarów merytorycznych, które powinny być traktowane priorytetowo podczas realizacji lokalnej polityki społecznej w Tarnobrzegu: **bezrobocie, niepełnosprawność, rodzina, starość i wykluczenie społeczne, uzależnienia i przemoc oraz aktywna polityka społeczna.** W ramach tych priorytetów sformułowano cele strategiczne oraz pozwalające na ich osiągnięcie cele operacyjne:

- A. Zbudowanie spójnego systemu przeciwdziałania zjawisku bezrobocia:
 - A.1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym wynikającym z długotrwałego pozostawania bez pracy
 - A.2. Rozwój i promocja przedsiębiorczości społecznej
 - A.3. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji
 - A.4. Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych
 - A.5. Wsparcie finansowe osób bezrobotnych
- B. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych:
 - B.1. Zminimalizowanie uciążliwości i ograniczeń wynikających z różnych form niepełnosprawności
 - B.2. Zapewnienie pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym
 - B.3. Zintegrowany system pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom
 - B.4. Dążenie do pełnej integracji oraz wyrównanie szans osób niepełnosprawnych
- C. Wzmocnienie pozycji rodziny oraz rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodziny w środowisku lokalnym:
 - C.1. Program wsparcia rodzin
 - C.2. Zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej
 - C.3. Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty
 - C.4. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji rodziny
- D. Stworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych oraz aktywizacji społecznej osób wykluczonych:

- D.1. Ukształtowanie pozytywnych postaw w społeczności lokalnej wobec integracji osób starszych
- D.2. Rozwój działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie
- D.3. Tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności
- E. Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy:
 - E.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz pomocy dla ich rodzin
 - E.2. Zintegrowany system pomocy rodzinom dotkniętym przemocą
 - E.3. Program profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom.
- F. Wdrożenie programu aktywnej polityki społecznej:
 - F.1. Podniesienie kwalifikacji kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom
 - F.2. Wprowadzenie i wsparcie innowacyjnych rozwiązań w zakresie polityki społecznej
 - F.3. Usystematyzowanie współpracy instytucji działających na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej².

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są również w ramach szczegółowych programów. Jednym z nich jest *Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017*, przyjęty Uchwałą Nr IX/70/2015 Rady Miasta Tarnobrzega z dnia 26 marca 2015 r. *Program* odnosi się do zadania gminy, jakim jest organizacja systemu wsparcia dla rodziny naturalnej dziecka przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak również do zadania powiatu, jakim jest zapewnienie dziecku opieki i wychowania poza środowiskiem rodzinnym w pieczy zastępczej i udzielenie wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym formy opieki zastępczej.

W *Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017* wskazano na konieczność podjęcia działań profilaktycznych, wspomagających i wspierających rodzinę biologiczną dziecka, rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków. Koordynatorem *Programu* jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu, przy współpracy jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych, natomiast adresatami *Programu* są: rodziny zastępcze, usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych, placówek oświatowo-wychowawczych i innych placówek, rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem oraz rodziny, w których występuje problem przemocy.

Celem głównym *Programu* jest *wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem form rodzinnych*. Natomiast cele szczegółowe obejmują:

- 1) Profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.
- 2) Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji, a związanych z opieką i wychowaniem dzieci.

² Za: *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020*

- 3) Propagowanie i wspieranie procesu powstawania niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, w tym pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, poprzez popularyzowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
- 4) Wzmocnienie funkcjonujących rodzin zastępczych, poprzez podniesienie ich kompetencji oraz utworzenie rodziny pomocowej.
- 5) Praca z rodzinami niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonymi umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.
- 6) Współpraca z Sądami oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
- 7) Wspieranie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą³.

Do pomocy rodzinom odnosi się również *Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Tarnobrzegu na lata 2011-2016*, przyjęty Uchwałą Nr XIV/176/2011 Rady Miasta Tarnobrzeg z dnia 28 lipca 2011 r. Głównym celem *Programu* jest budowa lokalnego systemu pomocy dziecku i rodzinie i stworzenie systemu, w ramach którego rodzina będzie mogła liczyć na pomoc i wsparcie wielozakresowe oraz zintegrowane. Adresatami *Programu* są: rodziny niewydolne wychowawczo, rodziny dotknięte przemocą, rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem, rodziny zastępcze, usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Główne cele założone w programie i zadania obejmują:

1. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo.
 - 1.1. Wspieranie rodzin z problemem w kierunku utrzymania dzieci w środowisku naturalnym i przywracania dzieci umieszczonych poza rodziną ich własnym rodzicom.
 - 1.2. Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin niewydolnych wychowawczo.
 - 1.3. Ciągła praca diagnostyczna środowisk zagrożonych patologią życia rodzinnego.
 - 1.4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny.
2. Rozwój form rodzicielstwa zastępczego:
 - 2.1. Propagowanie i wspieranie procesu powstawania niespokrewnionych i zawodowych rodzin zastępczych, w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.
 - 2.2. Wsparcie rodzin biologicznych i zastępczych.
3. Praca z rodziną biologiczną dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych zmierzająca do powrotu dzieci do tych rodzin:
 - 3.1. Współpraca pracownika merytorycznego wykonującego zadania powiatu oraz placówki opiekuńczo-wychowawczej z pracownikiem socjalnym danego środowiska zmierzająca do skoordynowanej pracy z rodziną.
 - 3.2. Budowa i podtrzymywanie więzi rodzinnych – integracja rodzin.
 - 3.3. Podwyższenie kompetencji wychowawczych rodziców.
4. Pomoc w usamodzielnianiu i integracji ze środowiskiem wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych:
 - 4.1. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków zagrożonych nieprawidłowym funkcjonowaniem w środowisku⁴.

³ Za: *Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017*

MOPR w Tarnobrzegu w 2015 roku przyznał 126 612 świadczeń na łączną kwotę 2 752 098,69 zł. Pomoc została udzielona 1 768 mieszkańcom miasta. W porównaniu do 2010 roku widoczny jest wyraźny spadek liczby osób otrzymujących pomoc społeczną (o 35,5%), a także minimalny spadek liczby przyznanych świadczeń (o 1,5%) oraz spadek kwoty przyznanych świadczeń (o 24,4%).

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej w Tarnobrzegu największą grupę stanowią mieszkańcy osiedla Serbinów. W 2015 roku wsparcie otrzymało 428 mieszkańców osiedla, co oznacza, że niemal co czwarta osoba korzystająca z pomocy społecznej zamieszkiwała na Serbinowie. Mieszkańcom tego osiedla przyznano również najwięcej świadczeń (ponad 31 tys.) o wartości niemal 559 tys. zł.

Jak wskazano powyżej ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015 uległa zmniejszeniu. Jednak na poszczególnych osiedlach sytuacja była zróżnicowana. Wzrost liczby osób, które otrzymywały świadczenia z MOPR, stwierdzono na 4 osiedlach: Serbinów (33%), Wielopole (22,6%), Stare Miasto (3,4%) i Dzików (1,4%). Odwrotny kierunek zmian, tj. spadek liczby korzystających z pomocy społecznej, wystąpił w latach 2010-2015 na pozostałych 12 osiedlach: Wielowieś (-89,2%), Podłęże (-81,7%), Sobów (-79,5%), Sielec (-79%), Miechocin (-74,2%), Zakrzów (-58%), Nagnajów (-20%), Piastów (-8,7), a także Siarkowiec, Przywiśle i Mokrzyszów (spadki poniżej 5%).

Warto zauważyć, że spadek liczby przyznanych świadczeń w latach 2010-2015 stwierdzono na pięciu osiedlach: Miechocin (-65,6%), Wielowieś (-63%), Sobów (-34,8%), Siarkowiec (-16%) i Ocice (-14,3%), a spadek kwoty wypłaconych świadczeń – na aż dziesięciu osiedlach. Na pozostałych osiedlach zarówno liczba przyznanych świadczeń, jak i ich kwota, wykazywały tendencję wzrostową. Szczególną uwagę zwraca sytuacja na osiedlu Serbinów, gdzie liczba świadczeń wzrosła o 17,3%, liczba osób pobierających świadczenia o jedną trzecią (33,3%), a kwota świadczeń o 21,7%. W latach 2010-2015 liczba świadczeń przyznanych mieszkańcom Nagnajów wzrosła aż o 1585%, a mieszkańcom Podłęża – o 129,5%. Natomiast kwoty przyznanych świadczeń na tych osiedlach znacznie się zmniejszyły, odpowiednio o 29,8% i 55,8%.

Tabela 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	Liczba świadczeń			Kwota świadczeń			Liczba osób		
	2010	2015	Zmiana	2010	2015	Zmiana	2010	2015	Zmiana
Dzików	3742	4455	19,05%	59 866	76 621	27,99%	69	70	1,45%
Miechocin	3972	1365	-65,63%	113 428	30 538	-73,08%	66	17	-74,24%
Mokrzyszów	6519	7520	15,36%	207 818	278 932	34,22%	137	135	-1,46%
Nagnajów	20	337	1585,00%	4 204	2 949	-29,85%	5	4	-20,00%
Ocice	1113	954	-14,29%	23 360	5 174	-77,85%	17	9	-47,06%
Piastów	983	1005	2,24%	48 626	44 771	-7,93%	23	21	-8,70%
Podłęże	1066	2447	129,50%	102 184	45 162	-55,80%	126	23	-81,75%
Przywiśle	27918	27978	0,21%	515 124	588 733	14,29%	386	376	-2,59%
Serbinów	26 567	31161	17,29%	527 693	642 410	21,74%	321	428	33,33%

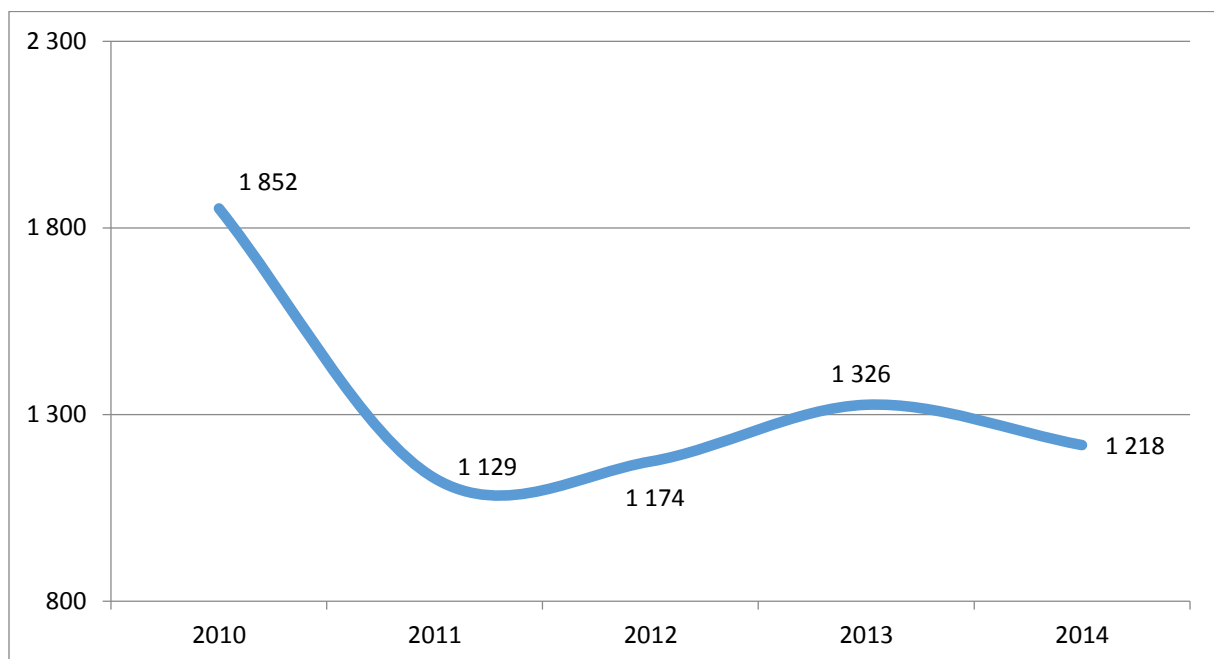
⁴ Za: Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Tarnobrzegu na lata 2011-2016

Siarkowiec	13087	10987	-16,05%	303 195	177 603	-41,42%	161	154	-4,35%
Sielec	1032	1218	18,02%	79 084	30 016	-62,05%	105	22	-79,05%
Sobów	11127	7249	-34,85%	357 631	114 944	-67,86%	414	85	-79,47%
Stare Miasto	3317	4468	34,68%	91 404	110 603	21,00%	58	60	3,45%
Wielopole	18 305	20615	12,62%	366 529	473 511	29,19%	226	277	22,57%
Wielowieś	7 257	2682	-63,04%	781 122	83 243	-89,34%	564	61	-89,18%
Zakrzów	1934	2173	12,36%	57 600	46 890	-18,59%	62	26	-58,06%
RAZEM	127 959	126 612	-1,05%	3 638 868,67	2 752 098,69	-24,37%	2 740	1 768	-35,47%

Źródło: dane gminne

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2014 roku w Tarnobrzegu z pomocy społecznej korzystało 1 218 gospodarstw domowych, liczących łącznie 3 046 osób. Zarówno liczba gospodarstw domowych, jak i osób korzystających z pomocy społecznej była niższa niż w 2013 roku, co jest tendencją pozytywną, nadal jednak pozostawała na poziomie wyższym niż w 2011 roku. Ogółem liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w Tarnobrzegu w latach 2010-2014 zmniejszyła się o ponad jedną trzecią (34,2%) i był to największy spadek spośród analizowanych jednostek administracyjnych (w województwie spadek wyniósł -4,9%, zaś w kraju -4,8%). W tym samym okresie liczba osób korzystających z pomocy społecznej spadła w Tarnobrzegu o 43,2% (2 317 osób), podczas gdy w województwie podkarpackim spadek wyniósł -12,2%, a w kraju -11,5%.

Wykres 7. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Źródło: GUS/BDL

Jak wskazano powyżej w 2014 roku z pomocy społecznej w mieście Tarnobrzegu korzystało 3 046 osób, co stanowiło 6,3% ludności miasta. Zdecydowanie wyższy odsetek korzystających z pomocy społecznej odnotowano w przypadku województwa (10,4%), ale również w miastach Podkarpacia

(7,0%). Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej do ludności ogółem w Polsce kształtował się na poziomie (7,7%). Spośród analizowanych jednostek odsetek osób korzystających z pomocy społecznej do ludności ogółem najkorzystniej kształtował się w przypadku Tarnobrzega.

Porównanie danych z 2010 i 2014 roku pozwala zauważyć, iż zasięg korzystania z pomocy społecznej w mieście znacząco się zmniejszył. W 2010 roku osoby korzystające z pomocy społecznej stanowiły 11,0% mieszkańców Tarnobrzega, ale w kolejnych latach ich udział pozostawał na relatywnie stałym poziomie (lata 2011 – 2012) lub się zmniejszał. W 2014 roku udział osób korzystających z pomocy społecznej w Tarnobrzegu zmniejszył się, i był o 42,2% niższy niż w 2010 roku.

Tabela 21. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odsetek osób korzystających z pomocy społecznej do ludności ogółem				
	ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
POLSKA	8,7%	8,1%	8,1%	8,3%	7,7%
POLSKA - MIASTO			6,2%	6,4%	6,0%
PODKARPACKIE	11,9%	10,8%	11,0%	11,3%	10,4%
PODKARPACKIE - MIASTO			7,0%	7,5%	7,0%
Tarnobrzeg	11,0%	6,1%	6,5%	7,2%	6,3%

Źródło: GUS/BDL

UBÓSTWO

Liczba osób, którym MOPR w Tarnobrzegu przyznał świadczenia z powodu ubóstwa, kształtowała się w 2015 roku na poziomie 766 osób. Oznaczało to, że 43,3% osób pobierających świadczenia otrzymywało je właśnie z powodu ubóstwa. W porównaniu do 2010 roku liczba osób otrzymujących pomoc z tego tytułu zmniejszyła się o 35,5%. Zwiększył się natomiast udział osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej – w 2010 roku wynosił on 31,5%, zaś w 2015 roku było to 43,3%.

Wśród osób, którym świadczenia zostały przyznane z powodu ubóstwa, największą grupę stanowili mieszkańcy osiedla Serbinów – więcej niż co czwarta osoba korzystająca z tej przyczyny z pomocy społecznej zamieszkiwała na tym osiedlu (195 osób, 25,5%). Licznie reprezentowani byli również mieszkańcy Przywiśla (164 osoby) i Wielopola (116 osób). Najmniej beneficjentów pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkiwało na osiedlach Nagnajów (2 osoby), Miechocin (6 osób) oraz Piastów i Podłęże (po 7 osób).

Silnie zróżnicowany w zależności od osiedla okazał się udział osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa w ogóle korzystających. W 2015 roku odsetek ten wahał się od 26,2% (osiedle Wielowieś) do 53,8% (osiedle Zakrzów).

Tabela 22. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	Ubóstwo			Udział w ogóle otrzymujących świadczenia	
	2010	2015	Zmiana	2010	2015
Dzików	20	21	5,0%	29,0%	30,0%
Miechocin	39	6	-84,6%	59,1%	35,3%
Mokrzyszów	72	70	-2,8%	52,6%	51,9%
Nagnajów	3	2	-33,3%	60,0%	50,0%
Ocice	14	10	-28,6%	82,4%	58,82%
Piastów	8	7	-12,5%	34,8%	33,3%
Podłęże	2	7	250,0%	1,6%	30,4%
Przywiśle	210	164	-21,9%	54,4%	43,6%
Serbinów	184	195	6,0%	57,3%	45,6%
Siarkowiec	83	59	-28,9%	51,6%	38,3%
Sielec	5	11	120,0%	4,8%	50,0%
Sobów	39	36	-7,7%	9,4%	42,4%
Stare Miasto	27	32	18,5%	46,6%	53,3%
Wielopole	105	116	10,5%	46,5%	41,9%
Wielowieś	39	16	-59,0%	6,9%	26,2%
Zakrzów	13	14	7,7%	21,0%	53,8%
RAZEM	863	766	-11,2%	31,5%	43,33%

Źródło: dane gminne

UZALEŻNIENIA I PRZEMOC

Uzależnienia i przemoc w rodzinie nie są częstym powodem korzystania z pomocy społecznej w mieście Tarnobrzegu. W 2015 roku świadczenia z powodu **przemocy w rodzinie** zostały przyznane 24 osobom. Byli to przede wszystkim mieszkańcy osiedla Serbinów – 14 osób, co stanowiło 58,3% ludności otrzymującej pomoc z tego tytułu. Przemoc w rodzinie była powodem przyznania pomocy również mieszkańcom osiedli Przywiśle (5 osób), Sobów i Zakrzów (po 2 osoby) oraz Wielopole (1 osoba). Należy podkreślić, że w latach 2010-2015 liczba osób otrzymujących pomoc społeczną z powodu przemocy w rodzinie w Tarnobrzegu podwoiła się, a ich udział w ogóle otrzymujących pomoc z MOPS wzrósł ponad trzykrotnie, z 0,44% do 1,36%.

Tabela 23. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu przemocy w rodzinie wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	Przemoc w rodzinie			Udział w ogóle otrzymujących świadczenia	
	2010	2015	Zmiana	2010	2015
Dzików					
Miechocin	2		-2	3,0%	
Mokrzyszów	1		-1	0,7%	
Nagnajów					
Ocice					
Piastów					

Podłęże					
Przywiśle		5	5		1,3%
Serbinów	6	14	8	1,9%	3,3%
Siarkowice	3		-3	1,9%	
Sielec					
Sobów		2	2		2,4%
Stare Miasto					
Wielopole		1	1		0,4%
Wielowieś					
Zakrzów		2	2		7,7%
RAZEM	12	24	100,00%	0,44%	1,36%

Źródło: dane gminne

Tarnobrzeg posiada aktualny *Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Tarnobrzeg na lata 2011-2016*, przyjęty Uchwałą Nr XIII/158/2011 Rady Miasta Tarnobrzeg z dnia 30 czerwca 2011 r. Program jest adresowany do ofiar przemocy, sprawców przemocy, przedstawicieli instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych i społeczności lokalnej miasta Tarnobrzeg. Celem głównym Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Tarnobrzeg. Jest on realizowany przez cele szczegółowe i stanowiące ich skonkretyzowanie zadania:

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Miasta Tarnobrzeg:
 - 1.1. Ustawiczne diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy.
2. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie:
 - 2.1. Zwiększenie dostępności do informacji dla osób uwikłanych w przemoc domową.
 - 2.2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
 - 2.3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy:
 - 3.1. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego.
 - 3.2. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów ich działań.
 - 3.3. Działania prewencyjne w środowiskach zagrożonych przemocą.
4. Podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie:
 - 4.1. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności kadry wszystkich podmiotów jako realizatorów Programu.
5. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne:
 - 5.1. Propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy.
6. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie:
 - 6.1. Realizowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych⁵.

Alkoholizm niemal czterokrotnie częściej niż przemoc w rodzinie jest przyczyną udzielania pomocy społecznej w Tarnobrzegu. W 2015 roku świadczenia z tego tytułu przyznano 93 mieszkańcom

⁵ Za: *Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Tarnobrzeg na lata 2011-2016*

miasta, tj. o 13,9% mniej niż w 2010 roku. Natomiast udział osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających zwiększył się z 3,9% w 2010 roku do 5,3% w 2015 roku.

Świadczenia z powodu alkoholizmu w 2015 roku pobierali mieszkańcy 15 osiedli; jedynie na osiedlu Zakrzów żaden z mieszkańców nie otrzymywał świadczeń z tego powodu. Największą grupę osób otrzymujących pomoc z tytułu alkoholizmu stanowili mieszkańcy Serbinowa (23 osoby), Wielopola (17 osób), a także Przywiśla i Mokrzeszowa (po 13 osób). Natomiast udział osób, dla których alkoholizm był przyczyną przyznania pomocy w ogólnej liczbie korzystających, wahał się w zależności od osiedla od 1,4% (Dzików) do 25% (Nagnajów).

Tabela 24. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	Alkoholizm			Udział w ogóle otrzymujących świadczenia	
	2010	2015	Zmiana	2010	2015
Dzików	3	1	-66,7%	4,3%	1,4%
Miechocin	3	2	-33,3%	4,5%	11,8%
Mokrzeszów	14	13	-7,1%	10,2%	9,6%
Nagnajów		1			25,0%
Ocice	1	1	0,0%	5,9%	11,1%
Piastów	3	5	66,7%	13,0%	23,8%
Podłęże		1			4,3%
Przywiśle	17	13	-23,5%	4,4%	3,5%
Serbinów	27	23	-14,8%	8,4%	5,4%
Siarkowiec	9	3	-66,7%	5,6%	1,9%
Sielec	2	3	50,0%	1,9%	13,6%
Sobów	3	2	-33,3%	0,7%	2,4%
Stare Miasto	5	3	-40,0%	8,6%	5,0%
Wielopole	9	17	88,9%	4,0%	6,1%
Wielowieś	8	5	-37,5%	1,4%	8,2%
Zakrzów	4		-100,0%	6,5%	0,0%
RAZEM	108	93	-13,89%	3,94%	5,26%

Źródło: dane gminne

Na terenie Tarnobrzega prowadzony jest *Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r.*, przyjęty Uchwałą Nr XIX/184/2015 Rady Miasta Tarnobrzega z dnia 26 listopada 2015 r. Program jest oparty na przepisach prawnych zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także stanowi element miejskiej strategii rozwoju problemów społecznych. Program, podobnie jak w latach poprzednich, posiada wszystkie określone ww. ustawach zadania, które obejmują:

- Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii.
- Wspomaganie działalności stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

- Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- Prowadzenie i promowanie działalności profilaktycznej i informacyjnej skierowanej głównie do dzieci i młodzieży z tarnobrzeskich szkół w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
- Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz dożywanie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności przed przemocą w rodzinie⁶.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I CHOROBA

Znaczna część świadczenia udzielanych przez MOPR w Tarnobrzegu przyznawana jest z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.

Świadczenia z tytułu **niepełnosprawności** otrzymało w 2015 roku 612 mieszkańców miasta, co stanowiło 34,6% osób, które otrzymały jakiegokolwiek świadczenie. Na przestrzeni lat 2010-2015 liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności zwiększyła się o 13,5%, a udział tej kategorii w ogóle korzystających z pomocy społecznej wzrósł z 19,7% (2010 rok) do wskazanych 34,6% (2015 rok).

Najwięcej osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności, zamieszkiwało na osiedlach Przywiśle (133 osoby, tj. 21,7%), Serbinów (121 osób, tj. 19,8%) oraz Wielopole (104 osoby, tj. 17%) – w 2015 roku sześć na dziesięć osób pobierających świadczenia z tytułu niepełnosprawności było mieszkańcami jednego z ww. trzech osiedli (58,5%).

Natomiast odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle otrzymujących świadczenia z pomocy społecznej wahał się w zależności od osiedla, przyjmując wartości od 9,1% (Sielec) do 57,1% (Piastów).

Tabela 25. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	Niepełnosprawność			Udział w ogóle otrzymujących świadczenia	
	2010	2015	Zmiana	2010	2015
Dzików	16	23	43,8%	23,2%	32,9%
Miechocin	20	4	-80,0%	30,3%	23,5%
Mokrzyszów	51	61	19,6%	37,2%	45,2%
Nagnajów	0	2			50,0%
Ocice	8	13	62,5%	47,1%	76,47%
Piastów	5	12	140,0%	21,7%	57,1%
Podłęże	0	5			21,7%
Przywiśle	114	133	16,7%	29,5%	35,4%

⁶ Za: *Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r.*

Serbinów	111	121	9,0%	34,6%	28,3%
Siarkowiec	46	54	17,4%	28,6%	35,1%
Sielec	0	2		0,0%	9,1%
Sobów	33	31	-6,1%	8,0%	36,5%
Stare Miasto	20	17	-15,0%	34,5%	28,3%
Wielopole	81	104	28,4%	35,8%	37,5%
Wielowieś	23	19	-17,4%	4,1%	31,1%
Zakrzów	11	11	0,0%	17,7%	42,3%
RAZEM	539	612	13,54%	19,67%	34,62%

Źródło: dane gminne

Kolejny z programów z zakresu pomocy społecznej obowiązujący w Tarnobrzegu to *Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2016-2020*, przyjęty Uchwałą Nr XXIV/225/2016 Rady Miasta Tarnobrzega z dnia 25 lutego 2016 r. Podstawowym celem *Programu* jest systematyczna poprawa sytuacji grupy osób niepełnosprawnych, w tym dążenie do pełnej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością, minimalizację skutków niepełnosprawności, przeciwdziałanie wykluczeniu, wyrównywanie szans oraz sprzyjanie pełnemu rozwojowi każdej z osób niepełnosprawnych. *Program* zakłada kontynuację i rozwijanie dotychczasowych zadań oraz zawiera nowe propozycje działań w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i respektowaniu praw osób z niepełnosprawnością, a kierowany jest do osób z niepełnosprawnością, ich rodzin i przyjaciół, wolontariuszy, organizacji pozarządowych, organów samorządowych i podległych im jednostek organizacyjnych oraz innych urzędów i instytucji działających na terenie miasta. *Program* zawiera dziesięć kierunków działania, opracowanych na podstawie „Karty Praw Osób Niepełnosprawnych”:

- Kierunek 1: Aktualizacja informacji dotyczących sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnością.
- Kierunek 2: Poprawa dostępu do leczenia, specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji zawodowej.
- Kierunek 3: Poprawa dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną.
- Kierunek 4: Poprawa dostępu do edukacji.
- Kierunek 5: Poprawa dostępu do pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej i innej pomocy specjalistycznej.
- Kierunek 6: Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
- Kierunek 7: Zwiększenie uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacji i turystyce.
- Kierunek 8: Poprawa dostępności funkcjonalnej obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności.
- Kierunek 9: Korzystanie z praw obywatelskich.
- Kierunek 10: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, środków odurzających, hazardu i Internetu⁷.

Z powodu **długotrwałej lub ciężkiej choroby** świadczenia z pomocy społecznej otrzymało w 2015 roku 624 mieszkańców Tarnobrzega. Osoby te stanowiły 35,3% wszystkich beneficjentów pomocy

⁷ Za: *Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2016-2020*

społecznej. W porównaniu do 2010 roku liczba osób, którym przyznano świadczenia z tytułu choroby, zwiększyła się w mieście o 18%. Znacząco wzrósł również udział tej kategorii beneficjentów w ogóle korzystających z pomocy społecznej. W 2010 roku udział osób pobierających świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wśród wszystkich pobierających świadczenia z pomocy społecznej wynosił 19,3%, by w 2015 roku wzrosnąć do 35,3%.

Niemal dwie trzecie osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby były mieszkańcami jednego z trzech osiedli: Serbinów (22,3%), Wielopole (20,8%) lub Przywiśle (19,6%). Znacznie niższy był udział mieszkańców Nagnajów i Podłęża (po 0,3%) oraz Ocice (0,6%) i Miechocina (0,8%). Natomiast odsetki osób otrzymujących pomoc z powodu choroby wahały się w zależności od osiedla od 8,7% (Podłęże) do 52,4% (Piastów).

Tabela 26. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Osiedle	Długotrwała lub ciężka choroba			Udział w ogóle otrzymujących świadczenia	
	2010	2015	Zmiana	2010	2015
Dzików	11	21	90,9%	15,9%	30,0%
Miechocin	19	5	-73,7%	28,8%	29,4%
Mokrzyszów	41	44	7,3%	29,9%	32,6%
Nagnajów		2			50,0%
Ocice	4	4	0,0%	23,5%	44,4%
Piastów	6	11	83,3%	26,1%	52,4%
Podłęże	1	2			8,7%
Przywiśle	103	122	18,4%	26,7%	32,4%
Serbinów	133	139	4,5%	41,4%	32,5%
Siarkowiec	52	53	1,9%	32,3%	34,4%
Sielec	3	10		2,9%	45,5%
Sobów	15	25	66,7%	3,6%	29,4%
Stare Miasto	19	20	5,3%	32,8%	33,3%
Wielopole	86	130	51,2%	38,1%	46,9%
Wielowieś	31	28	-9,7%	5,5%	45,9%
Zakrzów	5	8	60,0%	8,1%	30,8%
RAZEM	529	624	17,96%	19,31%	35,29%

Źródło: dane gminne

BEZPIECZEŃSTWO I PRZESTĘPCZOŚĆ

Nad bezpieczeństwem mieszkańców miasta Tarnobrzega czuwają funkcjonariusze policji, straży miejskiej i straży pożarnej. Ponadto na terenie miasta funkcjonuje Tarnobrzekie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe oraz Wodne Pogotowie Ratunkowe Oddział Podkarpacki.

Siedziba **Straży Miejskiej w Tarnobrzegu** znajduje się przy ul. Mickiewicza 7a. Jest to samorządowa umundurowana formacja, realizująca zadania z zakresu ochrony porządku publicznego. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 sierpnia 199 r. o strażach gminnych (Dz.U. 1997 Nr 123 poz. 779), a do jej zadań należą w szczególności:

1. ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
2. czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
3. współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,
4. zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia,
5. ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
6. współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
7. doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób,
8. informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,
9. konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gmin⁸.

Obszar miasta jest podzielony na rejony patrolowania, w których służbę pełnią wyznaczeni strażnicy miejscy:

- Rejon nr I: Osiedle Stare Miasto – ograniczone ulicami Sikorskiego, Sienkiewicza, Piłsudskiego, Mickiewicza, Sokola, Wiślna oraz teren OSIR do ogrodów działkowych,
- Rejon nr II: Osiedle Przywiśle – ograniczone ulicami: Mickiewicza, Wiślostrada, Wiślna, Sokola
- Rejon nr III: Osiedle Wielopole – ograniczone ulicami: Sikorskiego, Piłsudskiego, Mickiewicza,
- Rejon IV: Osiedla Siarkowiec i Młodych – ograniczone ulicami: Sienkiewicza, Sikorskiego, tory kolejowe, ogrody działkowe od ul. Św. Barbary
- Rejon V: Osiedle Serbinów – ograniczone ulicami Sienkiewicza, Zwierzyniecka, Sikorskiego i torami kolejowymi
- Rejon VI: Osiedle Piastów – ograniczone ulicami Sikorskiego, Litewska, Zwierzyniecka i torami kolejowymi,

⁸ Za: <http://www.tarnobrzeg.pl/web/guest/zadania-i-obowiazki1> (28.07.2016)

- Rejon VII: Osiedle Dzików – ograniczone ulicami Sikorskiego, tył posesji od Wiejskiej, pozostała granica wg podziału osiedla od strony Dzikowa i os. Zakrzów
- Rejon VIII: Osiedle Zakrzów
- Rejon IX: Osiedle Sielec
- Rejon X: Osiedle Wielowieś
- Rejon XI: Osiedle Sobów – ograniczone ulicą Litewska, torami kolejowymi, pozostała granica wg podziału osiedla
- Rejon XII: Osiedle Mokrzychów – ograniczone torami od strony Sienkiewicza, pozostała granica wg podziału osiedla
- Rejon XIV: Osiedle Ocice
- Rejon nr XVI: Osiedle Nadole⁹.

W Tarnobrzegu znajduje się **Komenda Miejska Policji w Tarnobrzegu**, z siedzibą przy ul. 1 Maja 2. W strukturze KMP w Tarnobrzegu znajdują się: Wydział Kryminalny, Wydział Dochodzeniowo-Śledczy, Wydział Prewencji, Wydział Ruchu Drogowego, Wydział Wspomagający, Wydział d/w z Przystępczością Gospodarczą, Zespół ds. Ochrony Informacji Niejawnych i Kancelarii Tajnej oraz Zespół ds. Profilaktyki Społecznej, Nietletnich i Patologii. Dodatkowo pod KMP w Tarnobrzegu podlegają Komisariaty Policji w Nowej Dębie i Gorzycach oraz Posterunek Policji w Baranowie Sandomierskim.

W 2015 roku na terenie miasta Tarnobrzega stwierdzono ogółem 1 076 przestępstw. Znajdowało się wśród nich 101 przestępstw drogowych, 171 przestępstw o charakterze gospodarczym oraz 651 przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 34 przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu oraz 468 przeciwko mieniu. W porównaniu do 2012 roku można zauważyć poprawę bezpieczeństwa w Tarnobrzegu. W latach 2013-2015 liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych zmniejszyła się aż o 52,9%. W przypadku przestępstw drogowych był to spadek o 78%, w przypadku przestępstw kryminalnych spadek o 57,9%, zaś w przypadku przestępstw gospodarczych wzrost o 25,7%. W analizowanym okresie wyraźnie zmniejszyła się także ilość przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu (-58,5%) oraz przeciwko mieniu (-52,1%). Zmieniła się ponadto struktura przestępstw. W 2012 roku przestępstwa drogowe stanowiły 20,1% ogółu przestępstw stwierdzonych w postępowaniach przygotowawczych, zaś w 2015 roku ich udział zmniejszył się do 9,4%. W przypadku przestępstw gospodarczych ich udział w ogólnej liczbie przestępstw w latach 2012-2015 wzrósł z 6% do 15,9%, natomiast nastąpił spadek udziału przestępstw o charakterze kryminalnym – z 67,7% do 60,5%.

Do przestępstw drogowych najczęściej dochodziło na osiedlu Nagnajów, gdzie w 2015 roku stwierdzono 16 takich przypadków. Mniej było ich na osiedlu Wielowieś (14 przestępstw) oraz Mokrzychów (11 przestępstw), a na pozostałych osiedlach liczba stwierdzonych przestępstw drogowych nie przekraczała kilku. Wśród wszystkich osiedli Tarnobrzega wyróżniają się Sielec i Zakrzów, gdzie w 2015 roku nie wystąpiły żadne przestępstwa drogowe. Liczba stwierdzonych przestępstw drogowych w latach 2013-2015 w przypadku 8 osiedli wzrosła, w przypadku 6 osiedli spadła, a na 2 osiedlach pozostała niezmienną. Tempo spadku wahało się od -41,7% (Stare Miasto) do -75% (Ocice). Niestety tempo wzrostu ilości przestępstw drogowych miało znacznie większą

⁹ Za: <http://www.tarnobrzeg.pl/web/guest/funkcjonariusze-strazy-miejskiej> (28.07.2016)

dynamikę i przyjmowało wartości z przedziału od 27,3% (Wielowieś) do 300% (Piastów). Warto dodać, że ilość przestępstw drogowych w Tarnobrzegu w latach 2013-2015 zmniejszyła się ogółem o 11,9%.

Na terenie miasta stosunkowo rzadko stwierdzano przestępstwa o charakterze gospodarczym. W 2015 roku miały one miejsce głównie na osiedlu Wielopole (37 przestępstw stanowiących 45,7% wszystkich tego typu przestępstw). Na pozostałych osiedlach przestępstwa gospodarcze były popełniane znacznie rzadziej, a ich liczba nie przekraczała kilku przypadków rocznie. W latach 2013-2015 nastąpił wzrost ilości stwierdzonych przestępstw gospodarczych o 39,7%, dodatkowo należy zauważyć, że jest to jedyny rodzaj przestępstw, w którym na terenie Tarnobrzega w latach 2013-2015 obserwowano tendencję rosnącą.

W przypadku przestępstw o charakterze kryminalnym ich liczba w 2015 roku wahała się w zależności od osiedla, od 0 (Zakrzów) do 98 (Wielopole). Niemal na wszystkich osiedlach sytuacja w zakresie liczby przestępstw kryminalnych w latach 2013-2015 uległa poprawie – w 2015 roku zanotowano o 31,1% mniej przestępstw o charakterze kryminalnym niż w 2013 roku. W zależności od osiedla spadki wynosiły od -14,3% (osiedle Dzików) do -100% (osiedle Zakrzów). Jedynie na 4 osiedlach Tarnobrzega w 2015 roku stwierdzono większą liczbę przestępstw kryminalnych niż w 2013 roku: Wielopole (wzrost o 57,9%), Ocice (o 25%), Nagnajów (o 21,4%) oraz Piastów (o 10%).

Tabela 27. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2013-2015

Osiedle	Drogowe			O charakterze gospodarczym			O charakterze kryminalnym								
							ogółem			przeciwko życiu i zdrowiu			przeciwko mieniu		
	2013	2015	Zmiana	2013	2015	Zmiana	2013	2015	Zmiana	2013	2015	Zmiana	2013	2015	Zmiana
Dzików	1	3	200%	2	4	100%	21	18	-14,3%	1	2	100,0%	16	13	-18,75%
Miechocin	2	1	-50,0%				7	7	0,0%				3	6	100,00%
Mokrzyszów	21	11	-47,6%	10	4	-60,0%	66	48	-27,3%	4	2	-50,0%	51	36	-29,41%
Nagnajów	9	16	77,8%	1	1	0,0%	14	17	21,4%		1		12	13	8,33%
Ocice	8	2	-75%		1		4	5	25,0%				1	3	200,00%
Piastów	1	4	300%	4	1	-75,0%	10	11	10,0%	1		-100,0%	11	10	-9,09%
Podłęże		3		1	5	400,0%	7	5	-28,6%	1	1	0,0%	6	7	16,67%
Przywiśle	5	8	60%	11	3	-72,7%	142	72	-49,3%	9	6	-33,3%	85	40	-52,94%
Serbinów	13	7	-46,2%	6	5	-16,7%	146	63	-56,8%	4	5	25,0%	111	43	-61,26%
Siarkowiec	4	7	75%	3	5	66,7%	62	51	-17,7%	4	2	-50,0%	46	34	-26,09%
Sielec				2		-100,0%		2					2		-100,00%
Sobów	2	4	100%		2		15	9	-40,0%	1		-100,0%	7	7	0,00%
Stare Miasto	12	7	-41,7%	6	7	16,7%	85	61	-28,2%	7	8	14,3%	57	40	-29,82%
Wielopole	20	9	-55%	10	37	270,0%	121	98	-19,0%	7	5	-28,6%	91	85	-6,59%
Wielowieś	11	14	27,3%	2	6	200,0%	19	30	57,9%	1	2	100,0%	17	22	29,41%
Zakrzów							3		-100,0%				2		-100,00%
RAZEM	109	96	-11,9%	58	81	39,7%	722	497	-31,16%	40	34	-15,0%	518	359	-30,69%

Źródło: dane gminne

Straż pożarną na terenie miasta reprezentują jednostki Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnobrzegu oraz Ochotniczych Straży Pożarnych.

KM PSP w Tarnobrzegu ma swoją siedzibę przy ul. Targowej 3. Zasięg działania Komendy Miejskiej PSP w Tarnobrzegu obejmuje miasto Tarnobrzeg i powiat tarnobrzecki (gminy Baranów Sandomierski, Nowa Dęba, Gorzyce, Grębów). Podstawowymi jednostkami taktycznymi KM PSP są:

- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP w Tarnobrzegu, ul. Targowa 3 – chroni obszar o powierzchni 485 km², a służbę w jednostce pełni 62 strażaków,
- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP w Nowej Dębie, ul. Sypowskiego 3 – chroni obszar o powierzchni 122 km², a służbę w jednostce pełni 33 strażaków.

Ponadto funkcjonariusze KM PSP w Tarnobrzegu (obok pletwonurków z Komend Miejskich w Rzeszowie i Przemyślu) wchodzi w skład Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wodno-Nurkowego „Rzeszów 4”, prowadzącej działania ratownictwa wodnego w zakresie specjalistycznym. Działania ratownicze i poszukiwacze w ramach grupy „Rzeszów 4” prowadzi 11 funkcjonariuszy KM PSP w Tarnobrzegu.

W 2015 roku na terenie miasta Tarnobrzega doszło do 499 zdarzeń, w których interweniowali strażacy KM PSP. Wśród nich znajdowały się 273 pożary (54%), 203 miejscowe zagrożenia (41%) i 23 alarmy fałszywe (5%). W porównaniu do 2014 roku liczba zdarzeń powstałych w mieście Tarnobrzegu zmniejszyła się o 2 (501 w 2014 roku): wzrosła liczba pożarów (o 16), zmniejszyła się natomiast liczba miejscowych zagrożeń (o 41) oraz alarmów fałszywych (o 12).

Wśród pożarów, jakie zaistniały w 2015 roku na terenie miasta, zdecydowaną większość stanowiły pożary małe – ich liczba wynosiła 250, tj. 91,6% wszystkich pożarów w mieście. Ponadto wystąpiły 22 pożary średnie i 1 pożar bardzo duży. Natomiast wśród miejscowych zagrożeń przeważały zagrożenia o charakterze lokalnym (148, tj. 72,9%), stwierdzono znacznie mniej miejscowych zagrożeń małych (50 zagrożeń), a sporadycznie występowały zagrożenia średnie (4) lub duże (1)¹⁰.

Wsparcie dla jednostek PSP w Tarnobrzegu zapewniają funkcjonariusze *Ochotniczych Straży Pożarnych*. Na terenie miasta znajduje się 8 jednostek OSP, w tym 3 włączone w struktury Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Dzików, ul. Dzikowska
2. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Mokrzychów, ul. Strażacka 5
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Nagnajów, ul. Św. Józefa 1
4. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Ocice, ul. Ocicka 89
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Sobów, ul. Józefa Bema
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Wielowieś, ul. Stanisława Piętaka 23
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Zakrzów, ul. Spokojna 9
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu-Sielcu, ul. Mała.

¹⁰ Za: <http://www.straz.tarnobrzeg.pl/> (27.07.2016)

Analiza aktywności społecznej mieszkańców miasta Tarnobrzega obejmuje dane dotyczące organizacji pozarządowych, udziału w wyborach samorządowych oraz działań w ramach budżetu obywatelskiego.

Dane dotyczące frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych w 2006, 2010 i 2014 roku w Tarnobrzegu wskazują na rosnące zainteresowanie mieszkańców sferą polityki lokalnej. W 2006 roku w I turze wyborów uczestniczyło 44,56% uprawnionych do głosowania mieszkańców miasta, w 2010 roku frekwencja wyborcza w Tarnobrzegu okazała się wyższa niż w 2006 roku i wynosiła 48,13%, zaś w kolejnych wyborach samorządowych w 2014 roku ponownie wzrosła, do poziomu 48,33%. Również w II turze frekwencja wyborcza wzrastała z każdym wyborami, z 38,06% w 2006 roku do 43,28% w 2010 roku i 44,27% w 2014 roku.

W porównaniu z innymi jednostkami frekwencję wyborczą w Tarnobrzegu można ocenić jako przeciętną. W 2010 i 2014 roku podczas I tury wyborów samorządowych była ona wyższa niż w skali kraju, ale niższa niż średnia dla Podkarpacia. Jednocześnie jednak mieszkańcy miasta wykazywali w 2010 i 2014 roku relatywnie największe zainteresowanie II turą wyborów, ponieważ frekwencja w Tarnobrzegu okazała się wyższa niż w kraju i województwie podkarpackim.

Tabela 28. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w latach 2006, 2010 i 2014

Jednostka terytorialna	I tura			II tura		
	frekwencja wyborcza			frekwencja wyborcza		
	2006	2010	2014*	2006	2010	2014*
	%	%	%	%	%	%
POLSKA	45,99	47,32	47,34	39,56	35,31	39,97
PODKARPACIE	48,60	50,75	50,72	42,58	40,96	42,35
Tarnobrzeg	44,56	48,13	48,33	38,06	43,28	44,27

Źródło: PKW

Na terenie miasta Tarnobrzega zarejestrowanych jest ponad 200 **organizacji pozarządowych**. Zdecydowaną większość z nich stanowią stowarzyszenia, w tym licznie występujące stowarzyszenia kultury fizycznej. Obszary działania tarnobrzeskich NGO są bardzo zróżnicowane, dotyczą zarówno pomocy społecznej, kultury fizycznej i sportu, rozwoju lokalnego, kultury i edukacji, jak i skupiają członków określonych grup społecznych, osoby o podobnych interesach gospodarczych czy hobbystów¹¹.

Wśród podmiotów NGO zarejestrowanych w Tarnobrzegu status OPP (organizacji pożytku publicznego), uprawniający do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, posiada trzynaście jednostek:

1. Fundacja Parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu „Ciepło i Serce”, ul. Konstytucji 3 Maja 11 (fundacja),
2. Klub Sportowy „Siarka”, Aleja Niepodległości 2 (stowarzyszenie kultury fizycznej),
3. Społeczne Stowarzyszenie na rzecz Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu, ul. Szpitalna 1 (stowarzyszenie),
4. Stowarzyszenie „Maja” im. Marii Delimaty, ul. Targowa 4A lok. 12 (stowarzyszenie),

¹¹ Wykaz organizacji pozarządowych w mieście Tarnobrzegu znajduje się w Załączniku B

5. Stowarzyszenie Amazonek „Pomocna Dłoń”, ul. Konstytucji 3 Maja 11 (stowarzyszenie),
6. Stowarzyszenie Bezpieczne Miasto Tarnobrzeg, ul. Kościuszki 32 (stowarzyszenie),
7. Stowarzyszenie Esteka, ul. 11 Listopada 8a (stowarzyszenie),
8. Stowarzyszenie Jacht Klub „Kotwica” Tarnobrzeg, ul. Żeglarska 2 (stowarzyszenie),
9. Tarnobrzesci Bank Żywności, ul. Sienkiewicza 145 (stowarzyszenie),
10. Tarnobrzesci Klub Szachowy, Aleja Niepodległości 2 (związek sportowy),
11. Tarnobrzesci Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „Ogród Świętego Franciszka”, ul. Wyspiańskiego 3 (stowarzyszenie),
12. Tarnobrzesci Stowarzyszenie Sympatyków Piłki Siatkowej, Aleja Niepodległości 2 (stowarzyszenie kultury fizycznej),
13. Towarzystwo Przyjaciół Tarnobrzega, Plac Głowackiego 23 (stowarzyszenie).

Miasto Tarnobrzeg dysponuje rokrocznie uchwalanym *Programem współpracy Miasta Tarnobrzega z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Celem głównym *Programu* na 2016 rok jest budowanie partnerstwa pomiędzy Miastem Tarnobrzegiem a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianiu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych. Cel ten jest realizowany poprzez:

- 1) Określenie kierunków realizacji zadań publicznych,
- 2) Zapewnienie udziału organizacjom pozarządowym w realizacji zadań publicznych,
- 3) Wykorzystanie potencjału i możliwości organizacji pozarządowych,
- 4) Rozwijanie zakresu świadczonych usług publicznych oraz podniesienie ich jakości,
- 5) Tworzenie warunków do obniżenia kosztów realizacji zadań publicznych.

Współpraca miasta Tarnobrzega z organizacjami odbywa się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności. Współpraca Miasta Tarnobrzega z organizacjami obejmuje zadania z zakresu sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, a przedmiotem tej współpracy jest: tworzenie systemowych rozwiązań ważnych problemów społecznych, określanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspokajania oraz realizacja zadań Miasta Tarnobrzega w sferze pożytku publicznego.

Natomiast jako zadania priorytetowe, które będą realizowane od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r., wskazano zadania z zakresu:

1. Ochrony zdrowia i zapobiegania zjawiskom patologicznym (543 000,00 zł):
 - a) prowadzenia akcji profilaktycznych i promujących zdrowy tryb życia,
 - b) motywowania osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków do podjęcia leczenia,
 - c) opieki nad członkami rodzin osób uzależnionych,
 - d) wspierania działalności świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych i harcówek,
 - e) organizowania letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
 - f) organizacji szkoleń w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
 - g) programu profilaktyki i terapii wad postawy ciała dla dzieci i młodzieży,
 - h) programu redukcji nadwagi i promocji zdrowego żywienia dla dzieci i młodzieży,
 - i) wspieranie edukacji prozdrowotnej, w tym obchodów Dni Honorowego Krwiodawstwa.

2. Pomocy społecznej (75 000,00 zł):
 - a) wspierania działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin,
 - b) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
 - c) przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - d) przeciwdziałania problemom niedożywienia wśród dzieci i młodzieży,
 - e) wspierania działań mających na celu poprawę sytuacji osób chorych i starszych,
 - f) prowadzenia działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin osób niepełnosprawnych,
 - g) wspieranie edukacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
 - h) wspieranie integracji osób niepełnosprawnych,
 - i) integracji środowiska seniorów,
 - j) aktywizacji społecznej, edukacyjnej, zdrowotnej seniorów,
3. Sportu i turystyki (246 000,00 zł):
 - a) wspieranie działań o charakterze rekreacyjno-sportowym,
 - b) wspierania szkolenia w zakresie sportu,
 - c) organizacji miejskich imprez sportowo – rekreacyjnych,
 - d) promocję tarnobrzeskiego sportu,
 - e) rozwoju i upowszechniania sportu w środowisku osób starych oraz osób niepełnosprawnych,
 - f) promowania działań podkreślających atrakcyjność turystyczną Miasta,
 - g) wspierania działalności zwiększającej walory turystyczne Miasta, ze szczególnym uwzględnieniem Jeziora Tarnobrzeskiego i Zamku Dzikowskiego, a także prowadzenie działalności informacyjnej i promocyjnej.
4. Kultury (50 000 zł):
 - a) wspierania edukacji kulturalnej i artystycznej,
 - b) prowadzenia działalności wspomagającej podtrzymywanie tradycji narodowej i regionalnej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej i obywatelskiej,
 - c) organizowania festiwali, przeglądów, konkursów, spotkań, plenerów, warsztatów, kursów, wystaw, kiermaszów, konfrontacji artystycznych i innych imprez,
 - d) ochrony kultury ludowej i promowania kultury regionalnej oraz miejscowej twórczości artystycznej,
 - e) inicjatywy wydawnicze,
 - f) upowszechnianie czytelnictwa,
 - g) projekty wpisujące się w obchody Dni Tarnobrzega.
5. Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego (10 000 zł):
 - a) edukacji ekologicznej,
 - b) wspierania działań proekologicznych obejmujących m.in. ochronę zwierząt, w tym także bezdomnych oraz dziedzictwa przyrodniczego,
 - c) prowadzenia działalności informacyjnej i promocyjnej w zakresie ochrony środowiska,
 - d) wspierania działań na rzecz rozwiązywania problemów bezpańskich zwierząt i opieki nad nimi,
 - e) edukacji dotyczącej opieki nad zwierzętami, szacunku wobec zwierząt, a także nadzoru i odpowiedzialności właścicieli za zachowanie zwierząt.

6. Nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (59 946 zł):
- a) prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej (zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. z dnia 28 sierpnia 2015 r.).

Planowana wysokość środków budżetowych na realizację *Programu współpracy Miasta Tarnobrzega z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2016* wynosi nie więcej niż 983 946 zł¹².

Ocenę aktywności społecznej mieszkańców miasta Tarnobrzega na tle mieszkańców innych jednostek administracyjnych umożliwia wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Na ich podstawie mieszkańców miasta można uznać za najbardziej aktywną społeczność. W 2015 roku na 10 tys. ludności Tarnobrzega przypadało 43,1 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Znacznie niższe okazały się wartości wskaźników dla kraju i województwa: w 2015 roku na 10 tys. mieszkańców Polski przypadało 35,1 podmiotów trzeciego sektora (w miastach 39,1 podmiotów), a na 10 tys. mieszkańców Podkarpacia – niemal 34,3 jednostki (w miastach 41,5).

Ponadto pozytywnym jest fakt, iż rokrocznie podmiotów III sektora w mieście przybywa, co jest związane z rosnącym wskaźnikiem fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Tendencja wzrostowa obserwowana była we wszystkich jednostkach administracyjnych, choć tempo zmian było zróżnicowane. W latach 2010-2015 wskaźnik dla Tarnobrzega wzrósł o 25,4% (z 32,7 do 43,1), natomiast w kraju nastąpił wzrost o 21,9% (w tym 23,7% w miastach), zaś w województwie podkarpackim o 18% (w tym 20,8% w miastach).

Tabela 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	27,1	28,4	30,0	31,5	33,1	35,1
POLSKA - MIASTO	29,7	31,1	32,9	34,8	36,8	39,1
PODKARPACKIE	27,6	28,7	30,1	31,3	32,5	34,3
PODKARPACKIE - MIASTO	32,3	33,6	35,4	37,3	39,1	41,5
Tarnobrzeg	32,7	33,7	36,0	38,8	41,0	43,1

Źródło: GUS/BDL

Mieszkańcy Tarnobrzega od 2013 roku mają możliwość bezpośredniego wpływania na inwestycje realizowane w mieście za pośrednictwem **Budżetu Obywatelskiego**. Prawo do głosowania nad wyborem projektu TBO ma każdy pełnoletni mieszkaniec Miasta Tarnobrzega, posiadający czynne prawo wyborcze według prawa wyborczego obowiązującego dla wyborów organów samorządowych. Głosujący mogą wybrać maksymalnie 3 projekty, które w ich przekonaniu są najważniejsze i powinny być realizowane.

¹² Za: *Program współpracy Miasta Tarnobrzega z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2016*

W pierwszej edycji Tarnobrzeskiego Budżetu Obywatelskiego na 2014 rok do realizacji wybrano budowę siłowni zewnętrznych na osiedlach Siarkowiec i Serbinów oraz modernizację ulicy Borów na osiedlu Piastów. Podczas drugiej edycji TBO na 2015 rok zwyciężyły inwestycje związane z przebudową przytuliska dla zwierząt, montażem wież lęgowych dla jeryzków oraz budową kortów tenisowych w miejscu dawnego basenu odkrytego (I etap). Natomiast w trzeciej edycji TBO na 2016 rok na projekty obywatelskie przeznaczono kwotę w wysokości 1 mln zł. Ogółem zgłoszono 41 projektów, z czego głosowaniu mieszkańców poddano 33 projekty:

1. Wykonania siłowni i ścianki wspinaczkowej na boisku Gimnazjum Nr 3 przy ul. Dekutowskiego.
2. Wykonania mini siłowni na boisku szkoły podstawowej nr 4 przy ul. Wyspiańskiego 10.
3. Modernizacja terenu usytuowanego pomiędzy blokami ul. Mickiewicza 5 i 5a.
4. Przebudowa drogi gminnej ul. Siewna.
5. Przebudowa drogi gminnej ul. Zakole.
6. Przebudowa drogi gminnej ul. Zaulek.
7. Przebudowa drogi wewnętrznej ul. Jagielskiego.
8. Przebudowa drogi wewnętrznej boczna Sienkiewicza.
9. Budowa placu zabaw wraz z siłownią napowietrzną Osiedle Mokrzeszów.
10. „A do Z – dostosowanie filii nr 1 Miejskiej Biblioteki Publicznej do potrzeb osób starszych, niewidomych i słabo widzących.
11. Remont drogi dojazdowej i parkingu przy bloku Moniuszki 16.
12. Rewitalizacja Placu Górnika.
13. Strefa Sportu i rekreacji – Tereny za budynkiem szkoły podstawowej nr 10.
14. Poprawa atrakcyjności miasta poprzez budowę Miejskiego Parku Rozrywki – etap I opracowanie dokumentacji projektowej.
15. Budowa parkingu dla samochodów osobowych dla potrzeb mieszkańców bloków mieszkalnych przy ul. Dąbrowskiej 4, 6, 8 jak również osób korzystających z archiwum.
16. Aktywny Park Rozrywki w Wielowsi „Stawik”, tereny przy boisku sportowym w Wielowsi.
17. Budowa siłowni zewnętrznej w parku osiedlowym w Sobowie.
18. Budowa boiska wielofunkcyjnego na terenie Osiedla Sielec.
19. Budowa alejek w parku osiedlowym w Sobowie.
20. Oświetlenie ulicy Olszowej.
21. Osiedlowy kąpek rekreacyjno-wypoczynkowy w Zakrzowie.
22. Bezpieczne Serce w Tarnobrzegu.
23. Budowa siłowni na świeżym powietrzu dla osiedla Ocice.
24. Zagospodarowanie terenu użyteczności publicznej położonego w Tarnobrzegu – osiedlu Miechocin w rozwidleniu dróg gminnych- ulic: 12 Października, J. Długosza i St. Orła.
25. Modernizacja drogi gminnej – ul. 12 Października.
26. Modernizacja dróg gminnych w układzie ul. Piaskowa – ul. Czerwonego Krzyża.
27. Budowa terenowej edukacyjnej ścieżki przyrodniczo – historycznej w zabytkowym parku tarnowskich na Dzikowie w Tarnobrzegu.
28. Monitoring - Piastów.
29. Rewitalizacja trasy spacerowo-rowerowej z Parku Dzikowskiego do osiedla Dzików oraz przyległego oczka wodnego.
30. Budowa Kompleksu Sportowego przy ul. Kopernika.

31. „Zbudujmy razem ścianę – niech połączy nas wspinanie” Centrum wspinaczki górskiej.
32. Przebicie – połączenie ul. Kochanowskiego z ul. 1-go Maja.
33. Rewitalizacja terenu obok Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega (Spichlerz) na osiedlu Dzików i budowa gry plenerowej.

Głosami mieszkańców miasta do realizacji w ramach TBO na 2016 rok wybrano budowę siłowni zewnętrznej i alejek w parku osiedlowym w Sobowie, oświetlenie ulicy Olszowej, budowę Aktywnego Parku Rozrywki na osiedlu Wielowieś oraz Centrum Wspinaczki. O sukcesie budżetu obywatelskiego jako mechanizmu współzrządzenia w Tarnobrzegu świadczy tendencja wzrostowa, zarówno w zakresie liczby składanych projektów, jak i liczby osób uczestniczących w głosowaniu. W 2015 roku podczas głosowania na TBO na 2016 roku uczestniczyło 2 723 mieszkańców miasta, podczas gdy dwa lata wcześniej było to 1 197 osób (tj. ponad dwukrotnie mniej)¹³.

¹³ Za: http://www.tarnobrzeg.pl/web/guest/aktualnosci-pelna-tresc/-/asset_publisher/T5ca/content/mieszkancy-zdecydowali-o-podziale-miliona (25.07.2016)

3.2. DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ

GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W 2015 roku na terenie miasta Tarnobrzega działalność prowadziło 4 912 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON. Liczba przedsiębiorstw w mieście fluktuowała w latach 2010-2015, choć można zauważyć, że maksimum wystąpiło w 2010 roku (5 218 podmiotów), a minimum w 2015 roku (4 912 podmiotów). W całym analizowanym okresie liczba podmiotów gospodarczych zmniejszyła się w Tarnobrzegu o 5,9% (306 podmiotów).

Zasoby podmiotów gospodarczych w mieście tworzone są przede wszystkim przez jednoosobowe działalności gospodarcze oraz firmy mikro, tj. podmioty zatrudniające od 0 do 9 pracowników. Stanowiły one 95,3% wszystkich funkcjonujących przedsiębiorstw. Znacznie mniejsza jest liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających więcej niż 10 pracowników. W kategorii 10-49 pracujących mieściło się 171 podmiotów (3,5%), w kategorii 50-249 zatrudnionych – 55 podmiotów (1,1%), a ponadto na terenie miasta działalność prowadziły 3 jednostki zatrudniające od 250 do 999 pracowników.

Jak wskazano powyżej, liczba podmiotów gospodarczych w mieście w 2015 roku była o 5,9% niższa niż w 2010 roku. Szczególnie mocno procentowo ubytek dotknął kategorię przedsiębiorców zatrudniających 250-999 osób (-25%), jednak należy wziąć pod uwagę, że ilość takich przedsiębiorstw zmniejszyła się o jedną jednostkę, z 4 do 3. Znaczny ubytek odnotowano ponadto wśród firm zatrudniających 10-49 pracowników (-18,2%), a negatywne zmiany dotknęły również najliczniejszą kategorię firm zatrudniających 0-9 pracowników (-5,5%). Z kolei liczba zakładów pracy zatrudniających więcej niż 1000 osób była w latach 2010-2015 stabilna i wynosiła 1. Jedyną kategorią przedsiębiorstw, która w latach 2010-2015 zwiększyła swoją liczebność, były firmy zatrudniające od 50 do 249 pracowników. W latach 2010-2015 w Tarnobrzegu przybyło 5 takich przedsiębiorstw, co oznacza wzrost na poziomie 10%.

Tabela 30. Podmioty gospodarcze według liczby pracowników w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	ogółem					
Tarnobrzeg	5 218	4 924	4 975	5 023	4 922	4 912
0-9 pracowników						
Tarnobrzeg	4 954	4 698	4 746	4 797	4 690	4 682
10-49 pracowników						
Tarnobrzeg	209	175	167	164	170	171
50-249 pracowników						
Tarnobrzeg	50	46	57	58	58	55
250-999 pracowników						
Tarnobrzeg	4	4	4	3	3	3

Źródło: GUS/BDL

Wśród podmiotów gospodarczych w Tarnobrzegu zdecydowanie dominują jednostki sektora prywatnego. Prywatne firmy stanowiły w 2015 roku 97% wszystkich przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON, a ich liczba wynosiła 4 776, tj. o 5,5% mniej niż w 2010 roku. Natomiast sektor publiczny w Tarnobrzegu w 2015 roku tworzyło 117 podmiotów, co oznacza, że ich liczba była o 28,7% niższa niż w 2010 roku.

Tabela 31. Podmioty gospodarcze wg sektora własności w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	ogółem					
Tarnobrzeg	5 218	4 924	4 975	5 023	4 922	4 912
	sektor publiczny					
Tarnobrzeg	164	123	115	121	120	117
	sektor prywatny					
Tarnobrzeg	5 054	4 801	4 860	4 902	4 802	4 776

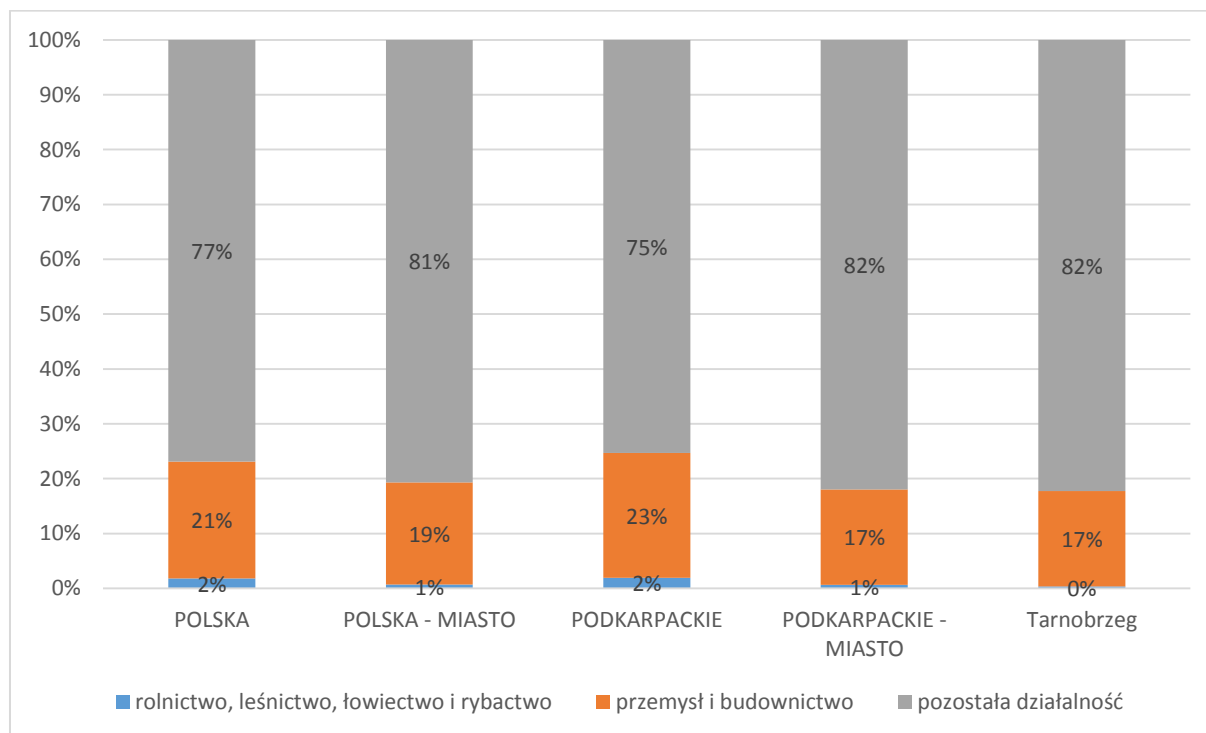
Źródło: GUS/BDL

Struktura podmiotów gospodarczych pod względem podstawowych profili działalności wykazuje podobieństwa we wszystkich jednostkach administracyjnych. Rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem w Tarnobrzegu zajmowało się w 2015 roku jedynie 16 podmiotów, co stanowiło wartość bliską 0% ogólnej liczby firm. Niewielkie odsetki dla tego rodzaju działalności stwierdzono na obszarach województwa i kraju, gdzie odsetek firm zajmujących się tego rodzaju działalnością oscylował w okolicach 2%, a w miastach – ok. 1%.

Tarnobrzeg cechuje się relatywnie najniższym wśród analizowanych jednostek odsetkiem przedsiębiorstw działających w sferze przemysłu i budownictwa, choć różnica jest minimalna. W 2015 roku w sekcjach B-H działalność prowadziła mniej niż co piąta tarnobrzeńska firma (17%), podczas gdy średnia dla kraju kształtowała się na poziomie 21% (w tym 19% w miastach), a dla województwa podkarpackiego – 23% (w tym 17% w miastach).

We wszystkich jednostkach przeważają podmioty prowadzące pozostałą działalność (sekcje G-U PKD 2007), jednak ich udział jest nieznacznie zróżnicowany. W Tarnobrzegu pozostałą działalność prowadziło 82% podmiotów gospodarczych, tj. więcej niż wynosiła średnia krajowa i wojewódzka (odpowiednio 77% i 75%). Natomiast w miastach kraju i województwa odsetek firm z sekcji G-U był niemal identyczny jak w Tarnobrzegu i wynosił odpowiednio 81% i 82%.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze według podstawowych profili działalności – stan na 31.XII.2015

Źródło: GUS/BDL

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w mieście Tarnobrzegu najliczniej reprezentowane są jednostki działające w sekcji G, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – w 2015 roku handlem i naprawą pojazdów zajmowało się 1 624 podmioty gospodarcze, co stanowiło 33,1% ogółu przedsiębiorstw. Na kolejnych miejscach pod względem liczebności znalazły się sekcje: F – budownictwo (516 podmiotów, 10,5%), M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (454 podmioty, 9,2%) oraz S i T – pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (366 podmiotów, 7,5%). Na dalszych miejscach, jednak wciąż ze znaczącym udziałem znalazły się podmioty działające w sekcjach: Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna (347 podmiotów, 7,1%), C – przetwórstwo przemysłowe (311 podmiotów, 6,3%) oraz P – edukacja (254 podmioty, 5,2%).

Z kolei najrzadziej tarnobrzeskie firmy prowadziły działalność w sekcji U - organizacje i zespoły eksterytorialne (w mieście nie było ani jednego podmiotu prowadzącego działalność w tej sekcji), B – górnictwo i wydobywanie (1 podmiot), a także D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (4 podmioty).

Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w Tarnobrzegu w poszczególnych sekcjach podlegała fluktuacjom w latach 2010-2015, ale możliwe jest wskazanie sekcji z tendencją wzrostową oraz malejącą. Największą dynamiką wzrostu w analizowanym okresie cechowały się sekcje D (o 100%), E (o 71,4%) i N (o 25%). Wzrost dotyczył również podmiotów prowadzących działalność w 7 innych sekcjach: L (22,6%), P (19,2%), J (12,6%), S i T (8,6%), Q (8,1%), R (7,3%) oraz C (1,6%).

Natomiast zmniejszenie liczby przedsiębiorstw w latach 2010-2015 dotknęło zwłaszcza sekcję B (-75%). Spadek wystąpił ponadto w sekcjach F (-21,3%) i K (-17,5%) a także G (-13,1%), H (-8,1%) i I (-7,2%) oraz w mniejszym stopniu w sekcjach M (-5,6%) oraz O (-4%).

Tabela 32. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Sekcje wg PKD 2007 ¹⁴	podmioty gospodarcze wg sekcji					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sekcja A	16	16	15	14	15	16
Sekcja B	4	3	2	2	2	1
Sekcja C	306	307	308	323	325	311
Sekcja D	2	2	2	4	5	4
Sekcja E	14	22	22	23	23	24
Sekcja F	656	631	597	579	529	516
Sekcja G	1 868	1 729	1 705	1 707	1 658	1 624
Sekcja H	236	214	208	215	211	217
Sekcja I	180	163	176	170	170	167
Sekcja J	87	92	87	86	93	98
Sekcja K	194	177	173	175	163	160
Sekcja L	93	98	100	108	109	114
Sekcja M	481	456	465	471	449	454
Sekcja N	76	78	79	84	87	95
Sekcja O	25	26	26	27	26	24
Sekcja P	213	166	246	253	255	254
Sekcja Q	321	320	334	336	333	347
Sekcja R	109	102	102	110	114	117
Sekcje S, T	337	322	328	336	355	366
Sekcje U	0	0	0	0	0	0
Suma	5 218	4 924	4 975	5 023	4 922	4 912

Źródło: GUS/BDL

¹⁴ Sekcja A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, Sekcja B górnictwo i wydobywanie, Sekcja C przetwórstwo przemysłowe, Sekcja D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, Sekcja E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, Sekcja F budownictwo, Sekcja G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, Sekcja H transport i gospodarka magazynowa, Sekcja I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, Sekcja J informacja i komunikacja, Sekcja K działalność finansowa i ubezpieczeniowa, Sekcja L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, Sekcja M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Sekcja N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, Sekcja O administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Sekcja P edukacja, Sekcja Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna, Sekcja R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, Sekcja S, T pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, Sekcja U organizacje i zespoły eksterytorialne

Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD 2007 wskazuje na podobieństwo profili działalności przedsiębiorstw ze wszystkich jednostek administracyjnych. Największy jest udział podmiotów z sekcji G (na poziomie 25-33%), a następnie F i M (9-11%). Tarnobrzeg wyróżnia się na tle kraju, województwa i powiatu relatywnie większym udziałem podmiotów z sekcji G. Działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) prowadziło 33% podmiotów zarejestrowanych w REGON, podczas gdy odsetek ten wynosił w województwie – 28%, zaś w kraju 25%. Podmioty z sekcji F stanowiły w 2015 roku 11% tarnobrzeskich przedsiębiorstw, a nieznacznie niższe odsetki uzyskano w kraju (10%) i na Podkarpaciu (9%). Natomiast w sekcji M działalność prowadziło 9% firm zarejestrowanych w Tarnobrzegu, podczas gdy w kraju i województwie było to 11%. Znacząca różnica między Tarnobrzegiem a krajem ujawnia się natomiast w sekcji L, tj. działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości. Ten obszar działalności wskazało jedynie 2% firm z Tarnobrzega i aż 7% w skali kraju. W przypadku pozostałych sekcji różnice między Tarnobrzegiem a innymi jednostkami nie są znaczące statystycznie.

Tabela 33. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 w latach 2010-2015

Sekcje wg PKD 2007	2015			2010		
	struktura sekcji podmiotów gospodarczych			struktura sekcji podmiotów gospodarczych		
	POLSKA	PODKARPACIE	TARNOBRZEG	POLSKA	PODKARPACIE	TARNOBRZEG
Sekcja A	1%	1%	0%	1%	1%	0%
Sekcja B	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Sekcja C	8%	8%	6%	8%	8%	6%
Sekcja D	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Sekcja E	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Sekcja F	10%	9%	11%	11%	9%	13%
Sekcja G	25%	28%	33%	28%	32%	36%
Sekcja H	6%	6%	4%	7%	6%	5%
Sekcja I	3%	3%	3%	3%	3%	3%
Sekcja J	4%	3%	2%	3%	2%	2%
Sekcja K	3%	3%	3%	4%	3%	4%
Sekcja L	7%	4%	2%	6%	4%	2%
Sekcja M	11%	11%	9%	10%	10%	9%
Sekcja N	3%	3%	2%	3%	2%	1%
Sekcja O	0%	1%	0%	0%	1%	0%
Sekcja P	4%	4%	5%	3%	4%	4%
Sekcja Q	6%	7%	7%	5%	7%	6%
Sekcja R	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Sekcje S, T	7%	8%	7%	6%	7%	6%
Sekcje U	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Źródło: GUS/BDL

Analiza wskaźników dotyczących podmiotów gospodarczych wskazuje, że miasto Tarnobrzeg nie różni się znacząco poziomem przedsiębiorczości w porównaniu do pozostałych jednostek administracyjnych. W 2015 roku na 10 tys. mieszkańców miasta przypadało 1027 podmiotów wpisanych do rejestru REGON i była to wartość niższa od średniej krajowej (1 089 podmiotów), lecz

równocześnie zdecydowanie wyższa od średniej wojewódzkiej (776 przedsiębiorstw). Mniej korzystnie przedstawiała się sytuacja Tarnobrzega na tle obszarów miejskich kraju i województwa, gdzie wskaźniki podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności przyjmowały wartości wyższe niż w mieście – odpowiednio 1 318 i 1 076.

W Tarnobrzegu obserwowana jest tendencja do utrzymywania się stałej wielkości wskaźnika podmiotów wpisanych do REGON na 10 tys. ludności. W analizowanym, pięcioletnim okresie wskaźnik przyjmował wartości w zakresie 1 067 (w 2010 roku) do 1 012 (w 2011 roku). Po spadkach w 2011 roku, we wszystkich jednostkach wartość wskaźnika powoli rośnie, ale tempo wzrostu wskaźnika różni się w poszczególnych jednostkach administracyjnych. W przypadku Tarnobrzega wartość wskaźnika podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wzrosła na przestrzeni lat 2011-2015 o 1,5%, podczas gdy w skali kraju wzrost wyniósł 8,4% (w tym 7,5% w miastach), a w skali województwa – 9,4% (w tym 8,2% w miastach).

Tabela 34. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	1 015	1 004	1 032	1 057	1 071	1 089
POLSKA - MIASTO	1 244	1 225	1 257	1 285	1 297	1 318
PODKARPACKIE	717	710	728	750	763	776
PODKARPACKIE - MIASTO	1 014	995	1 016	1 044	1 060	1 076
Tarnobrzeg	1 067	1 012	1 025	1 042	1 025	1 027

Źródło: GUS/BDL

Wskaźnik jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2015 roku ukształtował się w mieście Tarnobrzegu na poziomie 62 i była to druga najniższa wartość w całym analizowanym okresie. Choć pogorszenie sytuacji nastąpiło we wszystkich jednostkach, można zauważyć, iż w skali kraju i województwa podkarpackiego rejestrowanych było relatywnie więcej nowych podmiotów niż w Tarnobrzegu. Wskaźnik dla Polski w 2014 roku wynosił bowiem 94 (w tym 108 w miastach), natomiast na Podkarpaciu – 67 (w tym 83 w miastach). Należy zauważyć, że w analizowanym okresie (2010-2015) spadek wskaźnika ilości rejestrowanych w REGON jednostek na 10 tys. ludności wyniósł w Tarnobrzegu -39,8%, w województwie podkarpackim -6,1% (w tym -7,8% w miastach), zaś w skali całego kraju -11% (w tym -13% w miastach).

Tabela 35. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	104	90	93	95	93	94
POLSKA - MIASTO	122	104	109	110	106	108
PODKARPACKIE	75	65	66	72	70	67
PODKARPACKIE - MIASTO	98	84	87	94	90	83

Tarnobrzeg	102	87	81	74	61	62
------------	-----	----	----	----	----	----

Źródło: GUS/BDL

W przypadku wskaźnika jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w Tarnobrzegu w 2015 roku osiągnięto wartość niższą niż w kraju, ale wyższą niż w województwie. Oznacza to, że na terenie miasta likwidowanych było relatywnie mniej przedsiębiorstw niż w Polsce (76,0), w tym na terenach miejskich (88,3). W 2015 roku na 10 tys. ludności miasta przypadało 62,0 wykreślonych firm, podczas gdy w województwie było to 52,9 jednostek, ale na terenach miejskich Podkarpacia już 66,7. Wskaźnik podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców podlegał w latach 2010-2015 licznym fluktuacjom, przyjmując wartości niższe i wyższe – wyraźnie widoczne jest jednak maksimum przypadające na 2011 rok, w którym we wszystkich jednostkach nastąpiło najwięcej wykreśleń jednostek z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności.

Tabela 36. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	62	100	65	70	79,2	76,0
POLSKA - MIASTO	74	121	77	83	93,7	88,3
PODKARPACIE	39	70	47	49	54,0	52,9
PODKARPACIE - MIASTO	55	99	62	66	71,7	66,7
Tarnobrzeg	50	140	67	59	75,8	62,0

Źródło: GUS/BDL

Na podstawie powyższych danych określono saldo jednostek nowych i wykreślonych na 10 tys. ludności. Krytycznym był 2011 rok, gdy we wszystkich jednostkach saldo było ujemne: najtrudniejszą sytuację stwierdzono w Tarnobrzegu (-53), lepiej przedstawiała się ona w województwie (-6) i kraju (-10). W 2015 roku saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców Tarnobrzega wynosiło 0, i choć był to wynik lepszy niż w 2014 roku, nadal pozostawał na poziomie znacznie niższym niż w 2010 roku oraz latach 2012 – 2013, jak również w innych jednostkach terytorialnych.

Tabela 37. Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	43	-10	28	25	14	18
POLSKA - MIASTO	48	-16	32	27	12	20
PODKARPACIE	35	-6	20	23	16	14
PODKARPACIE - MIASTO	43	-15	25	28	19	17
Tarnobrzeg	52	-53	14	15	-15	0

Źródło: GUS/BDL

Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym wskazuje na przeciętny poziom przedsiębiorczości mieszkańców miasta na tle mieszkańców innych jednostek. W 2015 roku na 100 ludności Tarnobrzega w wieku produkcyjnym przypadało 11,9 osób prowadzących działalność gospodarczą. W skali kraju wskaźnik przyjął wartość wyższą (12,4), zaś w województwie podkarpackim niższą (9,1). Na terenach miejskich Polski wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność na 100 osób w wieku produkcyjnym był wyższy (14,4) niż w Tarnobrzegu, natomiast w przypadku terenów miejskich województwa podkarpackiego wskaźnik miał minimalnie niższą wartość (11,8). Analiza wartości wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015 nie wskazuje na rozwój przedsiębiorczości w Tarnobrzegu – wskaźnik przyjmował rokrocznie wartości minimalnie wyższe i niższe, nie wykazując jednak jednorodnej tendencji.

Tabela 38. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	11,9	11,6	11,9	12,1	12,2	12,4
POLSKA - MIASTO	13,9	13,6	13,8	14,1	14,2	14,4
PODKARPACIE	8,7	8,5	8,7	8,9	9,0	9,1
PODKARPACIE - MIASTO	11,4	11,1	11,3	11,6	11,6	11,8
Tarnobrzeg	12,5	11,8	11,9	12,1	11,8	11,9

Źródło: GUS/BDL

W 2015 roku na terenie miasta Tarnobrzega działalność prowadziło 1 567,6 podmiotów gospodarczych zatrudniających 0-9 pracowników w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Średnia dla tego wskaźnika w kraju była wyższa i wynosiła 1 668,0 (w tym aż 2 031,6 na obszarach miejskich), natomiast w przypadku województwa podkarpackiego wskaźnik podmiotów gospodarczych zatrudniających 0-9 pracowników na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym osiągnął wartość 1 172,8, czyli wyraźnie niższą niż w Tarnobrzegu. Ponownie jednak na obszarach miejskich Podkarpacia osiągnięto wartość wyższą (1 619,3) niż w Tarnobrzegu.

Tabela 39. Podmioty gospodarcze zatrudniające 0-9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	podmioty gospodarcze zatrudniające 0 - 9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	1 495,6	1 485,5	1 542,1	1 593,1	1 625,5	1 668,0
POLSKA - MIASTO	1 808,5	1 795,0	1 867,7	1 932,8	1 973,8	2 031,6
PODKARPACIE	1 062,8	1 050,9	1 085,9	1 123,7	1 148,3	1 172,8
PODKARPACIE - MIASTO	1 446,4	1 425,9	1 477,9	1 538,0	1 576,2	1 619,3
Tarnobrzeg	1 549,8	1 488,7	1 520,8	1 564,0	1 550,5	1 567,6

Źródło: GUS/BDL

Również w przypadku podmiotów gospodarczych zatrudniających 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym sytuacja w mieście Tarnobrzegu jest korzystniejsza niż w województwie, ale jednocześnie trudniejsza niż kraju. W 2015 roku wskaźnik dla miasta ukształtował się na poziomie 57,3 podmiotów, podczas gdy średnia dla kraju wynosiła 61,3 podmiotów, zaś średnia dla Podkarpacia – 44,1 podmiotów. Porównanie Tarnobrzega z miastami innych obszarów wskazuje na mniej korzystną sytuację w gminie będącej przedmiotem analizy. W miastach kraju na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadało 75 podmiotów gospodarczych zatrudniających 10-49 pracowników, zaś w miastach Podkarpacia – 62,5 podmiotów.

Tabela 40. Podmioty gospodarcze zatrudniające 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	podmioty gospodarcze zatrudniające 10 - 49 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	65,1	65,0	59,5	59,5	60,6	61,3
POLSKA - MIASTO	76,8	76,9	71,4	72,1	73,9	75,0
PODKARPACIE	49,7	49,4	43,5	43,0	43,7	44,1
PODKARPACIE - MIASTO	67,2	66,6	59,7	59,8	61,5	62,5
Tarnobrzeg	65,4	55,5	53,5	53,5	56,2	57,3

Źródło: GUS/BDL

Miasto Tarnobrzeg charakteryzowało się natomiast relatywnie najwyższymi wskaźnikami podmiotów gospodarczych zatrudniających 50-249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. W 2015 roku wynosił on 18,4 i był wyższy niż średnia krajowa (12,2) i wojewódzka (9,3). Nieznacznie niższe niż w Tarnobrzegu okazały się wskaźniki podmiotów gospodarczych zatrudniających 50-249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarach miejskich kraju (17,0) i województwa (18,2). Warto zwrócić również uwagę, że o ile na przestrzeni lat 2010-2015 sytuacja w kraju poprawiła się powoli (wzrost o 1,8%, w miastach – 4%), a w województwie podkarpackim dynamika pozytywnych zmian była nieznacznie wyższa (2,6% i 5,3% w miastach), to w przypadku Tarnobrzega wzrost wskaźnika następował zdecydowanie szybciej: jego dynamika w analizowanym okresie wyniosła 17,7%.

Tabela 41. Podmioty gospodarcze zatrudniające 50-249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	podmioty gospodarcze zatrudniające 50 - 249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	12,0	11,9	12,1	12,1	12,2	12,2
POLSKA - MIASTO	16,4	16,3	16,7	16,8	17,0	17,0
PODKARPACIE	9,1	9,0	9,3	9,4	9,4	9,3
PODKARPACIE - MIASTO	17,3	17,2	17,9	18,2	18,3	18,2
Tarnobrzeg	15,6	14,6	18,3	18,9	19,2	18,4

Źródło: GUS/BDL

Ostatni ze wskaźników dotyczy podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 250 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. W 2014 roku w Tarnobrzegu wynosił on 1,3, tj. mniej niż w latach 2010-2012 roku (1,6), i tyle samo ile w latach 2013-2014 (1,3). W całym analizowanym okresie (2010-2015) wskaźnik podmiotów zatrudniających powyżej 250 pracowników na 10 tys. osób w Tarnobrzegu pozostawał niższy niż w pozostałych analizowanych jednostkach administracyjnych. W 2015 roku w województwie podkarpackim na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadało 1,4 podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 250 pracowników, zaś w kraju 1,9. Najwyższe wartości osiągnięto w miastach kraju (2,8) i Podkarpacia (3,0).

Tabela 42. Podmioty gospodarcze zatrudniające powyżej 250 pracowników na 10 tys. Mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	podmioty gospodarcze zatrudniające powyżej 250 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	2,0	1,9	1,9	1,8	1,8	1,9
POLSKA - MIASTO	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
PODKARPACKIE	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4
PODKARPACKIE - MIASTO	3,1	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0
Tarnobrzeg	1,6	1,6	1,6	1,3	1,3	1,3

Źródło: GUS/BDL

Liczba osób **pracujących**¹⁵ na terenie miasta Tarnobrzega wynosiła w 2015 roku 10 130 osób. Rok 2015 był pierwszym w analizowanym okresie, gdy liczba pracujących w mieście wzrosła w stosunku do roku poprzedniego. Od 2010 do 2014 roku obserwowana była bowiem tendencja malejąca, z minimum na poziomie 10 073 pracujących w 2014 roku. Mimo jednak wzrostu w 2015 roku, liczba pracujących pozostawała na poziomie o ponad 15% niższym niż w 2010 roku.

Wśród pracujących w Tarnobrzegu nieznaczną przewagę miały kobiety, których liczba wynosiła 5 785, co stanowiło 57,1% ogółu pracujących w mieście. Zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet, liczba osób pracujących w całym analizowanym okresie zmniejszała się, jednak należy zauważyć, że podczas gdy liczba pracujących mężczyzn zmniejszyła się o ponad ¼ (26,6%), spadek ilości pracujących kobiet wyniósł jedynie -3,9%. Na uwagę zasługuje ponadto fakt, że o ile liczba pracujących w Tarnobrzegu w latach 2010-2015, zmniejszyła się ogółem o 15,2%, to spadek ten w zdecydowanie większym stopniu

¹⁵Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez zakładów osób fizycznych o liczbie pracujących do 5 osób, (dla lat 1995-1998); bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób (dla 1999 r.); bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.). W 2004 i 2005 r. dla gmin miejsko-wiejskich sporządzane jest jedno sprawozdanie, brak informacji dla części miejskiej i części wiejskiej. Wg faktycznego miejsca pracy (dla lat 1995-2003); wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.) – wyjaśnienie GUS.

dotknął mężczyzn niż kobiety. W wyniku tych zjawisk, kobiety ciągle stanowią większość pracujących w Tarnobrzegu, jednak ich udział w ogóle pracujących w mieście zwiększył się z 50,4% w 2010 roku do 57,1% w 2015 roku.

Tabela 43. Liczba pracujących w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	ogółem					
Tarnobrzeg	11 942	11 549	11 512	10 721	10 073	10 130
	mężczyźni					
Tarnobrzeg	5 920	5 535	5 404	5 024	4 338	4 345
	kobiety					
Tarnobrzeg	6 022	6 014	6 108	5 697	5 735	5 785

Źródło: GUS/BDL

Wskaźnik pracujących na 1000 ludności pozwala porównać sytuację w mieście oraz innych jednostkach administracyjnych. W 2014 roku w Tarnobrzegu na 1000 mieszkańców przypadało 210 osób pracujących. Średnia ogólna dla kraju (230 osób pracujących na 1000 ludności) była na poziomie wyższym niż w Tarnobrzegu, zaś średnia dla województwa podkarpackiego (201) pozostawała na poziomie niższym niż w Tarnobrzegu. Na tle obszarów miejskich tych jednostek sytuacja miasta Tarnobrzeg była mniej korzystna. W miastach kraju w 2014 roku na 1000 mieszkańców przypadało 310 pracujących, natomiast na 1000 mieszkańców miast Podkarpacia – 366 pracujących (była to najwyższa wartość analizowanych jednostek i okresie). Natomiast w roku 2014 wskaźnik dla Tarnobrzega kształtował się na poziomie 210 pracujących na 1000 ludności co było wartością najniższą w całym analizowanym okresie. Niepokojem napawa również fakt, że we wszystkich pozostałych (poza Tarnobrzegiem) analizowanych jednostkach ilość osób pracujących na 1000 mieszkańców rosła, podczas gdy w Tarnobrzegu w latach 2010 – 2014 nastąpił spadek o 14,1%.

Tabela 44. Pracujący na 1000 ludności w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	pracujący ogółem na 1000 mieszkańców				
	2010 osoba	2011 osoba	2012 osoba	2013 osoba	2014 osoba
POLSKA	223	224	223	226	230
POLSKA - MIASTO	304	304	302	304	310
PODKARPACKIE	196	198	196	199	201
PODKARPACKIE - MIASTO	364	365	361	365	366
Tarnobrzeg	244	237	237	222	210

Źródło: GUS/BDL

Podsumowując kwestie gospodarcze, należy podkreślić fakt, że inwestorzy mogą liczyć w Tarnobrzegu na kompleksową obsługę na każdym etapie inwestycji świadczoną bezpłatnie przez **Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Tarnobrzega**. Centrum tworzy i udostępnia bazę ofert inwestycyjnych oraz udziela informacji przydatnych w procesie inwestycyjnym. Baza ofert tworzona przez COI obejmuje nieruchomości przeznaczone lub możliwe do przeznaczenia pod przemysł, magazyny, biura, handel i usługi oraz budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne. Dostępna oferta

inwestycyjna w Tarnobrzegu składa się działek, działek zabudowanych oraz lokali i działek przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe zlokalizowanych w różnych częściach miasta¹⁶.

Na terenie miasta znajduje się **Podstrefa Tarnobrzeg Tarnobrzесьkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN**. Głównym celem działania TSSE jest wzrost aktywności gospodarczej terenów, które uważane są za słabiej rozwinięte ekonomicznie, poprzez wykorzystanie istniejących walorów inwestycyjnych tych obszarów oraz rozwój więzi kooperacyjnych w strefie i jej bezpośrednim otoczeniu. Zadania związane z pozyskiwaniem inwestorów i zarządzaniem TSSE EURO-PARK WISŁOSAN realizuje Oddział Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w Tarnobrzegu, ul. Zakładowa 30. Przedsiębiorcy inwestujący w specjalnych strefach ekonomicznych otrzymują pomoc regionalną głównie w formie ulgi w podatku dochodowym z tytułu poniesionych nakładów inwestycyjnych lub utworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy. Maksymalna wielkość pomocy wynosi od 30 do 50% nakładów inwestycyjnych lub od 30 do 50% dwuletnich kosztów pracy nowozatrudnionych pracowników. W przypadku małego przedsiębiorcy wskaźnik podwyższony jest o 20%, a w przypadku średniego przedsiębiorcy – o 10%.

W Podstrefie Tarnobrzeg, w rejonie miasta Tarnobrzega, zainwestowało dotychczas 11 inwestorów:

1. ZSChiM Piotrowice II Sp. z o.o. (producent surowców chemicznych i mineralnych dla budownictwa)
2. Zakład Mechaniczny „SIARKOPOL” Sp. z o.o. (obróbka metali, produkcja urządzeń mechanicznych)
3. Tarkon Sp. z o.o. (konstrukcje metalowe, obróbka metali)
4. Media Regionalne Sp. z o.o. (druk gazet, wyroby i usługi poligraficzne)
5. EKO-SYSTEMY Sp. z o.o. (producent przydomowych oczyszczalni ścieków)
6. Magielek Magiel i Pralnia (usługi czyszczenia i prasowania odzieży)
7. BK Glass Sp. z o.o. (producent szkła hartowanego)
8. Kabanos-Machów Sp. z o.o. (producent przetwarzania i konserwacji mięs)
9. MS KON-STAL Sp. j. (konstrukcje stalowe)
10. DOMDECO S.A. (działalność polegająca na produkcji zwijanych rolet okiennych, wyrobów tekstylnych, świadczenie usług wykańczania tkanin tekstylnych)
11. Schollglas Polska Sp. z o.o. (produkcja dotycząca obróbki szkła polegająca na szlifowaniu, wierceniu, gięciu, hartowaniu i nakładaniu powłok na szkło).

Ponadto TSSE EURO-PARK WISŁOSAN dysponuje w Podstrefie Tarnobrzeg wolnymi terenami inwestycyjnymi i halami:

- Tereny inwestycyjne:
 - Machów o powierzchni 3,30 ha (przeznaczenie w MPZP: przemysłowe),
 - Machów 2 o powierzchni 4,0111 ha (przeznaczenie w MPZP: produkcja),
 - Zakrzów I o powierzchni 1,9300 ha (przeznaczenie w MPZP: produkcja, usługi, w tym magazyny, hurtownie),
 - Zakrzów II o powierzchni 2,3023 ha (przeznaczenie w MPZP: produkcja, usługi, w tym magazyny, hurtownie),

¹⁶ Za: <http://www.tarnobrzeg.pl/web/inwestycje/strona-glowna> (28.07.2016)

- Zakrzów III o powierzchni 2,2770 ha (przeznaczenie w MPZP: produkcja, usługi, w tym magazyny, hurtownie),
- Zakrzów IV o powierzchni 1,3990 ha (przeznaczenie w MPZP: produkcja, usługi, w tym magazyny, hurtownie),
- Zakrzów V o powierzchni 1,6074 ha (przeznaczenie w MPZP: produkcja, usługi, w tym magazyny, hurtownie),
- Zakrzów VI o powierzchni 15,4530 ha (przeznaczenie w MPZP: produkcja, usługi, w tym magazyny, hurtownie),
- Hale:
 - Hala ME Logistic o powierzchni 11 540 m², ul. Strefowa 15 (własność ME Logistics Sp. z o.o.)
 - Hala produkcyjna 2 o powierzchni 1 789 m², ul. Zakładowa (własność ARP S.A.)
 - Hala produkcyjna 4 i 5 o powierzchni 3 047,55 m², ul. Zakładowa (własność ARP S.A.)¹⁷.

Działalnością Tarnobrzесkiej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN objęty jest m.in. teren **Tarnobrzесkiego Parku Przemysłowo-Technologicznego**. TPP-T zajmuje ok. 29 ha terenów inwestycyjnych, zlokalizowanych u zbiegu Alei Warszawskiej (DW nr 723) i ul. Batalionów Chłopskich. Głównym celem działalności Tarnobrzесkiego Parku Przemysłowo-Technologicznego jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu podkarpackiego oraz pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości poprzez zapewnienie warunków do prowadzenia nowoczesnej działalności gospodarczej, zwiększenie innowacyjności lokalnej gospodarki oraz świadczenie usług infrastrukturalnych i doradczych. Operatorem Tarnobrzесkiego Parku Przemysłowo-Technologicznego jest Tarnobrzесka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., a jego oferta skierowana jest do nowych inwestorów lub do przedsiębiorców działających na rynku nie dłużej niż 3 lata i których działalność cechuje innowacyjność rozwiązań. Warunkiem udostępnienia powierzchni Parku jest prowadzenie działalności w preferowanych obszarach produkcyjnych lub usługowych, takich jak: motoryzacyjny, lotniczy, elektroniczny, maszynowy, biotechnologii, chemii małotonażowej, działalność badawczo-rozwojowa i nowoczesne usługi. Oferta TPP-T zawiera:

- wynajem powierzchni produkcyjnych, biurowych i laboratoryjnych wraz lub bez zaplecza socjalno-sanitarnego
- wynajem sal konferencyjnych i szkoleniowych
- korzystanie z parkingu i usług związanych z utrzymaniem czystości i ochrony mienia
- usługi doradcze i szkoleniowe
- sprzedaż lub dzierżawa terenów inwestycyjnych w porozumieniu z Gminą Tarnobrzeg.

Do dyspozycji inwestorów w Tarnobrzесkim Parku Przemysłowo-Technologicznym są:

- Hala Produkcyjna – obiekt jednokondygnacyjny o powierzchni użytkowej 3 277,94 m², o rzucie prostokąta, wykonany w technologii prefabrykowanego szkieletu żelbetowego, podzielony na trzy sektory produkcyjno-magazynowe, z pomieszczeniami socjalno-biurowymi,

¹⁷ Za: <http://www.tsse.arp.pl/> (28.07.2016)

- Inkubator Technologiczny – obiekt w zasadzie dwukondygnacyjny o powierzchni użytkowej 6 361,30 m², o rzucie prostokąta, wykonany w technologii prefabrykowanego szkieletu żelbetowego, podzielony na osiem sektorów do wynajęcia (cztery na parterze i cztery na piętrze). Parter jest przeznaczony pod część produkcyjno-usługową-laboratoryjną z częścią administracyjno-socjalną, natomiast piętro pod część administracyjno-biurową,
- Tereny inwestycyjne oferowane przez Miasto Tarnobrzeg na obszarze TPP-T.

Wśród inwestorów Tarnobrzeskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego znajdują się:

- TARES MOTORS Sp. z o. o. (lakiernictwo przemysłowe)
- MILKBAR EUROPE Sp. z o. o. (urządzenia dla hodowli)
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe MAJSAK Spółka Cywilna Jakub Majsak (urządzenia elektryczne)
- Wojciech Brygała Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe EWMET (obróbka CNC metali)
- LEDTAR Rafał Wiśniewski (produkcja elektrycznego sprzętu oświetleniowego)
- Hurtownia Narzędzi SEGER Zygmunt Ożga Spółka Jawna (serwis elektronarzędzi)
- Greenlynx Paweł Ryś (ochrona środowiska i BHP)
- Modify3D Mateusz Wójciak (projektowanie, druk 3D)
- ZOL Sp.J. (odzieżowa)
- NA2 - Seweryn Maciejewski (Internet)
- Auto Moto Poland - Rafał Kmuk (motoryzacyjna)
- Rotman sp. z o.o. (automatyka)¹⁸.

Szczególne zadania z zakresu rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta Tarnobrzega realizuje wspomniana powyżej **Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.**, ul. Sandomierska 25. Misją TARR jest: *wspieranie rozwoju gospodarczego regionu poprzez inicjowanie, współudział, samodzielną realizację przedsięwzięć nastawionych na długoterminowe efekty ekonomiczne i społeczne oraz prowadzenie działalności gospodarczej w celu zapewnienia środków finansowych na realizację przedsięwzięć i działalności bieżącej Agencji*. Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. oferuje szeroki wachlarz usług związanych z rozwojem lokalnym, przedsiębiorczością i promocją regionu, m.in.:

- świadczenie szerokiego wachlarza usług kierowanych do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w ramach prowadzonego Inkubatora Przedsiębiorczości (TARR S.A. funkcjonuje w sieci Krajowego Systemu Usług dla ww. sektora),
- wsparcie finansowe dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
- opracowanie dokumentów strategicznych dla jednostek samorządowych,
- opracowanie studium wykonalności oraz dokumentacji projektowej związanej z aplikowaniem o wsparcie finansowe ze źródeł zewnętrznych,
- świadczenie usług informacyjnych, szkoleniowych, doradczych oraz animacyjnych w ramach Regionalnego Ośrodka Europejskiego Funduszu Społecznego funkcjonującego w sieci 49 jednostek tego typu w kraju,

¹⁸ Za: <http://www.tppt.tarnobrzeg.pl/>, <http://www.tarnobrzeg.pl/web/inwestycje/tarnobrzeski-park-przemyslowo-techniczny> (29.07.2016)

- organizacja szkoleń menedżerskich dla kadr przedsiębiorstw oraz pracowników urzędów jednostek samorządowych.

Oferta TARR S.A. obejmuje również udostępnianie powierzchni biurowej do prowadzenia działalności gospodarczej oraz wynajem sali konferencyjnej zdolnej pomieścić 70 osób¹⁹.

Przedsiębiorcy na terenie Tarnobrzega mogą skorzystać z regionalnej pomocy inwestycyjnej w postaci zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz od środków transportowych.

Zwolnienie z podatku od nieruchomości stanowiące regionalną pomoc inwestycyjną w Mieście Tarnobrzegu obejmuje grunty, budynki lub ich części i budowle lub ich części związane z inwestycją początkową o nakładach w wysokości nie mniejszej niż równowartość 500 000 zł, natomiast zwolnienie z podatku od środków transportowych stanowiące regionalną pomoc inwestycyjną obejmuje: samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton, ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego oraz autobusy związane z inwestycją początkową o nakładach w wysokości nie mniejszej niż równowartość 500 000 zł.

W obu powyższych przypadkach (tj. zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz zwolnienia z podatków od środków transportowych) zwolnienie udzielane jest na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia maksymalnej dopuszczalnej intensywności i wysokości pomocy. Intensywność pomocy nie może przekroczyć: 50% dla dużych przedsiębiorstw, 60% dla średnich przedsiębiorstw (z wyjątkiem inwestycji powyżej 50 mln € - wtedy 50%) oraz 70% dla małych przedsiębiorstw (z wyjątkiem inwestycji powyżej 50 mln € - wtedy 50%) kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą. Natomiast próg pomocy nie może przekroczyć 37,5 mln €. Należy dodać, że zwolnieniu z podatku od nieruchomości nie podlegają grunty, budynki lub ich części i budowle lub ich części: związane z działalnością handlową i instytucji finansowych, zajęte na stacje paliw oraz związane z działalnością gospodarczą w zakresie wynajmu powierzchni handlowej i mieszkaniowej²⁰.

¹⁹ Za: <http://www.tarr.pl/>, <http://www.tarnobrzeg.pl/web/inwestycje/tarnobrzaska-agencja-rozwoju-regionalnego> (29.07.2016)

²⁰ Za: <http://www.tarnobrzeg.pl/web/inwestycje/zwolnienie-z-podatku-od-nieruchomosci>, <http://www.tarnobrzeg.pl/web/inwestycje/zwolnienie-z-podatku-od-srodkow-transportowych> (29.07.2016)

3.3. DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

WARUNKI NATURALNE I ŚRODOWISKO

UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, RZEŻBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA²¹

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski wg J. Kondrackiego Tarnobrzeg, usytuowany w północnej części województwa podkarpackiego, na prawym brzegu Wisły, położony jest w obrębie makroregionu Kotlina Sandomierska, dzielącego się w tym rejonie na dwa mezoregiony: Nizinę Nadwiślańską (zachodnia i środkowa część miasta) i Równinę Tarnobrzeską (wschodnia część miasta).

Kotlina Sandomierska jest rozległą, monotonną równiną, urozmaiconą niewielkimi kulminacjami wydm i płaskowyżów polodowcowych oraz rozcięciami dolinnymi. Nizina Nadwiślańska obejmuje prawostronny fragment doliny Wisły o szerokości od 1,5 do 2,5 km. Jest to płaska powierzchnia o niewielkich deniwelacjach, porozcinana licznymi starorzeczami Wisły wykorzystanymi przez ciekі stałe i okresowe, lekko nachylona w kierunku północno-wschodnim. Równina Tarnobrzeska jest równiną płaską, piaszczystą, porozcinaną holocenijskimi starorzeczami i urozmaiconą rozmytymi wałami wydmowymi.

Obszar miasta wznosi się od 142 m n.p.m. w północno-zachodniej części do 185 m n.p.m. w południowej części, generalnie nachylony jest w kierunku północnym.

W centralnej części omawianego obszaru w morfologii terenu zaznacza się obszar wyniesiony w stosunku do obszarów otaczających od zachodu i wschodu. Jest to część Równiny Tarnobrzeskiej zwana Garbem Tarnobrzeskim. Garb ciągnie się pasem o szerokości 2-4 km wzdłuż Wisły, na odcinku od Baranowa Sandomierskiego poprzez teren miasta w kierunku osiedla Wielowieś i wznosi się od 160 do 180 m n.p.m. Od strony zachodniej granicę stanowi wyraźna krawędź. Od strony wschodniej teren garbu opada łagodnie w kierunku terasy zalewowej rzeki Trześniówki.

Na terenie miasta występują następujące formy morfologiczne:

- terasa zalewowa rzeki Wisły wyniesiona jest od 0-5 m ponad średni stan wody w rzece, o rzędnych terenu 142,0 do 147 m n.p.m., ma szerokość ok. 0,5 km, w części północnej zwiększa się ona do ok. 1 km;
- terasa nadzalewowa – wyniesiona ok. 5-10 m nad średni stan wody, o rzędnych 147-165 m n.p.m. Stanowi płaską rozległą formę o małych nachyleniach od 0-2 %. Rozciąga się od rejonu Miechocina w kierunku Wielowosi i Mokrzychowa, gdzie łączy się z terasą nadzalewową Mokrzychówki i Trześniówki;
- terasa wysoka – zaznacza się w morfologii terenu w rejonie osiedli Miechocin, Przywiśle i Stare Miasto w postaci stromych skarp o rzędnych w granicach 170-180 m n.p.m. Wysokości względne wynoszą tu kilkanaście metrów, a spadki terenu są znaczne, wynoszą 15-20%. W rejonie wyrobiska Kopalni Machów część terasy została zniwelowana w trakcie zdejmowania nadkładu czwartorzędowego, występuje tu w formie szczątkowej, na północ od wschodniej strony wyrobiska;

²¹ Cyt. za: *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Tarnobrzega na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019*

- doliny boczne – Trześniowki, Mokrzychówki i innych niewielkich cieków stanowią formy erozyjne, nieckowate o łagodnie nachylonych zboczach i płaskich dnach;
- wydmy – stanowią niewielkich rozmiarów formy rozmyte, najczęściej zalesione, o spadkach nieprzekraczających 5%, występują w południowej i wschodniej części miasta.

Rzeźba terenu została ponadto antropogenicznie zmodyfikowana (wały przeciwpowodziowe, kanały, nasypy) oraz znacząco zmieniona (eksploatacja siarki w rejonie Machowa). Działalność górnicza spowodowała duże przekształcenia powierzchni terenu, w postaci wyrobiska górniczego i zwałowisk zewnętrznego i wewnętrznego. Wyrobisko górnicze Kopalni Siarki „Machów” o kubaturze ok. 200 mln m³ zostało zrehabilitowane i aktualnie stanowi sztuczny zbiornik wodny – Jezioro Tarnobrzесьkie.

Pod względem geologicznym teren miasta położony jest w północnej części Zapadliska Przedkarpackiego. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne wypełnione trzeciorzędowymi osadami miocenu morskiego. Zapadlisko powstało w końcowej fazie fałdowania geosynkliny karpackiej. W podłożu osadów mioceńskich występują utwory kambryjskie, silnie zaburzone tektonicznie. Utwory te wykształcone są w postaci łupków ilastych rzadziej w postaci piaskowców i kwarcytów.

Utwory trzeciorzędu to osady mioceńskie reprezentowane przez:

- utwory burowęglowe – osady ilaste przewarstwione łupkami ilastymi z wkładkami węgla brunatnego, wypełniające nierówności powierzchni kambryjskiej, miąższość od kilku do kilkunastu metrów;
- warstwy baranowskie – bardzo drobne piaski kwarcowe z ławicami piaskowców, wapienie i zlepy litotamniowe zalegające na utworach burowęglowych lub bezpośrednio na podłożu kambryjskim, o miąższości do 100 m w rejonie Machowa;
- osady chemiczne – wapienie porowate, spękane z impregnacją siarkową, wapienie brekcjowe oraz gipsy, osiagające największe miąższości do 17 m w rejonie wyrobiska „Machów”;
- warstwy pektenowe – margle ilaste, margle wapienne i ility pylaste, miąższość 10-18 m;
- ility krakowieckie – seria osadów ilastych o wyraźnej budowie warstwowej, często z dużą domieszką frakcji piaszczystej, występują w podłożu całego badanego obszaru, miąższość jest zmienna i waha się od 30 do 80 m w części południowej.

Utwory czwartorzędu stanowiące nadkład utworów trzeciorzędowych reprezentowane są przez osady plejstocenu i holocenu. Plejstocen wykształcony jest w postaci piasków, rzadziej żwirów akumulacji wodnolodowcowej z wkładkami utworów pylastych lub rzeczno-zastoiskowych. Miąższość tych utworów dochodzi do kilkunastu metrów. Do holocenu zalicza się piaski z humusem, piaski wydymowe, utwory rzeczno-zastoiskowe osiagające miąższość do kilkunastu metrów oraz gleby.

Na obszarze miasta Tarnobrzega nie udokumentowano występowania złóż surowców podstawowych, oprócz siarki rodzimej. Złóża siarki znajdują się w południowej i południowo-wschodniej części miasta i metodą odkrywkową były eksploatowane do 1992 roku. Przyczyną zaniechania wydobycia i postawienia Kopalni Siarki „Machów” w stan likwidacji była dekonjunktura na rynkach światowych i nieopłacalność wydobycia. Należy dodać, że tereny kopalni w Tarnobrzegu zostały już zrehabilitowane – w 2012 roku zakończono rekultywację kanału zrzutowego. W Rejestrze

Obszarów Górniczych pod numerem 3/6/17/ WUG pozostał obszar górniczy Tarnobrzeg II, o powierzchni 16 466 019,00 m².

Udokumentowane złoża surowców naturalnych w granicach administracyjnych miasta Tarnobrzega obejmują:

- Złoże Machów I (odkrywka) – złożo o powierzchni 232,16 ha, eksploatacja złoża zaniechana;
- Złoże Machów II (otworówka) – złożo o powierzchni 241,8 ha, eksploatacja złoża zaniechana;
- Złoże Piaseczno – złożo o powierzchni 150 ha, eksploatacja złoża zaniechana²².

Ponadto na terenie miasta znajdują się surowce pospolite, takie jak piaski rzeczne i piaski wydymowe oraz surowce ilaste (iły krakowieckie i gliny). Obecnie jednak brak jest udokumentowanych w kategoriach bilansowych złóż tych kopalin, nie jest prowadzone również ich koncesjonowane wydobywanie.

GLEBY²³

Gleby miasta wykazują duże zróżnicowanie pod względem rodzaju i składu mechanicznego, stąd też występują tutaj wszystkie klasy użytków rolnych od I do VI. Pod względem typologicznym są to gleby bielcowe, mady i gleby brunatne. Mady występują w obrębie teras Wisły w osiedlu Wielowieś, Zakrzów, Dzików, Sielec i Miechocin, a gleby bielcowe na terenie osiedli Ocice, Mokrzychów i Sobów.

Największy udział zarówno w gruntach ornych, jak i w użytkach zielonych mają gleby klasy IV (ok. 35%), gleby klasy I – IV stanowią około 55% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Gleby klas I – IV występują w rejonach, gdzie stropowe partie podłoża budują mady rzeczne. Towarzyszą one terasie zalewowej i nadzalewowej Wisły i dolinom mniejszych rzek Trześniówki i Mokrzychówki, występują też w rejonach, gdzie podłożo zbudowane jest z glin zwałowych. Jest to kompleks gleb najlepszych i dobrych, dających wysokie plony roślin o dużych wymaganiach glebowych.

WODY PODZIEMNE

Wschodnie krańce miasta Tarnobrzega znajdują się w obrębie wydzielonego w widłach Wisły i Sanu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów. Jest to największy zbiornik na terenie województwa podkarpackiego. Kolektorami zasobów wodnych są czwartorzędowe piaski i żwiry. Wydatki studni wahają się w granicach od 50 – 70 m³/h. Czwartorzędowy poziom wodonośny na terenie miasta (obszar GZWP) pozbawiony jest przypowierzchniowej, ciągłej warstwy izolacyjnej, co stwarza zagrożenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni. W związku z tym zbiornik podlega ochronie poprzez stosowanie ograniczeń i wskazań w zagospodarowaniu.

Zasoby GZWP stanowią źródło zaopatrzenia miasta w wodę pitną poprzez eksploatację ujęcia Studzieniec II – Bukie, zlokalizowanego na terenie gminy Grębów. W odległości kilku kilometrów od wschodniej granicy miasta (obszar gminy Grębów) zlokalizowane są studnie, czasowo wyłączzone z

²² Za: <http://igs.pgi.gov.pl/zloza.asp> (03.08.2016)

²³ Cyt. za: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

eksploatacji ujęcia Studzieniec I. Teren miasta znajduje się w znacznej odległości (kilka km) od ustanowionych granic stref ochrony pośredniej ujęć. Wg danych publikowanych przez WIOŚ w Rzeszowie na terenie miasta nie jest prowadzony monitoring wód podziemnych²⁴.

Obowiązujący w latach 2016-2021 roku podział kraju na jednolite części wód podziemnych wskazuje, że obszar miasta należy do jednostki JCWPd nr 135. Według podziału JCWPd obowiązującego do 2015 roku miasto Tarnobrzeg znajdowało się w obrębie jednostki nr 126, położonej w regionie wodnym Górnej Wisły, w pasie Północnego Podkarpacia. Na obszarze JCWPd główne znaczenie użytkowe ma czwartorzędowy poziom wodonośny. Zwierciadło wód podziemnych jest swobodne i przeważnie występuje na głębokości 1-5 m, a w rejonach wydmych na głębokościach 2-15 m. Ocena stanu JCWPd nr 126, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie w oparciu o wyniki monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych z 2012 roku oraz dane Państwowej Służby Hydrologicznej w zakresie stanu ilościowego, wykazała słaby stan wód ww. jednostki. W 2015 roku w obszarze JCWPd nr 126, przeprowadzono jedną serię badań (w okresie jesiennym) w dziesięciu punktach pomiarowych:

- Mielec (powiat mielecki) – wody podziemne odpowiadające III klasie jakości (dobry stan wód),
- Nowa Dęba (powiat tarnobrzegi) – wody podziemne odpowiadające III klasie jakości (dobry stan wód),
- Kolbuszowa (powiat kolbuszowski) – wody podziemne odpowiadające IV klasie jakości (słaby stan wód),
- Cmolas (powiat kolbuszowski) – wody podziemne odpowiadające II klasie jakości (dobry stan wód),
- Turza (powiat rzeszowski) – wody podziemne odpowiadające V klasie jakości (słaby stan wód),
- Przyszów (powiat stalowowolski) – wody podziemne odpowiadające II klasie jakości (dobry stan wód),
- Stany (powiat stalowowolski) – wody podziemne odpowiadające II klasie jakości (dobry stan wód),
- Rozalin (powiat tarnobrzegi) – wody podziemne odpowiadające IV klasie jakości (słaby stan wód),
- Jeziórko (powiat tarnobrzegi) – wody podziemne odpowiadające V klasie jakości (słaby stan wód),
- Grębów (powiat tarnobrzegi) – wody podziemne odpowiadające IV klasie jakości (słaby stan wód)²⁵.

WODY POWIERZCHNIOWE²⁶

²⁴Cyt. za: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

²⁵Za: *Ocena wyników badań prowadzonych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2015 roku*, <http://www.wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/klasyfikacja-ogolna-jakosci-wod-podziemnych/> (03.08.2016)

²⁶Cyt. za: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

Głównym ciekim wodnym miasta Tarnobrzega jest rzeka Wisła, stanowiąca naturalną, zachodnią granicę miasta. Wisła płynie korytem o szerokości 200-500 m, a średnie roczne przypiływy rzeki na tym odcinku wynoszą od ok. 100 m³/s w latach suchych do 370 m³/s w latach mokrych.

Sieć rzeczną w granicach miasta uzupełnia prawobrzeżny dopływ Wisły – Trześniówka (na znacznym odcinku płynąca wzdłuż wschodniej granicy miasta) z uchodzącymi do niej Mokrzyszówką i Żupawką. W obrębie miasta ww. cieki wodne są uregulowane i posiadają obustronne obwałowania przeciwpowodziowe. Do wód powierzchniowych występujących na terenie Tarnobrzega zalicza się również sztuczny akwen powstały z zalania dawnej kopalni odkrywkowej siarki – Jezioro Tarnobrzesckie, bezimienne cieki i rowy melioracyjne oraz liczne starorzecza o różnym stopniu zaawansowania procesu łądowacenia występujące w dolinie rzeki Wisły.

Miasto Tarnobrzeg jest położone w granicach jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) stanowiących scalone części wód regionu wodnego Górnej Wisły:

- Mokrzyszówka o kodzie PLRW2000172196729
- Wisła od Wisłoki do Sanu o kodzie PLRW20002121999
- Strug o kodzie PLRW200017219634
- Żupawka o kodzie PLRW200017219689
- Dopływ spod Sielca o kodzie PLRW20002621952
- Piskorzeniec o kodzie PLRW20002621938
- Trześniówka od Karolówki do ujścia o kodzie PLRW200019219699

Położenie znacznej części miasta Tarnobrzega w dolinie rzeki Wisły sprawia, że na tym terenie występują zagrożenia powodziowe związane z katastrofalnymi stanami wód w rzece. Obszar miasta zalicza się do terenów o znacznym stopniu narażenia na niebezpieczeństwo wystąpienia zagrożeń powodziowych. Znaczna jego część znajduje się w obszarze zagrożenia powodziowego w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, przy wyznaczaniu którego przyjęto przepływ o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym raz na 100 lat (Q1%). Są to tereny chronione wałami przeciwpowodziowymi głównych rzek, narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi w przypadku ich uszkodzenia, przesiąkania lub przelania się wody przez wały. Jedynie tereny między linią brzegową rzek Wisły, Trześniówki, Mokrzyszówki i Żupawki a ich wałami przeciwpowodziowymi, w myśl ustawy Prawo wodne, są obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Na tych obszarach obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią.

Poza zasięgiem prawdopodobnych zalewów w przypadku powodzi znajdują się tereny miasta położone na terasie wysokiej Wisły i Równinie Tarnobrzesckiej tj. Centrum Miasta z osiedlem Serbinów, osiedle Miechocin, Ocice, Mokrzyszów i częściowo Sobów.

Teren miasta Tarnobrzega znajduje się w obrębie dzielnicy klimatycznej nizin i kotlin podgórskich. Warunki klimatyczne charakteryzują się upalnym latem, niezbyt mroźną zimą i stosunkowo małą ilością opadów. Tarnobrzeg znajduje się głównie w zasięgu cyrkulacji południowej i zachodniej mas powietrza – w porze chłodnej przeważa cyrkulacja południowo-zachodnia, a w porze ciepłej zachodnia i północno-zachodnia.

Obszar miasta jest dość dobrze przewietrzany. Średni opad roczny wynosi ok. 600 mm, przy czym ok. 65% rocznej wielkości opadów przypada na okres od maja do października. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 7,6⁰C. Okres wegetacji jest długi i wynosi 210-220 dni.

W stosunku do pozostałej części Kotliny Sandomierskiej Tarnobrzeg posiada najniższą średnią roczną wielkość opadów oraz najwyższe średnie roczne temperatury powietrza.

Warunki topoklimatyczne z uwagi na mało zróżnicowaną konfigurację terenu nie wykazują istotnej zmienności. Mniej korzystne warunki klimatu lokalnego występują w obrębie teras zalewowych Wisły. Pojawia się tu zjawisko inwersji temperatury, podczas którego notuje się większą wilgotność względną powietrza w stosunku do terenów wyżej położonych, co przy znacznych spadkach temperatury prowadzi do powstawania przyziemnych mgieł.

POWIETRZE

Ocena jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie w oparciu o kryteria ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Pod względem stref, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim, miasto Tarnobrzeg należy do strefy podkarpackiej, o kodzie PL1802.

W odniesieniu do kryterium ochrony zdrowia strefa podkarpacka wykazała w 2015 roku następujące klasy:

- klasa A: SO₂, NO₂, CO, benzen, As, Cd, Ni, Pb, ozon (dla klasy A poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza);
- klasa C: pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, benzo(a)piren (dla klasy C poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza, POP);
- Nie został osiągnięty w 2015 roku na obszarze województwa poziom celu długoterminowego, wyznaczonego dla ozonu na poziomie 120 µg/m³ dla ośmiogodzinnego okresu uśredniania wyników.

Natomiast w odniesieniu do kryterium ochrony roślin strefa podkarpacka wykazała następujące klasy:

- Klasa A: SO₂, NO_x, ozon.

Ostatnie badania monitoringu jakości powietrza w Tarnobrzegu wykonywane były podczas oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2015 roku prowadzonej przez WIOŚ w

Rzeszowie. W mieście znajdowało się wówczas jedno stanowisko pomiarowe na ul. M. Dąbrowskiej, dla którego uzyskano następujące wartości średnich rocznych stężeń:

- benzen (stacja pasywna) – stężenie średnioroczne wynosiło ok. $1,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy stężeniu dopuszczalnym $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- pył zawieszony PM₁₀ (pomiar manualny) – stężenie średnioroczne wynosiło $32,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy dopuszczalnym poziomie $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Liczba przekroczeń dobowych pyłu PM₁₀ wynosiła 45 dni przy dopuszczalnej liczbie przekroczeń 35. Przekroczenia PM₁₀ notowane były głównie w okresie grzewczym.
- benzo(a)piren (pomiar manualny) – stężenie średnioroczne wynosiło $4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy stężeniu docelowym $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ponadto wyniki modelowania za 2015 rok wykazały w Tarnobrzegu przekroczenia poziomu dopuszczalnego i poziomu dopuszczalnego II fazy dla PM_{2.5}²⁸.

Poprawie jakości powietrza w mieście Tarnobrzegu będzie służyła realizacja zadań wynikających z *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tarnobrzeg*. Cel główny Planu został sformułowany następująco: *poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój gospodarczy Tarnobrzega przy założeniu niskoemisyjności realizowanych działań*. Natomiast cele strategiczne PGN wynikające z inwentaryzacji bazowej emisji określono jako:

1. Zwiększenie efektywności wykorzystywania i wytwarzania energii.
2. Racjonalne zwiększenie wykorzystywania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
3. Efektywne zarządzanie infrastrukturą miasta i jej rozwój ukierunkowany na wykorzystanie rozwiązań niskoemisyjnych.
4. Wprowadzenie niskoemisyjnych wzorców konsumpcji energii i jej nośników we wszystkich sektorach gospodarki miasta.
5. Rozwój transportu niskoemisyjnego²⁹.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Hałas jest jednym z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej stosuje się wskaźniki: długookresowy średni poziom dźwięku (L_{DWN} i L_N) oraz równoważny poziom dźwięku (L_{Aeq}). Dopuszczalny poziom hałasu uzależniony jest od źródła hałasu, pory dnia i przeznaczenia terenu. Na terenach zabudowy zagrodowej, terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego dopuszczalny poziom hałasu wzdłuż dróg wynosi 65dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej, a w przypadku pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasów – 55 dB w porze dziennej i 45 dB w porze nocnej. Natomiast na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

²⁸ Za: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2015*, <http://www.wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/ocena-jakosci-powietrza/> (03.08.2016)

²⁹ Za: *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tarnobrzeg*

poziom hałasu wzdłuż dróg nie może przekraczać 61 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej, a w pozostałych przypadkach – 50 dB w porze dziennej i 40 dB w porze nocnej³⁰.

Oceny poziomu hałasu komunikacyjnego są jednym z elementów monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Ostatnie pomiary hałasu drogowego na terenie miasta Tarnobrzega przeprowadzone zostały w 2015 roku w sześciu punktach pomiarowo-kontrolnych:

- ul. Sikorskiego – wynik pomiaru długookresowego średniego poziomu dźwięku w ciągu doby (L_{DWN}) wynosił 71,3 dB, przy dopuszczalnym poziomie 68 dB, co oznacza *przekroczenie normy 3,3 dB*. Wynik pomiaru długookresowego średniego poziomu dźwięku w porze nocnej (L_N) wynosił 63,9 dB, przy dopuszczalnym poziomie 59 dB, co oznacza *przekroczenie normy 4,9 dB*.
- ul. 11 Listopada – wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia (L_{AeqD}) wynosił 65,1 dB, przy dopuszczalnym poziomie 65 dB, co oznacza *przekroczenie normy o 0,1 dB*. Wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy (L_{AeqN}) wynosił 55 dB, przy dopuszczalnym poziomie 56 dB (brak przekroczenia).
- ul. Kopernika – wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia (L_{AeqD}) wynosił 63,9 dB, przy dopuszczalnym poziomie 65 dB (brak przekroczenia). Wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy (L_{AeqN}) wynosił 55,2 dB, przy dopuszczalnym poziomie 56 dB (brak przekroczenia).
- ul. Kwiatkowskiego – wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia (L_{AeqD}) wynosił 64,5 dB, przy dopuszczalnym poziomie 65 dB (brak przekroczenia). Wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy (L_{AeqN}) wynosił 55,9 dB, przy dopuszczalnym poziomie 56 dB (brak przekroczenia).
- ul. Mickiewicza – wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia (L_{AeqD}) wynosił 63,8 dB, przy dopuszczalnym poziomie 65 dB (brak przekroczenia). Wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy (L_{AeqN}) wynosił 55,5 dB, przy dopuszczalnym poziomie 56 dB (brak przekroczenia).
- ul. Sienkiewicza – wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia (L_{AeqD}) wynosił 69,1 dB, przy dopuszczalnym poziomie 65 dB, co oznacza *przekroczenie normy o 4,1 dB*. Wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy (L_{AeqN}) wynosił 61,3 dB, przy dopuszczalnym poziomie 56 dB, co oznacza *przekroczenie normy o 5,3 dB*³¹.

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

W rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.), pola elektromagnetyczne są to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Głównym źródłem pól elektromagnetycznych występujących w środowisku są elektromagnetyczne linie wysokiego napięcia

³⁰ Za: *Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, Dz.U. z dnia 22 stycznia 2014 r., poz. 112.

³¹ Za: *Pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie województwa podkarpackiego w 2015 r.*, <http://www.wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/halas/> (03.08.2016)

i instalacje radiokomunikacyjne, takie jak: stacje bazowe radiokomunikacji (w tym telefonii komórkowej) i stacje nadające programy radiowe i telewizyjne.

Badanie poziomu pól elektromagnetycznych prowadzone jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. W 2015 roku badanie PEM realizowane było w 45 punktach na terenie województwa podkarpackiego, w tym 2 zlokalizowanych w Tarnobrzegu:

- osiedle Podzwierzyniec, ul. Zwierzyniecka – wartości zmierzonych skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz kształtowały się poniżej dolnego progu oznaczalności sondy, tj. $<0,4$ V/m;
- osiedle Wystawa, ul. 11 Listopada – wartości zmierzonych skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz kształtowały się poniżej dolnego progu oznaczalności sondy, tj. $<0,4$ V/m.

Na podstawie wyników pomiarów promieniowania elektromagnetycznego w 2015 roku można stwierdzić, iż normy środowiskowe dla PEM w Tarnobrzegu (podobnie jak w całym województwie podkarpackim) zostały dotrzymane – nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, tj. 7 V/m^{32} .

ODPADY

Od 1 lipca 2013 roku w Tarnobrzegu, podobnie jak w całej Polsce, wprowadzono nowy system gospodarki odpadami komunalnymi. Na jego podstawie gminy przejęły obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, natomiast właściciele nieruchomości wnoszą na rzecz gminy opłaty związane z gospodarowaniem tymi odpadami.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXIV/410/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego miasto Tarnobrzeg należy do *Regionu Północnego*.

Na podstawie Uchwały Nr XXIII/413/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 maja 2016 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXIV/410/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2012 r. poz. 1829 z późn. zm.) do obsługi Regionu Północnego wyznaczono następujące instalacje do przetwarzania odpadów:

- Zmieszane odpady komunalne:
 - Zakład Segregacji i Kompostownia Odpadów, ul. Strefowa 8, 39-400 Tarnobrzeg
 - Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych, kompostownia, Giedlarowa, 37-300 Leżajsk

³² Za: Informacja o wynikach badań poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzonych na obszarze województwa podkarpackiego w 2015 r., <http://www.wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/pola-elektromagnetyczne/pola-elektromagnetyczne-w-roku-2015/> (03.08.2016)

- Zakład Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych, ul. Centralny Okręg Przemysłowy, 37-450 Stalowa Wola
- Sortownia odpadów zmieszanych i z selektywnej zbiórki, kompostownia, m. Sigiełki, 37-418 Krzeszów
- Odpady zielone oraz inne bioodpady:
 - Kompostownia osadów i biokomponentów KOMWITA, ul. Siedlanka Boczna 2, 37-300 Leżajsk
- Odpady powstałe w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – składowiska:
 - Składowisko „Stalowa Wola”.

Zasady gospodarowania odpadami w mieście Tarnobrzegu określa *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tarnobrzeg*, przyjęty Uchwałą Nr XXX/288/2016 Rady Miasta Tarnobrzega z dnia 30 czerwca 2016 r. *Regulamin* określa w szczególności:

- Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości.
- Rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych. Warunki rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.
- Częstotliwość pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości.
- Wymagania wynikające z Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.
- Obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe i gospodarskie.
- Wymagania odnośnie utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolnej.
- Obowiązkową deratyzację i terminy jej przeprowadzenia.

Przewiduje się następujące urządzenia do zbierania zmieszanych odpadów komunalnych (tzw. frakcja mokra) na terenie Miasta Tarnobrzega:

- a) kosze uliczne o pojemności od 35 l do 70 l;
- b) pojemniki na odpady o pojemności:
 - w zabudowie jednorodzinnej – 120 l, 240 l,
 - w zabudowie wielorodzinnej – 1100 l, 7000 l,
 - nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy – od 120 l do 7000 l.

Przewiduje się następujące urządzenia do zbierania segregowanych odpadów komunalnych na terenie Miasta Tarnobrzega:

- a) w zabudowie jednorodzinnej worki o pojemności 120 l;
- b) w zabudowie wielorodzinnej pojemniki o pojemności od 800 l do 7000 l;
- c) na terenie nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy – worki o pojemności 120 l do 240 l lub pojemniki o pojemności od 120 l do 7000 l;
- d) do selektywnego gromadzenia odpadów należy stosować worki lub pojemniki o następujących ujednoliconych kolorach:

- Niebieski z przeznaczeniem na papier i makulaturę;
 - Żółty z przeznaczeniem na metal, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe;
 - Zielony lub Biały z przeznaczeniem na szkło i opakowania szklane;
- e) specjalistyczne pojemniki lub kontenery na odpady budowlane, uniemożliwiające pylenie.

Zmieszane odpady komunalne powinny być gromadzone w pojemnikach lub kontenerach, zaś selektywnie zebrane odpady komunalne – w workach lub pojemnikach o minimalnej pojemności, uwzględniającej normy wskazane w *Regulaminie*.

Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów w Tarnobrzegu obejmuje następujące rodzaje odpadów:

- papier i tektura;
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe;
- szkło;
- odpady komunalne ulegające biodegradacji;
- odpady zielone;
- przeterminowane leki;
- chemikalia;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady budowlane i rozbiórkowe;
- zużyte opony.

Szczegółowe zasady w zakresie prowadzenia selektywnego zbierania i odbierania odpadów w Tarnobrzegu zostały ustalone następująco:

1. należy prowadzić selektywną zbiórkę frakcji odpadów komunalnych w następujący sposób:
 - a) w pojemniku (worku) do zbiórki papieru i tektury (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.)
 - b) w pojemniku (worku) do zbiórki tworzywa sztucznego, opakowań wielomateriałowych, metalu;
 - c) w pojemniku (worku) do zbiórki szkła i odpadów opakowaniowych ze szkła;
 - d) w pojemniku (worku) do zbiórki popiołu – popiół.
2. prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (rozumianych jako resztki spożywcze i kuchenne), a także odpadów zielonych z ogrodów i parków jest obowiązkowe w zabudowie jednorodzinnej na działkach nie mniejszych niż 1000 m², z tym że właściciele nieruchomości:
 - mogą korzystać z przydomowego kompostownika pod warunkiem, że jego wielkość pozwala na co najmniej roczny okres przetrzymywania w nim kompostowanego materiału;

- nie posiadający przydomowego kompostownika powinni dostarczyć odpady ulegające biodegradacji do Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.
- 3. prowadzenie selektywnego zbierania odpadów powstających w gospodarstwach domowych: przeterminowanych leków i chemikaliów (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.), zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlano-remontowych i rozbiórkowych, zużytych opon jest obowiązkowe we wszystkich rodzajach zabudowy.
- 4. do Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych można dostarczać następujące rodzaje odpadów:
 - a) papier i tekturę
 - b) tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale
 - c) szkło i opakowania szklane
 - d) odpady zielone
 - e) chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itp.)
 - f) zużyte baterie i akumulatory
 - g) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
 - h) meble i inne odpady wielkogabarytowe
 - i) odpady budowlane i rozbiórkowe
 - j) zużyte opony
 - k) przeterminowane leki, w tym termometry rtęciowe
 - l) bioodpady
 - m) popiół

Od 1 marca 2016 roku Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych dla Gminy Tarnobrzeg mieści się przy ul. Strefowej 8 i jest prowadzony przez spółkę .A.S.A. Tarnobrzeg Sp. z o.o. PSZOK jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 10⁰⁰ – 18⁰⁰ oraz w soboty w godzinach 8⁰⁰ – 14⁰⁰.

- 5. odpady wymienione w pkt. 4 mogą być również zagospodarowywane poprzez istniejące systemy zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, np. w oparciu o:
 - a) sieci zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych;
 - b) placówki handlowe, apteki, zakłady serwisowe oraz punkty zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych (np. przeterminowane lekarstwa, oleje odpadowe, baterie, akumulatory)³³.

ZASOBY PRZYRODNICZE³⁴

Flora obszaru miasta Tarnobrzega jest zróżnicowana i obejmuje siedliska o zróżnicowanym charakterze: od dolin rzecznych przez starorzecza po tereny piaszczystych wydym z ubogimi murawami i borami. Na terenie miasta dominują zbiorowiska nieleśne, a wśród nich – antropogeniczne zbiorowiska towarzyszące uprawom zbożowym i okopowym, naturalne i

³³ Za: *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tarnobrzeg*

³⁴ Za: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

półnaturalne łąki i pastwiska, którym towarzyszą zbiorowiska związane z sadami oraz zbiorowiska ruderalne związane z sąsiedztwem dróg i terenów zabudowanych. Ponadto występują zbiorowiska zarośli łągowych (głównie w międzywalu rzeki Wisły) oraz roślinność wodna i szuwarowa (w obrębie starorzeczy). Dla obszarów miejskich charakterystyczne jest również występowanie zieleni urządzonej (parki spacerowe, trawniki, żywopłoty, krzewy, szpalery i skupiska drzew, historyczna zieleń parkowa) oraz zieleni przydomowej i osiedlowej.

Obszar miasta Tarnobrzega jest położony w VI Małopolskiej Krainie przyrodniczo-leśnej, w dzielnicy Niziny Sandomierskiej, w mezoregionie Puszczy Sandomierskiej. Lasy zajmują ok. 7% powierzchni miasta i obejmują lasy państwowe administrowane przez Nadleśnictwo Nowa Dęba, lasy komunalne i lasy prywatne. Lasy państwowe na terenie Tarnobrzega posiadają status lasów ochronnych: kompleks leśny „Zwierzyniec” jako położony w granicach administracyjnych miast, a las „Jesień” jako wodochronny i położony w granicach administracyjnych miast. Pozostałe większe skupiska leśne to las komunalny „Kamionka” i kompleks leśny w rejonie osiedla Ocice.

Ponad 60% tarnobrzeskich lasów stanowią siedliska borowe, ok. 30% siedliska lasowe i 10% lasy łąkowe. Gatunkiem dominującym jest sosna (80%), znacznie rzadziej występują: brzoza brodawkowa, olcha czarna, dąb, świerk pospolity, modrzew, jawor, topola, osika i grab. W podszyciu rosną różne gatunki krzewów, w tym: kruszyna pospolita, leszczyna, bez czerwony i czarny, dereń, czeremcha i jarzębina. Natomiast w runie leśnym występują: borówka czarna, malina, jeżyna, narecznica czy szczawik zajęczy.

Według podziału Polski na krainy zoogeograficzne Jaczewskiego teren miasta Tarnobrzega znajduje się w krainie Nizina Sandomierska. Występuje tu bogactwo zbiorowisk roślinnych, a w konsekwencji różnorodność biotopów dla zwierząt. Na terenach otwartych, tj. łąkach i polach uprawnych występuje drobna zwierzyna łąkowa, liczne gryzonie i ptaki preferujące przestrzeń otwartą. W lasach państwowych, szczególnie w lesie „Zwierzyniec”, schronienie znajduje większa grupa kręgowców, w tym ptaków leśnych. Licznie reprezentowane są gatunki ptaków związanych ze środowiskiem wodnym i błotnym doliny rzeki Wisły. Występują na tym terenie m.in. mewa pospolita, rybitwa zwyczajna, mewa śmieszka, remiz i inne.

Naturalny system powiązań ekologicznych na terenie miasta tworzą:

- ekosystemy doliny rzecznej Wisły (korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym, stanowiący fragment sieci ekologicznej ECONET-PL) oraz dolin jej dopływów: Trześniówki, Mokrzychówki (korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym) i Żupawki wraz z ekosystemami wód płynących i starorzeczy,
- ekosystemy leśne,
- ekosystemy łąk naturalnych, występujących przede wszystkim w dolinach rzek i cieków, stanowiących bazę równowagi ekologicznej dla sąsiadujących łąkowo wysuszających się obszarów.

Wśród istniejących w Polsce **form ochrony przyrody** na terenie miasta Tarnobrzega stwierdzono występowanie dwóch: obszarów NATURA 2000 i pomników przyrody. W obrębie miasta znajdują się tereny należące do obszarów specjalnej ochrony w ramach programu NATURA 2000:

- *PLB180005 Puszcza Sandomierska* (obszar specjalnej ochrony ptaków) – obszar o powierzchni 129 115,59 ha położony w południowo-wschodniej części Polski w widłach Wisły i Sanu w gminach: Tuszów Narodowy, Padew narodowa, Świlcza, Dzikowiec, Niwiska, Cmolasy, Raniżów, Jeżowe, Zaleszany, *Tarnobrzeg*, Majdan Królewski, Grębów, Bojanów, Stalowa Wola, Mielec – gmina wiejska, Mielec – gmina miejska, Kamień – gmina wiejska, Kolbuszowa, Sędziszów Małopolski, Nisko, Nowa Dęba, Sokołów Małopolski, Głogów Małopolski i Baranów Sandomierski. Obejmuje znaczną część jednego z większych leśnych kompleksów w Polsce ciągnącego się południkowo na terenie Kotliny Sandomierskiej pomiędzy Tarnobrzegiem i Stalową Wolą na północy i Rzeszowem na południu. Obszar stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków. Stwierdzono tu występowanie 43 gatunków ptaków z Zał. I Dyrektywy Ptasiej. Obszar cenny z punktu widzenia liczebności bociana czarnego, bociana białego, ptaków drapieżnych i derkacza (powyżej 1% populacji polskiej). W przypadku kraski, podgorzałki i czapli białej obszar stanowi miejsce gniazdowania ponad 10% populacji gatunków w Polsce, jest więc jedną z kluczowych ostoi dla ich zachowania. Ponadto, obszar jest miejscem liczego występowania w okresie lęgowym świergotka polnego, lelka, dudka, dzięciołów (średniego, czarnego, białoszyjego, zielonosiwego i zielonego), gąsiora, skowronka borowego, trzmiełojada, jarzębatki, ortolana).
- *PLH180049 Tarnobrzaska Dolina Wisły* (specjalny obszar ochrony siedlisk) – obszar o powierzchni 4 059,69 ha położony na Terenie Kotliny Sandomierskiej, na Nizinie Nadwiślańskiej, na styku dwóch województw, w gminach: Padew Narodowa, Samborzec, Łonów, *Tarnobrzeg*, Dwikozy, Sandomierz, Gawłuszowice, Gorzyce, Osiek, Baranów Sandomierski, Koprzywnica, Połaniec. Obejmuje dolinę Wisły ograniczoną do międzywala, na odcinku od ujścia Wisłoki – poniżej Połańca, do Sandomierza. Obszar cechuje duża bioróżnorodność gatunków roślin i zwierząt oraz duża różnorodność siedlisk przyrodniczych, takich jak: naturalne starorzecza z roślinnością pływającą, zanurzoną oraz z zaroślową, dużą ilością gatunków ciekawych przyrodniczo, jak np. *Salvinia natans*, *Trapa natans* czy Osoka aloesowata; skupiska łęgów nadrzecznych z dużą ilością rodzimych gatunków *Populus alba* oraz *Populus nigra*, często dużych rozmiarów; łąk kośnych; zarastających wydm nadwiślańskich. Spośród siedlisk przyrodniczych, największe znaczenie mają tu: łągi nadrzeczne, łąki selernicowe oraz starorzecza. Obszar ten jest bogaty w licznie występujące tu gatunki ryb i płazów³⁵.

Na terenie miasta Tarnobrzega ustanowiono 36 *pomników przyrody* – wszystkie są pomnikami przyrody ożywionej. Ochroną objęto łącznie 114 drzew, głównie dębów szypułkowych (45 drzew) i lip drobnolistnych (29 drzew). Ustanowionymi pomnikami przyrody w Tarnobrzegu są:

1. Miłorzęb dwuklapowy w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Dzików
2. Tulipanowiec amerykański w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Dzików
3. Lipa drobnolistna w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Dzików
4. Dąb szypułkowy w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Dzików
5. Dąb szypułkowy w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Dzików
6. Jesion wyniosły w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Dzików
7. 3 dęby szypułkowe w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Mokrzeszów
8. Buk zwyczajny odmiana purpurowa w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Mokrzeszów

³⁵ Za: <http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles#> (28.07.2016)

9. Wiąz szypułkowy w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Mokrzychów
10. Buk pospolity w zespole pałacowo-parkowym w osiedlu Mokrzychów
11. Dąb szypułkowy osiedle Mokrzychów w sąsiedztwie drogi Tarnobrzeg-Stalowa Wola
12. Dąb szypułkowy na terenie Szpitala Wojewódzkiego, przed nową częścią szpitala przy ul. Mickiewicza
13. Dąb szypułkowy przy wschodnim ogrodzeniu Szpitala
14. Dąb szypułkowy przy wschodnim ogrodzeniu Szpitala
15. Ajlant gruczołkowy na zieleńcu przy ul. Kosmonautów
16. Dąb szypułkowy na skraju skarpy wiślanej przy zjeździe do promu ul. Wiślna
17. Lipa szerokolistna na terenie Klasztoru o.o. Dominikanów
18. Lipa szerokolistna na terenie Klasztoru o.o. Dominikanów
19. Dąb szypułkowy na terenie prywatnym przy ul. Sienkiewicza 39
20. Dąb szypułkowy po wschodniej stronie budynku Sądu w rejonie skrzyżowania ul. Sienkiewicza i Wyszńskiego
21. 2 dęby szypułkowe na gruncie prywatnym ul. Borowska 3 obok strzelnicy PZŁ
22. 2 sosny pospolite na terenie lasu „Zwierzyniec” oddz. leśny 163a
23. 26 dębów szypułkowych w uroczysku „Zwierzyniec” w otoczeniu gajówki, oddz. leśny 165
24. 2 klony pospolite na terenie lasu „Zwierzyniec” przy skrzyżowaniu dróg, 50 m na ptn.-wschód od ogrodów działkowych, oddz. 166c
25. 2 modrzewie europejskie na terenie lasu „Zwierzyniec”, 300 m na wschód od gajówki, oddz. 163c
26. klon zwyczajny na terenie lasu „Zwierzyniec” oddz. 166k
27. dąb szypułkowy na terenie lasu „Zwierzyniec” oddz. 163a przy południowo-zach. granicy lasu
28. Dąb czerwony po zachodniej stronie budynku TDK
29. Dąb czerwony na zabytkowym cmentarzu parafialnym przy ul. Orła
30. Dąb czerwony przy ul. Jachowicza, w pasie drogowym, w rejonie „Browaru”
31. 2 dęby szypułkowe na terenie lasu „Zwierzyniec” oddz. 166k
32. Lipy drobnolistne – aleja 28 drzew na osiedlu Dzików
33. Wiąz szypułkowy na osiedlu Mokrzychów obok budynku mieszkalnego przy ul. Sienkiewicza 209A
34. 6 dębów szypułkowych wzdłuż ul. Nadole na odcinku 100 m od zbiegu drogi z ul. Wałową w kierunku póln.
35. 14 dębów szypułkowych przy ul. Nadole w sąsiedztwie dawnej studni
36. Topola biała na terenie lasu „Zwierzyniec” przy drodze publicznej oddz. 166b.

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWE: WYBRANE WSKAŹNIKI

Tarnobrzeg – miasto na prawach powiatu jest położone w województwie podkarpackim na prawym brzegu Wisły w Kotlinie Sandomierskiej. Miasto rozciąga się na obszarze o powierzchni 8 540ha (85km²), co stanowi 0,48% powierzchni województwa podkarpackiego.

Grunty zabudowane i zurbanizowane w 2014 roku zajmowały w mieście Tarnobrzegu obszar o powierzchni 1 198 ha, stanowiąc 14% ogólnej powierzchni miasta. Odsetek gruntów zabudowanych i

zurbanizowanych w mieście był znacznie wyższy niż wynosiła ogólna średnia krajowa (5,2%), wojewódzka (4,6%), ale gdy porówna się sytuację na obszarach miejskich, szczególnie kraju, przewaga Tarnobrzega zostaje zniwelowana. O ile w przypadku miast Podkarpacia udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem kształtował się na poziomie 20% (20,2%), to w przypadku kraju grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły 27,8% powierzchni miast. Należy dodać, iż w porównaniu do 2012 roku powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych Tarnobrzegu zwiększyła się o 31 ha, co oznacza wzrost na poziomie 2,7%.

Tabela 45. Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem – udział w powierzchni ogółem w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem udział w powierzchni ogółem				
	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %
POLSKA	5,0%	5,0%	5,1%	5,2%	5,2%
POLSKA - MIASTO					27,8%
PODKARPACIE	4,3%	4,3%	4,4%	4,5%	4,6%
PODKARPACIE - MIASTO					20,2%
Tarnobrzeg			13,7%	13,8%	14,0%

Źródło: GUS/BDL

Tereny mieszkaniowe w mieście Tarnobrzegu zajmowały w 2014 roku obszar o powierzchni 324 ha, tj. o 26 ha więcej niż w 2013 roku (wzrost na poziomie 8,7%). W wyniku tego zjawiska udział terenów mieszkaniowych w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych w mieście zwiększył się z 25,5% w 2012 roku do 27% w 2014 roku. Była to wartość wyraźnie wyższa niż w kraju (19,3%) i województwie (16,5%). Mniejsza dysproporcja uwidacznia się przy porównaniu sytuacji w Tarnobrzegu oraz na obszarach miejskich tych jednostek. W miastach całego kraju tereny mieszkaniowe zajmowały bowiem 30,7% powierzchni, zaś w miastach województwa podkarpackiego – 31,5% powierzchni.

W Tarnobrzegu podobnie jak w przypadku pozostałych analizowanych obszarów w latach 2012-2014 powierzchnia terenów mieszkaniowych oraz udział tych terenów w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych zwiększał się. W przypadku Tarnobrzega dynamika zmian była nieco niższa (5,9%) niż w przypadku całego kraju (7,5%), a szczególnie województwa podkarpackiego (16,2%).

Tabela 46. Odsetek terenów mieszkaniowych – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane - odsetek terenów mieszkaniowych				
	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %
POLSKA	18,0%	18,3%	18,7%	19,0%	19,3%
POLSKA - MIASTO					30,7%
PODKARPACIE	14,2%	15,1%	15,8%	16,2%	16,5%
PODKARPACIE - MIASTO					31,5%
Tarnobrzeg			25,5%	26,1%	27,0%

Źródło: GUS/BDL

Tym, co wyróżnia Tarnobrzeg na tle innych jednostek jest udział terenów przemysłowych w powierzchni ogółem. W 2014 roku powierzchnia obszarów przemysłowych w mieście wynosiła 165 ha i było to o 2 ha więcej (1,2%) niż w 2012 roku. Pomimo tego, z uwagi na zwiększenie się powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, udział terenów przemysłowych w ogóle gruntów zmniejszył się w analizowanym okresie z 14% do 13,8%.

Mimo przedstawionego powyżej wzrostu powierzchni terenów przemysłowych, i równoczesnym spadku ich udziału w powierzchni miasta, Tarnobrzeg nadal charakteryzował się wyższym odsetkiem takich terenów w porównaniu z pozostałymi jednostkami. W skali kraju tereny przemysłowe stanowiły 7,1% powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w skali województwa – 6%, natomiast w miastach tych jednostek odsetek terenów przemysłowych wzrastał do poziomu zbliżonego do tarnobrzесьkiego, tj. 13,5%.

Tabela 47. Odsetek terenów przemysłowych – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane - odsetek terenów przemysłowych				
	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %
POLSKA	7,2%	7,2%	7,2%	7,2%	7,1%
POLSKA - MIASTO					13,5%
PODKARPACIE	6,2%	6,2%	6,2%	6,1%	6,0%
PODKARPACIE - MIASTO					13,5%
Tarnobrzeg			14,0%	13,8%	13,8%

Źródło: GUS/BDL

W przypadku udziału terenów rekreacji i wypoczynku w powierzchni ogółem sytuacja w Tarnobrzegu odbiegała od sytuacji w pozostałych jednostkach. Tereny rekreacji i wypoczynku w mieście w 2014 roku zlokalizowane były na obszarze 42 ha (tyle samo ile w latach poprzednich), co stanowiło 3,5% całkowitej powierzchni miasta. Była to wartość niższa niż wynosiła średnia krajowa (4%), a jednocześnie niemal identyczna jak w województwie podkarpackim (3,8%). Należy jednak zwrócić uwagę, że znacznie wyższy odsetek terenów rekreacyjno-wypoczynkowych stwierdzono na obszarach miejskich większych jednostek. W 2014 roku tereny rekreacji i wypoczynku stanowiły 6,1% powierzchni polskich miast, zaś w miastach podkarpacia udział ten wynosił 6%.

Tabela 48. Odsetek terenów rekreacji i wypoczynku – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2010-2014

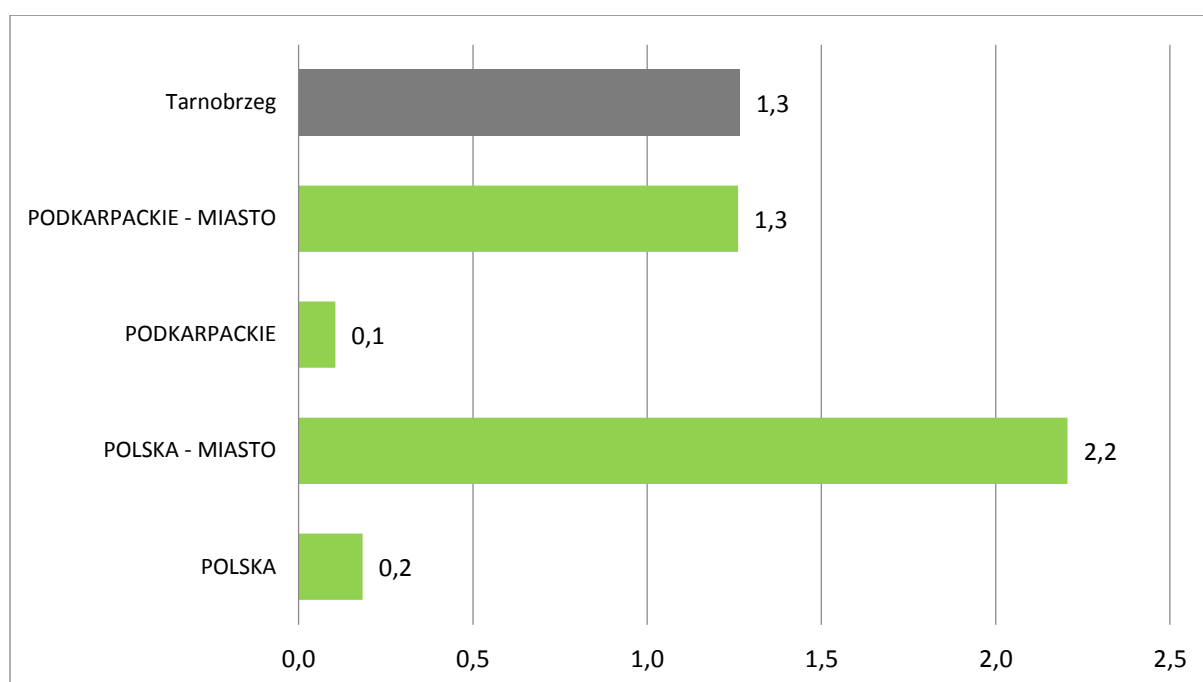
Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane - odsetek terenów rekreacji i wypoczynku				
	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %
POLSKA	4,2%	4,2%	4,1%	4,0%	4,0%
POLSKA - MIASTO					6,1%
PODKARPACIE	4,1%	3,9%	3,9%	3,9%	3,8%
PODKARPACIE - MIASTO					6,0%
Tarnobrzeg			3,6%	3,6%	3,5%

Źródło: GUS/BDL

Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej zajmowały w 2014 roku 108,13 ha powierzchni Tarnobrzega, a w porównaniu do 2010 roku powierzchnia ww. terenów zieleni w mieście zmniejszyła się o 0,77 ha. Tym samym udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni miasta ogółem spadł minimalnie z 1,28% do 1,27%. Pod tym względem Tarnobrzeg wyróżniał się pozytywnie na tle kraju, województwa, gdzie tereny zieleni stanowiły odpowiednio 0,18% i 0,11% powierzchni.

Nieco inaczej przedstawiała się jednak sytuacja w przypadku obszarów miejskich. W miastach kraju udział terenów parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem był wyższy niż w Tarnobrzegu i wynosił 2,21%. Natomiast na terenach miejskich Podkarpacia udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ukształtował się na zbliżonym do Tarnobrzega poziomie i wynosił w 2014 roku 1,26%.

Wykres 9. Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem w 2014 roku

Źródło: GUS/BDL

Tereny zielone zajmowały w 2014 roku 108,13 ha powierzchni miasta Tarnobrzega. Znajdowało się wśród nich 46,6 ha parków, 55,3 ha zieleni osiedlowej, 20,6 ha cmentarzy, 6,2 ha zieleńców i 25,6 ha zieleni ulicznej. Na tle pozostałych jednostek administracyjnych miasto wyróżniało się relatywnie wyższymi udziałami poszczególnych terenów zielonych w powierzchni ogółem. Parki stanowiły 0,55% powierzchni miasta (0,07% w kraju, 0,04% w województwie), zieleń osiedlowa – 0,65% (0,08% w kraju, 0,05% w województwie), cmentarze – 0,24% (0,06% w kraju i 0,07% w województwie), zieleńce – 0,07% (0,03% w kraju i 0,04% w województwie), a zieleń uliczna – 0,3% (0,05% w kraju i 0,03% w województwie).

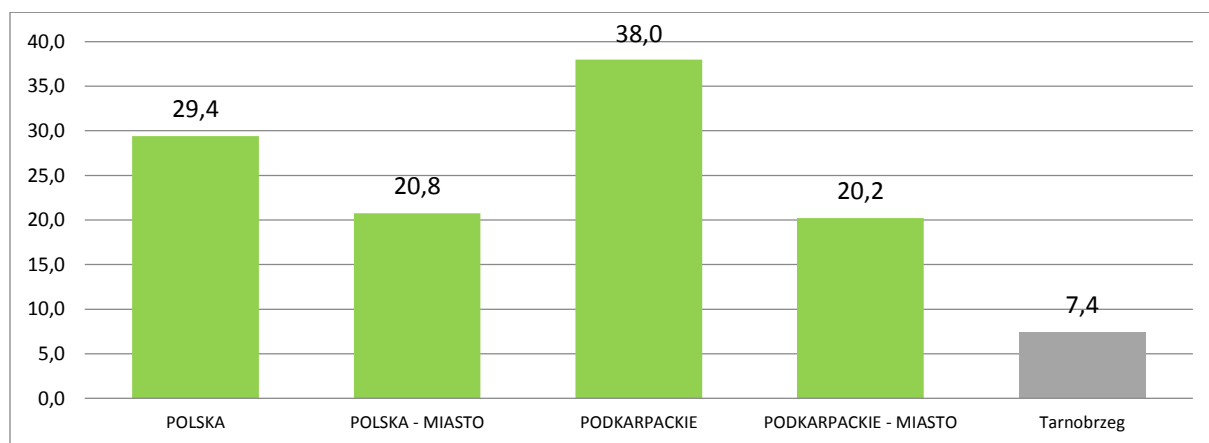
Tabela 49. Tereny zielone – udział w powierzchni ogółem wg stanu na 31.12.2014 roku

Jednostka terytorialna	tereny zielone wg stanu na 31.12.2014 udział do powierzchni ogółem				
	parki	zieleńce	zieleń uliczna	zieleń osiedlowa	cmentarze
	%	%	%	%	%
POLSKA	0,07%	0,03%	0,05%	0,08%	0,06%
POLSKA - MIASTO	0,80%	0,35%	0,62%	1,06%	0,38%
PODKARPACKIE	0,04%	0,02%	0,03%	0,05%	0,07%
PODKARPACKIE - MIASTO	0,41%	0,19%	0,41%	0,66%	0,33%
Tarnobrzeg	0,55%	0,07%	0,30%	0,65%	0,24%

Źródło: GUS/BDL

Miasto Tarnobrzeg na tle pozostałych jednostek administracyjnych wyróżnia się relatywnie niskim poziomem lesistości. Lasy zajmują nieco ponad 7% powierzchni miasta (7,5%), podczas gdy lesistość kraju wynosiła 29,4%, lesistość województwa podkarpackiego – 38%. Również średnie dla obszarów miejskich kraju i Podkarpacia pozostawały na poziomie wielokrotnie wyższym niż w Tarnobrzegu i wynosiły odpowiednio: 20,8% i 20,2%.

Wykres 10. Lesistość obszarów w 2014 roku

Źródło: GUS/BDL

W 2014 roku na 1 mieszkańca miasta Tarnobrzega przypadało 235 kg odpadów zmieszanych. Oznacza to, że 1 mieszkaniec miasta produkował stosunkowo więcej odpadów niż przeciętny mieszkaniec kraju (215 kg) i województwa (145,5 kg). W miastach Podkarpacia uzyskano wskaźnik na poziomie 234 kg odpadów na 1 mieszkańca, zaś statystycznie najwięcej odpadów zmieszanych wytwarzali mieszkańcy miast w skali kraju – 266 kg.

W latach 2010-2014 w Tarnobrzegu wskaźnik odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca przyjmował coraz wyższe wartości. W analogicznym okresie w przypadku pozostałych jednostek administracyjnych wskaźnik odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca sukcesywnie się zmniejszał. W 2014 roku wartość wskaźnika dla miasta była o 80,1% wyższa niż w 2010 roku, a przeciętny mieszkaniec wytworzył o 105,1 kg odpadów więcej. Jak wspomniano, w pozostałych jednostkach wskaźnik ilości odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca zmniejszał się, a dynamika tych zmian

wynosiła: -3,7% w województwie podkarpackim (w tym -9,7% na obszarach miejskich) i -9,7% w skali kraju (w tym -16% na obszarach miejskich).

Tabela 50. Odpady zmieszane na 1 mieszkańca w kg w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odpady zmieszane na 1 mieszkańca				
	2010 kg	2011 kg	2012 kg	2013 kg	2014 kg
POLSKA	238,3	229,5	222,5	212,9	215,2
POLSKA - MIASTO	316,9	302,3	291,5	272,9	266,3
PODKARPACIE	151,1	156,3	151,9	142,6	145,5
PODKARPACIE - MIASTO	259,2	268,5	259,4	238,6	234,0
Tarnobrzeg	129,9	272,3	271,8	197,7	235,0

Źródło: GUS/BDL

3.4. DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

INFRASTRUKTURA OPIEKI ZDROWOTNEJ

Opiekę zdrowotną dla mieszkańców miasta Tarnobrzega zabezpieczają placówki medyczne (publiczne i niepubliczne) oraz apteki. Na terenie miasta świadczone są usługi z zakresu podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej, a także rehabilitacji, opieki psychiatrycznej i terapii uzależnień oraz leczenia szpitalnego, w tym na oddziałach jednego dnia. Podmiotami leczniczymi świadczącymi usługi z zakresu ochrony zdrowia w Tarnobrzegu są³⁶:

- Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu, ul. Szpitalna 1:
 - Oddziały: Oddział Chorób Wewnętrznych i Gastroenterologii, Oddział Kardiologii z Intensywnym Nadzorem Kardiologicznym, Oddział Położniczo-Ginekologiczny i Patologii Ciąży, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Oddział Reumatologiczny, Oddział Pediatriczny, Oddział Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Chirurgii Onkologicznej, Oddział Chirurgii Dziecięcej i Urazowej, Oddział Otolaryngologiczny z Pododdziałem Chirurgii Szcękowo-Twarzowej, Oddział Noworodków, Wcześnieńców i Patologii Noworodka, Blok Operacyjny, Izba Przyjęć, Oddział Dzienny Chemioterapii, Oddział Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu, Oddział Neurologii z Pododdziałem Udarowym, Pododdział Udarowy, Oddział Onkologii Klinicznej, Oddział Okulistyczny, Pododdział Chirurgii Onkologicznej, Pododdział Chirurgii Szcękowo-Twarzowej, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Podstawowy Zespół Wyjazdowy "P", Podstawowy Zespół Wyjazdowy "P", Specjalistyczny Zespół Wyjazdowy "S", Ambulatorium Ogólne, Ambulatorium Chirurgiczne
 - Poradnie: Poradnia Gastroenterologiczna, Poradnia Reumatologiczna, Poradnia Kardiologiczna, Poradnia Otorinolaryngologiczna, Poradnia Kontroli Rozwoju Noworodka i Niemowlęcia, Poradnia Chirurgii Ogólnej, Poradnia Ortopedyczna, Poradnia Urologiczna, Poradnia Onkologiczna, Poradnia Chirurgii Dziecięcej, Poradnia dla Kobiet, Poradnia Medycyny Pracy, Poradnia Logopedyczna, Poradnia Neurologiczna, Poradnia Leczenia Bólu, Poradnia Chirurgii Twarzowo-Szcękowej, Poradnia Chirurgii Onkologicznej, Poradnia Okulistyczna
 - Pracownie: Pracownia Elektrokardiografii (przy Oddziale Chorób Wewnętrznych i Gastroenterologii), Pracownia Echokardiografii i Diagnostyki Elektrokardiograficznej, Pracownia Radiologii Ogólnej, Pracownia Radiologii Stomatologicznej, Pracownia Tomografii Komputerowej, Pracownia Mammografii, Pracownia Densytometrii, Pracownia Ultrasonografii, Pracownia Histopatologii i Cytodiagnostyki, Pracownia Diagnostyki Endoskopowej, Pracownia Immunologii Transfuzjologicznej, Pracownia Elektrofizjologii, Pracownia Kontroli Stymulatorów i Kardiowerterów-Defibrylatorów,
 - Zakłady: Zakład Diagnostyki Obrazowej, Zakład Patomorfologii, Zakład Rehabilitacji i Fizykoterapii,
 - Pozostałe: Centrum Onkologiczne, Apteka, Centralna Sterylizatornia, Prosektorium, Gabinety diagnostyczno-zabiegowe, Bank Krwi

³⁶ Za: <https://rpwdl.csioz.gov.pl/RPM/Search>, <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/> (stan na 18.07.2016)

- Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacji Leczniczej w Tarnobrzegu, ul. Targowa 4: Poradnia rehabilitacyjna, Dział rehabilitacji fizjoterapia, Poradnia medycyny pracy, Ośrodek rehabilitacji dziennej.
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Tarnobrzegu, ul. Hieronima Dekutowskiego 20: Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, Domowa opieka długoterminowa, Pielęgniarka opieki środowiskowej, Dział farmacji szpitalnej.
- Przychodnia Specjalistyczna w Tarnobrzegu, ul. Adama Mickiewicza 34:
 - ul. Adama Mickiewicza 34: Poradnia diabetologiczna, Poradnia kardiologiczna, Poradnia dermatologiczna, Poradnia okulistyczna, Poradnia urologiczna, Poradnia onkologiczna, Poradnia neurologiczna, Poradnia chirurgii dziecięcej urazowej i preluksacyjna, Poradnia medycyny pracy, Poradnia chirurgii ogólnej, Poradnia ortodontyczna, Poradnia protetyki stomatologicznej, Poradnia chirurgii stomatologicznej, Poradnia stomatologiczna, Poradnia położniczo-ginekologiczna, Poradnia Otolaryngologiczna, Gabinet zabiegowy poradni diabetologicznej, Gabinet zabiegowy poradni dermatologicznej, Gabinet zabiegowy poradni reumatologicznej, Gabinet zabiegowy poradni okulistycznej, Gabinet zabiegowy poradni onkologicznej, Gabinet zabiegowy poradni chirurgii ogólnej, Gabinet zabiegowy poradni chirurgii dziecięcej, urazowej i preluksacyjnej, Gabinet zabiegowy Poradni położniczo-ginekologicznej, Gabinet diagnostyczno-zabiegowy poradni otolaryngologicznej,
 - ul. 1 Maja 1: Poradnia zdrowia psychicznego, Poradnia reumatologiczna, Poradnia gruźlicy i chorób płuc dla dzieci, Poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej, Poradnia gruźlicy i chorób płuc, Poradnia chirurgii ogólnej, Poradnia Alergologiczna, Pracownia RTG i USG, Gabinet zabiegowy poradni chirurgii ogólnej, Gabinet zabiegowy poradni gruźlicy i chorób płuc, Gabinet zabiegowy poradni gruźlicy i chorób płuc dla dzieci, Gabinet zabiegowy poradni urazowo-ortopedycznej, Gabinet diagnostyczno-zabiegowy poradni alergologicznej
 - ul. Targowa 4: Poradnia hematologiczna, Gabinet diagnostyczno-zabiegowy poradni hematologicznej.
- FEN Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością: Przychodnia Specjalistyczna i Zespół Chirurgii Jednodniowej, ul. Henryka Sienkiewicza 64:
 - ul. Konfederacji Dzikowskiej 18: Gabinet Ginekologiczno-Położniczy,
 - ul. Henryka Sienkiewicza 64: Oddział Okulistyczny Chirurgii Jednego Dnia, Zespół Chirurgii Jednego Dnia, Oddział leczenia jednego dnia – ginekologia, Oddział leczenia jednego dnia - chirurgia dziecięca, Oddział leczenia jednego dnia – okulistyka, Oddział leczenia jednego dnia – urologia, Izba przyjęć, Blok operacyjny, Dział farmacji, Poradnia ginekologiczno-położnicza, Poradnia okulistyczna, Poradnia urologiczna, Poradnia leczenia jaskry, Gabinet diagnostyczno-zabiegowy.
- „BOREK” Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej pod nazwą Centrum Medyczne „BOREK”, ul. Borek 13:
 - Poradnie: Poradnia nefrologiczna dla dzieci, Poradnia nefrologiczna, Poradnia kardiologiczna dla dzieci, Poradnia kardiologiczna, Poradnia urologiczna, Poradnia chirurgii ogólnej, Poradnia urazowo-ortopedyczna, Poradnia preluksacyjna, Poradnia chirurgii onkologicznej, Poradnia położniczo-ginekologiczna, Poradnia alergologiczna, Poradnia endokrynologiczna, Poradnia neurologiczna, Poradnia dermatologiczna, Poradnia diabetologiczna, Poradnia reumatologiczna, Poradnia hematologiczna,

- Poradnia okulistyczna, Poradnia medycyny pracy, Poradnia onkologiczna, Poradnia otorynolaryngologiczna, Poradnia pulmonologiczna, Gabinety diagnostyczno-zabiegowe,
- Pracownie: Pracownia diagnostyki obrazowej, Pracownia badań elektrokardiograficznych, Poradnia gastroenterologiczna, Pracownia endoskopii, Pracownia badań urodynamicznych,
 - Zespół Chirurgii Jednego Dnia: Blok operacyjny, Oddział Urologii, Oddział Chirurgii Ogólnej, Oddział Gastroenterologii, Izba przyjęć szpitala, Dział farmacji.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ZIG-MED Sp. z o.o., ul. Henryka Sienkiewicza 64:
 - Przychodnia Specjalistyczna: Poradnia okulistyczna, Poradnia chirurgii ogólnej, Poradnia urologiczna, Poradnia endokrynologiczna, Poradnia otolaryngologiczna, Poradnia medycyny estetycznej, Poradnia hepatologiczna, Poradnia gastroenterologiczna, Pracownia endoskopii, Pracownia USG, Gabinet diagnostyczno-zabiegowy,
 - Zespół Opieki Jednodniowej: Oddział leczenia jednego dnia – gastroenterologia, Izba przyjęć, Blok operacyjny Dział farmacji.
 - Rzeszowskie Centrum Medyczne Jakubiec-Blajer Ewa, ul. Żołnierzy Września 7, Rzeszów; RCM Tarnobrzeg, ul. Borek 13: Oddział Okulistyczny – Tarnobrzeg, Blok operacyjny – Tarnobrzeg, Izba Przyjęć, Dział Farmacji.
 - Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli, ul. Jarosława Dąbrowskiego 7; jednostki przy ul. Wiejskiej 17, Tarnobrzeg: Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych, Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu II.
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy Hospicjum Świętego Ojca Pio, ul. Konstytucji 3 Maja 11: Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy (ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Dąbrówki 44), Hospicjum domowe, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy Psychiatryczny (ul. Dąbrówki 44), Oddział Dzienny Psychogeriatryczny (ul. Zwierzyniecka 22a), Dział Farmacji Szpitalnej (ul. Dąbrówki 44), Poradnia Zdrowia Psychicznego (ul. Zwierzyniecka 22a).
 - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tarnobrzegu, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, al. Niepodległości 2: Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy: Ośrodek rehabilitacji dziennej, Gabinet zabiegowy.
 - Zakład Lekarza Rodzinnego „Familia” w Tarnobrzegu, ul. Henryka Sienkiewicza 67: Poradnia POZ.
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nasze Zdrowie” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Henryka Sienkiewicza 67:
 - ul. Henryka Sienkiewicza 67: Poradnia Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Gabinet pediatryczny, Gabinet internistyczny,
 - ul. Kościelna 3: Poradnia Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej.
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „POLIMED”, ul. 1 Maja 1: Poradnia Lekarza Rodzinnego, Gabinet zabiegowy.
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „PULS” Sp. z o.o., ul. Targowa 5: Poradnia lekarza POZ, Poradnia lekarza rodzinnego.

- Centrum Medyczne PULS 1 Poradnia Lekarza Rodzinnego, ul. 1 Maja 11: Poradnia Lekarza Rodzinnego, Gabinet zabiegowy, Punkt szczepień.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” Sp. J., ul. Portowa 30, Sandomierz: Tarnobrzeg, al. Warszawska 378: Poradnia Lekarza POZ, Gabinet Zabiegowy, Gabinet Szczepień, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej-Rodzinnnej, Gabinet Medycyny Szkolnej.
- Zespół Lekarzy MEDYTAR S.C., ul. Tadeusza Kościuszki 40: Poradnie (Gabinety) Lekarza POZ.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Machów”, ul. Strefowa 2: Poradnia lekarza POZ, Gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, Gabinet zabiegowy - punkt szczepień, Poradnia chorób wewnętrznych, Poradnia medycyny pracy, Poradnia dermatologiczno-wenerologiczna, Poradnia neurologiczna, Poradnia chirurgii ogólnej, Poradnia okulistyczna, Poradnia położniczo-ginekologiczna, Poradnia otorynolaryngologiczna, Poradnia stomatologiczna, Poradnia stomatologii dziecięcej, Poradnia promocji zdrowia, Poradnia reumatologiczna, Ambulatorium ogólne, Pracownia fizjoterapii, Pracownia masażu leczniczego, Pracownia diagnostyki, Pracownia diagnostyki obrazowej, Pracownia spirometrii, Pracownia EKG, Pracownia audiometryczna.
- Centrum Medyczne TarMed, TarMed Sp. z o.o., ul. Mikołaja Kopernika 25/1: Poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, Gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, Gabinet zabiegowy, Poradnia endokrynologiczna, Poradnia chorób płuc.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Rehabilitacji „KARABELA”, ul. Sokoła 14: Dział fizjoterapii, Poradnia Rehabilitacji, Poradnia Medycyny Pracy.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medivitsport” S.C. Witold Furgał, Agnieszka Furgał, ul. 11 Listopada 8: Przychodnia medycyny sportowej, Przychodnia rehabilitacji leczniczej, Gabinet medycyny sportowej, Gabinet rehabilitacji leczniczej, Gabinet fizykoterapeutyczny i kinezyterapii.
- Niepubliczna Poradnia Ginekologiczno-Położnicza „FEMINA” Spółka Partnerska Lekarzy, ul. Henryka Sienkiewicza 67: Poradnia położniczo-ginekologiczna, Gabinet diagnostyczno-zabiegowy.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Anna Stolarska, ul. Henryka Sienkiewicza 67: Przychodnia Laryngologiczna.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „NEUROMED”, ul. Henryka Sienkiewicza 67: Poradnia neurologii dziecięcej, Gabinet EEG dla dzieci.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SANITAS-DENT”, ul. 11 Listopada 8: Poradnia stomatologiczna, Poradnia ambulatoryjnej stomatologicznej pomocy doraźnej, Poradnia chirurgii stomatologicznej.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Specjalistyczna Poradnia Zdrowia Psychicznego, ul. 1 Maja 11: Poradnia zdrowia psychicznego, Poradnia psychologiczna.
- Centrum Stomatologii Estetycznej i Implantologii PERIMPLANT, ul. Mikołaja Kopernika 21/3a: Poradnia stomatologii zachowawczej, Poradnia chirurgii stomatologicznej w znieczuleniu ogólnym i miejscowym, Poradnia protetyki stomatologicznej bez pracowni protetycznej, Poradnia stomatologii dziecięcej, Poradnia peridentologii, Poradnia ortodontji.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Praktyk Specjalistycznych „OMEGA-MED”, ul. Targowa 5: Poradnia położniczo-ginekologiczna, Poradnia reumatologiczna, Gabinety diagnostyczno-zabiegowe.

- Stomatologia i Pracownia Protetyki Dentystycznej „SNOWDENT”, ul. Stefana Żeromskiego 2: Pracownia Protetyki Dentystycznej, Gabinet Stomatologiczny.
- Gabinet Rehabilitacji Aneta Madej „VITA-REH”, ul. Henryka Sienkiewicza 63/41a: Pracownia fizjoterapii, Ośrodek rehabilitacji dziennej, Ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci.
- Centrum Gastrologii i Dietetyki „KOSKOMED”, ul. Szeroka 26: Poradnia Gastroenterologiczna, Pracownia Endoskopii Przewodu Pokarmowego.
- VISUS Sp. z o.o. Gabinet Okulistyczny, ul. Henryka Sienkiewicza 67/105: Poradnia Okulistyczna: Gabinet Okulistyczny, Okulistyczny Gabinet Zabiegowy.
- Adam Chmiel – AD-MED., ul. Mikołaja Kopernika 19/65B: Rehabilitacja: Pracownia Fizjoterapii, Ośrodek Rehabilitacji Diennej.
- Centrum Zdrowia Kobiet GinMed Sp. z o.o., ul. Tadeusza Kościuszki 24/28
- Praktyka Lekarska „MEDITA”, ul. 1 Maja 11: Poradnia położniczo-ginekologiczna, Poradnia położniczo-ginekologiczna dla dzieci, Poradnia położniczo-ginekologiczna dla dziewcząt.
- NEURON Spółka Partnerska Lekarzy Neurologów, ul. Henryka Sienkiewicza 67: Poradnia Neurologiczna.
- Fresenius Nephrocare Polska Sp. z o.o., ul. Krzywa 13, Poznań, Ośrodek Dializ nr 22 w Tarnobrzegu, ul. Szpitalna 1: Poradnia Nefrologiczna, Stacja Dializ, Stacja Dializ Otrzewnowych.
- Centrum Medyczne SBB Sp. z o.o., ul. ks. Jerzego Popiełuszki 5, Skopanie; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Medyczne SBB”, ul. 1 Maja 1, Tarnobrzeg: Poradnia kardiologiczna, Poradnia diabetologiczna, Poradnia pulmonologiczna, Poradnia leczenia bólu, Poradnia otolaryngologiczna, Poradnia urologiczna, Poradnia reumatologiczna, Poradnia endokrynologiczna, Poradnia medycyny podróży, Pracownia USG, Pracownia diagnostyki elektrokardiograficznej, Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowy.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LARYNGOLOGIA”, ul. Henryka Sienkiewicza 67: Poradnia otolaryngologiczna.
- ZPS WENA Spółka Partnerska Lekarzy Jadwiga Ślęzak, Małgorzata Świergul, ul. Targowa 5/20 – Poradnia okulistyczna, Poradnia dermatologiczna.
- ZG. SS. Służebniczek NMP Niepokalanie Poczętej, Dom Generalny, Stara Wieś 460; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „REH-LECZ” Rehabilitacja Lecznicza Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Mokrzeszowie, ul. Henryka Sienkiewicza 211: Dział (Pracownia) Fizjoterapii, Gabinet opieki pielęgniarskiej w domu pacjenta.
- Indywidualna Praktyka Lekarska Nella Biernat, ul. Konfederacji Dzikowskiej 14: Poradnia (Gabinet) Lekarza Rodzinnego.
- Praktyka Lekarska Medyk Jolanta Jaroń Halina Mudrecka Barbara Głąb, ul.1 Maja 11 – Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ.
- Prywatny Gabinet Lekarski Internistyczno-Endokrynologiczny, ul. Henryka Sienkiewicza 67/112: Poradnia endokrynologiczna.
- Specjalistyczna Praktyka Lekarska Gabinet Otolaryngologiczny Zdzisław Skoczylas, ul.1 Maja 11/19 – Poradnia otolaryngologiczna.
- Stacji Opieki Caritas w Tarnobrzegu, Centrum Pielęgniarstwa Środowiskowo-Rodzinnego i Rehabilitacji, ul. Konstytucji 3 Maja 11: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnego, Pracownia Fizjoterapii.

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AL-Medica” s.c., ul. Armii Krajowej 1A: Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ED-MEDYK”:, ul. Targowa 5/4: Pielęgniarska opieka długoterminowa.
- „PAULA-MED” USŁUGI PIELEŃNIARSKIE, ul. Armii Krajowej 1A: Długoterminowa opieka pielęgniarska w domu pacjenta.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Favitor” s.c., ul. Sokoła 14/119: Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „OPIEKA” s.c., ul. Strefowa 2: Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa, Opieka paliatywna i hospicyjna.
- Centrum Opieki Pielęgniarsko - Położniczej „NOWE ŻYCIE” Sp. z o.o., ul. Konfederacji Dzikowskiej 18: Gabinet położnej środowiskowo – rodzinnej.
- Halina Grudzień - Położna Środowiskowo-Rodzinna, ul. 1-Maja 11/11: Poradnia (Gabinet) Położnej Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Środowiskowo-Rodzinna Bogusława Sendrowicz, ul. Targowa 4/119: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej Magdalena Tworek, ul. Targowa 4/119: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Alicja Zygiert Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul.1 Maja 11/11: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Anna Kubik Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul.1 Maja 11/11: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Anna Piechota Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul.1 Maja 11/11: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Anna Szypuła Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Czestawa Pietruszyńska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul.1 Maja 11/11: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Małgorzata Korczak-Sudoł Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Bożena Barańska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna Danuta Pawelska, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna Irena Nowacka, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna Jadwiga Kozacz, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna Jolanta Edyta Metko, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna Zofia Żuławska, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.

- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Teresa Komsa, ul. 1-go Maja 11/1: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Urszula Sokołowska Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul. Targowa 4/119: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Zofia Dryzner Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna, ul. 1 Maja 11/11: Poradnia (Gabinet) Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej.
- Indywidualna Praktyka Położnej Środowiskowo Rodzinnej Emilia Sadecka, ul. Targowa 4/199: Poradnia (Gabinet) Położnej Środowiskowej – Rodzinnej.
- Trzeźniowska Halina, ul. Henryka Sienkiewicza 67/5 – Poradnia (Gabinet) Położnej Środowiskowej – Rodzinnej.

Ofertę opieki medycznej na terenie miasta Tarnobrzega uzupełniają jednostki prowadzące leczenie w warunkach domowych (opieka długoterminowa, hospicyjna i paliatywna), a także lekarze i lekarze dentyści w ramach indywidualnych praktyk specjalistycznych.

W 2014 roku na terenie Tarnobrzega znajdowało się 18 przychodni podległych samorządowi terytorialnemu. Na 1 przychodnię przypadało zatem 2 666,7 mieszkańca miasta, co oznacza, że sytuacja w zakresie dostępu do przychodni podległych samorządowi była zdecydowanie lepsza niż w pozostałych jednostkach. W skali kraju na 1 tego typu przychodnię przypadało 15,9 tys. osób, a w skali województwa – 9,9 tys. osób. W miastach Podkarpacia wskaźnik liczby mieszkańców na 1 przychodnię podległą samorządowi przyjął drugą najniższą wartość (7,2 tys. osób), lecz i tak było to dwuipółkrotnie więcej niż w Tarnobrzegu.

W latach 2010-2014 w gminie obserwowany był spadek wartości wskaźnika mieszkańców na 1 przychodnię podległą samorządowi. Jako że sieć przychodni podlegających władzom samorządowym w Tarnobrzegu w analizowanym okresie podlegała jedynie nieznacznym fluktuacjom, spadek wartości wskaźnika wywołany został głównie spadkiem liczby mieszkańców miasta.

Tabela 51. Liczba mieszkańców na 1 przychodnię w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	liczba mieszkańców na 1 przychodnię				
	2010 ob.	2011 ob.	2012 ob.	2013 ob.	2014 ob.
POLSKA	14 842,0	14 765,7	15 315,3	15 802,8	15 906,8
POLSKA - MIASTO	15 705,2	15 611,4	15 578,3	15 995,8	16 044,5
PODKARPACIE	10 482,5	10 185,1	9 424,6	9 857,8	9 903,2
PODKARPACIE - MIASTO	8 874,6	8 155,0	6 934,9	7 140,6	7 215,8
Tarnobrzeg	2 715,9	2 702,0	2 856,4	2 678,7	2 666,7

Źródło: GUS/BDL

W placówkach medycznych zlokalizowanych na terenie Tarnobrzega udzielono w 2014 roku łącznie 211 124 porad lekarskich. Liczba udzielanych porad lekarskich podlegała fluktuacjom w latach 2010-2014, przyjmując wartość minimalną w 2014 roku, a maksymalną w 2011 roku (240 667 porad). Ogółem liczba porad lekarskich w 2014 roku okazała się o 7,1% niższa niż w 2010 roku.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców miasta w 2014 roku udzielono 4 398 porad lekarskich, tj. więcej niż miało to miejsce w województwie podkarpackim (4 056 porady) oraz całym kraju (4 151 porad). Wskaźnik porad lekarskich na 1000 mieszkańców miasta okazał się jednak niższy niż średnia dla obszarów miejskich innych jednostek: kraju (5 202 porady) i Podkarpacia (6 003 porad).

Tabela 52. Porady lekarskie na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	porady lekarskie na 1000 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
	-	-	-	-	-
POLSKA	3 951	4 073	4 005	4 104	4 151
POLSKA - MIASTO	4 865	5 024	4 989	5 117	5 202
PODKARPACKIE	3 733	3 900	3 897	4 029	4 056
PODKARPACKIE - MIASTO	5 293	5 567	5 787	5 972	6 003
Tarnobrzeg	4 651	4 948	4 733	4 541	4 398

Źródło: GUS/BDL

Sieć placówek **aptecznych** na terenie miasta Tarnobrzega tworzą apteki ogólnodostępne oraz działy farmacji szpitalnej:

- apteki ogólnodostępne:
 - Apteka Pod Tapimą, ul. Ludwika Waryńskiego 1
 - Apteka „FOXPHARMA”, ul. Adama Mickiewicza 40
 - Apteka „Twoje Zdrowie”, ul. Henryka Sienkiewicza 20
 - Apteka „NOVA”, ul. Henryka Sienkiewicza 4/71B
 - Apteka „Słoneczna”, ul. Stanisława Moniuszki 1
 - Apteka „Rodzinna”, ul. Strefowa 2
 - Apteka „Apteka na Zdrowie”, ul. Mikołaja Kopernika 15
 - Apteka „Nova”, ul. Warszawska 378
 - Apteka „Na Serbinowie”, ul. Marii Dąbrowskiej 23
 - Apteka „CEF@RM 36,6”, ul. Hieronima Dekutowskiego 1
 - Apteka „CEF@RM 36,6”, ul. Henryka Sienkiewicza 38/74a
 - Apteka „Dbam o Zdrowie”, ul. Henryka Sienkiewicza 48
 - Apteka, ul. Zwierzyniecka 18
 - Apteka „Familijna”, ul. Adama Mickiewicza 34e
 - Apteka „Na Sokolej”, ul. 1 Maja 1
 - Apteka „Nova”, ul. Adama Mickiewicza 4
 - Apteka „Na Dzikowie”, ul. Konfederacji Dzikowskiej 14
 - Apteka „Dr. Max”, ul. Stanisława Wyspiańskiego 25
 - Apteka, ul. Henryka Sienkiewicza 67
 - Apteka „Pod Aniołem”, ul. Adama Mickiewicza 34d
 - Apteka „Pod Aniołem 2”, ul. Targowa 6b
- Działy farmacji szpitalnej:

- BOREK Sp. z o.o., ul. Borek 13
- Rzeszowskie Centrum Medyczne, ul. Borek 13
- ZIG-MED Sp. z o.o., ul. Henryka Sienkiewicza 64
- Dział farmacji szpitalnej, ul. Henryka Sienkiewicza 64
- Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej, Apteka Szpitalna, ul. Szpitalna 1
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Tarnobrzegu, Dział farmacji szpitalnej, ul. Hieronima Dekutowskiego 20
- Parafia Matki Bożej Nieustającej Pomocy, Dział farmacji szpitalnej, ul. Konstytucji 3 Maja 11³⁷.

W 2015 roku na terenie Tarnobrzega działalność prowadziło 19 aptek ogólnodostępnych. W porównaniu do 2010 roku sieć aptek zwiększyła się w mieście o 3 jednostki (18,8%). Podobnie w kraju i województwie w latach 2010-2015 obserwowany był stały rozwój sieci aptek i punktów aptecznych. W kraju nastąpił wzrost o 12,7% (w tym 12,8% w miastach), zaś na Podkarpaciu – o 14,3% (w tym 13,6% w miastach).

Zwiększenie się liczby placówek aptecznych w Tarnobrzegu spowodowało spadek wartości wskaźnika ludności przypadającej na 1 aptekę ogólnodostępną. W 2010 roku na 1 aptekę w mieście przypadało 3 055 mieszkańców, zaś w 2015 roku były to 2 517 osoby. Wyższe wartości wskaźnika stwierdzone były w skali kraju i województwa, choć w porównaniu z obszarami miejskimi tych jednostek sytuacja Tarnobrzega okazała się mniej korzystna.

Tabela 53. Ludność na aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	ludność na aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny					
	2010 osoba	2011 osoba	2012 osoba	2013 osoba	2014 osoba	2015 osoba
POLSKA	3 093	2 988	2 915	2 850	2 799	2 738
POLSKA - MIASTO	2 471	2 373	2 315	2 267	2 227	2 167
PODKARPACIE	3 084	2 986	2 950	2 824	2 765	2 697
PODKARPACIE - MIASTO	1 988	1 931	1 906	1 811	1 775	1 748
Tarnobrzeg	3 055	2 861	2 856	2 538	2 286	2 517

Źródło: GUS/BDL

INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Infrastrukturę edukacyjną na terenie miasta Tarnobrzega tworzą: placówki przedszkolne, szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne. W zależności od jednostki organem prowadzącym jest gmina, powiat, osoby prywatne lub inne podmioty.

Opieka instytucjonalna nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie miasta Tarnobrzega realizowana jest obecnie w pięciu placówkach, w tym jednej publicznej:

³⁷ Za: <http://ra.rejestrymedyczne.csioz.gov.pl/layouts/15/RA/glowna.aspx> (stan na 18.07.2016)

1. Żłobek Miejski w Tarnobrzegu, ul. Hieronima Dekutowskiego 4
2. Niepubliczny Żłobek „Nazaret”, Konstytucji 3 Maja 6
3. Akademia Malucha, ul. Warszawska 17
4. Klub Dziecięcy „Mała bajka”, ul. Henryka Sienkiewicza/24
5. Klub Malucha „Bociankowo, ul. Przemysłowa 1³⁸.

Tarnobrzeg wyróżnia się na tle innych jednostek, również miejskich, relatywnie wysokim odsetkiem dzieci objętych opieką w żłobkach. W 2015 roku dotyczyła ona co siódmego dziecka w wieku do 3 lat mieszkającego w mieście (14,6%). Niższe odsetki dzieci objętych opieką w żłobkach odnotowano zarówno w województwie (5,7%), jak i w kraju (6,8%). W miastach kraju do żłobków uczęszczało 10,7% dzieci w wieku do 3 lat, zaś w miastach województwa podkarpackiego odsetek wynosił 13,3%.

Analiza danych dotyczących opieki żłobkowej w latach 2010-2015 wskazuje na szybki rozwój infrastruktury i wzrost zainteresowania instytucjonalnymi formami opieki nad dziećmi do lat 3. Obrazuje je rosnący systematycznie odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. Zjawisko to występowało we wszystkich jednostkach, niezależnie od typu obszaru. Dynamika zmian odsetka dzieci objętych opieką w żłobku wśród analizowanych jednostek była najwyższa w przypadku Tarnobrzega. W latach 2010-2015 odsetek dzieci objętych opieką wzrósł w Tarnobrzegu z 3,2% w 2010 roku do 14,6% w 2015 roku (wzrost o 300,2%). W analogicznym okresie wzrost odsetka dzieci objętych opieką żłobkową wyniósł w skali kraju 124,2% (na obszarach miejskich 109,7%), a w skali województwa podkarpackiego 109,7% (w tym 93,1% na obszarach miejskich).

Tabela 54. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach					
	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%	%	%
POLSKA	2,6	3,0	3,8	4,8	5,9	6,8
POLSKA - MIASTO	4,5	5,1	6,4	7,8	9,5	10,7
PODKARPACKIE	2,3	3,0	3,3	4,0	4,8	5,7
PODKARPACKIE - MIASTO	5,8	7,7	8,3	9,9	11,3	13,3
Tarnobrzeg	3,2	3,4	8,4	12,4	12,8	14,6

Źródło: GUS/BDL

Wychowanie **przedszkolne** w Tarnobrzegu realizowane jest głównie w przedszkolach publicznych, których liczba wynosi czternaście. Ponadto na terenie miasta działalność prowadzi sześć jednostek niepublicznych. Ogółem opiekę przedszkolną świadczy dwadzieścia placówek:

Publiczne:

1. Przedszkole Nr 1, ul. Kosmonautów 4

³⁸ Za: <https://empatia.mpips.gov.pl/dla-swiadczeniobiorcow/rodzina/d3/rejestr-zlobkow-i-klubow> (stan na 22.07.2016)

2. Przedszkole Nr 2, ul. Jana Kochanowskiego 7
3. Przedszkole Nr 3 im. Stanisława Jachowicza, ul. Hieronima Dekutowskiego 2
4. Przedszkole Nr 4, ul. por. Jana Tracza 2
5. Przedszkole Nr 5, ul. Dekutowskiego 19
6. Przedszkole Nr 6, ul. 1-go Maja 14
7. Przedszkole Nr 7, ul. Zwierzyniecka 4
8. Przedszkole Nr 8, ul. Sobowska 1
9. Przedszkole Integracyjne nr 9, ul. Wiejska 4
10. Przedszkole Nr 12, ul. Marii Dąbrowskiej 10
11. Przedszkole Nr 13 im. Jana Pawła II, ul. Sokola 8
12. Przedszkole Nr 15, ul. Św. Barbary 20
13. Przedszkole Nr 17, ul. Elizy Orzeszkowej 7
14. Przedszkole Nr 18, ul. Kościelna 3

Niepubliczne:

15. Katolickie Przedszkole im. Św. Józefa, ul. Konstytucji 3 Maja 11 (prowadzone przez Parafię Matki Bożej Nieustającej Pomocy)
16. Niepubliczne Przedszkole nr 1, ul. Sielecka 26 (prowadzone przez osobę prywatną)
17. Niepubliczne Przedszkole „Bajkowa Chatka”, ul. Zakrzowska 12A (prowadzone przez osobę prywatną)
18. Niepubliczne Przedszkole „Bociania Kraina”, ul. Przemysłowa 1 (prowadzone przez osobę prywatną)
19. Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe „Bajka”, ul. Henryka Sienkiewicza 24 (prowadzone przez Stowarzyszenie Nova Edukacja)
20. Przedszkole „Akademia Malucha”, ul. Warszawska 17 (prowadzone przez Przedszkole „Akademia Malucha”).

W 2014 roku odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w mieście Tarnobrzegu wynosił 89,3%, tj. najwięcej w analizowanym okresie. Sytuacja w mieście okazała się korzystniejsza niż w kraju i województwie, gdzie odsetki dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosiły odpowiednio 79,4% i 73,6%. Natomiast w miastach kraju i Podkarpacia odsetki te wzrastały do 92,9% i 95,2%, tj. wartości wyższych niż w Tarnobrzegu. Warto zauważyć, iż dostęp do placówek wychowania przedszkolnego systematycznie się poprawia, gdyż coraz więcej dzieci w wieku 3-5 lat korzysta z oferty placówek przedszkolnych. Zjawisko to występuje we wszystkich jednostkach administracyjnych.

Tabela 55. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym				
	ogółem				
	dzieci w wieku 3 - 5 lat				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
POLSKA	62,6	69,2	69,7	74,1	79,4
POLSKA - MIASTO	78,8	84,0	83,7	87,6	92,9

PODKARPACKIE	54,3	61,7	63,8	68,2	73,6
PODKARPACKIE - MIASTO	78,9	84,3	84,5	89,3	95,2
Tarnobrzeg	78,4	86,1	83,0	85,3	89,3

Źródło: GUS/BDL

Na 1 miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego w Tarnobrzegu przypadało w 2014 roku 0,84 dzieci w wieku 3-5 lat, co oznacza, że miejsc było więcej niż dzieci w tym wieku. Średnia dla miasta okazała się wartością niższą od średniej krajowej (1,17 dzieci na 1 miejsce) i wojewódzkiej (1,32 dziecka na 1 miejsce). Natomiast w miastach kraju i Podkarpacia wskaźnik dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego okazał się porównywalny do wartości tego wskaźnika dla Tarnobrzega i wynosił odpowiednio 0,91 (Polska) i 0,85 (podkarpackie).

Analizowany wskaźnik w latach 2010-2014 wykazywał się pewnymi fluktuacjami, przyjmując wartości nieznacznie niższe lub wyższe, jednak we wszystkich jednostkach w 2014 roku na 1 miejsce w placówce przedszkolnej przypadało mniej dzieci niż w 2010 roku.

Tabela 56. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego				
	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	1,35	1,34	1,31	1,24	1,17
POLSKA - MIASTO	1,01	1,01	1,00	0,95	0,91
PODKARPACKIE	1,65	1,61	1,52	1,40	1,32
PODKARPACKIE - MIASTO	0,98	0,97	0,96	0,89	0,85
Tarnobrzeg	0,87	0,89	0,90	0,89	0,84

Źródło: GUS/BDL

Edukacja na etapie **szkoły podstawowej** w mieście Tarnobrzegu realizowana jest w dwunastu placówkach. Większość z nich to szkoły publiczne, dla których organem prowadzącym jest gmina, ale działalność prowadzą także dwie szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej, w tym jedna o charakterze sportowym:

Publiczne:

1. Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Alfreda Freyera, ul. Jana Kochanowskiego 1
2. Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Mikołaja Kopernika, ul. Stanisława Wyspiańskiego 10
3. Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Akademii Miechocińskiej, ul. Adama Mickiewicza 86
4. Szkoła Podstawowa Nr 7 im. gen. Leopolda Okulickiego, ul. Henryka Sienkiewicza 215
5. Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Stanisława Piętaka, ul. Stanisława Piętaka 53
6. Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Jana Pawła II, ul. Wiejska 4
7. Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Janusza Korczaka, ul. Marii Dąbrowskiej 10
8. Szkoła Podstawowa Nr 11 im. Wincentego Buczka, ul. Olszowa 1
9. Szkoła Podstawowa Specjalna im. ks. Jana Twardowskiego, ul. Marii Dąbrowskiej 10a

10. Publiczna Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II, ul. Stanisława Jachowicza 4a (prowadzona przez Parafię Matki Bożej Nieustającej Pomocy)

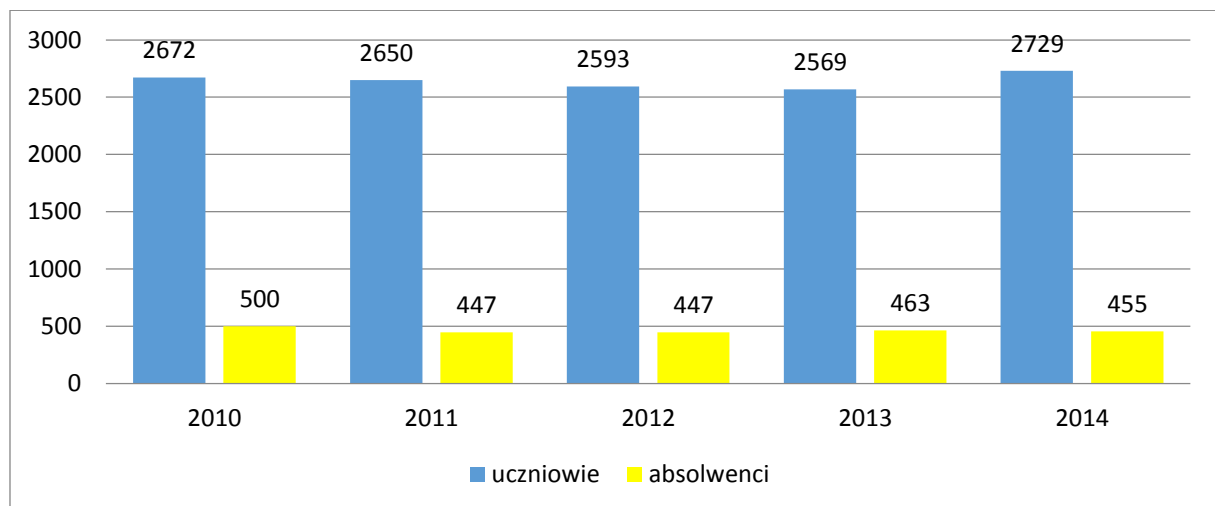
Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej:

11. Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego „SIARKA”, ul. Jana Kochanowskiego 1 (prowadzona przez Klub Sportowy „SIARKA”)

12. Społeczna Szkoła Podstawowa im. Małego Księcia, ul. Jana Kochanowskiego 3 (prowadzona przez Społeczne Towarzystwo Oświatowo-Naukowe).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego do **szkół podstawowych** na terenie miasta Tarnobrzega w 2014 roku uczęszczało łącznie 2 729 uczniów, zaś ukończyło je 455 absolwentów. W latach 2010-2014 liczba uczniów tarnobrzeskich szkół podstawowych fluktuowała. Początkowo liczba uczniów zmniejszała się, do minimalnego poziomu 2 569 osób w 2013 roku, by w kolejnym roku wzrosnąć do 2 729 osób. W 2014 roku w Tarnobrzegu osiągnięto najwyższą w analizowanym okresie liczbę uczniów szkół podstawowych. Zmienna była również liczba absolwentów edukacji na etapie podstawowym – maksymalnie, 500 absolwentów, stwierdzono w 2010 roku, zaś minimalnie, 447 absolwentów, w latach 2011-2012.

Wykres 11. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Źródło: GUS/BDL

Na jeden oddział w szkole podstawowej w Tarnobrzegu w 2014 roku przypadało 19,9 uczniów i była to wartość najwyższa w latach 2010-2014. Liczniejsze niż w Tarnobrzegu okazały się klasy w szkołach podstawowych w miastach kraju i Podkarpacia (po 20,7 osób). Natomiast mniej liczne oddziały w szkołach podstawowych zaobserwowano w województwie podkarpackim (16,1 osób) i w skali całego kraju (18,1 osoby). Warto zauważyć, że relatywnie większe liczbowo klasy występują na obszarach miejskich wszystkich jednostek. Tarnobrzeg wyróżniał się relatywnie bardziej licznymi klasami w porównaniu z Polską i województwem podkarpackim, a jednocześnie mniej licznymi w porównaniu z terenami miejskimi kraju i województwa.

Tabela 57. Uczniowie szkoły podstawowej przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	uczniowie szkoły podstawowe przypadający na 1 oddział (klasę)				
	2010	2011	2012	2013	2014
	-	-	-	-	-
POLSKA	9,2	18,0	18,1	18,1	18,1
POLSKA - MIASTO	11,0	20,9	21,0	20,9	20,7
PODKARPACIE	8,2	16,2	16,2	16,0	16,1
PODKARPACIE - MIASTO	10,9	20,8	20,9	20,8	20,7
Tarnobrzeg	10,3	19,1	18,9	18,9	19,9

Źródło: GUS/BDL

Edukacja gimnazjalna w Tarnobrzegu prowadzona jest w dziesięciu placówkach, w tym ośmiu dla dzieci i młodzieży (w tym jedna specjalna) oraz dwóch dla osób dorosłych:

Publiczne:

1. Gimnazjum nr 1 im. Stanisława Jachowicza, ul. Stanisława Jachowicza 4
2. Gimnazjum nr 2 im. Jana Słomki, ul. Mikołaja Kopernika 18
3. Gimnazjum nr 3 im. por. Józefa Sarny, ul. Hieronima Dekutowskiego 17
4. Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego „SIARKA”, ul. Mikołaja Kopernika 49 (prowadzone przez Klub Sportowy „SIARKA”)
5. Publiczne Katolickie Gimnazjum im. św. Jana Pawła II, ul. Stanisława Jachowicza 4b (prowadzone przez Parafię Matki Bożej Nieustającej Pomocy)
6. Gimnazjum Specjalne im. ks. Jana Twardowskiego, ul. Marii Dąbrowskiej 10a (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)

Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej:

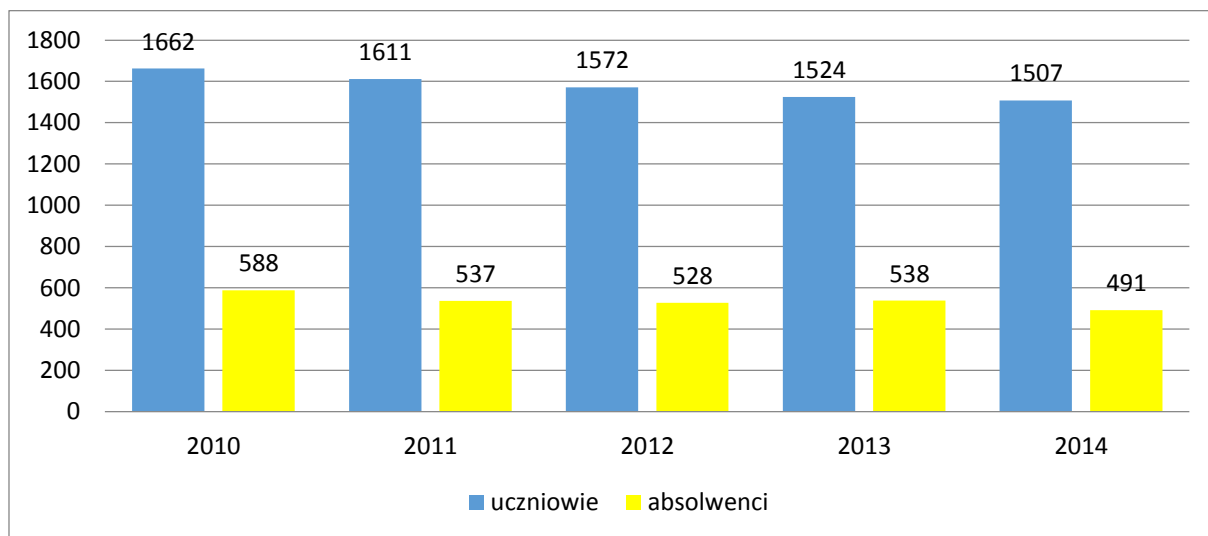
7. I Społeczne Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi w Tarnobrzegu, ul. Dominikańska 5 i 7 (prowadzone przez Tarnobrzegskie Społeczne Towarzystwo Oświatowe)
8. Społeczne Gimnazjum im. Małego Księcia, ul. Jana Kochanowskiego 3 (prowadzone przez Społeczne Towarzystwo Oświatowo-Naukowe)

Publiczne dla dorosłych:

9. Gimnazjum dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Adama Mickiewicza 86
10. Publiczne Gimnazjum dla Dorosłych Nr 1 w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną).

W 2014 roku do tarnobrzegskich szkół **gimnazjalnych** uczęszczało 1 507 uczniów, zaś edukację na tym poziomie ukończyło 491 osób. W latach 2010-2014 liczba uczniów i absolwentów gimnazjów (mimo drobnych wahnięć w przypadku absolwentów) stale się zmniejszała. W przypadku uczniów spadek wyniósł 9,3%, zaś liczba absolwentów w 2014 roku była o 16,5% niższa niż w 2010 roku.

Wykres 12. Uczniowie i absolwenci szkół gimnazjalnych w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Źródło: GUS/BDL

Tarnobrzесkie gimnazja cechują się przeciętną liczebnością klas, zbliżoną do średniej ogólnopolskiej. W 2014 roku na jeden oddział gimnazjalny w mieście Tarnobrzeg przypadało 21,5 uczniów, a w kraju było to 21,3 uczniów (na obszarach miejskich wskaźnik wynosił 22 uczniów na jeden oddział). W przypadku województwa przeciętna klasa w gimnazjum liczyła 20,5 uczniów, zaś w miastach jej liczebność wzrastała do 23 osób. W analizowanym okresie (2010 – 2014) w skali kraju (także terenów miejskich) oraz województwa zanotowano niewielką tendencję spadkową liczby uczniów na 1 oddział, natomiast w Tarnobrzegu i na terenach miejskich województwa podkarpackiego w analogicznym okresie nastąpił niewielki wzrost tego wskaźnika.

Tabela 58. Uczniowie gimnazjum przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	uczniowie gimnazjum przypadający na 1 oddział (klasę)				
	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	21,7	21,6	21,6	21,5	21,3
POLSKA - MIASTO	22,4	22,3	22,3	22,2	22,0
PODKARPACKIE	21,2	20,9	20,9	20,8	20,5
PODKARPACKIE - MIASTO	22,7	22,5	22,9	23,0	23,0
Tarnobrzeg	20,1	20,0	20,0	20,8	21,5

Źródło: GUS/BDL

W mieście Tarnobrzegu dostępna jest szeroka oferta edukacji na etapie ponadgimnazjalnym. Obejmuje ona zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, technika oraz szkoły policealne. Występują placówki zarówno dla młodzieży, jak i osób dorosłych.

Młodzież chcąc kontynuować naukę w **liceum ogólnokształcącym** w Tarnobrzegu może to uczynić w jednej z dziewięciu placówek, w tym czterech niepublicznych o uprawnieniach szkoły publicznej. Natomiast dla osób dorosłych dostępna jest oferta siedmiu liceów ogólnokształcących, w tym dwóch publicznych i pięciu niepublicznych o uprawnieniach szkoły publicznej:

Publiczne dla młodzieży:

1. Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika, ul. Stanisława Jachowicza 13 (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
2. Liceum Ogólnokształcące, ul. Mikołaja Kopernika 1 (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
3. Liceum Ogólnokształcące, ul. Mikołaja Kopernika 49 (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
4. Liceum Ogólnokształcące, ul. Św. Barbary 1b (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
5. Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. św. Jana Pawła II, ul. Zwierzyniecka 28a (prowadzone przez Parafię Matki Bożej Nieustającej Pomocy)

Publiczne dla dorosłych:

6. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, ul. Mikołaja Kopernika 49 (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
7. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, ul. Św. Barbary 1b (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)

Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla młodzieży:

8. Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Małego Księcia, ul. Stanisława Wyspiańskiego 12 (prowadzone przez Społeczne Towarzystwo Oświatowo-Naukowe)
9. I Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Tarnowskiego, ul. Dominikańska 5 i 7 (prowadzone przez Tarnobrzeskie Społeczne Towarzystwo Oświatowe)
10. Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego Siarka w Tarnobrzegu, ul. Mikołaja Kopernika 49 (prowadzone przez Klub Sportowy „SIARKA”)
11. Policyjne Liceum Ogólnokształcące w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)

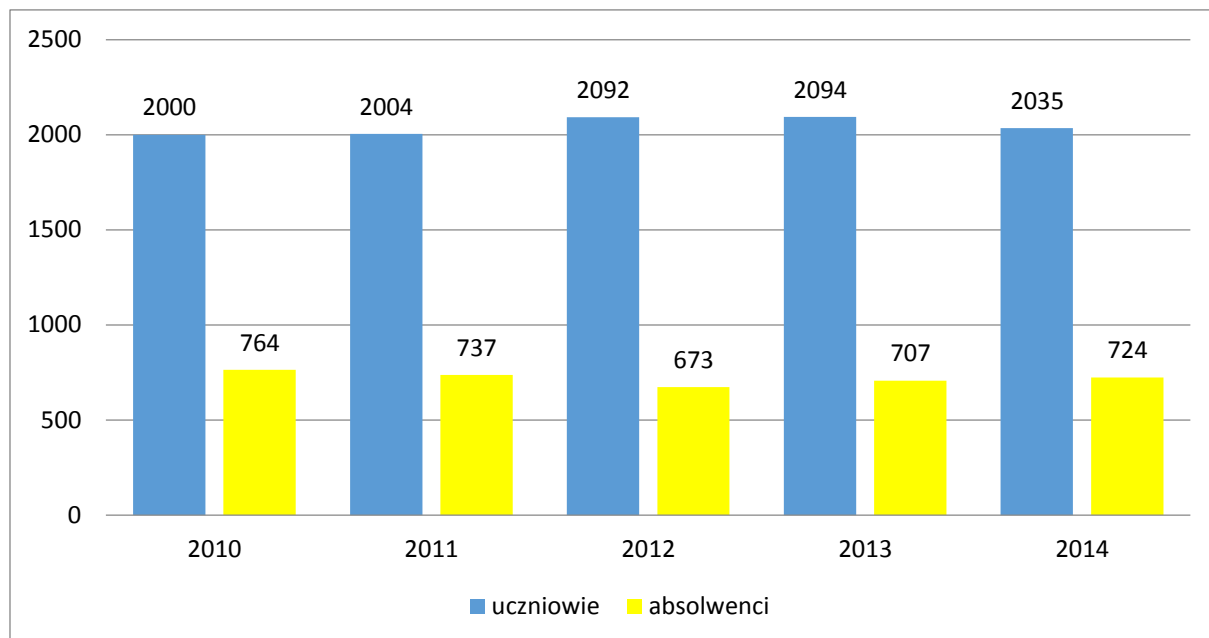
Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla dorosłych:

12. Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące w Tarnobrzegu, ul. Henryka Sienkiewicza 1 (prowadzone przez Centrum Kształcenia „TORUS”)
13. Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Nr 2 w Tarnobrzegu, ul. Henryka Sienkiewicza 55a (prowadzone przez Stowarzyszenie Nova Edukacja)
14. I Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
15. III Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
16. IV Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną).

W latach 2010-2014 o 1,8% zwiększyła się liczba uczniów uczęszczających do liceów ogólnokształcących w mieście Tarnobrzegu. W 2010 roku naukę w placówkach tego rodzaju kontynuowało 2 000 osób, zaś w 2014 roku – 2 035 osób. W analizowanym okresie zmniejszyła się liczba absolwentów ponadgimnazjalnych szkół ogólnokształcących dla młodzieży – mimo zaobserwowanej w latach 2013-2014 tendencji wzrostowej. W 2014 roku licea ukończyło o 5,2%

mniej absolwentów niż w 2010 roku. Warto zaznaczyć, że tendencja spadkowa w ilości absolwentów liceów ogólnokształcących była obserwowana we wszystkich analizowanych jednostkach, zaś najniższą dynamikę tego niekorzystnego trendu odnotowano w Tarnobrzegu.

Wykres 13. Uczniowie i absolwenci liceów ogólnokształcących w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Źródło: GUS/BDL

Liczebność oddziałów w liceach ogólnokształcących w Tarnobrzegu kształtowała się na poziomie wyraźnie niższym od średniej dla innych jednostek. W 2014 roku 1 oddział licealny w mieście liczył przeciętnie 18,6 uczniów (o 0,6 osoby mniej niż w 2010 roku), podczas gdy wskaźnik dla województwa podkarpackiego wyniósł 28,4 osób, zaś w skali kraju było to niemal 27 uczniów. Znacznie liczniejsze niż w Tarnobrzegu okazały się również klasy licealne w miastach – na obszarach miejskich kraju do 1 klasy uczęszczało przeciętnie 27 licealistów, zaś w miastach Podkarpacia – 28,7 osób. Warto odnotować, że w Tarnobrzegu w latach 2010-2014 ilość uczniów szkół ogólnokształcących przypadających na 1 oddział (klasę) zmniejszyła się z 27,1 w 2010 roku do 18,6 w 2014 roku. Oznacza to spadek wskaźnika o 8,5 uczniów, czyli o 31,4% w stosunku do 2010 roku.

Tabela 59. Uczniowie szkół ogólnokształcących przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	uczniowie szkół ogólnokształcących dla młodzieży przypadający na 1 oddział (klasę)				
	2010 osoba	2011 osoba	2012 osoba	2013 osoba	2014 osoba
POLSKA	27,4	27,2	27,1	27,1	26,9
POLSKA - MIASTO	27,6	27,4	27,3	27,2	27,0
PODKARPACKIE	29,1	28,9	29,1	29,0	28,4
PODKARPACKIE - MIASTO	29,5	29,3	29,4	29,5	28,7
Tarnobrzeg	27,1	27,0	26,6	25,5	18,6

Źródło: GUS/BDL

W mieście Tarnobrzegu kształcenie na poziomie **zasadniczym zawodowym** dla młodzieży realizuje pięć placówek, będących szkołami publicznymi. Osoby dorosłe wykształcenie zasadnicze zawodowe mogą uzyskać w jednej z dwóch placówek, w tym jednej publicznej i jednej niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej:

Publiczne:

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa, ul. Mikołaja Kopernika 1 (prowadzona przez miasto na prawach powiatu)
2. Zasadnicza Szkoła Zawodowa, ul. Mikołaja Kopernika 49 (prowadzona przez miasto na prawach powiatu)
3. Zasadnicza Szkoła Zawodowa, ul. Św. Barbary 1b (prowadzona przez miasto na prawach powiatu)
4. Publiczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
5. Publiczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)

Publiczne dla dorosłych:

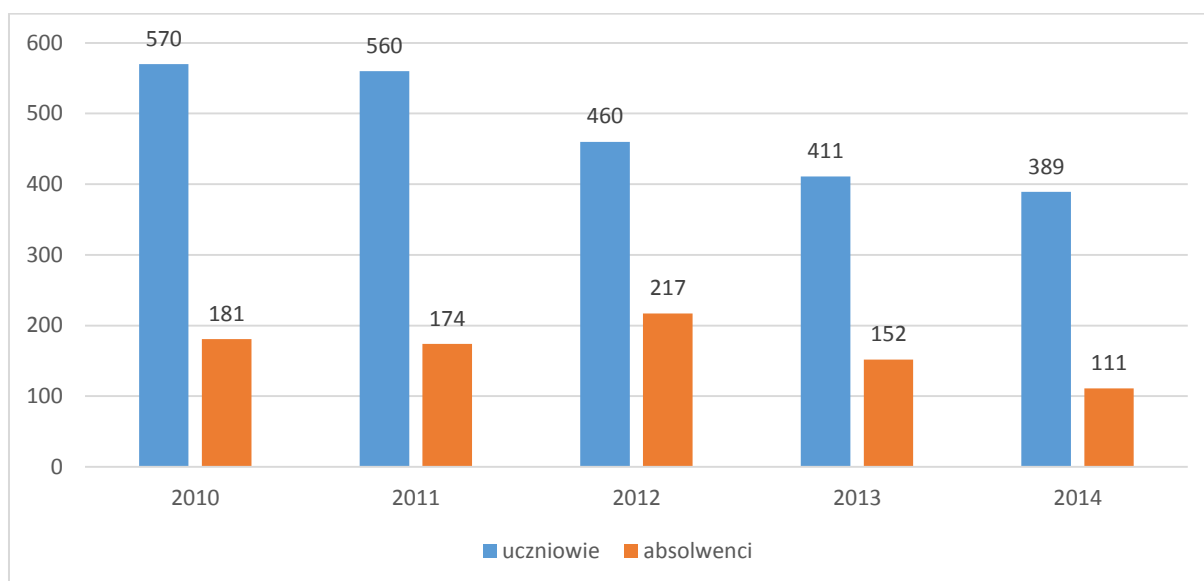
6. Publiczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa Dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)

Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla dorosłych:

7. Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną).

Do zasadniczych szkół zawodowych na terenie miasta Tarnobrzega w 2014 roku uczęszczało 389 uczniów. W całym analizowanym okresie widać sukcesywny spadek liczby uczniów szkół zawodowych. W porównaniu do 2010 roku naukę w zasadniczych szkołach zawodowych w Tarnobrzegu pobierało o 31,8% osób mniej. W latach 2010-2014 zmniejszyła się również znacznie liczba absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w mieście – w 2014 roku ZSZ ukończyło niemal o 40% mniej osób niż w 2010 roku (-38,7%).

Wykres 14. Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Źródło: GUS/BDL

Oddziały w zasadniczych szkołach zawodowych w Tarnobrzegu były mniej liczne niż w większych jednostkach administracyjnych. W 2015 roku na 1 oddział w mieście Tarnobrzegu przypadło zaledwie 15,2 uczniów, co było wartością niższą od średniej krajowej (17,4 uczniów) i wojewódzkiej (20,4 uczniów), także na obszarach miejskich (odpowiednio 17,9 i 21,2 uczniów). W analizowanym okresie widoczna jest wyraźna tendencja do zmniejszania się ilości uczniów na 1 oddział we wszystkich analizowanych jednostkach administracyjnych. O ile w przypadku Polski i Podkarpacia (także terenów miejskich) w latach 2010-2015 odnotowano ok. 13% spadek ilości uczniów na jedną klasę ZSZ, to w przypadku Tarnobrzegu spadek ilości uczniów wyniósł ponad 33%.

Tabela 60. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	uczniowie ZSZ przypadający na 1 oddział (klasę)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	20,1	19,5	18,8	18,2	17,9	17,4
POLSKA - MIASTO	20,6	19,9	19,2	18,7	18,3	17,9
PODKARPACIE	23,6	21,7	21,5	21,0	20,6	20,4
PODKARPACIE - MIASTO	24,1	22,3	22,1	21,8	21,4	21,2
Tarnobrzeg	22,8	20,7	20,0	20,6	16,2	15,2

Źródło: GUS/BDL

Kształcenie zawodowe na poziomie szkoły średniej dla młodzieży realizowane jest w mieście Tarnobrzegu w jedenastu **technikach**, w tym sześciu publicznych i pięciu niepublicznych o uprawnieniach szkoły publicznej:

Publiczne dla młodzieży:

1. Technikum 4-letnie, ul. Mikołaja Kopernika 1 (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
2. Technikum 4 letnie, ul. Mikołaja Kopernika 49 (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
3. Technikum im. Bartosza Głowackiego, ul. Mikołaja Kopernika 18 (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
4. Technikum, ul. Św. Barbary 1b (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)
5. Publiczne Technikum Gazownictwa w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
6. Publiczne Technikum Chłodnictwa i Klimatyzacji w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)

Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla młodzieży:

7. Niepubliczne Technikum Architektury Krajobrazu w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
8. Prywatne Technikum Fryzjerskie w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
9. I Technikum Informatyczne, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
10. Niepubliczne Technikum Budownictwa w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
11. Niepubliczne Technikum Logistyczne w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną).

Ponadto na terenie miasta funkcjonuje sześć techników uzupełniających, w tym jedno publiczne (dla młodzieży) i pięć niepublicznych (dla dorosłych):

Publiczne dla młodzieży:

1. Technikum Uzupełniające, ul. Św. Barbary 1b (prowadzone przez miasto na prawach powiatu)

Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla dorosłych):

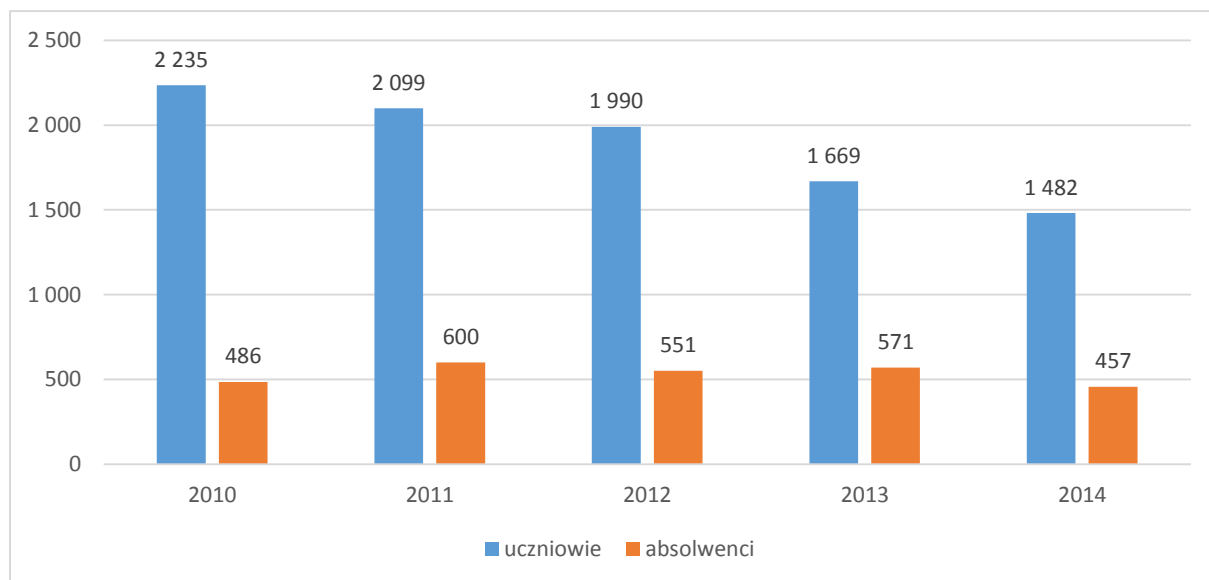
2. Technikum Uzupełniające dla Dorosłych Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1b (prowadzone przez Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny)
3. Niepubliczne Uzupełniające Technikum Budowlane Dla Dorosłych, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
4. Niepubliczne Uzupełniające Technikum Fryzjerskie dla Dorosłych, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
5. Prywatne Uzupełniające Technikum Mechaniczne dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną)
6. I Niepubliczne Uzupełniające Technikum Elektryczne dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzone przez osobę prywatną).

Technikum to typ szkoły, w której

W tarnobrzeskich technikach, podobnie jak w pozostałych typach szkół ponadgimnazjalnych, liczba uczniów w latach 2010-2014 znacznie się zmniejszyła. W 2014 roku do techników w mieście uczęszczało 1 482 osoby, tj. o 33,7% mniej niż w 2010 roku. Trend spadkowy w przypadku

absolwentów techników obserwowany jest od 2011 roku, gdy technika ukończyło 600 osób. W całym analizowanym okresie 2010-2014 liczba absolwentów tarnobrzeskich techników zmniejszyła się o 6%. Należy oczekiwać, że w kolejnych latach liczba absolwentów techników będzie się zmniejszać w skali proporcjonalnej do zaobserwowanej przypadku uczniów.

Wykres 15. Uczniowie i absolwenci techników w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Źródło: GUS/BDL

Oddziały w technikach, niezależnie od jednostki administracyjnej, cechowały się niewielką rozpiętością liczebności klas. W kraju i województwie do 1 klasy technikum uczęszczało przeciętnie 24,2 uczniów, zaś w Tarnobrzegu było to 27,2 uczniów. Natomiast w miastach kraju i województwa podkarpackiego wskaźnik wynosił odpowiednio 24,5 i 27,3 uczniów. Warto dodać, że w Tarnobrzegu, podobnie jak w województwie, liczba uczniów przypadających na 1 oddział w technikum w 2015 roku była minimalnie wyższa niż w 2010 roku.

Tabela 61. Uczniowie technikum przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	uczniowie technikum przypadający na 1 oddział (klasę)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-
POLSKA	24,4	24,3	24,4	24,5	24,4	24,2
POLSKA - MIASTO	24,8	24,6	24,7	24,8	24,7	24,5
PODKARPACKIE	26,2	25,9	26,3	26,5	26,8	26,9
PODKARPACKIE - MIASTO	26,8	26,5	26,7	26,9	27,2	27,3
Tarnobrzeg	27,1	26,6	25,7	25,4	25,8	27,2

Źródło: GUS/BDL

Ponadto na terenie miasta Tarnobrzega zarejestrowane są dwadzieścia dwie **szkoły policealne**, w tym dwie dla młodzieży i dwadzieścia dla osób dorosłych:

Publiczne dla dorosłych:

1. Szkoła Policealna, ul. Mikołaja Kopernika 49 (prowadzona przez gminę)
2. Szkoła Policealna im. Bartosza Głowackiego, ul. Mikołaja Kopernika 18 (prowadzona przez miasto na prawach powiatu)

Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla młodzieży:

3. Medyczna Szkoła Policealna w Tarnobrzegu, ul. Henryka Sienkiewicza 1 (prowadzona przez Centrum Kształcenia „TORUS”)
4. Niepubliczna Szkoła Policealna dla Młodzieży „NOVA” w Tarnobrzegu, ul. Henryka Sienkiewicza 55A (prowadzona przez Stowarzyszenie Nova Edukacja)

Niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla dorosłych:

5. Niepubliczna Szkoła Policealna Dla Dorosłych „NOVA” w Tarnobrzegu, ul. Henryka Sienkiewicza 55A (prowadzona przez Stowarzyszenie Nova Edukacja)
6. Niepubliczna Szkoła Policealna w Profesjonalnej Szkole Biznesu, ul. Stanisława Wyspiańskiego 12 (prowadzona przez osobę prywatną)
7. Policealna Szkoła w Tarnobrzegu, ul. Henryka Sienkiewicza 1 (prowadzona przez Centrum Kształcenia „TORUS”)
8. Profesjonalna Szkoła Biznesu, ul. Stanisława Wyspiańskiego 12 (prowadzona przez osobę prywatną)
9. Szkoła Policealna Akademia Kreowania Wizerunku, ul. Stanisława Wyspiańskiego 12/90 (prowadzona przez osobę prywatną)
10. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Hotelarstwa, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
11. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Informatyki, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
12. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Logistyki, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
13. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Ochrony Środowiska, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
14. Niepubliczne Policealne Studium Administracji, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
15. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Organizacji Reklamy, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
16. I Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe BHP dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
17. Niepubliczne Policealne Studium Technik Pojazdów Samochodowych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
18. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Budownictwa w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
19. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Fryzjerskie dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)
20. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Geodezyjne dla Dorosłych w Tarnobrzegu, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)

21. Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe Usług Kosmetycznych, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną)

Niepubliczna bez uprawnień szkoły publicznej dla dorosłych:

22. Niepubliczne Policealne Studium Poligrafii, ul. Św. Barbary 1c (prowadzona przez osobę prywatną).

W mieście Tarnobrzegu istnieją również możliwości uzyskania wykształcenia na **poziomie wyższym**. Placówki kształcenia wyższego reprezentowane są przez dwie jednostki:

- **Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu**, ul. Henryka Sienkiewicza 50, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego:
 - Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych: studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia (licencjackie) na kierunkach: pedagogika, pielęgniarstwo, pedagogika specjalna, polityka społeczna, europeistyka oraz bezpieczeństwo wewnętrzne. Na wydziale prowadzone są również studia podyplomowe: Aktywizacja i rozwój społeczności lokalnej, Animacja społeczno-kulturowa, Asystentura rodziny, Bezpieczeństwo informacji, Bezpieczeństwo publiczne, Biblioterapia, Diagnoza dziecka i jego rodziny, Doradztwo zawodowe, Edukacja i terapia dzieci z zaburzeniami autystycznymi, w tym z Zespołem Aspergera, Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną (OLIGOFRENOPELAGOGIKA), Logopedia, Mediacje i negocjacje, Nauczyciel domowy, Praca z osobami starszymi, Praca z osobami z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinami, Praca z rodziną z problemem przemocy, Psychoonkologia, Resocjalizacja, Studia kwalifikacyjne z pedagogiki, System bezpieczeństwa wewnętrznego w administracji publicznej, Terapia pedagogiczna, Terapia zajęciowa, Wczesne wspomaganie rozwoju, Zarządzanie oświatą, Zarządzanie przyszłością
 - Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych: studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia (licencjackie) na kierunkach: ekonomia menedżerska, finanse i rachunkowość, turystyka i rekreacja oraz zarządzanie. Na wydziale prowadzone są również studia podyplomowe: Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw, Organizacja i zarządzanie w jednostkach samorządu terytorialnego, Zamówienia publiczne, Zarządzanie jakością, Zarządzanie w administracji publicznej, Zarządzanie w turystyce, Zarządzanie zasobami ludzkimi³⁹.
- **Wyższa Szkoła Handlowa im. Bolesława Markowskiego w Kielcach, Zamiejscowy Wydział Nauk Ekonomicznych w Tarnobrzegu**, ul. Stanisława Moniuszki 6:
 - Specjalności na studiach licencjackich: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona, Pożarnictwo, Wojsko i służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państwa, Wymiar sprawiedliwości i prokuratura w systemie bezpieczeństwa, Kryminalistyka w służbie czynności operacyjno-rozpoznawczych, Bezpieczeństwo międzynarodowe i zwalczanie terroryzmu, Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym i sytuacjami

³⁹ Za: <http://www.pwsz.tarnobrzeg.pl/> (19.07.2016)

kryzysowymi, Mediacje i interwencja kryzysowa, Ekonomia hotelarstwa i obsługa ruchu turystycznego, Rachunkowość i zarządzanie finansami przedsiębiorstw, Ekonomia menedżerska, Gospodarowanie kapitałem ludzkim i kadrami, Zarządzanie i analityka finansowa w przedsiębiorstwie, Handel i marketing w biznesie, Ekonomia przemysłu i usług;

- Specjalności na studiach inżynierskich: Inżynieria systemów bezpieczeństwa, Analityka ekonomiczna w transporcie, logistyce i spedycji;
- Specjalności na studiach magisterskich: Ekonomia bezpieczeństwa publicznego i ochrony, Ekonomia i organizacja instytucji bezpieczeństwa wewnętrznego, Ekonomia hotelarstwa i obsługa ruchu turystycznego, Rachunkowość i finanse w przedsiębiorstwie, Ekonomia transportu i logistyki, Ekonomia i organizacja przedsiębiorstw, Zarządzanie zasobami ludzkimi, Zarządzanie i analityka finansowa w przedsiębiorstwie, Handel i marketing w biznesie, Gospodarowanie placówkami pomocy społecznej;
- Specjalności na studiach podyplomowych: Menedżer HR - Zarządzanie zasobami ludzkimi, Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy oraz ochroną środowiska, Rachunkowość finansowa i zarządcza, Zamówienia publiczne⁴⁰.

Sieć placówek **oświatowych** znajdujących się na terenie miasta Tarnobrzega uzupełniają:

- Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy im. ks. Jana Twardowskiego, ul. Marii Dąbrowskiej 10a
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 1
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe, ul. Św. Barbary 1b
- Centrum Kształcenia Praktycznego, ul. Mikołaja Kopernika 5
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Tadeusza Kościuszki 30
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, al. Niepodległości 2
- Niepubliczna Placówka Doskonalenia Nauczycieli, ul. Władysława Sikorskiego 82
- Biblioteka Pedagogiczna, ul. Stanisława Wyspiańskiego 2a
- Niepubliczna Placówka Oświatowo-Wychowawcza „Źródło Pasji”, ul. Marii Dąbrowskiej 10
- Niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i praktycznego:
 - Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia i Doksztalcania Zawodowego w Tarnobrzegu, ul. Stanisława Wyspiańskiego 12
 - Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Tarnobrzegu Zakład Doskonalenia Zawodowego w Rzeszowie, Plac Bartosza Głowackiego 2

⁴⁰ Za: <http://tarnobrzeg.wsh-kielce.edu.pl/> (19.07.2016)

- Ośrodek Szkolenia i Doskonalenia Kadr Przedsiębiorstwa „KARABELA”, ul. Sokola 14
- TARBONUS Niepubliczna Placówka Kształcenia ustawicznego, ul. Stanisława Moniuszki 1.

INFRASTRUKTURA CZASU WOLNEGO (KULTURA, SPORT, REKREACJA)

Głównym organizatorem życia kulturalnego na terenie miasta jest **Tarnobrzesci Dom Kultury**, ul. Słowackiego 2. Celem działalności TDK jest zaspakajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców Tarnobrzega oraz tworzenie warunków dla aktywnego uczestnictwa społeczeństwa w kulturze, natomiast do podstawowych zadań należą w szczególności: edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz rozbudzanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych. Powyższe cele i zadania realizowane są m.in. w ramach organizowanych zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W ofercie zajęć stałych w TDK znajdują się:

- Chór kameralny
- Chórek „Łapu-Capu”
- Studio Piosenki
- Studio tańca i ruchu „FRAM”
- Młodzieżowy Teatr Amatorski
- Teatr dramatyczny „Czwartek”
- Teatrzyk dziecięcy „Magik”
- Miejska Orkiestra Dęta
- Nauka gry na instrumentach
- Pracownia plastyczna „Malarnia”
- Dziecięca pracownia plastyczna
- Klub literacki „ALT”

Oprócz zajęć stałych TDK organizuje liczne imprezy artystyczne, oświatowe i rozrywkowe o zasięgu miejskim, ogólnopolskim i międzynarodowym: koncerty, przeglądy, spektakle, wystawy, warsztaty, spotkania okolicznościowe itp. Do najważniejszych imprez cyklicznych organizowanych przez TDK należą: Barbórkowa Drama Teatralna, Międzynarodowe Koncerty Organowe Tarnobrzeg – Miechocin czy Konkurs Piosenki „Wygraj sukces”.

W strukturach TDK funkcjonuje również Kino „Wisła”, od 2012 roku wyposażone w nowoczesny projektor cyfrowy do wyświetlania filmów 3D, umożliwiający prezentację dorobku światowej kinematografii i projekcje filmów premierowych. Kino „Wisła” TDK należy do Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych i Kin Cyfrowych, a jego partnerami są Polski Instytut Sztuki Filmowej, Filmoteka Narodowa, Sieć Kin Studyjnych i Lokalnych oraz Kinads⁴¹.

O rosnącym zainteresowaniu ofertą TDK wśród mieszkańców Tarnobrzega świadczą rosnące liczby uczestników zajęć organizowanych w placówce. Szczególnie znacząco zwiększyła się w latach 2010-

⁴¹ Za: <http://tdk.tarnobrzeg.pl/wp/> (25.07.2016)

2015 liczba dzieci korzystających z usług oferowanych przez Tarnobrzeski Dom Kultury. W 2010 roku z oferty TDK skorzystało 6 851 dzieci, zaś w 2015 roku liczba wzrosła do 14 481 dzieci. Oznacza to wzrost na poziomie 211,4%.

W zajęciach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury w Tarnobrzegu w 2015 roku uczestniczyło łącznie 390 osób. Wśród osób uczestniczących w bezpłatnych i płatnych zajęciach najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy osiedla Serbinów – ich liczba wynosiła 94 osoby, tj. 24,1% ogółu korzystających. Z oferty zajęć skorzystało również kilkudziesięciu mieszkańców osiedli: Przywiśle (57 osób), Wielopole (47 osób), Dzików (33 osoby) i Siarkowiec (29 osób). Natomiast najmniej osób uczestniczących w bezpłatnych i płatnych zajęciach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury w 2015 roku stwierdzono wśród mieszkańców osiedli: Nagnajów, Sielec i Sobów (0 osób), Zakrzów (6 osób) i Ocice (10 osób). Największy wzrost ilości uczestników zajęć organizowanych przez instytucje samorządowe w latach 2010-2015 odnotowano na osiedlach: Podłęże (o 850%), Stare Miasto (o 600%), Piastów (o 200%) i Dzików (o 106%).

Tabela 62. Liczba osób uczestniczących w bezpłatnych oraz płatnych zajęciach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury w mieście Tarnobrzegu w 2010 i 2015 roku

Osiedle	Liczba osób uczestniczących w bezpłatnych i płatnych zajęciach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury (zamieszkujące miasto Tarnobrzeg)		
	2010	2015	Zmiana
Dzików	16	33	106,3%
Miechocin	12	22	83,3%
Mokrzyszów	15	19	26,7%
Nagnajów	0	0	
Ocice	5	10	100,0%
Piastów	5	15	200,0%
Podłęże	2	19	850,0%
Przywiśle	68	57	-16,2%
Serbinów	65	94	44,6%
Siarkowiec	37	29	-21,6%
Sielec	0	0	
Sobów	0	0	
Stare Miasto	2	14	600,0%
Wielopole	37	47	27,0%
Wielowieś	32	25	-21,9%
Zakrzów	0	6	
RAZEM	296	390	31,8%

Źródło: dane gminne

Działalność w obszarze kultury w Tarnobrzegu realizowane jest również przez **Środowiskowy Dom Kultury Tarnobrzeskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Tarnobrzegu**, ul. Wyspiańskiego 3. Ponadto Tarnobrzeska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Tarnobrzegu prowadzi cztery kluby, w tym 3 na terenie miasta: Klub Osiedlowy „Młodych”, Klub Osiedlowy „Serbinów”, Klub Osiedlowy „Dzików” i Klub Osiedlowy w Nowej Dębie. W placówkach nadzorowanych przez Tarnobrzeską Spółdzielnię Mieszkaniową organizowany jest szereg zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, w tym:

- zajęcia taneczne (tańce towarzyskie, tańce integracyjne, tańce narodowe i regionalne, break dance)
- zajęcia plastyczne (pracownia plastyczna, decoupage)
- zajęcia teatralne
- zajęcia fotograficzne
- sekcja modelarska
- rytmika
- aerobik
- Kluby Seniora „Złoty Wiek” i „Złota Jesień”⁴²

Jak wskazano powyżej na terenie miasta Tarnobrzega działalność prowadzą dwa **domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice**. Oznacza to, że na 1 placówkę kulturalną w mieście przypadało w 2015 roku 23 908 osób. Była to wartość najwyższa wśród porównywanych jednostek terytorialnych. W tym samym roku w województwie podkarpackim na 1 dom, ośrodek kultury, klub i świetlicę przypadało 6 044 mieszkańców, zaś w całym kraju – 9 444 mieszkańców. Wyższe wartości dotyczyły obszarów miejskich kraju (15,5 tys. osób na 1 placówkę kultury) oraz województwa (niemal 9,5 tys. osób).

Tabela 63. Liczba mieszkańców na 1 dom, ośrodek kultury, klub i świetlicę w latach 2011-2015

Jednostka terytorialna	liczba mieszkańców na 1 dom, ośrodek kultury, klub i świetlicę				
	2011	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	10 393	9 957	9 868	9 574	9 444
POLSKA - MIASTO	15 887	15 694	15 704	15 592	15 475
PODKARPACKIE	6 867	6 302	6 300	5 914	6 044
PODKARPACKIE - MIASTO	12 232	10 008	9 869	9 674	9 437
Tarnobrzeg	24 318	24 279	24 109	24 000	23 908

Źródło: GUS/BDL

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, iż w 2015 roku na terenie miasta Tarnobrzega działalność prowadziło 21 grup artystycznych. W poprzednich latach, 2014-2013, liczba zespołów artystycznych wynosiła zaledwie 13. Dopiero w 2015 roku nastąpił wyraźny wzrost, do wskazanych powyżej 21 grup artystycznych. Zmiany liczby działających grup artystycznych w mieście warunkowały zmiany wartości wskaźnika grup artystycznych na 10 tys. mieszkańców. W 2012 roku na 10 tys. ludności miasta przypadało zaledwie 2,5 grup artystycznych, w 2013 i 2014 roku wartość wskaźnika wzrosła do poziomu 2,7, zaś w 2015 osiągnęła maksymalną w analizowanym okresie wartość 4,4 grup artystycznych na 10 tys. mieszkańców. Na tle kraju Tarnobrzeg charakteryzował się podobną do średniej krajowej (w tym również na terenach miejskich) ilością grup artystycznych na 10 tys. mieszkańców. Relatywnie lepszą sytuacją w zakresie wskaźnika grup artystycznych na 10 tys. ludności odnotowano natomiast w województwie podkarpackim (7,7), w tym na jego obszarach miejskich (8,6). Równocześnie należy zauważyć, że wskaźnik ilości grup artystycznych na 10 tys.

⁴² Za: <http://www.tsm.tarnobrzeg.pl/sdk/home/> (11.08.2016)

mieszkańców w latach 2010-2015 wzrósł we wszystkich analizowanych jednostkach, jednak w przypadku Tarnobrzega dynamika tego zjawiska była najwyższa (33,5%).

Tabela 64. Grupy artystyczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2011-2015

Jednostka terytorialna	grupy artystyczne na 10 tys. mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
POLSKA	3,7	4,0	4,0	4,1	4,4
POLSKA - MIASTO	3,8	4,1	4,1	4,1	4,4
PODKARPACKIE	6,1	6,4	6,6	6,9	7,7
PODKARPACKIE - MIASTO	7,1	6,9	7,3	7,5	8,6
Tarnobrzeg	3,3	2,5	2,7	2,7	4,4

Źródło: GUS/BDL

Liczba imprez artystycznych odbywających się na terenie Tarnobrzega w latach 2011-2015 wykazywała tendencję rosnącą. W tym okresie ich liczba w mieście zwiększyła się niemal dwukrotnie, ze 133 imprez artystycznych w 2011 roku do 220 imprez w 2015 roku (wzrost o 61,7%).

W związku z dynamicznym wzrostem liczby imprez, jakie odbywały się w Tarnobrzegu, wzrósł również wskaźnik imprez artystycznych na 10 tys. mieszkańców. W 2011 roku na 10 tys. ludności miasta przypadało 27,3 imprez artystycznych, podczas gdy w 2015 roku było to już 46 imprez. Mimo tego, na tle pozostałych jednostek terytorialnych, Tarnobrzeg nadal wyróżniał się niską wartością wskaźnika. Wskaźnik imprez artystycznych na 10 tys. mieszkańców kraju wynosił w 2015 roku 56,6 (w tym 62,3 w miastach), a na 10 tys. mieszkańców województwa – 59,7 (w tym 70,4 w miastach). Warto odnotować, że w latach 2011-2015 wskaźnik imprez artystycznych na 10 tys. mieszkańców rósł we wszystkich analizowanych jednostkach administracyjnych.

Tabela 65. Imprezy artystyczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2011-2015

Jednostka terytorialna	imprezy artystyczne na 10 tys. mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
POLSKA	48,2	50,6	53,5	57,5	56,6
POLSKA - MIASTO	53,4	55,9	57,6	62,3	62,3
PODKARPACKIE	56,9	56,7	59,6	67,7	59,7
PODKARPACKIE - MIASTO	59,0	61,8	64,1	72,6	70,4
Tarnobrzeg	27,3	44,9	44,4	44,8	46,0

Źródło: GUS/BDL

Nad rozwojem czytelnictwa na terenie miasta czuwa samorządowa instytucja kultury, **Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Michała Marczaka w Tarnobrzegu**, ul. Szeroka 13. Sieć placówek bibliotecznych na terenie Tarnobrzega tworzą:

- Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Michała Marczaka, ul. Szeroka 13:
 - Dział Udostępniania Zbiorów
 - Dział Informacyjno-Bibliograficzny

- Dział Gromadzenia Opracowywania i Komputeryzacji Zbiorów
- Dział Administracyjno-Gospodarczy i Dział Finansowo-Księgowy
- Filie biblioteczne:
 - Filia Nr 1, ul. Marii Dąbrowskiej 31A (osiedle Serbinów): oddział dla dzieci z czytelnią, wypożyczalnia dla dorosłych z czytelnią, oddział muzyczno-fonograficzny z czytelnią prasy
 - Filia Nr 2, ul. Mikołaja Kopernika 5 (osiedle Siarkowiec): wypożyczalnia dla dorosłych, oddział dla dzieci, czytelnia
 - Filia Nr 3, ul. Krzywa 2 (osiedle Miechocin)
 - Filia Nr 4, ul. Henryka Sienkiewicza 213 (osiedle Mokrzeszów)
 - Filia Nr 5, ul. Warszawska 310B (osiedle Wielowieś)
 - Filia Nr 6, ul. Kościelna 3 (osiedle Sobów)
 - Filia Nr 7, ul. Konfederacji Dzikowskiej 20 (osiedle Dzików)
 - Filia Nr 8, ul. Kosmonautów 4 (osiedle Przywiśle).

Oprócz działalności związanej z udostępnianiem zbiorów, placówki biblioteczne w Tarnobrzegu organizują wystawy, spotkania, imprezy, wernisaże, konkursy, warsztaty, zajęcia edukacyjne, lekcje biblioteczne, wycieczki, a także zajęcia dla dzieci i młodzieży, również w okresie ferii zimowych i wakacji letnich. Ponadto biblioteki świadczą usługi z zakresu wypożyczeń międzybibliotecznych, informacyjne, usługi ksero, dostępu do Internetu, wydawnictw regionalnych czy wynajmu sali odczytowej, działalność prowadzi również Tarnobrzaska Biblioteka Cyfrowa.

Według stanu na 31.12.2015 roku księgozbiór Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnobrzegu wynosił 217 729 woluminów. Składała się nań literatura piękna dla dorosłych (77 187 woluminów), literatura dla dzieci (62 838 woluminów), literatura popularnonaukowa (75 546 woluminów) oraz czasopisma oprawne (2 158 woluminów). Księgozbiór uzupełniają zbiory specjalne: kasety wideo (1 368 sztuk), płyty DVD (134 sztuk), kasety magnetofonowe (22 849 sztuk, w tym 2 000 tytułów „Książki mówionej”), płyty gramofonowe (5 201 sztuk) oraz płyty CD (3 034 sztuk, w tym 1 566 tytułów audiobooków). W tarnobrzeskich bibliotekach gromadzone są również dokumenty życia społecznego (3 563 jednostki).

Wyniki czytelnicze Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Michała Marcza w Tarnobrzegu według stanu na 31.12.2015 roku przedstawiały się następująco:

- Wypożyczalnie – liczba zarejestrowanych czytelników wynosiła 10 393 osoby, którzy dokonali 263 884 wypożyczeń woluminów na zewnątrz i 13 638 wypożyczeń zbiorów specjalnych. W 2015 roku tarnobrzeskie biblioteki odwiedziło łącznie 115 916 osób.
- Czytelnie – w 2015 roku tarnobrzeskie czytelnie odwiedziły 21 372 osoby. Odwiedzający wypożyczali książki (14 791 woluminów), zbiory specjalne (1 019), czasopisma oprawne (899 woluminów) oraz czasopisma bieżące (36 763 egzemplarze). Ponadto w czytelniach udzielono 11 421 informacji.
- Działalność upowszechnieniowa – w 2015 roku w bibliotekach zorganizowano 878 imprez, w których uczestniczyło 15 127 osób⁴³.

⁴³ Za: <http://www.mbp.tarnobrzeg.pl/> (25.07.2016)

W 2015 roku liczba czynnych czytelników bibliotek publicznych w Tarnobrzegu została określona na poziomie 10 393 osób – byli to czytelnicy, którzy wypożyczyli książkę minimum jeden raz w ciągu roku. Najwięcej czytelników liczy MBP przy ul. Szerokiej – w 2015 roku zapisanych do niej było 5 277 osób, co stanowiło 50,8% czytelników w mieście. Liczne grupy czytelników posiadają również Filia nr 1 (1 964 osoby, tj. 18,9%) i Filia nr 2 (1 167 osób, tj. 11,2%), zaś pozostałe są zdecydowanie mniej chętnie wybierane przez mieszkańców.

W latach 2010-2015 liczba czytelników bibliotek publicznych w Tarnobrzegu zmniejszyła się o 11%, przy czym sytuacja w poszczególnych filiach okazała się silnie zróżnicowana. Spadek liczby czytelników nastąpił w bibliotece na ul. Szerokiej (-23,6%), Filii nr 7 (-12,5%), Filii nr 1 (-9,2%) oraz Filii nr 2 (-3,7%) i Filii nr 3 (-2,3%). Natomiast odwrotny kierunek zmian, tj. wzrost liczby czytelników w latach 2010-2015 obserwowany był szczególnie wyraźnie w Filii nr 4 (o 32,5%) i Filii nr 6 (o 32,7%), a także Filii nr 5 (o 27,1%) i Filii nr 8.

Tabela 66. Liczba czynnych czytelników bibliotek w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Filia (ulica)	Liczba czynnych czytelników bibliotek publicznych		
	2010	2015	Zmiana
MBP, ul. Szeroka	6906	5277	-23,6%
Filia nr 1, ul. Marii Dąbrowskiej	2162	1964	-9,2%
Filia nr 2, ul. Mikołaja Kopernika	1212	1167	-3,7%
Filia nr 3, ul. Krzywa	177	173	-2,3%
Filia nr 4, ul. Henryka Sienkiewicza	209	277	32,5%
Filia nr 5, ul. Warszawska	181	230	27,1%
Filia nr 6, ul. Kościelna	220	292	32,7%
Filia nr 7, ul. Konfederacji Dzikowskiej	610	534	-12,5%
Filia nr 8, ul. Kosmonautów	0	479	
RAZEM	11677	10393	-11,0%

Źródło: dane gminne

Na tle pozostałych jednostek Tarnobrzeg wyróżnia się dość wysoką wartością wskaźnika liczby ludności przypadającej na 1 placówkę biblioteczną. W 2014 roku było to 5 333 mieszkańców, tj. znacznie powyżej średniej krajowej (4 100 osób) i wojewódzkiej (2 862 osoby), ale jednocześnie poniżej średniej dla obszarów miejskich kraju (6 733 osoby) i Podkarpacia (5 948 osoby).

W latach 2010-2014 wskaźnik ludności na 1 placówkę biblioteczną w Tarnobrzegu przyjmował coraz niższe wartości, co wynikało z ubytku ludności zamieszkującej w mieście. Ogółem zmniejszył się on z 6 111 osób w 2010 roku do 5 333 osób w 2014 roku, co oznacza spadek na poziomie 12,7%. W przypadku kraju i województwa liczba osób przypadających na 1 bibliotekę zlokalizowaną na tych terenach w 2014 roku była wyższa niż w 2010 roku, choć w miastach, podobnie jak w Tarnobrzegu stwierdzono tendencję malejącą (-3,8% w miastach kraju i -3,9% w miastach województwa podkarpackiego).

Tabela 67. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)				
	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	3 940	3 990	4 072	4 103	4 100
POLSKA - MIASTO	7 000	7 061	7 139	6 801	6 733
PODKARPACKIE	2 841	2 896	2 890	2 874	2 862
PODKARPACKIE - MIASTO	6 187	6 476	6 573	6 319	5 948
Tarnobrzeg	6 111	5 404	5 395	5 357	5 333

Źródło: GUS/BDL

Biblioteki publiczne w Tarnobrzegu dysponują relatywnie największym księgozbiorem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W 2014 roku na 1000 mieszkańców miasta przypadało 4 424 woluminy, tj. znacznie więcej niż w kraju (3 398 woluminów) i województwie (4 072 woluminy). Również w miastach tych jednostek wskaźnik księgozbioru bibliotek na 1000 ludności przyjmował wartości niższe niż w Tarnobrzegu: 3 396 woluminów na 1000 mieszkańców miast całego kraju i 4 127 woluminów na 1000 mieszkańców miast województwa podkarpackiego.

Tabela 68. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności				
	2010	2011	2012	2013	2014
	wol.	wol.	wol.	wol.	wol.
POLSKA	3 458	3 439	3 416	3 402	3 398
POLSKA - MIASTO	3 385	3 379	3 378	3 378	3 396
PODKARPACKIE	4 141	4 087	4 101	4 075	4 072
PODKARPACKIE - MIASTO	4 204	4 160	4 168	4 123	4 127
Tarnobrzeg	4 209	4 255	4 315	4 271	4 424

Źródło: GUS/BDL

Wśród mieszkańców Tarnobrzega znajduje się relatywnie wielu czytelników bibliotek publicznych. Wskaźnik czytelników bibliotek na 1000 mieszkańców miasta podlegał w latach 2010-2014 stałemu spadkowi, z 238 w 2010 roku do 222 w 2014 roku (spadek o 7%). Mimo spadku wartości wskaźnika, przez cały analizowany okres miasto cechowało się drugim najwyższym poziomem czytelnictwa w porównaniu z innymi jednostkami. W 2014 roku na 1000 mieszkańców Tarnobrzega przypadało 222 czytelników bibliotek publicznych. W województwie podkarpackim byłoby 162 osoby, zaś w skali kraju – 164 osoby. Zdecydowanie mniejsza jest różnica między Tarnobrzegiem a miastami kraju i województwa. Wśród 1000 mieszkańców miast całego kraju w 2014 roku znajdowało się 202 czytelników bibliotek (o 20 mniej niż w Tarnobrzegu), natomiast wśród 1000 ludności miast Podkarpacia – aż 230 czytelników (o 8 więcej niż w gminie).

Tabela 69. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności				
	2010 osoba	2011 osoba	2012 osoba	2013 osoba	2014 osoba
POLSKA	169	168	168	167	164
POLSKA - MIASTO	207	206	207	207	202
PODKARPACIE	168	164	168	169	162
PODKARPACIE - MIASTO	236	232	240	245	230
Tarnobrzeg	238	236	234	228	222

Źródło: GUS/BDL

Pozytywnym jest fakt, że relatywnie wysokiej liczbie czytelników bibliotek publicznych w Tarnobrzegu, towarzyszy znaczna liczba wypożyczeń księgozbioru. W latach 2010-2014 przeciętny czytelnik w mieście wypożyczał rocznie 25,5 woluminu, podczas gdy w kraju i województwie wskaźnik przyjmował znacznie niższe wartości: 18,3 wolumina na 1 czytelnika w kraju (w tym tylko 18 w miastach) i 19,7 wolumina na 1 czytelnika w województwie podkarpackim (w tym 19,6 w miastach).

Tabela 70. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach				
	2010 wol.	2011 wol.	2012 wol.	2013 wol.	2014 wol.
POLSKA	18,4	18,6	18,9	18,5	18,3
POLSKA - MIASTO	18,0	18,2	18,6	18,2	18,0
PODKARPACIE	19,3	19,8	20,1	19,4	19,7
PODKARPACIE - MIASTO	18,8	19,4	19,1	18,8	19,6
Tarnobrzeg	23,6	24,9	26,2	25,9	25,5

Źródło: GUS/BDL

Samorządową instytucją kultury prowadzącą działalność w Tarnobrzegu jest również **Muzeum Historyczne miasta Tarnobrzega**. Celem funkcjonującego od 1991 roku Muzeum jest gromadzenie, naukowe opracowanie, konserwowanie i udostępnianie zbiorów z zakresu historii, historii sztuki i dziejów Tarnobrzega oraz najbliższych okolic powiązanych z miastem historycznie i kulturowo. Realizując powyższe cele Muzeum prowadzi stałe ekspozycje, organizuje wystawy, spotkania z ludźmi ze świata kultury i nauki, lekcje szkolne i imprezy muzealne.

Siedziba Muzeum Historycznego m. Tarnobrzega znajduje się w Zamku Tarnowskich w Dzikowie, przy ul. Sandomierskiej 27. W odrestaurowanym zamku, będącym niegdyś siedzibą arystokratycznej rodziny Tarnowskich, prezentowane są obrazy, meble i pamiątki z tego okresu oraz organizowane są wystawy czasowe. Natomiast na ul. Pawłowskiego 14, w XIX wiecznym spichlerzu, mieści się **Muzeum Polskiego Przemysłu Siarkowego** – oddział Muzeum Historycznego m. Tarnobrzega. W spichlerzu znajduje się ekspozycja obejmująca historię i tradycje górników siarkowych, a obok spichlerza

usytuowano mini skansen górniczy z fragmentami narzędzi, urządzeń i maszyn pochodzących z dawnych kopalń siarki⁴⁴.

Infrastrukturą sportową, stanowiącą własność gminy, zarządza **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji im. Alfreda Freyera w Tarnobrzegu**, Al. Niepodległości 2. Celem działania MOSiR jest realizacja zadań własnych miasta Tarnobrzeg z zakresu kultury fizycznej, sportu i turystyki, administrowanie oraz zarządzanie obiektami i terenami rekreacyjnymi a także urządzeniami sportowymi stanowiącymi mienie komunalne miasta Tarnobrzeg.

Wśród obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym administrowanych przez MOSiR w Tarnobrzegu znajdują się⁴⁵:

- Hala Widowiskowo-Sportowa – o wymiarach 46x22m i z trybunami w kształcie podkowy z miejscami siedzącymi dla około 1350 osób. W przypadku imprez artystycznych na płycie boiska można zorganizować dodatkową widownię dla ok. 600 osób.
- Stadion Miejski – o pojemności 3 676 miejsc i wymiarach boiska 114x74 m.
- Sala Sportowa przy Al. Niepodległości 2 – posiada boisko o wymiarach 26,5x14 m i służy do prowadzenia treningów, rozgrywek sportowych i ćwiczeń aerobiku.
- Pływalnia kryta – obejmująca sześciotorowy basen sportowy o długości 25 m, szerokości 12,50 m i głębokości 1,05-1,80 m, brodzik o długości 10 m, szerokości 5,50 m i głębokości 0,90 m z masażami wodnymi (wąskim i szerokim), gejzerem powietrznym i tajfunem wodnym, a także zjeżdżalnię o długości 62 m, jacuzzi, saunę fińską, siłownię i bufet.
- Jezioro Tarnobrzesckie – teren sportowo-rekreacyjny ze sztucznym akwenem zlokalizowany w miejscu dawnej kopalni siarki. Rekultywacja terenu prowadzona była od 1994 roku, a 10 lipca 2010 roku Jezioro Tarnobrzesckie zostało udostępnione dla wszystkich chętnych. Powierzchnia lustra wody wynosi 455 ha, a maksymalna głębokość 40 metrów. Jezioro jest jednym z najczystszych akwenów w Polsce – dziewięćdziesiąt procent wpuszczanej wody ma I klasę czystości. Jezioro Tarnobrzesckie jest doskonałym miejscem wypoczynku i rekreacji (dostępne są dwie plaże), ale również rajem dla wędkarzy, żeglarzy, nurków i płetwonurków. Na Jeziorze odbywają się zawody wakeboardowe, windsurfingowe, kitesurfingowe, regaty żeglarskie i zawody pływackie, a na otaczającym terenie – m.in. zloty miłośników karawangu, marsze nordic walking, biegi, zawody siatkówki plażowej, różnego typu pokazy sportowe i imprezy rekreacyjne. Nad Jeziorzem działa również profesjonalna stacja wodniacka z 60-metrową keją, przystań, nowoczesny kompleks wypoczynkowy – Marina Tarnobrzeg, tymczasowa baza nurkowa, punkty tzw. małej gastronomii czy place zabaw dla dzieci.
- Park Rekreacyjny Nadole: Orlik Nadole (kompleks boisk wybudowanych w ramach programu „Moje Boisko - Orlik 2012”, otwarty 16 czerwca 2009 roku), Skate Park (przeznaczony dla osób jeżdżących na deskorolkach, rolkach oraz rowerach BMX, otwarty 22 grudnia 2008 roku), Drift Park (dla miłośników akrobacji rowerowych) oraz Miasteczko Ruchu Drogowego

⁴⁴ Za: http://www.tarnobrzeg.pl/web/guest/instytucje/-/asset_publisher/Cc1z/content/muzeum-historyczne-m-tarnobrzega-1, <http://www.mhmt.pl/> (25.07.2016)

⁴⁵ Za: <http://mosir.tarnobrzeg.pl/> (25.07.2016)

(specjalnie zaprojektowany plac wyposażony w sygnalizację świetlną, przejazd kolejowy, rondo oraz różnego rodzaju znaki drogowe).

- Orliki:
 - Orlik przy Szkole Podstawowej Nr 3
 - Orlik przy Szkole Podstawowej Nr 7 (Mokrzyszów)
 - Orlik przy Szkole Podstawowej Nr 9 (Dzików) – boisko do siatkówki i koszykówki, boisko piłkarskie oraz zaplecze sanitarne i szatniowe
 - Biały Orlik przy Szkole Podstawowej Nr 9 (Dzików) – sezonowe lodowisko, które na wiosnę jest przekształcane w kort do gry w tenisa ziemnego o wymiarach 22x34,80 m
- Pozostałe boiska:
 - Euroboisko przy Szkole Podstawowej Nr 10 (Serbinów) – boisko do gry w piłkę nożną o nawierzchni z trawy syntetycznej o powierzchni 51,46x108,00 m wraz z oświetleniem o natężeniu 200 luksów.
 - Kompleks boisk na Zwierzyńcu – przejęty w 2012 roku od KS Siarka Tarnobrzeg, obejmuje: boisko nr 1 o wymiarach 105x70 m, boisko nr 2 o wymiarach 100x65 m, boisko nr 3 o wymiarach 120x120 m (treningowe), budynek z zapleczem szatniowo-sanitarnym.

Wśród licznych klubów sportowych funkcjonujących w mieście na szczególną uwagę zasługuje **Klub Sportowy Siarka Tarnobrzeg**. Historia klubu o zielono-czarno-żółtych barwach sięga 1957 roku. Aktualnie KS Siarka Tarnobrzeg jest zespołem drugoligowym, ale w sezonach 1992/1993, 1993/1994 i 1995/1996 występowała w najwyższej klasie rozgrywkowej.

W 2014 roku na terenie Tarnobrzega działalność prowadziło 29 **klubów sportowych**, liczących 1 952 członków i 1 748 osób ćwiczących. Liczba klubów sportowych w mieście zwiększyła się w latach 2010-2014 o 5 podmiotów (o 20%), co przełożyło się również na wzrost liczby członków i osób ćwiczących. W 2014 roku liczba członków klubów sportowych w mieście była o 40,2% wyższa niż w 2010 roku, a liczba ćwiczących w klubach sportowych – o 16,4% wyższa.

Tabela 71. Kluby sportowe, członkowie oraz ćwiczący w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2012	2014
	kluby sportowe		
Tarnobrzeg	24	26	29
członkowie klubów sportowych			
Tarnobrzeg	1 392	2 008	1 952
ćwiczący ogółem w klubach sportowych			
Tarnobrzeg	1 502	1 942	1 748

Źródło: GUS/BDL

Rozwój liczbowy klubów sportowych w Tarnobrzegu w okresie 2010-2014 przyczynił się do tego, że miasto wyróżnia się na tle kraju relatywnie wysokimi wartościami wskaźnika klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców. W 2014 roku wynosił on dla miasta 6,0, podczas gdy średnia krajowa

kształtowała się na poziomie 3,6 klubów sportowych (na obszarach miejskich 3,3), a średnia wojewódzka – 6,1 klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców (na obszarach miejskich 5,5).

Tabela 72. Kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców		
	2010 szt.	2012 szt.	2014 szt.
POLSKA	3,4	3,7	3,6
POLSKA - MIASTO	3,1	3,3	3,3
PODKARPACIE	6,0	6,2	6,1
PODKARPACIE - MIASTO	5,2	5,5	5,5
Tarnobrzeg	4,9	5,4	6,0

Źródło: GUS/BDL

Podobna sytuacja dotyczyła wskaźnika członków klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców. W latach 2010-2014 jego wartość dla miasta Tarnobrzega wyraźnie wzrosła, podczas gdy średnia dla pozostałych jednostek przez cały okres pozostawała na praktycznie stałym poziomie. W 2014 roku na 10 tys. mieszkańców Tarnobrzega przypadało 407 członków klubów sportowych, podczas gdy w kraju było to 245 osób, zaś w województwie 337 osób. W miastach kraju i Podkarpacia wskaźnik wzrastał do poziomu 273 i 400 osób, tj. wartości nadal niższych niż średnia dla miasta Tarnobrzega.

Tabela 73. Członkowie klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	członkowie klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców		
	2010 osoba	2012 osoba	2014 osoba
POLSKA	232	239	245
POLSKA - MIASTO	251	262	273
PODKARPACIE	390	345	337
PODKARPACIE - MIASTO	450	400	400
Tarnobrzeg	285	414	407

Źródło: GUS/BDL

Również w przypadku wskaźnika ćwiczących w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców wartości osiągnięte w Tarnobrzegu są na ogół wyższe niż w pozostałych jednostkach. Na 10 tys. mieszkańców miasta w 2014 roku przypadały 364 osoby ćwiczące w klubach sportowych. Choć nie była to wartość najwyższa w całym analizowanym okresie, nadal pozostawała na poziomie wyższym niż średnia krajowa (239 osób ćwiczących na 10 tys. mieszkańców) i wojewódzkim (337 osoby ćwiczące na 10 tys. mieszkańców). Ponownie wyższe wskaźniki ćwiczących w klubach sportowych na 10 tys. ludności osiągnięte były w miastach. W skali kraju ilość ćwiczących w klubach sportowych na terenach miejskich wynosiła średnio 269 ćwiczących na 10 tys. mieszkańców, zaś dla Podkarpacia było to 401 osób.

Tabela 74. Ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców		
	2010 osoba	2012 osoba	2014 osoba
POLSKA	223	235	239
POLSKA - MIASTO	244	259	269
PODKARPACIE	349	339	337
PODKARPACIE - MIASTO	411	397	401
Tarnobrzeg	307	400	364

Źródło: GUS/BDL

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

Infrastruktura noclegowa na terenie miasta Tarnobrzeg nie jest bardzo rozbudowana. Dane statystyki publicznej wskazują, że w 2015 roku w mieście dostępnych było 9 całorocznych obiektów noclegowych, a liczba całorocznych miejsc noclegowych kształtowała się na poziomie 238. Z noclegów w mieście w 2015 roku skorzystało 10 719 turystów, którym udzielono łącznie 15 713 noclegów.

Rozwojowi turystyki na obszarze Tarnobrzega sprzyjają atrakcyjne warunki naturalne, a zwłaszcza położenie miasta na bogatych w sieć rzecznych terenach między Wisłą, Trześniówką i Mokrzeszówką. Istotne jest także usytuowanie geograficzne Tarnobrzega, tj. położenie na szlaku ruchu turystycznego z centrum Polski w kierunku południowo-wschodnim do granicy i w Bieszczady oraz pomiędzy Sandomierzem a Baranowem Sandomierskim.

Przez teren miasta przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Turystyczny szlak gniazd rodowych Lubomirskich
- Szlak Architektury Drewnianej – trasa IX (tarnobrzESCO-niżańska)
- Szlak turystyczny nizinny Sandomierz – Majdan Królewski (zielony)
- Szlak Chasydzki
- Szlak rowerowy Gorzyce – Jezioro TarnobrzESkie – Gorzyce (ok. 60 km)
- Ścieżka dydaktyczna „Zielony Szlak” wiodąca przez kompleks leśny „Zwierzyniec” (przeznaczona do wycieczek pieszych i rowerowych)⁴⁶.

Natomiast wśród największych atrakcji miasta Tarnobrzega można wymienić: Zamek Tarnowskich w Dzikowie (mieszczący obecnie Muzeum Historyczne m. Tarnobrzega), kościół i klasztor Dominikanów z końca XVII wieku (z Sanktuarium Matki Boskiej Dzikowskiej), kaplica i klasztor Dominikanek z połowy XIX wieku w WielowSi, kościół pw. św. Gertrudy i św. Michała z XIX wieku w WielowSi, kościół pw. św. Marii Magdaleny z XIV wieku w Miechocinie, zespół pałacowy z XIX wieku w Mokrzeszowie, Muzeum Polskiego Przemysłu Siarkowego (oddział Muzeum Historycznego m. Tarnobrzega), wieżę ciśnienia (tzw. „Grzyb”) czy Rynek – Plac Bartosza Głowackiego.

⁴⁶ Za: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

Historia najnowsza, wiążąca miasto Tarnobrzeg z wydobyciem siarki, sprawiała, że jest ono często, choć niesłusznie, postrzegane jako mało atrakcyjny turystycznie obszar przemysłowy. Tymczasem, oprócz pochodzących z różnych okresów historycznych zabytków, skłaniających do uprawiania typowej turystyki miejskiej, od kilku lat, dzięki powstaniu Jeziora Tarnobrzieskiego miasto stało się doskonałym miejscem uprawiania aktywności sportowych i rekreacyjnych wykorzystujących możliwości ww. akwenu. Powstałe w dawnej kopalni odkrywkowej siarki niemal 450 hektarowe Jezioro Tarnobrzieskie stworzyło miastu nowe możliwości rozwoju funkcji turystycznej. Jezioro przyciąga zarówno amatorów spokojnego wypoczynku i rekreacji nad wodą, jak i pasjonatów różnego rodzaju sportów wodnych, m.in. regat żeglarskich, nurkowania, wioślarstwa, kajakarstwa, windsurfingu, kitesurfingu, bloomingu i in. Tarnobrzieski akwen o I klasie czystości wód jest również jednym z największych i najatrakcyjniejszych łowisk w regionie. Wędkowanie na jeziorze jest dozwolone przez cały rok, zarówno z brzegu (10 km linii brzegowej), jak i ze środków pływających. Dominującymi gatunkami ryb są szczupaki i karasie, ale występują również znacznie ilości innych ryb, jak: leszcze, okonie czy płocie.

Stale rozbudowująca się nad jeziorem infrastruktura rekreacyjna, sportowa i turystyczna obejmuje m.in. podzieloną na dwie części plażę z kąpieliskami, strefę zieloną, marinę (keja żeglarska, hangar dla jachtów, slip dla łodzi), stacje i wypożyczalnie sprzętu pływającego (m.in. kajaki, rowery wodne, deski surfingowe, jachty typu omega, bączki, przyczepy podłodziowe), baza nurkowa, łódkę ze szklanym dnem („Słoneczny wędrowiec”), odrestaurowany jeden z pierwszych w Polsce kabinowych jachtów żaglowych („Kabała II”), place zabaw dla dzieci, dwa boiska do siatkówki plażowej, punkty gastronomiczne, bazę noclegową oraz najdłuższą w Polsce „tyrolkę” (520 m, przy różnicy poziomów wynoszącej 20 m, pozwalającej uzyskać prędkość zjazdu 60 km/h).

Jezioro Tarnobrzieskie wraz z okolicznymi terenami jest również miejscem licznych imprez i zawodów sportowych, rekreacyjnych i innych – odbywają się zawody Pucharu Podkarpacia Off-Road, złoty miłośników karawaniingu, marsze nordic walking, biegi (w tym maraton), zawody siatkówki plażowej, regaty żeglarskie, zawody pływackie, rajdy rowerowe, pokazy sportowe, imprezy i zajęcia rekreacyjne, itp. Wśród odbywających się nad Jezioro Tarnobrzieskim imprez na szczególną uwagę zasługuje ogólnopolski festiwal szantowy „Nowy brzeg, nowa fala” czy zainicjowany w 2016 roku S16 Festival, tj. święto Siarki, Ognia i Bębnow⁴⁷.

ZABYTKI I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Miasto Tarnobrzeg cechuje się występowaniem zachowanych zabytków pochodzących z różnych okresów historycznych. Znajdują się wśród nich obiekty sakralne, kapliczki, cmentarze, zespoły pałacowe, obiekty użyteczności publicznej oraz gospodarczo-przemysłowe. Do najstarszych zabytków miasta Tarnobrzega zalicza się kościół w Miechocinie (koniec XV w.), zespół pałacowy w Dzikowie (od XV do XVIII wieku) oraz zespół klasztorny dominikanów (przełom XVII/XVIII wieku). Ponadto licznie reprezentowane są budowle pochodzące z XIX i XX wieku.

⁴⁷ Za: <http://jezioro-tarnobrzieskie.eu/> (29.07.2016)

Ochroną prawną na podstawie wpisu do rejestru *zabytków nieruchomych* objęte zostały najcenniejsze obiekty usytuowane na terenie miasta Tarnobrzega. Dotyczy ona następujących obiektów:

Miasto:

- układ urbanistyczno-krajobrazowy, XVI, XVII-XX, nr rej.: 285/A z 4.06.1984 (strefa „A” ochrony konserwatorskiej obowiązująca, strefa obowiązująca ochrony krajobrazu i powiązań widokowych)
- zespół klasztorny dominikanów, nr rej.: A-533 z 30.11.1985:
 - kościół pw. Wniebowzięcia NMP, 1693-1707, 1904-09
 - klasztor, 1676, XVIII, 1880
- kapliczka pw. św. Barbary, na terenie szpitala, ul. Mickiewicza, XVIII/XIX, nr rej.: A-816 z 17.05.1960
- cmentarz wojenny z I i II wojny światowej, ul. Targowa (d. Krasickiego), nr rej.: A-854 z 13.06.1988
- cmentarz żydowski, ul. Sienkiewicza, XVIII/XIX, nr rej.: A-856 z 13.06.1988
- d. sąd powiatowy, ul. Dominikańska 6, k. XIX, nr rej.: A-815 z 11.12.1995
- dom, pl. Głowackiego 41, XIX/XX, nr rej.: A-817 z 31.03.1992
- dom „Bratniak”, pl. Głowackiego 50, XIX/XX, nr rej.: A-791 z 10.11.1987
- dom, d. „Bar Tarnobrzesci”, pl. Głowackiego 53, 1 ćw. XX, nr rej.: A-789 z 10.11.1987
- d. browar, ul. Jachowicza 12, poł. XIX, XX, nr rej.: A-661 z 23.09.2011
- Magistrat, ob. biblioteka pedagogiczna, ul. Kościuszki 12, k. XIX, nr rej.: A-774 z 30.08.1984
- gimnazjum, ob. Urząd Miasta, ul. Kościuszki 32, 1909 nr rej.: A-813 z 30.08.1996
- dworek, ul. Mickiewicza 19 (d.27), k. XIX, nr rej.: A-853 z 19.10.1992
- budynek d. Zarządu Dóbr Tarnowskich, ob. zespół szkół, ul. Sandomierska 25, 2 poł. XIX, nr rej.: A-787 z 18.09.1998
- d. Kasyno Urzędnicze, ob. dom kultury, ul. Słowackiego 2, 1912-14, nr rej.: A-778 z 10.11.1987
- dom, ul. Szeroka 9 (d.7), po 1880, nr rej.: A-790 z 10.11.1987

Dzików:

- zespół pałacowy, nr rej.: A-908 z 29.04.1975 oraz 209/A z 4.06.1984 (strefa „A” ochrony konserwatorskiej obowiązująca):
 - pałac, ob. technikum rolnicze, XV-XVIII, 1830, 1929
 - oficyna, ob. internat, 1859
 - park, XIX, nr rej.: 11/ZP z 17.09.1948
 - kordegarda z ogrodzeniem parku, XIX
 - stajnia z ujeżdżalnią, ob. hala sportowa, XIX, 1962
 - oranżeria, XIX
 - dozorcówka, ul. Na Dole 9, XIX
 - wozownia, XIX
 - lodownia, XIX, ul. Sandomierska 27
 - elektrownia, 1 ćw. XX, ul. Sandomierska 27, nr rej.: 310/A z 30.06.1987

Miechocin:

- kościół par. pw. św. Marii Magdaleny, k. XV, 1840, nr rej.: A-564 z 5.01.1968 i z 14.06.1977 (strefa „A” ochrony konserwatorskiej projektowana)
- cmentarz par., ul. Stanisława Orła (d.15 Grudnia) 1 poł. XIX, nr rej.: 321/A z 10.06.1988
- kaplica, nr rej.: j.w.
- ogrodzenie, nr rej.: j.w.

Mokrzyszów:

- zespół pałacowy, ob. Centrum Edukacji Nauczycieli, 2 poł. XIX, nr rej.: A-857 z 11.06.1973, z 16.06.1977 i z 18.04.1985 (strefa „A” ochrony konserwatorskiej obowiązująca, strefa obowiązująca ochrony krajobrazu i powiązań widokowych, strefa obowiązująca ochrony ekologicznej zabytkowych układów pałacowo-parkowych):
 - pałac, nr rej.: A-728 z 11.06.1973
 - oficyna, ob. dom nr 204
 - park ze strefami ochronnymi

Nagnajów:

- dwór, 2 ćw. XIX, XIX/XX, nr rej.: 796/A z 29.04.1975 oraz 140/A z 16.06.1977

Wielowieś:

- zespół kościoła par., nr rej.: A-537 z 22.04.1991 (strefa „A” ochrony konserwatorskiej projektowana):
 - kościół pw. św. Gertrudy, 1884, z kaplica grobowa rodziny Tarnowskich, XVII
 - cmentarz kościelny
 - ogrodzenie z kaplicami, 2 poł. XIX
 - plebania, pocz. XX
- zespół klasztorny dominikanek, os. Wielowieś 207, 2 poł. XIX, nr rej.: A-532 z 22.04.1991 (strefa „A” ochrony konserwatorskiej projektowana):
 - kaplica
 - dom sióstr
 - szkoła
 - cmentarz klasztorny
 - spichrz, al. Warszawska 310, 1 poł. XIX, nr rej.: A-814 z 29.04.1975 i z 30.07.1982

Wymysłów:

- spichrz, ob. Muzeum Historyczne, ul. Pawłowskiego 1, 1843, nr rej.: A-786 z 29.04.1975⁴⁸.

Oprócz wskazanych powyżej obiektów ujętych w rejestrze zabytków, należy wskazać, że miasto Tarnobrzeg posiada *Gminną Ewidencję Zabytków*, do której wpisano 168 obiektów. Są one usytuowane głównie w zasięgu historycznego miasta Tarnobrzega oraz na terenach dawnych wsi

⁴⁸ Za: http://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/rejestr-zabytkow/zestawienia-zabytkow-nieruchomych/ (29.07.2016)

(obecnie włączonych w granice administracyjne miasta): Dzików, Miechocin, Mokrzyszów, Nagnajów, Sielec, Sobów, Wielowieś, Wymysłów i Zakrzów.

W granicach administracyjnych miasta Tarnobrzega znajdują się również *stanowiska archeologiczne*, reprezentujące różne okresy pradziejów, od paleolitu przez wczesny neolit, średniowiecze, aż po okres nowożytny. Wartość poznawcza tarnobrzeskich stanowisk archeologicznych jest zróżnicowana, wyróżniają się wśród nich charakterystyczne zabytki pochodzące z cmentarzysk rozmieszczonych w widłach Wisły i Sanu, w oparciu o które dokonano w 1925 roku wyróżnienia tzw. grupy tarnobrzesckiej kultury łużyckiej. Ogółem w obrębie miasta zewidencjonowano łącznie 180 stanowisk archeologicznych, w tym 53 wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz 127 nieujętych w GEZ. Cztery spośród znajdujących się w granicach Tarnobrzega stanowisk archeologicznych zostały wpisane do rejestru zabytków. Są to dwa cmentarzyska kultury łużyckiej na terenie Mokrzyszowa, osada kultury łużyckiej, osada kultury przeworskiej w Zakrzowie oraz osada i grodzisko wczesnośredniowieczne w Wielowsi.

SYSTEM DROGOWY I KOLEJOWY, KOMUNIKACJA

Sieć **drogową** miasta Tarnobrzega stanowią: droga krajowa oraz drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne i wewnętrzne. Szkielet układu komunikacyjnego pełnią drogi wojewódzkie nr 723 i 871, po których odbywa się ruch tranzytowy na kierunkach Warszawa – Sandomierz – Mielec – Tarnów – Kraków, Tarnobrzeg – Stalowa Wola – Przemyśl.

W granicach administracyjnych miasta pozostają:

- Drogi krajowe:
 - DK 9 – relacji Radom – Rzeszów;
- Drogi wojewódzkie:
 - DW 723 – o długości 10,469 km, relacji Sandomierz – Tarnobrzeg; przebiega ulicami: Warszawska i Sikorskiego;
 - DW 758 – o długości około 1 km, relacji Iwaniska – Tarnobrzeg; przebiega od przeprawy promowej do drogi nr 871;
 - DW 871 – o długości 13,367 km, relacji Nagnajów – Tarnobrzeg – Grębów – Stalowa Wola; przebiega ulicami: Wisłostrada, Sikorskiego i Sienkiewicza;
 - DW 985 – o długości ok. 100 m, relacji Nagnajów – Baranów Sandomierski – Mielec – Dębica; przebiega ulicami: Wisłostrada.
- Drogi powiatowe – przez miasto przebiega kilka dróg powiatowych, przy czym drogami powiatowymi o największym natężeniu ruchu samochodowego jest ciąg ulic Mickiewicza i Orłąt Lwowskich;
- Drogi gminne – łączna długość dróg gminnych w granicach miasta wynosi 94,664 km, w tym 44,7 km o ulepszonej nawierzchni.

Miasto Tarnobrzeg posiada **autobusową komunikację zbiorową**. Miejska komunikacja samochodowa w Tarnobrzegu jest obsługiwana przez firmę PHU POLKAR. Na terenie miasta wyznaczono 13 linii autobusowych:

- Linia A: Słomki -> Szpitalna -> Dworcowa
- Linia B: Dworcowa -> Szpitalna -> Dworcowa
- Linia C: Słomki -> Szpitalna
- Linia 2: Słomki/Dworcowa -> Mickiewicza -> Ocicka -> Sienkiewicza -> Szpitalna -> Dworcowa
- Linia 3: Dworcowa -> Szpitalna -> Zamkowa -> Ocicka -> Mickiewicza -> Kwiatkowskiego
- Linia 4: Dworcowa -> Grobla -> Szpitalna -> Dworcowa
- Linia 6: Słomki -> Wisłostrada -> Jezioro Marina -> Słomki (*kursuje w okresie wakacji letnich*)
- Linia 9: Dw. PKP -> Wielowieś -> Sobów -> Machów, Dw. PKP -> Sobów -> Wielowieś -> Machów, Machów -> Wielowieś -> Sobów -> Dw. PKP, Machów -> Sobów -> Wielowieś -> Dw. PKP
- Linia 9bis: Serbinów -> Dw. PKS -> Machów, Machów -> Dw. PKS -> Serbinów
- Linia 10: Dworcowa -> Szpitalna -> Dzikowska -> Słomki -> Szpitalna -> Dworcowa
- Linia 12: Serbinów -> Dw. PKS -> Machów
- Linia 14: Dworcowa -> Szpitalna -> Bema⁴⁹.

Przewozy autokarowe w ruchu lokalnym i regionalnym z miasta Tarnobrzega organizuje przede wszystkim PKS Tarnobrzeg Sp. z o.o., ale przez miasto prowadzą również linie innych przewoźników. Aktualnie z Dworca Autobusowego w Tarnobrzegu (nowy dworzec, oddany do użytku w marcu 2016 roku został wybudowany w miejscu dawnego dworca PKS) realizowane są połączenia w kierunku m.in.:

- miejscowości w powiecie tarnobrzeskim – m.in. Alfredówka, Baranów Sandomierski, Chmielów, Cygany, Durdy, Grębów, Gorzyce, Krawce, Nowa Dęba, Stale, Suchorzów, Wola Baranowska, Wrzawy, Wydrza,
- innych miejscowości w województwie podkarpackim – m.in. Cmolas, Harasiuki, Kolbuszowa, Łązów, Majdan Królewski, Nisko, Padew Narodowa, Przykop, Rudnik nad Sanem, Stalowa Wola, Wilcza Wola, Zaleszany,
- miejscowości poza województwem podkarpackim – m.in. Biłgoraj, Dąbrowa Górnicza, Elbląg, Gdańsk, Janów Lubelski, Kalisz, Katowice, Kielce, Końskie, Koprzywnica, Kozienice, Kraków, Kraśnik, Królewice, Lublin, Łódź, Opatów, Ostrowiec Świętokrzyski, Pacanów, Połaniec, Poznań, Przemyśl, Radom, Rozalin, Rzeszów, Sandomierz, Sosnowiec, Tarnów, Warszawa, Ustrzyki Dolne, Zakopane, Zamość⁵⁰.

Infrastrukturę komunikacyjną miasta uzupełniają **ścieki i trasy rowerowe**. Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzeg na dzień 30.06.2016 roku na terenie gminy znajdowało się ponad niemal 20 km ścieżek i tras rowerowych. Najwięcej jest ich na osiedlu Mokrzychów – ok. 8,6 km, co stanowiło 43% wszystkich ścieżek i tras rowerowych w mieście. Ponad 5,8 km ścieżek i tras rowerowych jest do dyspozycji na osiedlu Wielowieś (29%), niemal 2,6 km na osiedlu Stare Miasto (13%), a ponad 2,5 km na osiedlu Nagnajów (13%). Ścieżki rowerowe znajdują się również na osiedlu Siarkowiec, ale ich

⁴⁹ Za: <http://polkar.republika.pl/index.html> (29.07.2016)

⁵⁰ Za: <http://www.pks.tarnobrzeg.pl/index.php?a=rozklad> (29.07.2016)

długość wynosi jedynie 405 m. Na pozostałych osiedlach dotychczas nie wyznaczono ścieżek i tras rowerowych.

Tabela 75. Długość ścieżek i tras rowerowych wg osiedli miasta Tarnobrzega

Osiedle	Długość ścieżek i tras rowerowych (m)
Dzików	0
Miechocin	0
Mokrzyszów	8591
Nagnajów	2 545
Ocice	0
Piastów	0
Podłęże	0
Przywiśle	0
Serbinów	0
Siarkowiec	405
Sielec	0
Sobów	0
Stare Miasto	2592
Wielopole	0
Wielowieś	5812
Zakrzów	0
RAZEM	19 945

Źródło: dane gminne

Miasto Tarnobrzeg wyróżnia się na tle pozostałych jednostek administracyjnych wysokimi wartościami wskaźników ścieżek rowerowych na 10 tys. km² i na 10 tys. ludności. W 2014 roku w przeliczeniu na 10 tys. m² miasta przypadało 2 341,2 km ścieżek rowerowych, tj. około dziewięciokrotnie więcej niż wynosiła średnia krajowa (298,9 km) i wojewódzka (206,9 km). Również wskaźnik ścieżek rowerowych na 10 tys. ludności najwyższą wartość osiągał w Tarnobrzegu, choć w tym przypadku różnica nie była tak znaczna. Na 10 tys. mieszkańców miasta w 2014 roku przypadało 4,1 km ścieżek rowerowych, podczas gdy w kraju – 2,4 km, a w województwie – 1,7 km.

Tabela 76. Ścieżki rowerowe na 10 tys. km² i na 10 tys. ludności w latach 2011-2014

Jednostka terytorialna	ścieżki rowerowe na 10 tys. km ²			
	2011 km	2012 km	2013 km	2014 km
POLSKA	184,9	222,4	247,1	298,9
POLSKA - MIASTO				
PODKARPACIE	104,5	178,9	157,5	206,9
PODKARPACIE - MIASTO				
Tarnobrzeg	1 176,5	1 176,5	1 176,5	2 341,2
Jednostka terytorialna	ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności			
	km	km	km	km

POLSKA	1,5	1,8	2,0	2,4
POLSKA - MIASTO				
PODKARPACKIE	0,9	1,5	1,3	1,7
PODKARPACKIE - MIASTO				
Tarnobrzeg	2,1	2,1	2,1	4,1

Źródło: GUS/BDL

Przewozy **kolejowe** w Tarnobrzegu realizowane są za pośrednictwem linii kolejowych przebiegających przez miasto:

- Linia kolejowa nr 25, relacji Łódź Kaliska – Dębica;
- Linia kolejowa nr 74, relacji Sobów – Stalowa Wola Rozwadów,
- Linia kolejowa nr 70 relacji Włoszczowice – Chmielów.

Na terenie miasta zlokalizowany jest kluczowy węzeł kolejowy w Sobowie, a dodatkowe możliwości rozwoju kolejnictwa stwarzają znajdujące się niedaleko Tarnobrzega węzły kolejowe Ocice i Chmielów k/ Tarnobrzega.

Ruch kolejowy z Tarnobrzega obsługiwany jest przez dwóch przewoźników: Przewozy Regionalne i PKP Intercity. Zgodnie z aktualnie obowiązującym rozkładem jazdy ze stacji Tarnobrzeg mieszkańcy mogą bezpośrednio podróżować koleją w kierunku:

- Rzeszowa (Przewozy Regionalne, pociąg relacji Stalowa Wola Płd. – Rzeszów Główny; Przewozy Regionalne, pociąg relacji Lublin – Rzeszów Główny; Intercity, pociąg relacji Hel – Rzeszów Główny, Intercity, pociąg relacji Zamość – Rzeszów Główny)
- Bydgoszczy (Intercity, pociąg relacji Przemysł Główny – Bydgoszcz Główna)
- Szczecina (Intercity, pociąg relacji Przemysł Główny – Szczecin Główny, przez Warszawę i Bydgoszcz; pociąg relacji Przemysł Główny – Szczecin Główny, przez Warszawę i Poznań)
- Lublina (Przewozy Regionalne, pociąg relacji Rzeszów Główny – Lublin)
- Zamościa (Intercity, pociąg relacji Rzeszów Główny – Zamość; Intercity, pociąg relacji Wrocław Główny – Zamość)
- Wrocławia (Intercity, pociąg relacji Zamość – Wrocław Główny)
- Stalowej Woli (Przewozy Regionalne, pociąg relacji Rzeszów Główny – Stalowa Wola Płd.)
- Helu (Intercity, pociąg relacji Rzeszów Główny – Hel)
- Przemysła Głównego (Intercity, pociąg relacji Szczecin Główny – Przemysł Główny; Intercity, pociąg relacji Bydgoszcz Główna – Przemysł Główny)⁵¹.

⁵¹ Za: <http://www.rozklad-pkp.pl/> (25.07.2016)

3.5. DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE TECHNICZNEJ

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Usługi z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków dla mieszkańców miasta Tarnobrzega świadczy przedsiębiorstwo **Tarnobrzeskie Wodociągi Sp. z o.o.**, ul. Wiślana 1. W strukturze spółki znajduje się m.in.: Wydział Sieci Wodociągowo-Kanalizacyjnej, Wydział Uzdatniania Wody, Wydział Oczyszczania Ścieków, Laboratorium Wody i Ścieków oraz Pogotowie wodociągowo-kanalizacyjne.

Zaopatrzenie miasta Tarnobrzega w wodę pitną odbywa się za pośrednictwem Stacji Uzdatniania Wody – zakładu zlokalizowanego w Jeziórku, pobierającego wodę z dwóch ujęć głębinowych: Studzieniec I i Studzieniec II. Następnie rozbudowaną siecią rozdzielczą woda z tych ujęć transportowana jest do mieszkańców miasta, ale również miejscowości Stale w gminie Grębów oraz Huty Szkła Pilkington Sandoglass w Sandomierzu⁵².

Długość rozdzielczej czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta Tarnobrzega wynosiła w 2015 roku 177,5 km. Od 2010 roku zwiększyła się o 12,3 km, tj. o 7,4%. Wzrosła również liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – z 3 533 w 2010 roku do 3 996 w 2015 roku, tj. o 13,1%. Ogółem z sieci wodociągowej w Tarnobrzegu korzystało w 2014 roku 47 173 osoby, co było wartością o 1,7% niższą niż w 2010 roku. Bardzo nieznacznie zwiększyła się natomiast na przestrzeni lat 2010-2015 wielkość wody dostarczanej tarnobrzeskim gospodarstwom domowym. W 2010 roku doprowadzono 1 418,5 dam³ wody, zaś w 2015 roku – 1 439,5 dam³. Oznacza to wzrost na poziomie 1,5%.

Tabela 77. Charakterystyka sieci wodociągowej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	długość czynnej sieci rozdzielczej (km)					
Tarnobrzeg	165,2	168,1	172,7	175,1	177,0	177,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania						
Tarnobrzeg	3 533	3 621	3 768	3 833	3 902	3 996
woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam³)						
Tarnobrzeg	1 418,5	1 355,5	1 425,7	1 428,2	1 421,6	1 439,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej						
Tarnobrzeg	47 977	47 737	47 692	47 371	47 173	-

Źródło: GUS/BDL

Miasto Tarnobrzeg jest obszarem niemal w pełni zwodociągowanym – w 2014 roku z sieci wodociągowej korzystało 98,3% mieszkańców miasta. W pozostałych analizowanych jednostkach administracyjnych dostęp do sieci wodociągowej również był powszechny, chociaż przez cały okres między 2010 a 2014 rokiem pozostawał na poziomie niższym niż w Tarnobrzegu. W 2014 roku z

⁵² Za: <http://www.wodociagi.tarnobrzeg.pl/> (26.07.2016), *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

wodociągów korzystało 91,6% mieszkańców kraju (96,4% w miastach) i 80,2% mieszkańców Podkarpacia (94,1% w miastach).

Tabela 78. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
POLSKA	87,4	87,6	87,9	88,0	91,6
POLSKA - MIASTO	95,3	95,4	95,4	95,5	96,4
PODKARPACIE	75,7	75,9	76,1	76,7	80,2
PODKARPACIE - MIASTO	91,8	91,8	91,9	92,4	94,1
Tarnobrzeg	98,1	98,2	98,2	98,2	98,3

Źródło: GUS/BDL

Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzega na dzień 30.06.2016 roku brak dostępu do sieci wodociągowej stwierdzono w przypadku 16 ulic miasta, głównie na osiedlu Nagnajów, ale również Miechocin, Wielowieś oraz Sobów i Zakrzów:

- osiedle Miechocin: ul. Kajmowska (niezamieszkana), ul. Kamionka
- osiedle Mokrzyszów: ul. Wodna (niezamieszkana)
- osiedle Nagnajów: ul. Chemiczna (niezamieszkana), ul. Chmielowska (niezamieszkana), ul. Mechaniczna (niezamieszkana), ul. Siarkopolowa (niezamieszkana), ul. Strefowa (niezamieszkana), ul. Zakładowa
- osiedle Sobów: ul. Księdza Adama Burdy (niezamieszkana)
- osiedle Wielowieś: ul. Kolejowa (niezamieszkana), ul. Kopanina
- osiedle Zakrzów: rondo Rondo Strefowe (niezamieszkana)
- pozostałe: ul. Gruntowa (niezamieszkana), ul. Pochyła (niezamieszkana), ul. Strzelecka (niezamieszkana).

Natomiast częściowy dostęp do sieci wodociągowej stwierdzono na 29 ulicach Tarnobrzega, głównie na osiedlu Miechocin, a także Piastów i Podłęże. Na pozostałych osiedlach miasta liczba ulic z częściowym dostępem do sieci wodociągowej nie przekraczała trzech:

- osiedle Miechocin: ul. Dworska, ul. Przyjaźni, ul. Robotnicza, ul. Rolna, ul. Siarkowa, ul. Żniwna
- osiedle Mokrzyszów: ul. Glinkowa (niezamieszkana), ul. Sportowa, ul. Zakole
- osiedle Piastów: ul. Borów, ul. Jaśminowa, ul. św. Onufrego, ul. Tarninowa
- osiedle Podłęże: ul. Czereśniowa, ul. Polna, ul. Senatora Wojciecha Wiącka, ul. Ziołowa
- osiedle Siarkowiec: ul. Dworcowa
- osiedle Sielec: ul. Dąbrowa, ul. Nowowiejska
- osiedle Sobów: ul. Kalinowa, ul. Podkamień, ul. Starowiejska
- osiedle Wielowieś: ul. Górki, ul. Nizinna, ul. Zagórze
- osiedle Zakrzów: ul. Elektryczna, ul. Podwale, ul. Wędkarska.

Sieć kanalizacyjną na terenie miasta Tarnobrzega tworzyło w 2015 roku 159,9 km czynnej sieci kanalizacyjnej i 3 419 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Inwestycje wykonane w latach 2010-2015 sprawiły, że długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Tarnobrzegu wzrosła o 12,1%, zaś liczba przyłączy kanalizacyjnych o 18,5%. W tym samym okresie liczba ludności korzystającej w Tarnobrzegu z sieci kanalizacyjnej zmniejszyła się minimalnie, z 42 052 osób w 2010 roku do 41 843 osób w 2014 roku, co oznacza spadek o 0,5%.

Tabela 79. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)					
Tarnobrzeg	142,6	143,1	144,6	147,7	154,5	159,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania						
Tarnobrzeg	2 886	3 021	3 181	3 258	3 321	3 419
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej						
Tarnobrzeg	42 052	41 892	42 084	41 924	41 843	-

Źródło: GUS/BDL

Dostęp do sieci kanalizacyjnej, w porównaniu z siecią wodociągową, okazał się w Tarnobrzegu mniej powszechny. Mimo tej różnicy odsetek ludności korzystającej z kanalizacji w mieście utrzymywał się na wysokim poziomie – w 2014 roku sieć kanalizacyjna dostępna była dla 87,2% mieszkańców miasta. Minimalnie wyższe odsetki korzystających z sieci kanalizacyjnej stwierdzono w miastach całego kraju (89,3%) i Podkarpacia (89%). Natomiast średnie ogólne dla kraju i województwa pozostawały na poziomie ok. 20% niższym od średniej dla Tarnobrzega.

Tabela 80. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
POLSKA	62,0	63,5	64,3	65,1	68,7
POLSKA - MIASTO	86,1	86,7	87,0	87,4	89,3
PODKARPACIE	56,9	60,7	61,5	62,6	68,7
PODKARPACIE - MIASTO	84,9	85,6	85,8	86,9	89,0
Tarnobrzeg	86,0	86,1	86,7	86,9	87,2

Źródło: GUS/BDL

Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzega na dzień 30.06.2016 roku brak dostępu do sieci kanalizacyjnej stwierdzono w przypadku 23 ulic miasta, głównie na osiedlach Nagnajów, Miechocin i Wielowieś:

- osiedle Miechocin: ul. Dworska, ul. Kajmowska (niezamieszkana), ul. Kamionka, ul. Plażowa (niezamieszkana), ul. Żeglarska (niezamieszkana)
- osiedle Mokrzyszów :ul. Wodna (niezamieszkana)

- osiedle Nagnajów: ul. Chemiczna (niezamieszкана), ul. Chmielowska (niezamieszкана), ul. Mechaniczna (niezamieszкана), ul. Siarkopolowa (niezamieszкана), ul. Strefowa (niezamieszкана), ul. Wisłostrada, ul. Zakładowa
- osiedle Piastów: ul. Jaśminowa, ul. św. Onufrego
- osiedle Sobów: ul. Księdza Adama Burdy (niezamieszкана)
- osiedle Wielowieś: ul. Hutnicza (niezamieszкана), ul. Kolejowa (niezamieszкана), ul. Kopanina, ul. Nizinna
- osiedle Zakrzów: rondo Rondo Strefowe (niezamieszкана)
- pozostałe: ul. Pochyła (niezamieszкана), ul. Strzelecka (niezamieszкана).

Natomiast częściowy dostęp do sieci kanalizacyjnej stwierdzono na kolejnych 22 ulicach Tarnobrzega, znajdujących się na osiedlach: Miechocin (5 ulic), Piastów, Podłęże, Sielec, Wielowieś (po 3 ulice), Mokrzyszów, Sobów (po 2 ulice) oraz Zakrzów (1 ulica):

- osiedle Miechocin: ul. Krzywa, ul. Robotnicza, ul. Rolna, ul. Siarkowa, ul. Żniwna
- osiedle Mokrzyszów: ul. Glinkowa (niezamieszкана), ul. Grzybowa
- osiedle Piastów: ul. Borów, ul. Litewska, ul. Tarninowa
- osiedle Podłęże: ul. Czereśniowa, ul. Polna, ul. Ziołowa
- osiedle Sielec: ul. Dąbrowa, ul. Kąpielowa, ul. Nowowiejska
- osiedle Sobów: ul. Olszowa, ul. Podkamień
- osiedle Wielowieś: ul. Górki, ul. Jasień, ul. Sobowska
- osiedle Zakrzów: ul. Elektryczna.

Na terenie miasta Tarnobrzega znajduje się komunalna **oczyszczalnia ścieków**, zlokalizowana na północny-zachód od osiedla Zakrzów, ok. 6 km na północ od centrum miasta. Oczyszczalnia ścieków jest administrowana przez przedsiębiorstwo Tarnobrzeskie Wodociągi Sp. z o.o., a odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Wisła.

W 2014 roku z oczyszczalni ścieków korzystało 47 551 mieszkańców Tarnobrzega. Była to liczba o 0,1% niższa niż w 2010 roku, gdy zbiorowy odbiór ścieków obejmował 47 500 mieszkańców miasta. W latach 2010-2015 zmniejszyła się również nieznacznie wielkość ścieków odprowadzanych z terenu miasta – z 1 574 dam³ w 2010 roku do 1 560 dam³ w 2014 roku (spadek na poziomie -0,9%).

Tabela 81. Oczyszczalnie ścieków w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	ścieki odprowadzone (dam ³)					
Tarnobrzeg	1 574	1 605	1 595	1 590	1 582	1 560
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków						
Tarnobrzeg	42 052	41 892	42 084	41 924	41 843	-

Źródło: GUS/BDL

Zdecydowana większość mieszkańców Tarnobrzega korzysta z oczyszczalni ścieków. Odsetek ludności gminy posiadającej dostęp do oczyszczalni ścieków wyniósł w 2014 roku 99% i był wyższy niż średnie dla kraju (71%), województwa (71%), także na obszarach miejskich tych jednostek. W miastach kraju z oczyszczalni ścieków korzystało 94% ludności, zaś w miastach Podkarpacia – 96% mieszkańców. Należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku Tarnobrzega udział ludności korzystającej z

oczyszczalni ścieków wynosi niemal 100%, podczas gdy w pozostałych analizowanych jednostkach jest zdecydowanie niższy.

Tabela 82. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków				
	ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
POLSKA	65%	66%	69%	70%	71%
POLSKA - MIASTO	88%	88%	92%	93%	94%
PODKARPACIE	63%	66%	69%	70%	71%
PODKARPACIE - MIASTO	93%	93%	94%	95%	96%
Tarnobrzeg	97%	98%	98%	99%	99%

Źródło: GUS/BDL

SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania i dystrybucji ciepła na terenie miasta Tarnobrzega prowadzi przedsiębiorstwo energetyczne **ECO Tarnobrzeg Sp. z o.o.**, ul. Sikorskiego 4, należące do Grupy Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A. (Grupa ECO). Spółka posiada w Tarnobrzegu dwa źródła ciepła o łącznej mocy 88,5 MW. Są to:

- ciepłownia gazowa – sześć kotłów gazowych o łącznej mocy 47 MW
- ciepłownia węglowa – trzy kotły na ścianach szczelnych o mocy 41,5 MW.

Za pośrednictwem 46 km sieci ciepłych i 315 węzłów ciepłych ciepło ze spółki dostarczane jest do mieszkańców Tarnobrzega, a także zlokalizowanych na terenie miasta przedsiębiorstw, obiektów użyteczności publicznej czy handlowo-usługowych⁵³.

Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzega na dzień 30.06.2016 roku dostęp do sieci ciepłowniczej posiadali mieszkańcy 88 ulic, głównie na osiedlu Piastów, Przywiśle, Serbinów, Stare Miasto, Siarkowiec i Wielopole:

- osiedle Dzików: ul. dr. Michała Marczaka, ul. Konfederacji Dzikowskiej
- osiedle Piastów: ul. Akacyjowa, ul. Bolesława Chrobrego, ul. Bolesława Śmiałego, ul. Brzozowa, ul. Bukowa, ul. Dąbrówki, ul. Dębowa, ul. Fabryczna, ul. Grabowa, ul. Jaworowa, ul. Kasztanowa, ul. Klonowa, ul. Mieszka I, ul. Modrzewiowa, ul. Topolowa, ul. Władysława Łokietka
- osiedle Podłęże: ul. Dzikowska

⁵³ Za: <http://www.ecosa.pl/grupa-eco/pec-tarnobrzeg/pec-tarnobrzeg-dane-techniczne.html> (27.07.2016)

- osiedle Przywiśle: ul. 1 Maja, ul. Armii Krajowej, pl. Gabriela Narutowicza, ul. Jana Kochanowskiego, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Kosmonautów, ul. Ludwika Waryńskiego, al. Niepodległości, ul. Skalna Góra, ul. Stanisława Moniuszki, ul. Tadeusza Kościuszki, pl. Tysiąclecia, ul. Wianek (wszystkie ulice osiedla posiadają dostęp do sieci ciepłowniczej)
- osiedle Serbinów: ul. Bolesława Prusa, ul. Elizy Orzeszkowej, ul. Eugeniusza Kwiatkowskiego, ul. Gwarków, ul. Jana Matejki, ul. Jędrusiów, ul. Kanadyjska, ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Królowej Jadwigi, ul. Marii Dąbrowskiej, ul. Skarbka, ul. Szygarów, ul. św. Kingi, ul. Wojciecha Kossaka, ul. Zwierzyniecka
- osiedle Siarkowiec: ul. 11 Listopada, ul. Ferdynanda Kurasia, ul. Fryderyka Chopina, ul. Marii Konopnickiej, ul. Mikołaja Kopernika, ul. św. Barbary, ul. Władysława Broniewskiego
- osiedle Stare Miasto: pl. Bartosza Głowackiego, ul. Dominikańska, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego, ul. Sandomierska, ul. Sokola, ul. Stanisława Jachowicza, ul. Stefana Żeromskiego, ul. Szeroka, ul. Szkolna
- osiedle Wielopole: ul. Hieronima Dekutowskiego, ul. Józefa Piłsudskiego, ul. por. Jana Tracza, ul. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Szpitalna, ul. Targowa
- pozostałe: ul. Adama Mickiewicza, pl. dr. Antoniego Surowieckiego, ul. Ferdynanda Rusinowskiego, pl. gen. Grota Roweckiego, ul. gen. Władysława Sikorskiego, rondo Gracjana Fróga, ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Jana Słomki, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Marii Curie-Skłodowskiej, rondo Rondo Juliusza Tarnowskiego, rondo Rondo Olgi i Andrzeja Małkowskich, rondo Rondo Siarkowców, rondo Rondo Solidarności, al. Warszawska, ul. Wiślna.

W przypadku pozostałych 182 ulic miasta Tarnobrzega stwierdzono brak dostępu do sieci ciepłowniczej. Sytuacja taka dotyczy szczególnie osiedli Miechocin, Mokrzychów, Nagnajów, Ocice, Sielec, Sobów, Wielowieś i Zakrzów (brak dostępu do sieci ciepłowniczej na wszystkich ulicach), ale również w znacznym stopniu osiedla Podłęże.

SYSTEM GAZOWNICZY

Miasto Tarnobrzeg zaopatrywane jest w gaz ziemny z systemu krajowego Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. w Warszawie. Natomiast system rozprowadzania gazu na terenie miasta składa się z sieci zasilających wysokiego i średniego ciśnienia, głównych sieci dystrybucyjnych i rozdzielczych średnio i niskoprężnych oraz stacji redukcyjno-pomiarowych I i II stopnia. Sieci gazowe średniego ciśnienia i niskoprężne oraz stacje redukcyjne II stopnia są eksploatowane i zarządzane przez spółkę Karpacki Operator Systemu Dystrybuującego Sp. z o.o. Oddział Zakład w Sandomierzu.

Przez teren miasta Tarnobrzega przebiegają:

- gazociąg wysokoprężny \varnothing 300 mm i ciśnieniu 4 MPa relacji Sędziszów – Komorów – Lubienia (z południa na północ przez środkową część obszaru miasta).
- gazociąg wysokoprężny \varnothing 250 CN40 – gazociąg przebiegający po zachodniej części miasta za rzeką Trześniówką tranzytem na kierunku północ-południe, z miejscowości Trześń do rejonu byłej Kopalni Jeziórko. Gazociąg jest odgałęzieniem gazociągu magistralnego Rozwadów – Sandomierz.

- gazociąg wysokoprężny \varnothing 200 mm CN40 – zapewniający drugostronne doprowadzenie gazu do terenów Kopalni z południa. Gazociąg jest odgałęzieniem gazociągu Komarów – Sandomierz.

Z gazociągu wysokoprężnego Komarów-Sandomierz zasilane są trzy stacje redukcyjne I stopnia zlokalizowane przy ul. Zwierzynieckiej (północna część miasta), na osiedlu Sielec (środkowa część miasta) oraz w rejonie miejscowości Chmielów (na południe od miasta). Stacje te są źródłem zasilania pierścieniowego układu sieci gazowej średnio prężnej funkcjonującej na obszarze miasta. Bezpośrednio z układu sieci średnio prężnej obsługiwane są m.in. osiedla Miechocin, Mokrzychów, Nagnajów, Piastów, Sielec, Sobów, Wielowieś, Zakrzów, rejon TSSE oraz część osiedla Dzików.

Z sieci średnio prężnej zasilane są również cztery stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia zlokalizowane na osiedlach Serbinów, Podłęże i na ul. Kopernika. Stanowią one źródła pierścieniowych układów sieci nisko prężnej obsługujących środkową część miasta. Ze stacji przy ul. Kopernika siecią nisko prężną gaz jest doprowadzany do osiedli: Stare Miasto, Centrum, Przywiśle, Wielopole i Siarkowiec. Stacja na osiedlu Serbinów obsługuje część osiedla Serbinów, zaś stacja Podłęże – część osiedla Dzików⁵⁴.

Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzega na dzień 30.06.2016 roku dostępu do sieci gazowej nie stwierdzono jedynie na 19 ulicach miasta, głównie niezamieszkałych na osiedlach Miechocin i Nagnajów:

- osiedle Miechocin: ul. Kajmowska (niezamieszkała), ul. Plażowa, (niezamieszkała) ul. Wąska (niezamieszkała), ul. Wierzbowa (niezamieszkała), ul. Żeglarska (niezamieszkała)
- osiedle Mokrzychów: ul. Wodna (niezamieszkała)
- osiedle Nagnajów: ul. Chmielowska (niezamieszkała), ul. Mechaniczna (niezamieszkała), ul. Siarkopolowa (niezamieszkała)
- osiedle Siarkowiec: ul. Dworcowa
- osiedle Sobów: ul. Księdza Adama Burdy (niezamieszkała)
- osiedle Wielowieś: ul. Długa, ul. Kolejowa (niezamieszkała)
- osiedle Zakrzów: ul. Podwale (niezamieszkała)
- pozostałe: ul. Ferdynanda Rusinowskiego (niezamieszkała), al. Lipowa (niezamieszkała), ul. Pochyła (niezamieszkała), ul. Strzelecka (niezamieszkała), ul. Śliska (niezamieszkała).

W przypadku 14 ulic miasta Tarnobrzega (przede wszystkim na osiedlach: Mokrzychów, Piastów i Zakrzów) stwierdzono częściową gazyfikację:

- osiedle Miechocin: ul. Dworska
- osiedle Mokrzychów: ul. Glinkowa (niezamieszkała), ul. Pułkownika Rudolfa Jagielskiego
- osiedle Nagnajów: ul. Wisłostrada
- osiedle Piastów: ul. Borów, ul. Jaśminowa, ul. św. Onufrego, ul. Tarninowa
- osiedle Podłęże: ul. Ziołowa
- osiedle Wielowieś: ul. Hutnicza (niezamieszkała)
- osiedle Zakrzów: ul. Elektryczna, ul. Parkowa, ul. Spacerowa, ul. Wędkarska.

⁵⁴ Za: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

Warto dodać, iż 7 ulic osiedla Wielowieś jest zaopatrywanych w gaz za pośrednictwem RDG Sandomierz. Są to ulice: ul. Kopanina, ul. Krańcowa, ul. Ogrodowa, ul. Ogródek, ul. Starowiśle, ul. Szklana i ul. Wiosenna.

Sieć **gazową** na terenie miasta Tarnobrzega w 2014 roku tworzyło ponad 191 km czynnej sieci ogółem, w tym 26,7 km sieci przesyłowej i 164,6 km sieci rozdzielczej. Długość sieci gazowej w mieście fluktuowała w latach 2010-2014, ostatecznie w 2014 roku była o 8,5 km. dłuższa niż w 2010 roku (wzrost o 4,7%). Zmiany te wywołane zostały zmianami długości czynnej rozdzielczej – długość sieci przesyłowej w latach 2010-2014 nie uległa zmianie. W latach 2010-2014 zwiększała się z kolei również liczba czynnych przyłączy gazowych do budynków – w 2010 roku było ich 3 836, zaś w 2014 roku – 4 078, co oznacza wzrost o 242 przyłącza, czyli na poziomie 6,3%.

Tabela 83. Charakterystyka sieci gazowej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
	długość czynnej sieci ogółem (m)				
Tarnobrzeg	182 751	184 175	186 956	189 045	191 306
długość czynnej sieci przesyłowej (m)					
Tarnobrzeg	26 667	26 667	26 667	26 667	26 667
długość czynnej sieci rozdzielczej (m)					
Tarnobrzeg	156 084	157 508	160 289	162 378	164 639
czynne przyłącza do budynków (mieszkalnych i niemieszkalnych)					
Tarnobrzeg	3 836	3 892	3 958	4 018	4 078

Źródło: GUS/BDL

W 2014 roku gaz sieciowy dostarczany był do 15 952 tarnobrzeskich gospodarstw domowych. Wśród nich znajdowało się 2 373, tj. 14,9%, odbiorców ogrzewających gazem mieszkania. Zużycie gazu w mieście ukształtowało się w 2014 roku na poziomie 5 090,4 tys. m³, z czego 2 401,3 tys. m³ (47,2%) przeznaczono na ogrzewanie mieszkań. W latach 2010-2014 w Tarnobrzegu stwierdzono znaczny wzrost liczby odbiorców ogrzewających mieszkania gazem (o 13%), choć zużycie gazu zmniejszyło się w tym okresie o 10,9%, zaś zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań – o 7,7%. Nieznacznie zmieniła się również struktura zużycia gazu w mieście – w 2010 roku gaz przeznaczony na ogrzewanie mieszkań stanowił 45,5% gazu zużytego w tym roku, zaś w 2014 roku odsetek ten wzrósł do wskazanych powyżej 47,2%.

Tabela 84. Korzystanie z sieci gazowej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
	odbiorcy gazu (gosp.)				
Tarnobrzeg	15 718	15 780	15 841	15 938	15 952
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem					
Tarnobrzeg	2 100	2 171	2 240	2 298	2 373
zużycie gazu (w tys. m3)					
Tarnobrzeg	5 714,3	5 676,50	5 330,3	5 484,8	5 090,4
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań (w tys. m3)					

Tarnobrzeg	2 600,4	2 692,0	2 487,4	2 671,8	2 401,3
ludność korzystająca z sieci gazowej					
Tarnobrzeg	46 162	45 879	45 412	45 345	45 075

Źródło: GUS/BDL

Na tle pozostałych jednostek administracyjnych Tarnobrzeg wyróżnia się najwyższym odsetkiem ludności korzystającej z sieci gazowej. W 2014 roku dostęp do gazu z sieci posiadało 93,9% mieszkańców miasta, podczas gdy średnia krajowa wynosiła 52,2%, zaś wojewódzka – 72,5%. Również na obszarach miejskich tych jednostek odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej kształtował się na poziomie niższym niż w Tarnobrzegu. W miastach kraju dostęp do gazu sieciowego posiadało 71,7% mieszkańców, natomiast w miastach Podkarpacia – 89% ludności.

Tabela 85. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
POLSKA	52,5	52,5	52,4	52,4	52,2
POLSKA - MIASTO	72,9	72,7	72,4	72,3	71,7
PODKARPACIE	71,9	71,8	72,6	72,6	72,5
PODKARPACIE - MIASTO	89,0	88,8	89,4	89,3	89,0
Tarnobrzeg	94,4	94,3	93,5	94,0	93,9

Źródło: GUS/BDL

SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

Przez teren miasta Tarnobrzega przebiega przesyłowa linia elektroenergetyczna 220 kV Chmielów – Stalowa Wola oraz linie elektroenergetyczne 110 kV relacji Tarnobrzeg – Huta Szkła Sandomierz, Chmielów – Tarnobrzeg, Machów – Piaseczno WOE, Chmielów – Olendry, Chmielów – Machów oraz Chmielów – Machów GPZ 1 tor 1.

Zaopatrzenie miasta w **energię elektryczną** prowadzone jest z systemu sieci 100 kV przez cztery stacje transformatorowe 110/SN – główne punkty zasilające:

- GPZ Tarnobrzeg
- GPZ Machów
- GPZ Trześć
- GPZ przemysłowy Machów I

Tarnobrzeski system sieci 110 kV połączony jest liniami 110 kV ze stacją systemową 220/110 kV Chmielów. Miejska sieć rozdzielcza 15 kV pracuje w zasadzie w układzie rozciętych pętli z możliwością drugostronnego zasilania stacji transformatorowych 15/04, kV. Na części osiedli miasta o charakterze

„wiejskim stacje transformatorowe napowietrzne 15/0,4 kV zasilane są promieniowo (jednostronnie)⁵⁵.

W 2014 roku liczba odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu w Tarnobrzegu wynosiła 18 345, zaś zużycie energii – 25 365 MWh. W obu przypadkach na przestrzeni lat 2010-2014 nastąpił spadek. Liczba odbiorców energii zmniejszyła się o 1,6%, zaś użycie energii elektrycznej na niskim napięciu o 2,9%.

Przeciętny mieszkaniec Tarnobrzega zużył w 2014 roku 527,9 kWh energii elektrycznej. W porównaniu do 2010 roku średnie zużycie zmniejszyło się w mieście o 1%. Przez cały analizowany okres wskaźnik zużycia energii elektrycznej w miastach na 1 mieszkańca przyjmował w Tarnobrzegu wartości wyraźnie niższe niż w pozostałych analizowanych jednostkach. W 2014 roku przeciętny mieszkaniec polskich miast zużył 735 kWh energii elektrycznej, zaś mieszkaniec miast województwa podkarpackiego – 594,9 kWh.

Tabela 86. Zużycie energii elektrycznej w miastach na 1 mieszkańca miast w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	zużycie energii elektrycznej w miastach na 1 mieszkańca				
	2010	2011	2012	2013	2014
	kWh	kWh	kWh	kWh	kWh
POLSKA	785,4	773,7	768,6	761,4	735,0
PODKARPACKIE	605,3	609,6	616,6	604,6	594,9
Tarnobrzeg	533,1	548,9	547,5	536,8	527,9

Źródło: GUS/BDL

STAN ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH

W 2014 roku na terenie Tarnobrzega znajdowało się 4 329 budynków mieszkalnych, a zasoby mieszkaniowe w mieście tworzyło 17 262 mieszkania, składające się z 64 043 izb o łącznej powierzchni 1 110 226 m². Analiza danych dotyczących liczebności zasobów mieszkaniowych w latach 2010-2014 wskazuje, że miasto rozwija się w tym zakresie. We wskazanym okresie liczba budynków mieszkalnych w Tarnobrzegu zwiększyła się o 7,2%, natomiast wzrost liczby mieszkań wyniósł 2,2%, a izb 3,1%. W latach 2010-2014 całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań w mieście zwiększyła się z kolei o 4,4%.

Tabela 87. Budynki mieszkalne i zasoby mieszkaniowe w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
	budynki mieszkalne				
Tarnobrzeg	4 040	4 118	4 173	4 241	4 329
mieszkania					
Tarnobrzeg	16 897	16 965	17 073	17 170	17 262

⁵⁵Cyt. za: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega*

izby					
Tarnobrzeg	62 132	62 542	63 059	63 534	64 043
powierzchnia użytkowa (m ²)					
Tarnobrzeg	1 063 919	1 073 789	1 085 861	1 097 761	1 110 226

Źródło: GUS/BDL

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2014 roku w Tarnobrzegu znajdowało się 359,6 mieszkania, co było wartością przewyższającą średnią wojewódzką (301,3 mieszkania na 1000 ludności), w tym również na terenach miejskich (348,7), ale niższą niż w skali całego kraju (363,4). Również na terenach miejskich kraju na 1000 ludności przypadało relatywnie więcej mieszkań, wskaźnik dla tych obszarów wynosił 405,9 mieszkania na 1000 mieszkańców.

Sytuacja w zakresie mieszkalnictwa stopniowo się poprawia we wszystkich jednostkach, czego wyrazem są rosnące wskaźniki mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców. W przypadku kraju wzrost wskaźnika wyniósł 3,9% (w tym 4,6% w miastach), w przypadku województwa – 3,5% (w tym 4,1% w miastach), zaś w przypadku Tarnobrzega – 4%.

Tabela 88. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	mieszkania na 1000 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
	-	-	-	-	-
POLSKA	349,6	352,6	356,1	359,9	363,4
POLSKA - MIASTO	388,1	391,9	396,5	401,4	405,9
PODKARPACKIE	291,1	293,4	295,9	298,5	301,3
PODKARPACKIE - MIASTO	334,9	337,9	341,3	345,2	348,7
Tarnobrzeg	345,6	348,8	351,6	356,1	359,6

Źródło: GUS/BDL

W Tarnobrzegu znajdują się statystycznie mniejsze mieszkania, niż w pozostałych analizowanych jednostkach administracyjnych. W 2014 roku przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w mieście kształtowała się na poziomie 63,4 m², podczas gdy w skali kraju było to 73,4 m² zaś w województwie – 80,9 m². Również w miastach Podkarpacia przeciętne mieszkanie jest większe (69,6 m²) niż w Tarnobrzegu, choć różnica nie jest znaczna. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w miastach całego kraju wynosiła 64,2 m² i była minimalnie mniejsza niż średnia dla Tarnobrzega. Warto również dodać, iż przeciętne mieszkania są coraz większe – ich powierzchnia, niezależnie od lokalizacji, wzrasta z każdym rokiem. Dynamika wzrostu nie była jednak znaczna i wahała się od 0,9% w miastach kraju do 2,1% w Tarnobrzegu.

Tabela 89. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania				
	2010	2011	2012	2013	2014
	m2	m2	m2	m2	m2
POLSKA	72,3	72,6	72,8	73,1	73,4
POLSKA - MIASTO	63,6	63,8	63,9	64,1	64,2

PODKARPACKIE	79,6	79,9	80,2	80,5	80,9
PODKARPACKIE - MIASTO	68,6	68,9	69,1	69,3	69,6
Tarnobrzeg	63,0	63,3	63,6	63,9	64,3

Źródło: GUS/BDL

Podobnie choć rokrocznie zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę, nadal relatywnie najmniej powierzchni w mieszkaniach mają do swojej dyspozycji mieszkańcy Tarnobrzega. W 2014 roku w Tarnobrzegu na 1 osobę przypadało 23,1 m² powierzchni mieszkania, więcej wynosiła średnia dla kraju (26,7 m²) i województwa (24,4 m²), także w miastach całego kraju (26,1 m²) i Podkarpacia (24,3 m²).

Tabela 90. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę				
	2010	2011	2012	2013	2014
	m2	m2	m2	m2	m2
POLSKA	25,3	25,6	25,9	26,3	26,7
POLSKA - MIASTO	24,7	25,0	25,4	25,7	26,1
PODKARPACKIE	23,2	23,4	23,7	24,0	24,4
PODKARPACKIE - MIASTO	23,0	23,3	23,6	23,9	24,3
Tarnobrzeg	21,8	22,1	22,4	22,8	23,1

Źródło: GUS/BDL

Na terenie miasta Tarnobrzega znajdują się zasoby mieszkaniowe należące do:

- zasobu gminnego (stanowiące własność Gminy Tarnobrzeg),
- zasobu spółdzielni mieszkaniowych (dwie główne: Tarnobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa i Spółdzielnia Mieszkaniowa „Siarkowiec” oraz dwie mniejsze Spółdzielnia Mieszkaniowa „Stare Miasto”, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przyszłość”),
- zasobu towarzystw budownictwa społecznego (Tarnobrzskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. – spółka ze 100% udziałem miasta Tarnobrzega),
- zasobu prywatnego (budownictwo indywidualne).

Ogólne założenia i zamierzenia w zakresie strategii rozwoju mieszkaniowego zasoby Gminy Tarnobrzeg określone zostały w dokumencie o charakterze planistycznym, *Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tarnobrzeg na lata 2012-2016*, przyjęty Uchwałą Nr XXII/310/2012 Rady Miasta Tarnobrzeg z dnia 23 lutego 2012 r.

Głównym celem polityki mieszkaniowej Gminy Tarnobrzeg jest uzyskiwanie corocznej poprawy sytuacji mieszkaniowej jego mieszkańców, co pozwoli na: polepszenie jakości życia mieszkańców, poprawę warunków mieszkaniowych mieszkańców gminy, stworzenie warunków uzyskania przez rodziny o zróżnicowanym poziomie dochodów dostępu do samodzielnego mieszkania oraz pomoc osobom o niskich dochodach (będących w niedostatku) w uzyskaniu samodzielnego mieszkania.

Polityka mieszkaniowa Gminy Tarnobrzeg na lata 2012-2016 obejmowała:

- pozyskiwanie i udostępnienie gruntów dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego
- zwiększenie zasobu lokali socjalnych, dla zapewnienia mieszkań osobom najbardziej potrzebującym
- adaptację lokali użytkowych na cele mieszkalne
- wspieranie budownictwa czynszowego, realizowanego w ramach Tarnobrzeskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego
- prowadzenie remontów i modernizacji istniejącego zasobu mieszkaniowego, przy założeniu utrzymania stanu technicznego budynków w stanie niepogorszonym
- prowadzenie właściwej polityki czynszowej
- prowadzenie właściwej polityki sprzedaży mieszkań
- poprawa jakości zarządzania istniejącym zasobem.

Natomiast do głównych działań z zakresu polityki mieszkaniowej na okres 2012-2016 należały kwestie:

- zapewnienia terenów pod budownictwo mieszkaniowe w gminnych planach zagospodarowania przestrzennego,
- wyznaczenia działek budowlanych pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne,
- prowadzenia prac w zakresie uzbrajania terenów w podstawowe urządzenia sieci i drogi,
- stwarzania dogodnych warunków nabywania gruntów budowlanych
- realizacji budownictwa socjalnego.

Opracowany program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy pozwalał uporządkować podstawowe zagadnienia dotyczące formuły zarządzania majątkiem gminnym i kształtowania warunków funkcjonalnych dla innych właścicieli zasobów, ale również dawał możliwość racjonalizacji wydatkowania komunalnych środków finansowych. Ww. dokumencie zostały zawarte informacje z zakresu prognozy dotyczącej wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy w poszczególnych latach z podziałem na lokale socjalne i pozostałe lokalne, analizy potrzeb i planu remontów i modernizacji wynikającego ze stanu technicznego budynków i lokali, planowanej sprzedaży lokali, zasad polityki czynszowej oraz warunków obniżania czynszów, sposobów i zasad zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy oraz przewidywanych zmian w zakresie zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy, źródeł finansowania gospodarki mieszkaniowej, wysokości wydatków oraz innych działań mających na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tarnobrzeg⁵⁶.

⁵⁶ Za: *Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tarnobrzeg na lata 2012-2016*

4. OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI

4.1. STAN KRYZYSOWY I OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych,

w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- *gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub*
- *środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub*
- *przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub*
- *technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.*

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych polegała na szerokim przeanalizowaniu sytuacji społeczno-gospodarczej w oparciu o możliwe i dostępne dane źródłowe.

Istotnym elementem diagnozy było obiektywne stwierdzenie czy za pomocą dostępnych danych można uznać, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska problemowego (stanu kryzysowego). Temu właśnie służyła analiza porównawcza, tj. odniesienie skali zjawisk do występujących na innych poziomach statystycznych (zobiektywizowanie czy coś jest realnie problemem (załącznik: Zbiorcze tabele ocen wskaźników). Takie podejście rzutuje na całą logikę dokumentu. Program rewitalizacji ma, bowiem pomóc rozwiązywać **KLUCZOWE PROBLEMY**, w sposób **NAJEFEKTYWNIJSZY**.

Diagnoza danych zastanych pozwoliła na określenie stanów kryzysowych występujących na obszarze miasta Tarnobrzeg:

Sfera	Stany kryzysowe
Społeczna	<p>Depopulacja</p> <p>Miasto Tarnobrzeg, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31.12.2014 roku liczyło 47 816 mieszkańców. Dane statystyczne wskazują na występowanie w mieście zjawiska depopulacji – na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat rysuje się wyraźna tendencja spadkowa w zakresie liczby ludności. Ogółem w latach 2004-2014 w mieście ubyło 2 299 mieszkańców, co oznacza spadek na</p>

poziomie 4,6%.

Dane Urzędu Miasta dotyczące liczby osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy na poszczególnych osiedlach miasta Tarnobrzega wskazują na spadek liczby osób zameldowanych w latach 2010-2015 o 2,7% - z 49 716 do 48 372 osób. W analizowanym okresie zmniejszyła się liczba mieszkańców połowy wszystkich osiedli, choć tempo spadku było zróżnicowane. Najwyższe spadki odnotowano na osiedlach: Nagnajów (-9,4%), Stare Miasto (-8,1%) i Przywiśle (-7,7%).

Starzenie się społeczeństwa

Oprócz wykazanego powyżej ubytku ludności, dane statystyczne wskazują, że miasto Tarnobrzeg doświadcza również zjawiska starzenia się społeczeństwa. Na przestrzeni lat 2010-2015 wystąpiły jednocześnie trzy procesy, warunkujące negatywne zmiany struktury społeczności lokalnej:

- Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) – liczba ludności w tym wieku zmniejszyła się z 8 567 w 2010 roku do 7 605 osób w 2015 roku, co oznacza spadek na poziomie 9,4%. W tym samym okresie udział tej grupy w ogóle ludności miasta zmniejszył się z 17,5% do 15,9%.
- Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (18-60/65 lat) – w latach 2010-2015 liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 31 965 do 29 868 osób, co oznacza spadek na poziomie 5,4%. Udział tej grupy w ogóle ludności miasta zmniejszył się z 65,4% do 62,5%.
- Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym – w analizowanym okresie liczba ludności w tym wieku zwiększyła się z 8 354 do 10 343 osób, co oznacza wzrost na poziomie 19,6%. Udział tej grupy w ogóle ludności miasta wzrósł z 17,1% do 21,6%.

Ujemne saldo migracji

Dane dotyczące migracji, tj. zameldowań i wymeldowań, pozwalają stwierdzić, iż z miasta Tarnobrzega więcej osób wyjeżdża niż do niego przyjeżdża. Ujemne saldo migracji występowało przez cały analizowany okres, a dodatkowo w 2013 roku sytuacja pogorszyła się w stosunku do roku poprzedniego. W 2014 roku saldo migracji było niższe niż w 2013 roku, nadal jednak pozostawało ujemne. Na uwagę zasługuje fakt, że w 2014 roku ujemne saldo migracji z Tarnobrzega było najniższe w całym analizowanym okresie.

Bezrobocie

W dniu 31.12.2015 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu pozostawało 2 351 mieszkańców miasta. W porównaniu do 2010 roku liczba bezrobotnych w mieście spadła ogółem o 467 osób, tj. o 16,6%. Należy podkreślić, że poprawa sytuacji następuje rokrocznie od 2012 roku (gdy liczba zarejestrowanych najwyższa w całym analizowanym okresie i wynosiła 3 097 osób), a w latach poprzednich, tj. 2010-2013, bezrobotnych w mieście przybywało.

Bezrobocie jest również jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej. W 2015 roku świadczenia z tego powodu uzyskało 1 183 mieszkańców miasta Tarnobrzega. W porównaniu do 2010 roku liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS z powodu bezrobocia wzrosła o 12,7%. Znalazło to swe odzwierciedlenie w udziale w ogólnej liczbie otrzymujących świadczenia, który w analogicznym okresie wzrósł z 33,3% do 66,6%. Beneficjentami pomocy społecznej z powodu bezrobocia najczęściej zostawali mieszkańcy osiedla Serbinów (289 osób) i Przywiśle (268 osób), a także mieszkańcy osiedli Wielopole (168 osoby) i Siarkowiec (98 osób).

Ubóstwo

Liczba osób, którym MOPR w Tarnobrzegu przyznał świadczenia z powodu ubóstwa, kształtowała się w 2015 roku na poziomie 766 osób. Oznaczało to, że 43,3% osób pobierających świadczenia otrzymywało je właśnie z powodu ubóstwa. W porównaniu do 2010 roku liczba osób otrzymujących pomoc z tego tytułu zmniejszyła się o 35,5%. Zwiększył się natomiast udział osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej – w 2010 roku wynosił on 31,5%, zaś w 2015 roku było to 43,3%.

Wśród osób, którym świadczenia zostały przyznane z powodu ubóstwa, największą grupę stanowili mieszkańcy osiedla Serbinów – więcej niż co czwarta osoba korzystająca z tej przyczyny z pomocy społecznej zamieszkiwała na tym osiedlu (195 osób, 25,5%). Licznie reprezentowani byli również mieszkańcy Przywiśla (164 osoby) i Wielopola (116 osób). Najmniej beneficjentów pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkiwało na osiedlach Nagnajów (2 osoby), Miechocin (6 osób) oraz Piastów i Podłęże (po 7 osób).

Alkoholizm

Alkoholizm niemal czterokrotnie częściej niż przemoc w rodzinie jest przyczyną udzielania pomocy społecznej w Tarnobrzegu. W 2015 roku świadczenia z tego tytułu przyznano 93 mieszkańcom miasta, tj. o 13,9% mniej niż w 2010 roku. Natomiast udział osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających zwiększył się z 3,9% w 2010 roku do 5,3% w 2015 roku.

Świadczenia z powodu alkoholizmu w 2015 roku pobierali mieszkańcy 15 osiedli; jedynie na osiedlu Zakrzów żaden z mieszkańców nie otrzymywał świadczeń z tego powodu. Największą grupę osób otrzymujących pomoc z tytułu alkoholizmu stanowili mieszkańcy Serbinowa (23 osoby), Wielopola (17 osób), a także Przywiśla i Mokrzeszowa (po 13 osób). Natomiast udział osób, dla których alkoholizm był przyczyną przyznania pomocy w ogólnej liczbie korzystających, wahał się w zależności od osiedla od 1,4% (Dzików) do 25% (Nagnajów).

Niepełnosprawność

Znaczna część świadczenia udzielanych przez MOPR w Tarnobrzegu przyznawana jest z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.

Świadczenia z tytułu **niepełnosprawności** otrzymało w 2015 roku 612 mieszkańców miasta, co stanowiło 34,6% osób, które otrzymały jakiegokolwiek świadczenie. Na przestrzeni lat 2010-2015 liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności zwiększyła się o 13,5%, a udział tej kategorii w ogóle korzystających z pomocy społecznej wzrósł z 19,7% (2010 rok) do wskazanych 34,6% (2015 rok).

Najwięcej osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności, zamieszkiwało na osiedlach Przywiśle (133 osoby, tj. 21,7%), Serbinów (121 osób, tj. 19,8%) oraz Wielopole (104 osoby, tj. 17%) – w 2015 roku sześć na dziesięć osób pobierających świadczenia z tytułu niepełnosprawności było mieszkańcami jednego z ww. trzech osiedli (58,5%).

Długotrwała lub ciężka choroba

Z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby świadczenia z pomocy społecznej otrzymało w 2015 roku 624 mieszkańców Tarnobrzega. Osoby te stanowiły 35,3% wszystkich beneficjentów pomocy społecznej. W porównaniu do 2010 roku liczba

osób, którym przyznano świadczenia z tytułu choroby, zwiększyła się w mieście o 18%. Znacząco wzrósł również udział tej kategorii beneficjentów w ogóle korzystających z pomocy społecznej. W 2010 roku udział osób pobierających świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wśród wszystkich pobierających świadczenia z pomocy społecznej wynosił 19,3%, by w 2015 roku wzrosnąć do 35,3%.

Niemal dwie trzecie osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby były mieszkańcami jednego z trzech osiedli: Serbinów (22,3%), Wielopole (20,8%) lub Przywiśle (19,6%). Znacznie niższy był udział mieszkańców Nagnajów i Podłęża (po 0,3%) oraz Ocic (0,6%) i Miechocina (0,8%). Natomiast odsetki osób otrzymujących pomoc z powodu choroby wahały się w zależności od osiedla od 8,7% (Podłęże) do 52,4% (Piastów).

Przestępczość

W 2015 roku na terenie miasta Tarnobrzega stwierdzono ogółem 1 076 przestępstw. Znajdowało się wśród nich 101 przestępstw drogowych, 171 przestępstw o charakterze gospodarczym oraz 651 przestępstw o charakterze kryminalnym, w tym 34 przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu oraz 468 przeciwko mieniu.

Gospodarcza

Niska dynamika wzrostu gospodarczego

W 2015 roku na terenie miasta Tarnobrzega działalność prowadziło 4 912 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON. Liczba przedsiębiorstw w mieście fluktuowała w latach 2010-2015, choć można zauważyć, że maksimum wystąpiło w 2010 roku (5 218 podmiotów), a minimum w 2015 roku (4 912 podmiotów). W całym analizowanym okresie liczba podmiotów gospodarczych zmniejszyła się w Tarnobrzegu o 5,9% (306 podmiotów).

Szczególnie mocny procentowo ubytek dotknął kategorię przedsiębiorców zatrudniających 250-999 osób (-25%), jednak należy wziąć pod uwagę, że ilość takich przedsiębiorstw zmniejszyła się o jedną jednostkę, z 4 do 3. Znaczny ubytek odnotowano ponadto wśród firm zatrudniających 10-49 pracowników (-18,2%), a negatywne zmiany dotknęły również najliczniejszą kategorię firm zatrudniających 0-9 pracowników (-5,5%). Z kolei liczba zakładów pracy zatrudniających więcej niż 1000 osób była w latach 2010-2015 stabilna i wynosiła 1. Jedyną kategorią przedsiębiorstw, która w latach 2010-2015 zwiększyła swoją liczebność, były firmy zatrudniające od 50 do 249 pracowników. W latach 2010-2015 w Tarnobrzegu przybyło 5 takich przedsiębiorstw, co oznacza wzrost na poziomie 10%.

W Tarnobrzegu obserwowana jest tendencja do utrzymywania się stałej wielkości wskaźnika podmiotów wpisanych do REGON na 10 tys. ludności. W analizowanym, pięcioletnim okresie wskaźnik przyjmował wartości w zakresie 1 067 (w 2010 roku) do 1 012 (w 2011 roku). Po spadkach w 2011 roku, we wszystkich jednostkach wartość wskaźnika powoli rośnie, ale tempo wzrostu wskaźnika różni się w poszczególnych jednostkach administracyjnych. W przypadku Tarnobrzega wartość wskaźnika podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wzrosła na przestrzeni lat 2011-2015 o 1,5%, podczas gdy w skali kraju wzrost wyniósł 8,4% (w tym 7,5% w miastach), a w skali województwa – 9,4% (w tym 8,2% w miastach).

Umiarkowany poziom przedsiębiorczości

Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym wskazuje na przeciętny poziom przedsiębiorczości mieszkańców miasta na tle mieszkańców innych jednostek. W 2015 roku na 100 ludności Tarnobrzega w wieku produkcyjnym przypadało 11,9 osób prowadzących działalność gospodarczą. W skali kraju wskaźnik przyjął wartość wyższą (12,4), zaś w

województwie podkarpackim niższą (9,1). Na terenach miejskich Polski wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność na 100 osób w wieku produkcyjnym był wyższy (14,4) niż w Tarnobrzegu, natomiast w przypadku terenów miejskich województwa podkarpackiego wskaźnik miał minimalnie niższą wartość (11,8). Analiza wartości wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015 nie wskazuje na rozwój przedsiębiorczości w Tarnobrzegu – wskaźnik przyjmował rokrocznie wartości minimalnie wyższe i niższe, nie wykazując jednak jednorodnej tendencji.

Niska aktywność zawodowa mieszkańców

Wskaźnik pracujących na 1000 ludności pozwala porównać sytuację w mieście oraz innych jednostkach administracyjnych. W 2014 roku w Tarnobrzegu na 1000 mieszkańców przypadało 210 osób pracujących. Średnia ogólna dla kraju (230 osób pracujących na 1000 ludności) była na poziomie wyższym niż w Tarnobrzegu, zaś średnia dla województwa podkarpackiego (201) pozostawała na poziomie niższym niż w Tarnobrzegu. Na tle obszarów miejskich tych jednostek sytuacja miasta Tarnobrzeg była mniej korzystna. W miastach kraju w 2014 roku na 1000 mieszkańców przypadało 310 pracujących, natomiast na 1000 mieszkańców miast Podkarpacia – 366 pracujących (była to najwyższa wartość analizowanych jednostkach i okresie). Natomiast w roku 2014 wskaźnik dla Tarnobrzega kształtował się na poziomie 210 pracujących na 1000 ludności co było wartością najniższą w całym analizowanym okresie. Niepokojem napawa również fakt, że we wszystkich pozostałych (poza Tarnobrzegiem) analizowanych jednostkach ilość osób pracujących na 1000 mieszkańców rosła, podczas gdy w Tarnobrzegu w latach 2010 – 2014 nastąpił spadek o 14,1%.

Spadająca liczba uczniów szkół zawodowych oraz techników

Do zasadniczych szkół zawodowych na terenie miasta Tarnobrzega w 2014 roku uczęszczało 389 uczniów. W całym analizowanym okresie widać sukcesywny spadek liczby uczniów szkół zawodowych. W porównaniu do 2010 roku naukę w zasadniczych szkołach zawodowych w Tarnobrzegu pobierało o 31,8% osób mniej. W latach 2010-2014 zmniejszyła się również znacznie liczba absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w mieście – w 2014 roku ZSZ ukończyło niemal o 40% mniej osób niż w 2010 roku (-38,7%).

W tarnobrzeskich technikumach, podobnie jak w pozostałych typach szkół ponadgimnazjalnych, liczba uczniów w latach 2010-2014 znacznie się zmniejszyła. W 2014 roku do techników w mieście uczęszczało 1 482 osoby, tj. o 33,7% mniej niż w 2010 roku. Trend spadkowy w przypadku absolwentów techników obserwowany jest od 2011 roku, gdy technika ukończyło 600 osób. W całym analizowanym okresie 2010-2014 liczba absolwentów tarnobrzeskich techników zmniejszyła się o 6%. Należy oczekiwać, że w kolejnych latach liczba absolwentów techników będzie się zmniejszać w skali proporcjonalnej do zaobserwowanej przypadku uczniów.

Środowiskowa

Niedostateczny stan powietrza atmosferycznego

W mieście znajdowało się wówczas jedno stanowisko pomiarowe na ul. M. Dąbrowskiej, dla którego uzyskano następujące wartości średnich rocznych stężeń (dane za 2015 rok):

- benzen (stacja pasywna) – stężenie średnioroczne wynosiło ok. 1,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ przy stężeniu dopuszczalnym 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.
- pył zawieszony PM10 (pomiar manualny) – stężenie średnioroczne wynosiło 32,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ przy dopuszczalnym poziomie 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Liczba przekroczeń dobowych pyłu PM10 wynosiła 45 dni przy dopuszczalnej

	<p>liczbie przekroczeń 35. Przekroczenia PM10 notowane były głównie w okresie grzewczym.</p> <ul style="list-style-type: none"> benzo(a)piren (pomiar manualny) – stężenie średnioroczne wynosiło $4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy stężeniu docelowym $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. <p>Ponadto wyniki modelowania za 2015 rok wykazały w Tarnobrzegu przekroczenia poziomu dopuszczalnego i poziomu dopuszczalnego II fazy dla PM2.5</p> <p>Hałas komunikacyjny</p> <p>Oceny poziomu hałasu komunikacyjnego są jednym z elementów monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Ostatnie pomiary hałasu drogowego na terenie miasta Tarnobrzega przeprowadzone zostały w 2015 roku w sześciu punktach pomiarowo-kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ul. Sikorskiego – wynik pomiaru długookresowego średniego poziomu dźwięku w ciągu doby (L_{DWN}) wynosił 71,3 dB, przy dopuszczalnym poziomie 68 dB, co oznacza <i>przekroczenie normy o 3,3 dB</i>. Wynik pomiaru długookresowego średniego poziomu dźwięku w porze nocnej (L_N) wynosił 63,9 db, przy dopuszczalnym poziomie 59 dB, co oznacza <i>przekroczenie normy o 4,9 dB</i>. ul. Sienkiewicza – wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia (L_{AeqD}) wynosił 69,1 dB, przy dopuszczalnym poziomie 65 dB, co oznacza <i>przekroczenie normy o 4,1 dB</i>. Wynik pomiaru równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy (L_{AeqN}) wynosił 61,3 dB, przy dopuszczalnym poziomie 56 dB, co oznacza <i>przekroczenie normy o 5,3 dB⁵⁷</i>.
<p>Przestrzenno-funkcjonalna</p>	<p>Niski udział terenów rekreacji i wypoczynku w powierzchni miasta</p> <p>W przypadku udziału terenów rekreacji i wypoczynku w powierzchni ogółem sytuacja w Tarnobrzegu odbiegała od sytuacji w pozostałych jednostkach. Tereny rekreacji i wypoczynku w mieście w 2014 roku zlokalizowane były na obszarze 42 ha (tyle samo ile w latach poprzednich), co stanowiło 3,5% całkowitej powierzchni miasta. Była to wartość niższa niż wynosiła średnia krajowa (4%), a jednocześnie niemal identyczna jak w województwie podkarpackim (3,8%). Należy jednak zwrócić uwagę, że znacznie wyższy odsetek terenów rekreacyjno-wypoczynkowych stwierdzono na obszarach miejskich większych jednostek. W 2014 roku tereny rekreacji i wypoczynku stanowiły 6,1% powierzchni polskich miast, zaś w miastach podkarpacia udział ten wynosił 6%.</p> <p>Duże potencjalne obciążenie istniejącej infrastruktury kulturalnej</p> <p>Jak wskazano powyżej na terenie miasta Tarnobrzega działalność prowadzą dwa domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice. Oznacza to, że na 1 placówkę kulturalną w mieście przypadało w 2015 roku 23 908 osób. Była to wartość najwyższa wśród porównywanych jednostek terytorialnych. W tym samym roku w województwie podkarpackim na 1 dom, ośrodek kultury, klub i świetlicę przypadało 6 044 mieszkańców, zaś w całym kraju – 9 444 mieszkańców. Wyższe wartości dotyczyły obszarów miejskich kraju (15,5 tys. osób na 1 placówkę kultury) oraz województwa (niemal 9,5 tys. osób).</p>
<p>Techniczna</p>	<p>Niepełny dostęp do sieci wodociągowej</p>

⁵⁷ Za: *Pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie województwa podkarpackiego w 2015 r.*, <http://www.wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/halas/> (03.08.2016)

Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzega na dzień 30.06.2016 roku brak dostępu do sieci wodociągowej stwierdzono w przypadku następujących ulic miasta:

- osiedle Sobów: ul. Księdza Adama Burdy (niezamieszкана)
- osiedle Wielowieś: ul. Kolejowa (niezamieszкана), ul. Kopanina
- osiedle Zakrzów: rondo Rondo Strefowe (niezamieszкана)
- pozostałe: ul. Gruntowa (niezamieszкана), ul. Pochyła (niezamieszкана), ul. Strzelecka (niezamieszкана).

Natomiast częściowy dostęp do sieci wodociągowej stwierdzono na 29 ulicach Tarnobrzega, głównie na osiedlu Miechocin, a także Piastów i Podłęże. Na pozostałych osiedlach miasta liczba ulic z częściowym dostępem do sieci wodociągowej nie przekraczała trzech:

- osiedle Miechocin: ul. Dworska, ul. Przyjaźni, ul. Robotnicza, ul. Rolna, ul. Siarkowa, ul. Żniwna
- osiedle Mokrzeszów: ul. Glinkowa (niezamieszкана), ul. Sportowa, ul. Zakole
- osiedle Piastów: ul. Borów, ul. Jaśminowa, ul. św. Onufrego, ul. Tarninowa
- osiedle Podłęże: ul. Czereśniowa, ul. Polna, ul. Senatora Wojciecha Wiącka, ul. Ziołowa
- osiedle Siarkowiec: ul. Dworcowa
- osiedle Sielec: ul. Dąbrowa, ul. Nowowiejska
- osiedle Sobów: ul. Kalinowa, ul. Podkamień, ul. Starowiejska
- osiedle Wielowieś: ul. Górki, ul. Nizinna, ul. Zagórze
- osiedle Zakrzów: ul. Elektryczna, ul. Podwale, ul. Wędkarska.

Niepełny dostęp do sieci kanalizacyjnej

Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzega na dzień 30.06.2016 roku brak dostępu do sieci kanalizacyjnej stwierdzono w przypadku następujących ulic miasta:

- osiedle Piastów: ul. Jaśminowa, ul. św. Onufrego
- osiedle Sobów: ul. Księdza Adama Burdy (niezamieszкана)
- osiedle Wielowieś: ul. Hutnicza (niezamieszкана), ul. Kolejowa (niezamieszкана), ul. Kopanina, ul. Nizinna
- osiedle Zakrzów: rondo Rondo Strefowe (niezamieszкана)
- pozostałe: ul. Pochyła (niezamieszкана), ul. Strzelecka (niezamieszкана).

Natomiast częściowy dostęp do sieci kanalizacyjnej stwierdzono na kolejnych 22 ulicach Tarnobrzega, znajdujących się na osiedlach: Miechocin (5 ulic), Piastów, Podłęże, Sielec, Wielowieś (po 3 ulice), Mokrzeszów, Sobów (po 2 ulice) oraz Zakrzów (1 ulica):

- osiedle Miechocin: ul. Krzywa, ul. Robotnicza, ul. Rolna, ul. Siarkowa, ul. Żniwna
- osiedle Mokrzeszów: ul. Glinkowa (niezamieszкана), ul. Grzybowa
- osiedle Piastów: ul. Borów, ul. Litewska, ul. Tarninowa
- osiedle Podłęże: ul. Czereśniowa, ul. Polna, ul. Ziołowa
- osiedle Sielec: ul. Dąbrowa, ul. Kąpielowa, ul. Nowowiejska

- osiedle Sobów: ul. Olszowa, ul. Podkamień
- osiedle Wielowieś: ul. Górki, ul. Jasień, ul. Sobowska
- osiedle Zakrzów: ul. Elektryczna.

Niepełny dostęp do sieci ciepłowniczej

W przypadku pozostałych 182 ulic miasta Tarnobrzega stwierdzono brak dostępu do sieci ciepłowniczej. Sytuacja taka dotyczy szczególnie osiedli Miechocin, Mokrzeszów, Nagnajów, Ocice, Sielec, Sobów, Wielowieś i Zakrzów (brak dostępu do sieci ciepłowniczej na wszystkich ulicach), ale również w znacznym stopniu osiedla Podłęże.

Niepełny dostęp do sieci gazowej

Według danych Urzędu Miasta Tarnobrzega na dzień 30.06.2016 roku brak dostępu do sieci gazowej dotyczył następujących ulic:

- osiedle Siarkowiec: ul. Dworcowa

W przypadku następujących ulic miasta Tarnobrzega stwierdzono częściową gazyfikację:

- osiedle Miechocin: ul. Dworska
- osiedle Mokrzeszów: ul. Pułkownika Rudolfa Jagielskiego
- osiedle Nagnajów: ul. Wiskostrada
- osiedle Piastów: ul. Borów, ul. Jaśminowa, ul. św. Onufrego, ul. Tarninowa
- osiedle Podłęże: ul. Ziołowa
- osiedle Zakrzów: ul. Elektryczna, ul. Parkowa, ul. Spacerowa, ul. Wędkarska.

Warto dodać, iż 7 ulic osiedla Wielowieś jest zaopatrywanych w gaz za pośrednictwem RDG Sandomierz. Są to ulice: ul. Kopanina, ul. Krańcowa, ul. Ogrodowa, ul. Ogródek, ul. Starowiśle, ul. Szklana i ul. Wiosenna.

4.2.OBSZAR ZDEGRADOWANY W TARNOBRZEGU

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Uznanie danego zjawiska za stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

W celu jednoznacznego wskazania, na jakim obszarze gminy występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki. Punktem odniesienia terytorialnego był podział gminy na sołectwa oraz miasta na obszary. Uznanie danego zjawiska za problemowe, odnosząc się do danych statystycznych opisujących zjawiska w sferze społecznej, następowało w przypadku stwierdzenia wartości wskaźnika (natężenia i skali) powyżej średniej dla gminy. Zdefiniowanie istnienia problemu w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej następowało w przypadku obiektywnego stwierdzenia występowania lub braku występowania danego zjawiska.

Procedura wyznaczania obszarów zdegradowanych opierała się na następujących założeniach:

Krok 1. Podział miasta na jednostki delimitacyjne. Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe – dokonać agregacji dostępnych danych statystycznych, przyporządkowanych do ulic w mieście – do spójnych przestrzennie i funkcjonalnie obszarów.

Krok 2. Ustalenie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wybrane wskaźniki opisujące stany kryzysowe w sferze społecznej (ze względu na skalę, jak również natężenie zjawiska) poddano transformacji liniowej w przedziale 0–1. Następnie wyniki te zostały zsumowane i ponownie poddane transformacji liniowej. Uzyskano w ten sposób sumaryczny wskaźnik wystandaryzowany, opisujący koncentrację negatywnych zjawisk społecznych na poszczególnych obszarach.

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

$$W = \frac{x - \min}{\max - \min}$$

gdzie:

- W – wystandaryzowana wartość wskaźnika
- X – wyjściowa wartość wskaźnika
- Min – minimalna wartość wskaźnika
- Max – maksymalna wartość wskaźnika

Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany – wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do przedziału od 0 do 1, gdzie

wartość 0 została przypisana jest danej o najmniejszej wartości, a wartość 1 – danej o największej wartości.

Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany– wynik liczbowy stanowiący średnią arytmetyczną wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sfer problemowych, ujętych w postaci wskaźników wystandaryzowanych cząstkowych.

Krok 3. Poszukiwanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, które występują na obszarach koncentracji problemów społecznych. Poszczególne obszary o największej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych poddane zostały analizie współwystępowania negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Jak już wyżej wspomniano, poszczególnych zjawiskom problemowym starano się przypisać odpowiadające im wskaźniki. Warto przy tym zaznaczyć, że istotnym ograniczeniem delimitacji była dostępność wybranych danych, w tym w takiej formie, która umożliwiałaby przypisanie skali lub/i natężenia zjawiska to wybranego obszaru. Z listy dostępnych wskaźników starano się wybrać takie, które są obiektywne dla całego obszaru gminy i których interpretacja jest jednoznaczna.

Krok 1. Podział miasta na jednostki delimitacyjne.

Tarnobrzeg podzielony jest na 26 osiedli, z czego 15 z nich stanowi jednostki pomocnicze gminy, stanowiących oficjalny, prawny podział administracyjny miasta. Zostały powołane uchwałą Rady Miasta Tarnobrzega na podstawie art. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Podział miasta przedstawia się następująco⁵⁸:

1. Os. Wielowieś

Wielowieś jest najbardziej na północ wysuniętą częścią Tarnobrzega. Pomimo lokalizacji w granicach miasta osiedle zachowała charakter rolniczo-wiejski. W granicach osiedla znajduje się zabytkowy Klasztor Dominikanek.

2. Os. Sielec

Osiedle o charakterze wiejsko-rolniczym (dawniej wieś królewska) położone w północnej części miasta pomiędzy Wisłą i aleją Warszawską.

3. Os. Zakrzów

Osiedle Zakrzów, niegdyś wieś, położone jest w północno-zachodniej części miasta. Obecnie osiedle coraz bardziej przypomina osiedle domków jednorodzinnych, niż osadę typowo rolniczą. Na terenie osiedla znajduje się również oczyszczalnia ścieków. Lokalizowane są również zabudowania związane z powstającym w tym rejonie parkiem przemysłowo-technologicznym.

4. Os. Podłęże

⁵⁸ Na podstawie: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzega

Osiedle Podłęże położone jest w środkowo-zachodniej części miasta, przy osiedlu Dzików. Dawna wieś, obecnie ma charakter mieszkalno-rolniczy (głównie sadownictwo). Zabudowa jest mało zwarta, nieznacznie skoncentrowana wzdłuż ulic. W przeważającej większości są to domy jednorodzinne.

5. Os. Dzików

Położone jest w zachodniej części miasta, pomiędzy Wisłą i drogą wojewódzką nr 723. Najcenniejszą częścią osiedla jest Pałac Tarnowskich wraz z dworem i kompleksem parkowo-ogrodowym położony w południowej części osiedla. W północnej części w latach 90-tych XX w. rozpoczęto budowę osiedla mieszkaniowego. Osiedle spełnia przede wszystkim funkcję sypialni miasta. Zabudowę stanowią głównie bloki wielorodzinne budowane w latach 90-tych, skoncentrowane we wschodniej części osiedla przy ul. Gen. Sikorskiego oraz budynki mieszkalne jednorodzinne. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna charakteryzuje się niską intensywnością zabudowy, koncentrującą się w części wschodniej osiedla, natomiast po stronie zachodniej ma charakter bardziej rozproszony i poprzetykany terenami użytkowymi rolniczo lub zielonymi. Tereny zabudowy mieszkaniowej osiedla oddzielone są od pałacu rozległymi terenami zielonymi. Pod koniec lat 90-tych wybudowano również kościół pw. Miłosierdzia Bożego. Pozostałe tereny stanowią głównie tereny otwarte. Uchwałą nr XVII/250/2011 z 27.10.2011 r. teren osiedla Dzików został podzielony na osiedle Dzików i osiedle Podłęże.

6. Os. Sobów

Część Tarnobrzega położona w północno-wschodniej części miasta. Osiedle o charakterze rolniczym zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie trasy kolejowej, w granicach którego usytuowany jest główny cmentarz komunalny.

7. Os. Piastów

Osiedle Piastów położone jest na północ od centrum miasta. Tereny położenie blisko centrum miasta charakteryzuje się zwartą strukturą zabudowy – głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o różnej formie (również szeregowa). Pozostała część jednostki obejmuje lasy, jak również tereny ogródków działkowych oddzielające zabudowę mieszkaniową od terenów leśnych. Na osiedlu wzdłuż głównych dróg zlokalizowane są również tereny przemysłowo-usługowe.

8. Os. Mokrzeszów

Osiedle Mokrzeszów położone jest we wschodniej części miasta, zostało przyłączone do miasta Tarnobrzega w drugiej połowie XX w. Na terenie osiedla znajduje się okazały Pałac Myśliwski wraz z pozostałościami po historycznym założeniu parkowym. Z uwagi na pochodzenie (dawniej wieś królewska) struktura funkcjonalno - przestrzenna w większości ma charakter wiejski – zabudowa skoncentrowana jest wzdłuż głównego kierunku z północnego wschodu na południowy zachód. Zabudowa zlokalizowana poza historycznym układem wsi ma charakter podmiejski (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej usytuowane wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 871) i miejski (tereny przemysłowe i usługowe położone bliżej centrum miasta). Osiedle obejmuje również rozległe tereny rolnicze.

9. Os. Stare Miasto

Stare Miasto stanowi centralny, najstarszy i najważniejszy punkt wśród urbanistycznych jednostek miasta, a jednocześnie pełni rolę wielofunkcyjnego centrum z najlepiej rozwiniętą bazą usługową. Pomniejszymi jednostkami urbanistycznymi Starego Miasta są również: Nadole, Osiedle Młodych i Centrum. Nadole ma charakter rolniczo-wiejski z przeważającą zabudową jednorodziną. Osiedle Młodych stanowią kilkupiętrowe budynki mieszkalne wielorodzinne z wielkiej płyty. Centrum położone jest w bezpośrednim sąsiedztwie Zamku Dzikowskiego. Osiedle wyróżnia się na tle innych części miasta charakterystyczną wysokościami zabudową 11 kondygnacyjnych bloków. W południowej części terenu znajduje się kilka budynków jednorodzinnych oraz nieużytki.

10. Os. Przywiśle

Osiedle Przywiśle zajmuje obszar środkowo-zachodni miasta i jest trzecim najludniejszym osiedlem Tarnobrzega. Osiedle ma najlepiej rozbudowany system usługowo -społecznokulturalny. Cechuje się zwartą zabudową, dużą intensywnością zabudowy, a tym samym mniejszym udziałem terenów otwartych, w tym zielonych. W większości obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usługowej.

11. Os. Wielopole

Osiedle Wielopole położone jest w centralnej części miasta, cechuje się różnorodną formą zabudowy mieszkaniowej – zarówno budynki mieszkalne wielorodzinne jak i jednorodzinne. Bloki z wielkiej płyty zlokalizowano w stosunku do siebie przeważnie równolegle, nie tworząc zamkniętych kwartałów zabudowy. Na terenie osiedla znajduje się również cmentarz wojskowy z 1915 r.

12. Os. Serbinów

Jedno z największych osiedli mieszkaniowych Tarnobrzega, zlokalizowane w centralnej części miasta. Zabudowa tego osiedla charakteryzuje się wysoką intensywnością oraz niskim udziałem terenów zielonych. W większości zabudowa powstała w latach 70-tych i 80-tych XX wieku (wielka płyta).

13. Os. Siarkowiec

Osiedle zajmuje obszar środkowo-wschodni miasta. W skład osiedla wchodzi głównie budynki mieszkalne z lat 80-tych XX w. (wielka płyta). Osiedle łączy część staromiejską ze stacją PKP. Obejmuje również rozległe ogródki działkowe.

14. Os. Miechocin

Miechocin jest jednym z najstarszych osiedli Tarnobrzega, położony w południowej części miasta. Na terenie osiedla zlokalizowany jest najstarszy w mieście, gotycki kościół pw. Św. Marii Magdaleny. Osiedle ma charakter wiejski z terenami zabudowanymi koncentrującymi się wzdłuż głównej ul. A. Mickiewicza, prowadzącej od centrum miasta do jeziora Tarnobrzieskiego oraz kilku mniejszych. Przeważającą częścią zabudowy tego osiedla są budynki mieszkalne jednorodzinne. Jednostka ta charakteryzuje się również dużym udziałem terenów otwartych, w tym również użytkowanych rolniczo.

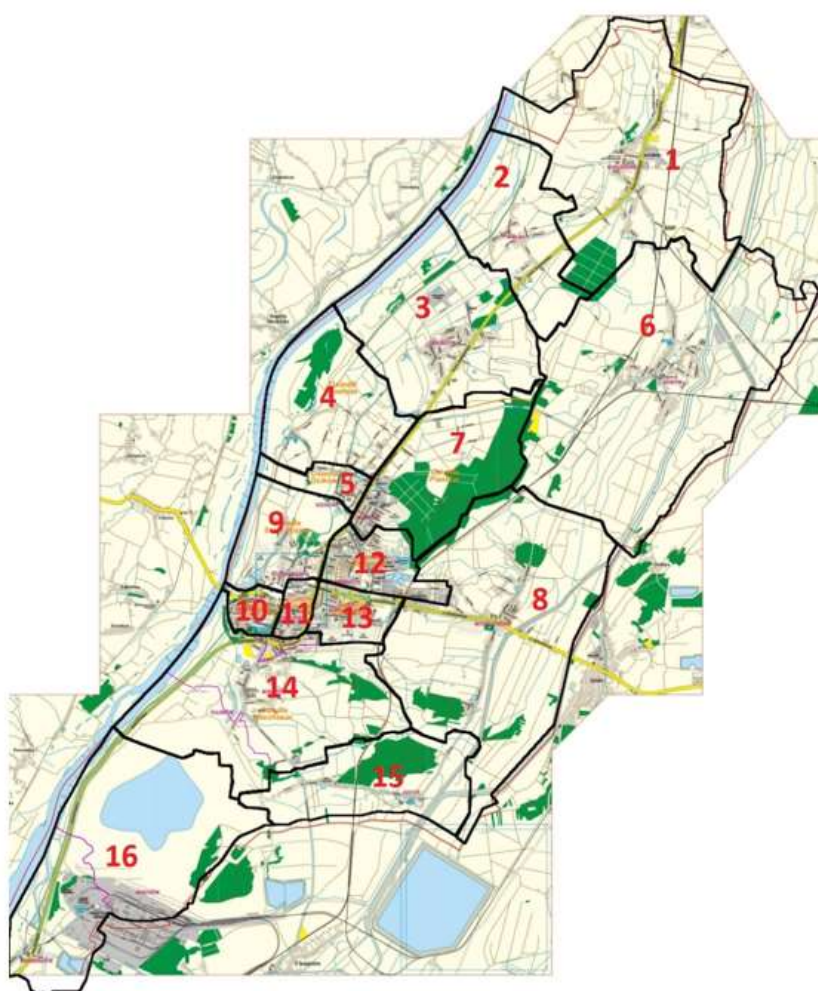
15. Os. Ocice

Osiedle Ocice obejmuje tereny o charakterze wiejskim przyłączone w drugiej połowie XX w. do Tarnobrzega. Zabudowania mieszkaniowe zlokalizowane są wyłącznie wzdłuż głównej drogi przebiegającej przez teren o kierunku wschód – zachód. Ta część miasta charakteryzuje się niskim stopniem zainwestowania, dużym udziałem terenów użytkowanych rolniczo oraz terenów leśnych.

16. Os. Nagnajów

Nagnajów zlokalizowany jest w południowej części miasta i obejmuje tereny przyłączone pod koniec XX w. Osiedle przecinają dwie drogi: wojewódzka nr 723 (Wistostrada) oraz droga krajowa nr 9. Znajduje się tu również dwupoziomowy węzeł drogowy, w którym krzyżują się powyższe trasy a także most przez rzekę Wisłę. Jednostka obejmuje niewielkie tereny mieszkaniowe (była wieś) oraz rozległe tereny przemysłowo-usługowe.

Mapa 5. Podział miasta Tarnobrzeg na jednostki delimitacyjne

1	WIELOWIEŚ
2	SIELEĆ
3	ZAKRZÓW
4	PODŁĘŻE
5	DZIKÓW
6	SÓBÓW
7	PIASTÓW
8	MOKRZYSZÓW
9	STARE MIASTO
10	PRZYWIŚLE
11	WIEŁOPOLE
12	SERBINÓW
13	SIARKOWIEC
14	MIECHOCIN
15	OCICE
16	NAGNAJÓW

Źródło: opracowanie własne

Krok 2. Ustalenie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych.

Poniżej zaprezentowano listę wskaźników, które wykorzystano do ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w przestrzeni miasta Tarnobrzeg.

1. Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2015/2010.
2. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015.
3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015.
4. Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015.
5. Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015.
6. Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015.
7. Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015.
8. Kwota świadczeń z OPS na 100 mieszkańców 2015.
9. Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w liczbie ludności ogółem 2015.
10. Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców 2015.

Ponadto w przypadku ww. wskaźników do oceny koncentracji wykorzystano dane bezwzględne odpowiadające poszczególnym wskaźnikom – aby oceniać także skalę danych zjawisk w przestrzeni poszczególnych osiedli. Standaryzacja natężenia zjawiska oraz jego skali pozwoliła wskazać miejsca w przestrzeni miasta, które charakteryzują się zarówno wysokim natężeniem oraz dużą skalą zjawisk – a tym samym pozwalają ocenić, w której części przestrzeni miasta poszczególne zjawiska się koncentrują.

Tak przeprowadzona delimitacja negatywnych zjawisk społecznych wykazała, że obszarem ich koncentracji są Osiedla Przywiśle, Serbinów oraz Wielopole.

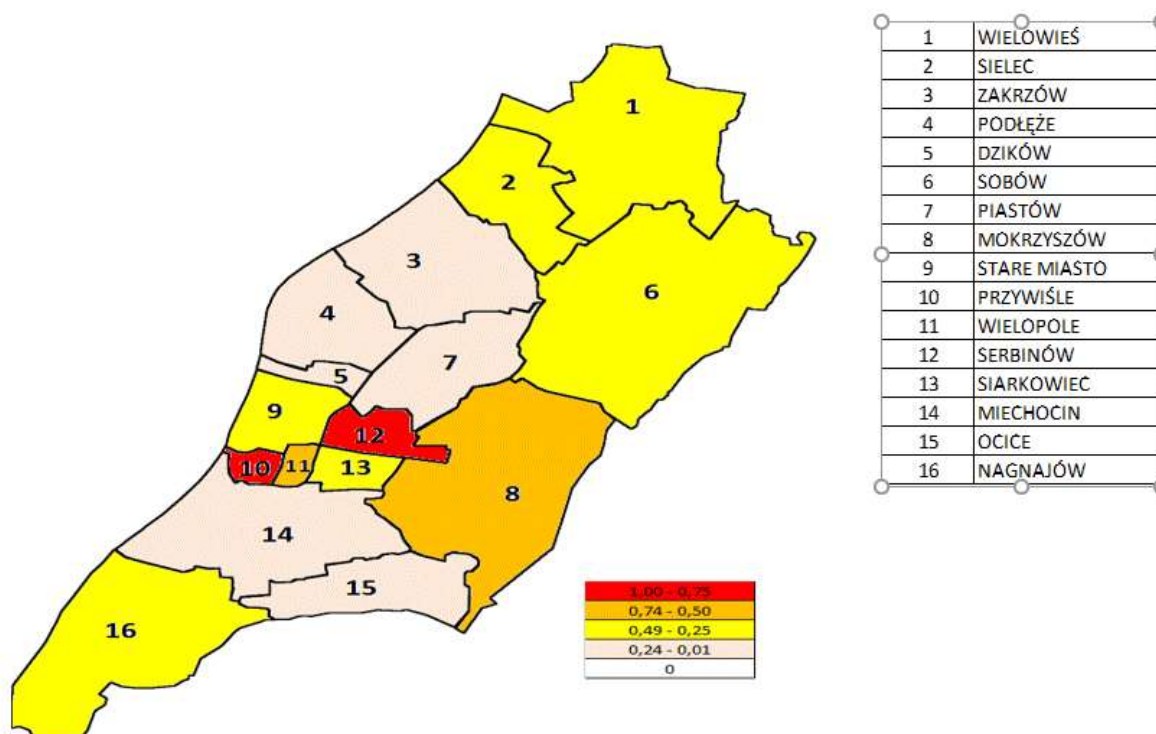
Tabela 91. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w Tarnobrzegu ukazana za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego

	Osiedla	Suma wystandaryzowanych problemów wskaźników (max - 10 pkt.)	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany
1	PRZYWIŚLE	9,23	1,00
2	SERBINÓW	8,48	0,92
3	WIELOPOLE	6,82	0,74
4	MOKRZYSZÓW	4,81	0,52
5	NAGNAJÓW	3,62	0,39
6	SIARKOWIEC	3,55	0,38
7	STARE MIASTO	3,51	0,38
8	SOBÓW	2,97	0,32
9	WIELOWIEŚ	2,59	0,28
10	SIELEC	2,56	0,28
11	OCICE	2,01	0,22

12	PIASTÓW	1,76	0,19
13	ZAKRZÓW	1,69	0,18
14	DZIKÓW	1,36	0,15
15	PODŁĘŻE	0,91	0,10
16	MIECHOCIN	0,83	0,09

Źródło: opracowanie własne

Mapa 6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w Tarnobrzegu ukazana za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego

Źródło: opracowanie własne

Poniżej w tabelach zaprezentowano dane wyjściowe oraz wystandaryzowane, który wykorzystane zostały do ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w Tarnobrzegu.

Tabela 92. Tabela. Koncentracja zjawisk związanych z depopulacją w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2015/2010	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (zmiana liczby ludności)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	SUMA standaryzacji natężenia i skali problemu	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
		Średnia gminna -2,7%						
1	PRZYWIŚLE	-7,68%	0,82	-475	0,80	1,61	1,00	1
2	SERBINÓW	-4,73%	0,50	-597	1,00	1,50	0,93	1
3	NAGNAJÓW	-9,39%	1,00	-17	0,03	1,03	0,64	1
4	STARE MIASTO	-8,15%	0,87	-203	0,34	1,21	0,75	1
5	WIELOPOLE	-2,77%	0,30	-215	0,36	0,66	0,41	0
6	MOKRZYSZÓW	-0,09%	0,01	-3	0,01	0,01	0,01	0
7	SIARKOWIEC	-3,84%	0,41	-224	0,38	0,78	0,49	0
8	SOBÓW	3,68%	0,00	59	0,00	0,00	0,00	0
9	WIELOWIEŚ	0,82%	0,00	17	0,00	0,00	0,00	0
10	SIELEC	6,40%	0,00	29	0,00	0,00	0,00	0
11	OCICE	-2,23%	0,24	-12	0,02	0,26	0,16	0
12	PIASTÓW	3,93%	0,00	49	0,00	0,00	0,00	0
13	ZAKRZÓW	11,44%	0,00	82	0,00	0,00	0,00	0
14	DZIKÓW	-3,67%	0,39	-116	0,19	0,59	0,36	0
15	PODŁĘŻE	22,54%	0,00	181	0,00	0,00	0,00	0
16	MIECHOCIN	12,95%	0,00	101	0,00	0,00	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 93. Tabela. Koncentracja zjawisk związanych ze starzeniem się społeczeństwa w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015 Średnia gminna 24,33%	Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym)	Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany	SUMA standaryzacji natężenia i skali problemu	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	WIELOPOLE	30,33%	0,93	2 287	0,76	1,69	1,00	1
2	SERBINÓW	24,88%	0,64	2 993	1,00	1,64	0,97	1
3	PRZYWIŚLE	30,43%	0,93	1 737	0,58	1,51	0,88	1
4	PIASTÓW	31,71%	1,00	411	0,13	1,13	0,64	1
5	SIARKOWIEC	20,72%	0,42	1 161	0,38	0,80	0,44	0
6	MOKRZYSZÓW	22,84%	0,53	749	0,24	0,78	0,42	0
7	STARE MIASTO	22,91%	0,54	524	0,17	0,70	0,37	0
8	WIELOWIEŚ	23,13%	0,55	482	0,15	0,70	0,37	0
9	SIELEC	21,58%	0,47	104	0,02	0,49	0,24	0
10	NAGNAJÓW	21,95%	0,49	36	0,00	0,49	0,24	0
11	ZAKRZÓW	20,78%	0,43	166	0,04	0,47	0,22	0
12	SOBÓW	19,59%	0,36	326	0,10	0,46	0,22	0
13	OCICE	19,73%	0,37	104	0,02	0,40	0,18	0
14	MIECHOCIN	16,91%	0,22	149	0,04	0,26	0,09	0
15	PODŁĘŻE	15,96%	0,17	157	0,04	0,22	0,06	0
16	DZIKÓW	12,63%	0,00	384	0,12	0,12	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 94. Tabela. Koncentracja bezrobocia w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015 Średnia gminna 8,23%	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (liczba bezrobotnych zarejestrowanych)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	SERBINÓW	9,07%	0,64	644	1,00	1,64	1,00	1
2	PRZYWIŚLE	10,96%	1,00	351	0,54	1,54	0,94	1
3	WIELOPOLE	8,71%	0,58	342	0,53	1,10	0,66	1
4	MOKRZYSZÓW	8,39%	0,52	165	0,25	0,76	0,45	0
5	SIARKOWIEC	7,43%	0,33	260	0,40	0,73	0,43	0
6	SOBÓW	8,36%	0,51	82	0,12	0,63	0,37	0
7	OCICE	8,54%	0,54	28	0,03	0,57	0,33	0
8	WIELOWIEŚ	7,32%	0,31	89	0,13	0,44	0,25	0
9	NAGNAJÓW	7,92%	0,43	8	0,00	0,43	0,24	0
10	ZAKRZÓW	7,55%	0,36	36	0,04	0,40	0,23	0
11	STARE MIASTO	6,72%	0,20	97	0,14	0,34	0,19	0
12	DZIKÓW	5,72%	0,01	123	0,18	0,19	0,10	0
13	SIELEC	6,38%	0,14	18	0,02	0,15	0,07	0
14	PODŁĘŻE	5,92%	0,05	37	0,05	0,09	0,04	0
15	PIASTÓW	5,66%	0,00	39	0,05	0,05	0,01	0
16	MIECHOCIN	5,66%	0,00	32	0,04	0,04	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 95. Tabela. Koncentracja długotrwałego bezrobocia w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Udział długotrwałe bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015 Średnia gminna 5,08	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (liczba długotrwałe bezrobotnych zarejestrowanych)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	SERBINÓW	5,59%	0,64	397	1,00	1,64	1,00	1
2	PRZYWIŚLE	7,27%	1,00	233	0,58	1,58	0,97	1
3	WIELOPOLE	5,37%	0,59	211	0,53	1,11	0,68	1
4	MOKRZYSZÓW	5,29%	0,57	104	0,25	0,82	0,50	0
5	SIARKOWIEC	4,29%	0,35	150	0,37	0,72	0,43	0
6	WIELOWIEŚ	5,10%	0,53	62	0,15	0,67	0,40	0
7	SOBÓW	4,99%	0,51	49	0,11	0,62	0,37	0
8	OCICE	5,18%	0,55	17	0,03	0,58	0,34	0
9	NAGNAJÓW	4,95%	0,50	5	0,00	0,50	0,29	0
10	STARE MIASTO	4,09%	0,31	59	0,14	0,45	0,26	0
11	ZAKRZÓW	4,40%	0,38	21	0,04	0,42	0,24	0
12	DZIKÓW	3,44%	0,17	74	0,18	0,35	0,20	0
13	PODŁĘŻE	3,52%	0,19	22	0,04	0,23	0,13	0
14	PIASTÓW	3,48%	0,18	24	0,05	0,23	0,13	0
15	SIELEC	3,19%	0,12	9	0,01	0,13	0,06	0
16	MIECHOCIN	2,65%	0,00	15	0,03	0,03	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 96. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015 Średnia gminna 3,66%	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (liczba osób korzystających z pomocy społecznej)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	PRZYWIŚLE	6,59%	1,00	376	0,88	1,88	1,00	1
2	SERBINÓW	3,56%	0,39	428	1,00	1,39	0,74	1
3	WIELOPOLE	3,67%	0,41	277	0,64	1,06	0,56	1
4	SOBÓW	5,11%	0,70	85	0,19	0,89	0,47	0
5	MOKRZYSZÓW	4,12%	0,50	135	0,31	0,81	0,42	0
6	SIELEC	4,56%	0,59	22	0,04	0,64	0,33	0
7	SIARKOWIEC	2,75%	0,23	154	0,35	0,58	0,30	0
8	WIELOWIEŚ	2,93%	0,26	61	0,13	0,40	0,20	0
9	ZAKRZÓW	3,25%	0,33	26	0,05	0,38	0,19	0
10	STARE MIASTO	2,62%	0,20	60	0,13	0,33	0,16	0
11	DZIKÓW	2,30%	0,14	70	0,16	0,29	0,14	0
12	PODŁĘŻE	2,34%	0,14	23	0,04	0,19	0,09	0
13	NAGNAJÓW	2,44%	0,16	4	0,00	0,16	0,07	0
14	MIECHOCIN	1,93%	0,06	17	0,03	0,09	0,03	0
15	PIASTÓW	1,62%	0,00	21	0,04	0,04	0,01	0
16	OCICE	1,71%	0,02	9	0,01	0,03	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 97. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015 Średnia gminna 1,58%	Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa)	Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	PRZYWIŚLE	2,87%	1,00	164	0,84	1,84	1,00	1
2	SERBINÓW	1,62%	0,46	195	1,00	1,46	0,79	1
3	MOKRZYSZÓW	2,13%	0,68	70	0,35	1,04	0,56	1
4	WIELOPOLE	1,54%	0,43	116	0,59	1,02	0,55	1
5	SOBÓW	2,16%	0,70	36	0,18	0,87	0,47	0
6	SIELEC	2,28%	0,75	11	0,05	0,79	0,42	0
7	OCICE	1,90%	0,58	10	0,04	0,62	0,33	0
8	ZAKRZÓW	1,75%	0,52	14	0,06	0,58	0,31	0
9	STARE MIASTO	1,40%	0,37	32	0,16	0,52	0,27	0
10	SIARKOWIEC	1,05%	0,22	59	0,30	0,52	0,27	0
11	NAGNAJÓW	1,22%	0,29	2	0,00	0,29	0,15	0
12	WIELOWIEŚ	0,77%	0,10	16	0,07	0,17	0,08	0
13	DZIKÓW	0,69%	0,06	21	0,10	0,16	0,08	0
14	PODŁĘŻE	0,71%	0,07	7	0,03	0,10	0,04	0
15	MIECHOCIN	0,68%	0,06	6	0,02	0,08	0,03	0
16	PIASTÓW	0,54%	0,00	7	0,03	0,03	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 98. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015 Średnia gminna 4,14%	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	PRZYWIŚLE	8,52%	1,00	273	0,94	1,94	1,00	1
2	SERBINÓW	4,07%	0,36	289	1,00	1,36	0,69	1
3	WIELOPOLE	4,28%	0,39	168	0,58	0,96	0,49	0
4	MOKRZYSZÓW	4,42%	0,41	87	0,29	0,70	0,35	0
5	SOBÓW	4,99%	0,49	49	0,16	0,65	0,33	0
6	OCICE	5,18%	0,52	17	0,05	0,56	0,28	0
7	SIARKOWIEC	2,80%	0,17	98	0,33	0,50	0,25	0
8	WIELOWIEŚ	3,62%	0,29	44	0,14	0,43	0,21	0
9	SIELEC	4,26%	0,38	12	0,03	0,41	0,20	0
10	ZAKRZÓW	3,98%	0,34	19	0,05	0,40	0,19	0
11	STARE MIASTO	3,25%	0,24	47	0,15	0,39	0,19	0
12	NAGNAJÓW	3,96%	0,34	4	0,00	0,34	0,17	0
13	PODŁĘŻE	2,56%	0,14	16	0,04	0,18	0,08	0
14	DZIKÓW	1,72%	0,02	37	0,12	0,13	0,06	0
15	MIECHOCIN	2,12%	0,08	12	0,03	0,10	0,04	0
16	PIASTÓW	1,60%	0,00	11	0,02	0,02	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 99. Tabela. Koncentracja zjawiska wielkości świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na mieszkańca w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Kwota świadczeń z OPS na 1 mieszkańca Średnia gminna 56,89	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (kwota świadczeń z pomocy społecznej)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	PRZYWIŚLE	103,14	1,00	588 733	0,92	1,92	1,00	1
2	SERBINÓW	53,40	0,47	642 410	1,00	1,47	0,77	1
3	WIELOPOLE	62,80	0,57	473 511	0,74	1,30	0,68	1
4	MOKRZYSZÓW	85,04	0,81	278 932	0,43	1,24	0,65	1
5	SOBÓW	69,08	0,63	114 944	0,18	0,81	0,42	0
6	SIELEC	62,27	0,56	30 016	0,04	0,60	0,31	0
7	ZAKRZÓW	58,69	0,52	46 890	0,07	0,59	0,31	0
8	STARE MIASTO	48,36	0,41	110 603	0,17	0,58	0,30	0
9	SIARKOWIEC	31,69	0,23	177 603	0,27	0,51	0,26	0
10	PODŁĘŻE	45,90	0,39	45 162	0,07	0,45	0,23	0
11	WIELOWIEŚ	39,94	0,32	83 243	0,13	0,45	0,23	0
12	PIASTÓW	34,55	0,26	44 771	0,07	0,33	0,17	0
13	MIECHOCIN	34,66	0,27	30 538	0,04	0,31	0,16	0
14	DZIKÓW	25,20	0,16	76 621	0,12	0,28	0,14	0
15	NAGNAJÓW	17,98	0,09	2 949	0,00	0,09	0,04	0
16	OCICE	9,82	0,00	5 174	0,00	0,00	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 100. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w liczbie ludności ogółem 2015 Średnia gminna 0,19%	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	SERBINÓW	0,19%	0,31	23	1,00	1,31	1,00	1
2	MOKRZYSZÓW	0,40%	0,64	13	0,57	1,20	0,92	1
3	SIELEC	0,62%	1,00	3	0,13	1,13	0,86	1
4	WIELOPOLE	0,23%	0,36	17	0,74	1,10	0,84	1
5	NAGNAJÓW	0,61%	0,98	1	0,04	1,02	0,78	1
6	PRZYWIŚLE	0,23%	0,37	13	0,57	0,93	0,71	1
7	PIASTÓW	0,39%	0,62	5	0,22	0,84	0,64	1
8	WIELOWIEŚ	0,24%	0,39	5	0,22	0,60	0,46	0
9	MIECHOCIN	0,23%	0,36	2	0,09	0,45	0,35	0
10	OCICE	0,19%	0,30	1	0,04	0,35	0,27	0
11	STARE MIASTO	0,13%	0,21	3	0,13	0,34	0,26	0
12	SOBÓW	0,12%	0,19	2	0,09	0,28	0,21	0
13	SIARKOWIEC	0,05%	0,09	3	0,13	0,22	0,17	0
14	PODŁĘŻE	0,10%	0,16	1	0,04	0,21	0,16	0
15	DZIKÓW	0,03%	0,05	1	0,04	0,10	0,07	0
16	ZAKRZÓW	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 101. Tabela. Koncentracja przestępczości w przestrzeni miasta Tarnobrzeg

Lp.	Osiedla	Ilość przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców Średnia gminna 10,27	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Skala problemu (ilość przestępstw kryminalnych)	Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany	Suma standaryzacji natężenia i skali	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany	Szczególna koncentracja problemu
1	NAGNAJÓW	103,66	1,00	17	0,17	1,17	1,00	1
2	WIELOPOLE	13,00	0,13	98	1,00	1,13	0,96	1
3	STARE MIASTO	26,67	0,26	61	0,62	0,88	0,75	1
4	PRZYWIŚLE	12,61	0,12	72	0,73	0,86	0,73	1
5	SERBINÓW	5,24	0,05	63	0,64	0,69	0,59	1
6	MOKRZYSZÓW	14,63	0,14	48	0,49	0,63	0,54	1
7	SIARKOWIEC	9,10	0,09	51	0,52	0,61	0,52	1
8	WIELOWIEŚ	14,40	0,14	30	0,31	0,44	0,38	0
9	DZIKÓW	5,92	0,06	18	0,18	0,24	0,21	0
10	PIASTÓW	8,49	0,08	11	0,11	0,19	0,17	0
11	MIECHOCIN	7,95	0,08	7	0,07	0,15	0,13	0
12	SOBÓW	5,41	0,05	9	0,09	0,14	0,12	0
13	OCICE	9,49	0,09	5	0,05	0,14	0,12	0
14	PODŁĘŻE	5,08	0,05	5	0,05	0,10	0,09	0
15	SIELEC	4,15	0,04	2	0,02	0,06	0,05	0
16	ZAKRZÓW	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0

Źródło: opracowanie własne

Krok 3. Poszukiwanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, które występują na obszarach koncentracji problemów społecznych.

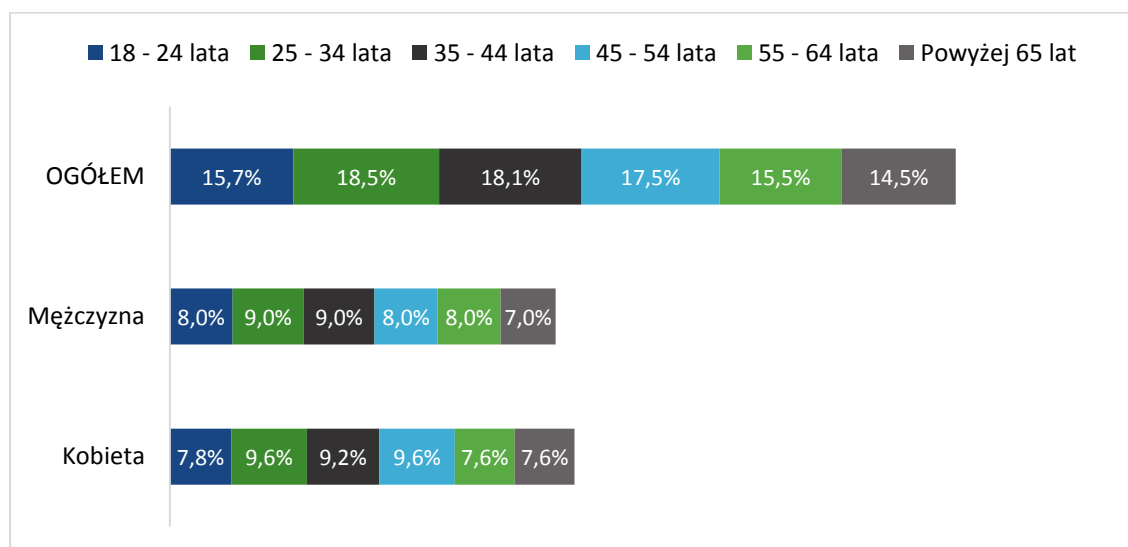
Po wytypowaniu obszarów koncentracji problemów społecznych, konieczne było zdefiniowanie charakteru pozostałych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznym. W tym celu na wytypowanych obszarach przeprowadzone zostały badanie ankietowe z mieszkańcami miasta. Opinia mieszkańców miasta miała kluczowe znaczenie w zdefiniowaniu charakteru pozostałych problemów i stanowi istotny wkład w opracowanie części operacyjnej programu rewitalizacji.

4.3.OBSZARY ZDEGRADOWANE SPOŁECZNE W OCENIE MIESZKAŃCÓW MIASTA

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ

W badaniu zrealizowanym w lipcu 2016 roku udział wzięły 502 osoby – dorośli mieszkańcy Tarnobrzega. Respondenci dobrani zostali do badania na podstawie istotnych cech demograficznych (płeć, wiek), by jak najlepiej reprezentować populację generalną. Celem tej procedury było osiągnięcie reprezentatywności, a w efekcie możliwości ekstrapolacji wyników badania na wszystkich mieszkańcach miasta.

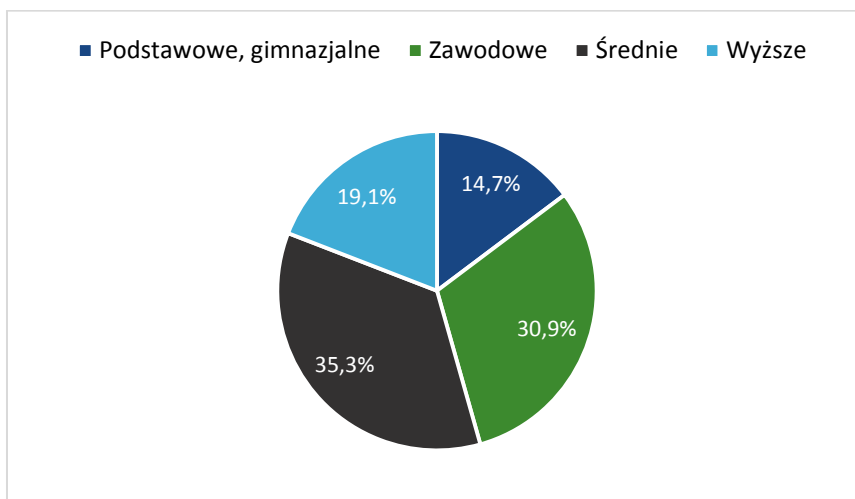
Wykres 16. Struktura demograficzna próby badawczej. N=502

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Kobiety były w badaniu reprezentowane nieco liczniej niż mężczyźni – stanowiły łącznie niemal 52% wszystkich ankietowanych. Rozkład poszczególnych grup wiekowych respondentów był natomiast równomierny; najliczniej reprezentowana grupa wiekowa (25-34 lata) stanowiła niespełna 19% badanych, natomiast najmniej liczna (65 lat i więcej) – niemal 15% uczestników badania.

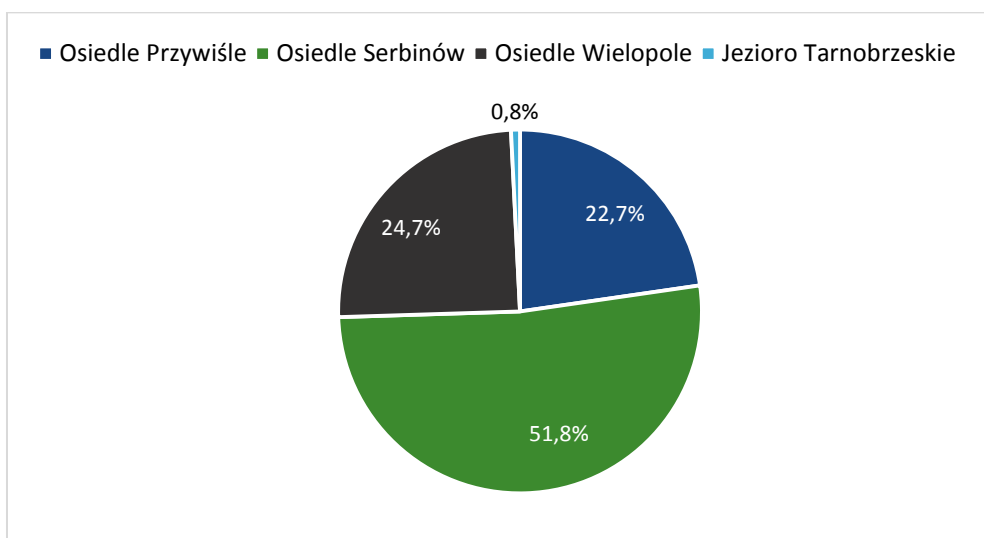
Wykres 17. Poziom wykształcenia badanych. N=502

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Zdecydowanie najliczniej reprezentowani w badaniu byli mieszkańcy Tarnobrzega legitymujący się wykształceniem średnim – stanowili oni ponad jedną trzecią wszystkich ankietowanych (35%). Niemal równie liczna była grupa badanych o wykształceniu zasadniczym zawodowym (31%), natomiast najmniejsza część próby badawczej to respondenci o wykształceniu podstawowym lub gimnazjalnym (15%). Osoby legitymujące się dyplomem szkoły wyższej to łącznie nieco ponad 19% badanych.

Wykres 18. Związki badanych z obszarami miasta. N=502

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Respondenci proszeni byli o wskazanie, z którym obszarem mającym zostać poddany rewitalizacji odczuwają związek lub który zamieszkują. Ponad połowa ankietowanych (52%) wskazała osiedle Serbinów, natomiast co czwarty (25%) – osiedle Wielopole. Najmniejsza część ankietowanych (zaledwie cztery osoby) spośród obszarów mających być poddany rewitalizacji najsilniejsze związki odczuwa z Jeziorem Tarnobrzесьkim.

REWITALIZACJA – GŁÓWNE OBSZARY

W pierwszej kolejności uczestnicy badania zapytani zostali, które obszary miasta powinny – w ich odczuciu – powinno się rewitalizować w pierwszej kolejności. Respondenci jako tereny wymagające zmian w pierwszej kolejności wymieniają:

- Osiedle Serbinów – 199 osób,
- Osiedle Przywiśle – 154 osoby,
- Osiedle Wielopole – 71 osób,
- Całe miasto, bez ograniczenia do konkretnego obszaru – 32 osoby,
- Jezioro Tarnobrzeskie – 23 osoby,
- Skalna Góra – 11 osób.

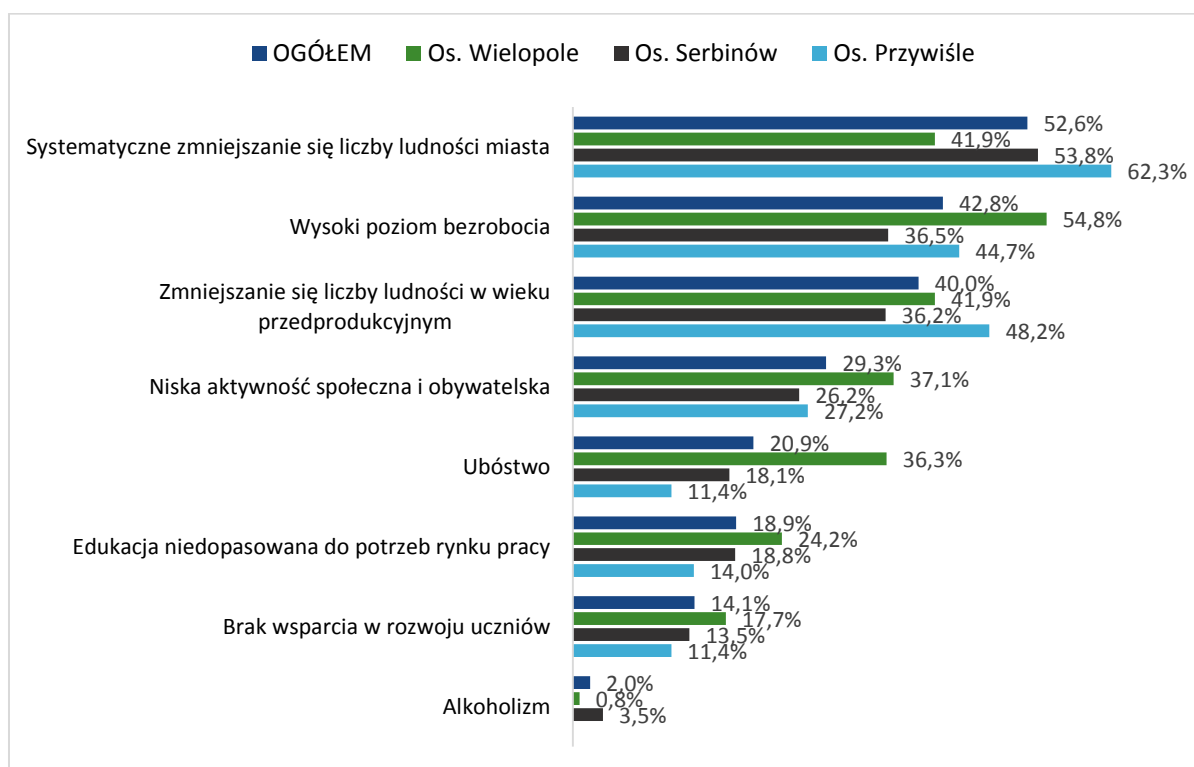
Pojedyncze osoby wskazywały obszary bardziej zawężone. Wymieniane były: park i chodniki na osiedlu Przywiśle, ul. Wyspiańskiego, ul. Matejki, ul. Kopernika, osiedle Piastów, Miechocin (skarpa), Rynek oraz okolice szpitala wojewódzkiego.

SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE PROBLEMY

W dalszej części badania respondenci proszeni byli o wskazanie szczególnie dla nich uciążliwych niedogodności związanych z życiem w Tarnobrzegu. Poruszane było kilka obszarów problemowych: problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Analiza tych zagadnień przeprowadzona została z uwzględnieniem obszarów wskazywanych przez mieszkańców jako najbardziej wymagających działań rewitalizacyjnych⁵⁹.

⁵⁹ Z wyłączeniem kategorii *Jezioro Tarnobrzeskie*, ze względu na znikomą liczebność (n=4) tej grupy badanej.

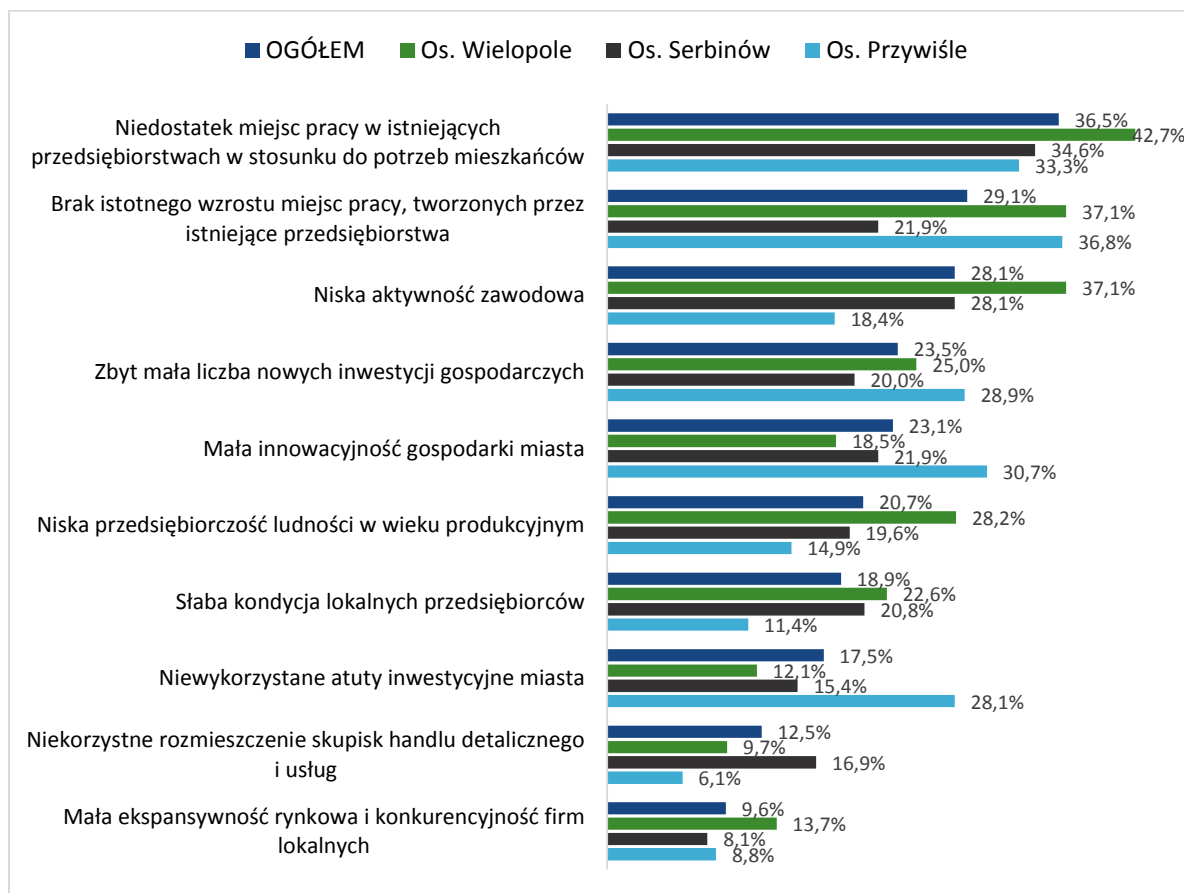
Wykres 19. Najistotniejsze problemy społeczne. N=502

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Najistotniejszym problemem społecznym Tarnobrzega jest w opinii jego mieszkańców systematyczne zmniejszanie się liczby ludności miasta – odpowiedź tę wskazało blisko 53% badanych. Szczególnie odczuwalny jest on na osiedlu Przywiśle (62% wskazań); jako najistotniejszy wymieniają go również osoby związane z osiedlem Serbinów (54% głosów). W drugiej kolejności na liście kluczowych problemów społecznych plasuje się wysoki poziom bezrobocia w mieście – wskazuje go 43% respondentów. Dla osób związanych z osiedlem Wielopole problem ten jest istotniejszy niż zmniejszanie się liczby ludności w mieście (55% wskazań). Osiedle Wielopole wyróżnia również wysoka koncentracja na problemie ubóstwa (36% wskazań; dla porównania wśród badanych związanych z os. Przywiśle – 11%). Najczęściej wskazywaną spontanicznie (tzn. nieodczytaną przez ankietera z kafeterii proponowanych) odpowiedzią jest natomiast alkoholizm – szczególnie istotny problem dla osób związanych z os. Serbinów.

Wykres 20. Najistotniejsze problemy gospodarcze. N=502

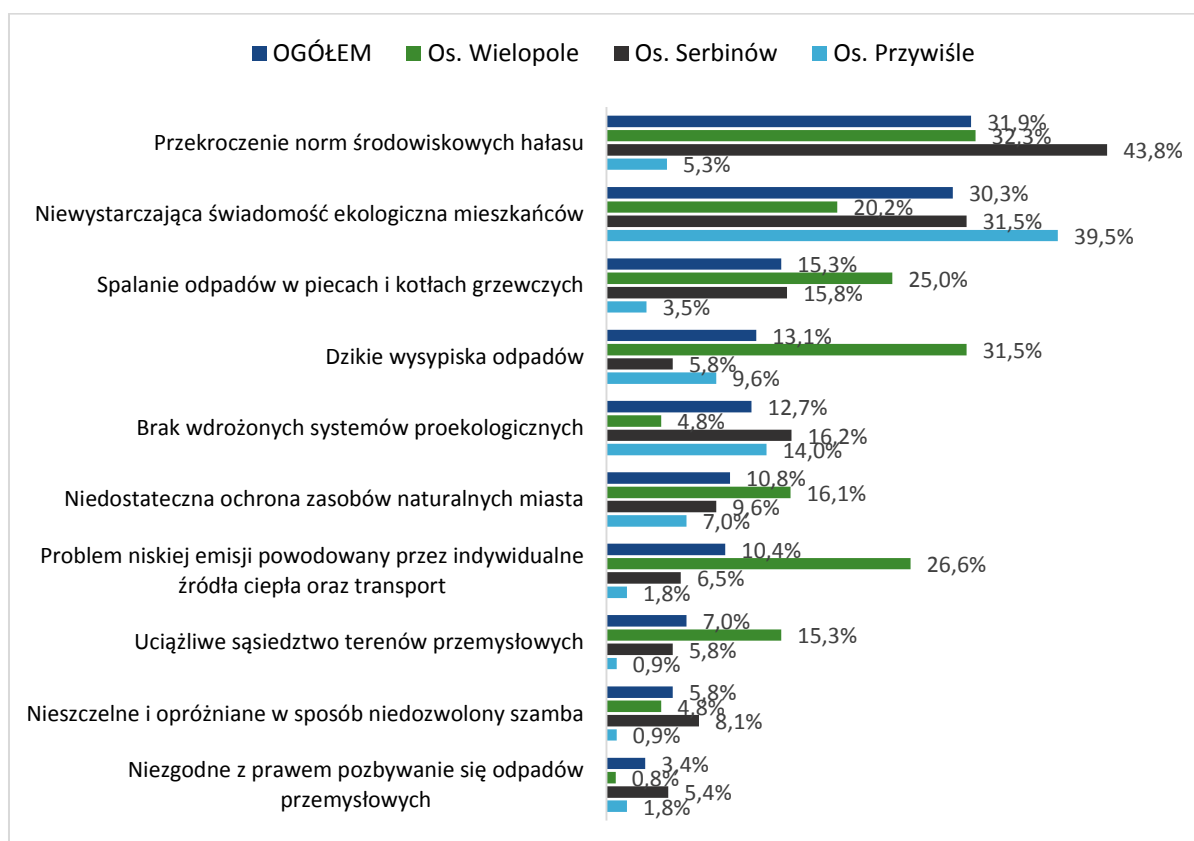

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Najistotniejsze problemy gospodarcze, z którymi boryka się zdaniem mieszkańców Tarnobrzeg związane są z poziomem zatrudnienia w mieście. Najczęściej badani wskazują, że w istniejących przedsiębiorstwach jest zbyt mało miejsc pracy w stosunku do potrzeb mieszkańców (37% wskazań), a także że podmioty te nie tworzą zauważalnego wzrostu miejsc pracy (29% odpowiedzi). Porównywalna liczba badanych (28%) jest zdania, że największym problemem gospodarczym Tarnobrzega jest niska aktywność zawodowa jego mieszkańców. Kolejny obszar problemowy dotyczy innowacyjności gospodarczej: średnio co czwarty uczestnik badania jest zdania, że w mieście zbyt mało jest inwestycji gospodarczych (24%) oraz że gospodarka jest zbyt mało innowacyjna (23%). Ankieterzy w znacznej liczbie podkreślają także, że młodym ludziom – których jest w ich opinii w mieście coraz mniej – brakuje inicjatywy gospodarczej i przedsiębiorczości (21% wskazań).

Warto zauważyć, że niska aktywność zawodowa mieszkańców znacznie częściej jako istotny problem gospodarczy wymieniana jest przez mieszkańców osiedla Wielopole (37%) niż pozostałych; również ta grupa badanych szczególnie zwraca uwagę na niską przedsiębiorczość ludzi młodych (28%). Mieszkańcy Przywiśla natomiast podkreślają szczególnie małą innowacyjność gospodarki miasta (31%) oraz niewykorzystanie jego atutów inwestycyjnych (28% wskazań).

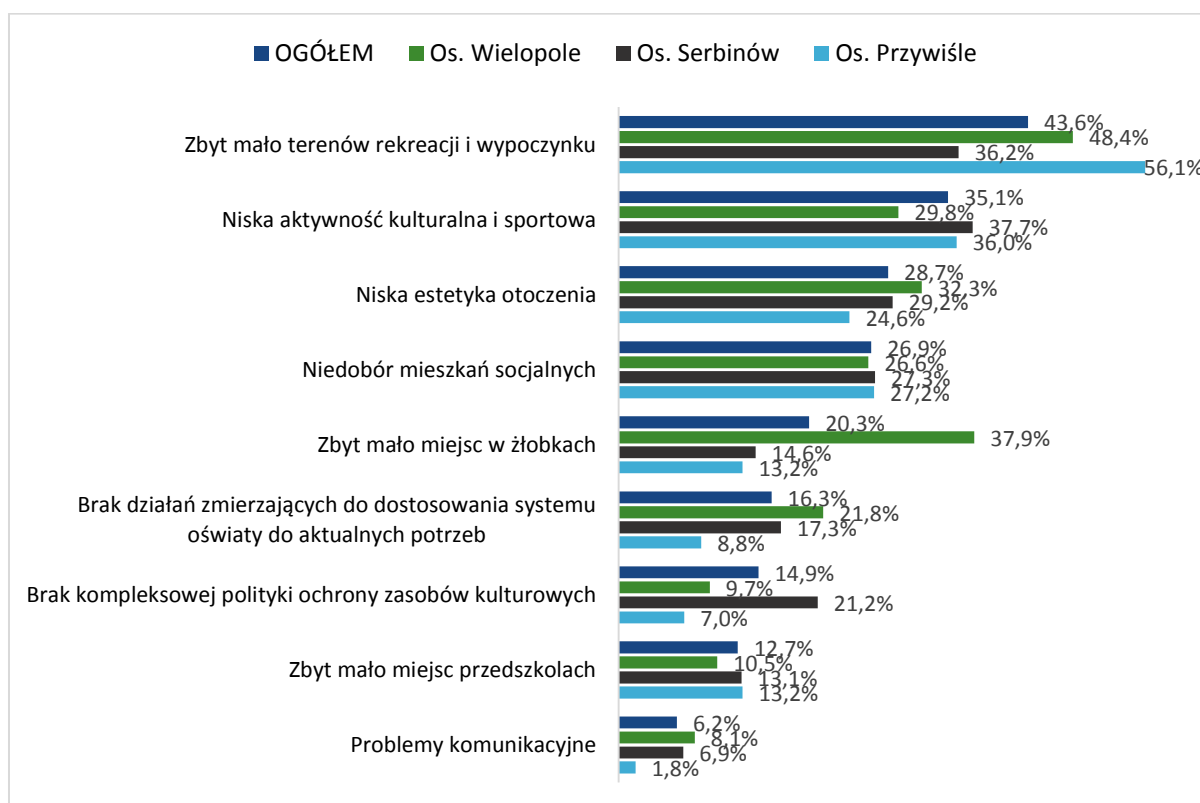
Wykres 21. Najistotniejsze problemy środowiskowe. N=502

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Najważniejszym problemem środowiskowym Tarnobrzega okazuje się być hałas związany z ruchem miejskim – przekroczenie norm środowiskowych jako szczególnie uciążliwe wymienia 32% badanych. Wyjątkowo istotny jest ten problem dla osób związanych z osiedlem Serbinów – w tej grupie badanych liczba osób skarżących się na hałas w mieście sięgnęła blisko 44%. W drugiej kolejności respondenci wymieniają natomiast niewystarczającą świadomość ekologiczną mieszkańców; na problem ten wskazuje blisko co trzeci badany (30%). Kolejne punkty na liście problemów środowiskowych są powiązane z niską świadomością ekologiczną: badani wskazują na uciążliwość spalania odpadów w piecach (15%) oraz dziki wysypiska śmieci (13%). To właśnie składowanie odpadów poza miejscami do tego wyznaczonymi szczególnie dotyka osoby związane z osiedlem Wielopole (32% wskazań w tej grupie).

Wykres 22. Najistotniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne. N=502

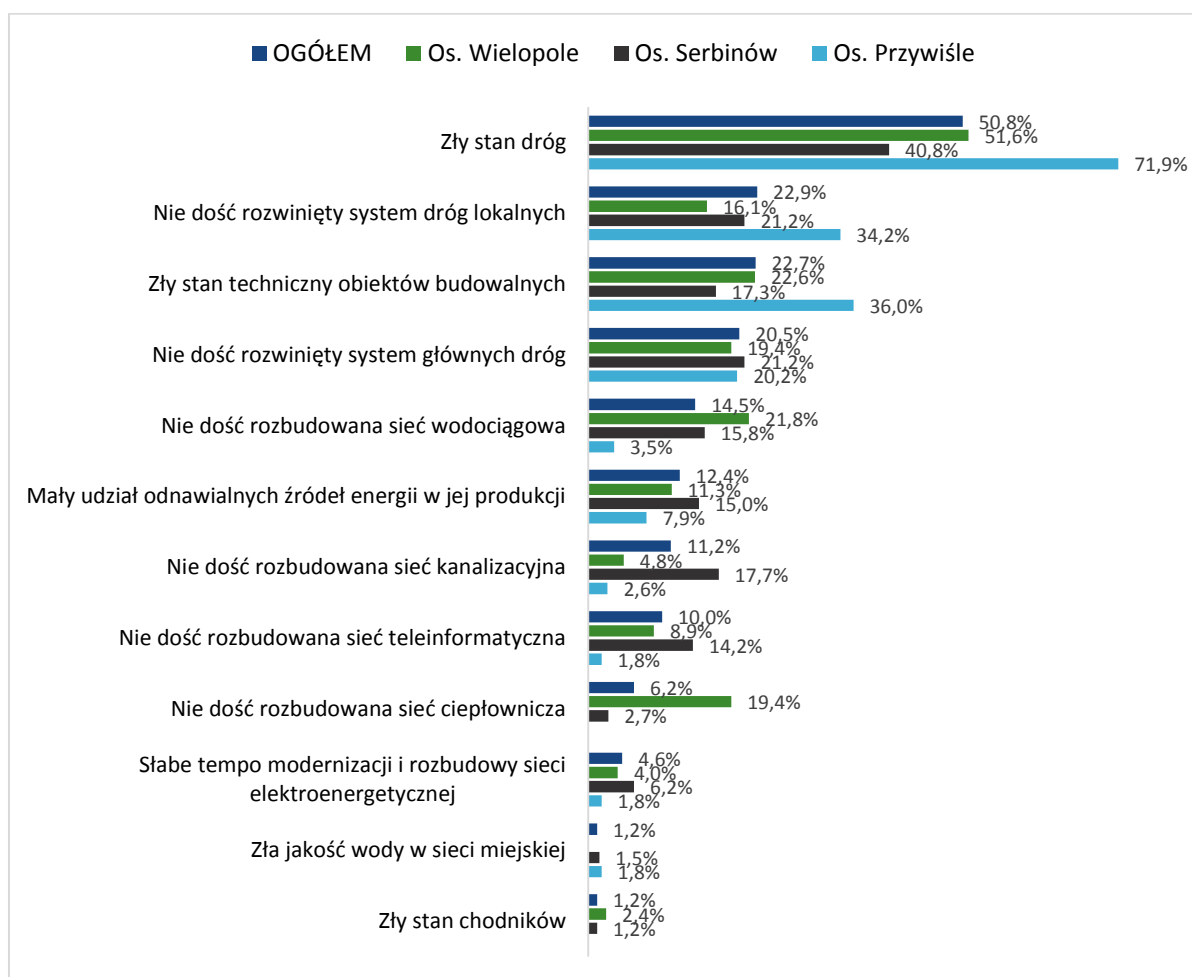

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Blisko połowa badanych mieszkańców Tarnobrzega (44%) jako najistotniejszy problem przestrzenno-funkcjonalny miasta wskazuje niewystarczającą ilość terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych. Szczególnie uciążliwa jest to niedogodność dla osób związanych z osiedlem Przywiśle (56% wskazań), najmniej natomiast odczuwa się ją na osiedlu Serbinów (36%). Co trzeci respondent uważa, że istotnym problemem jest niska aktywność kulturalna i sportowa mieszkańców Tarnobrzega (35%), a nieznacznie mniej liczna grupa wskazuje na niską estetykę swojego otoczenia (29% odpowiedzi). Wśród problemów przestrzenno-funkcjonalnych uciążliwych dla mieszkańców os. Wielopole bardzo istotny okazał się brak miejsc w żłobkach (38% wskazań), natomiast badani związani z os. Serbinów zwracają znacznie częściej niż inni respondenci uwagę na brak kompleksowej polityki ochrony zasobów kulturowych w mieście.

Podkreślić należy także, że istnieją obszary problemowe dotkliwe w innych częściach kraju, z którymi Tarnobrzeg niemal się uporał; zaledwie co ósmy respondent uważa, że uciążliwy dla mieszkańców jest brak miejsc w przedszkolach, a tylko 6% jest zdania, że miasto ma problemy związane z komunikacją i transportem zbiorowym.

Wykres 23. Najistotniejsze problemy techniczne. N=502

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Ostatnią grupą zagadnień były problemy techniczne miasta. Tutaj badani byli bardzo zgodni – ponad połowa jako najistotniejszą bolączkę Tarnobrzega wskazała zły stan dróg (51% odpowiedzi). Szczególnie dotkliwie stan dróg dotyka osoby związane z osiedlem Przywiśle; tutaj na problem ten wskazało blisko trzy czwarte (72%) uczestników badania. W dalszej kolejności respondenci jako istotne problemy techniczne wymieniają zły stan dróg lokalnych (nieco rzadziej – głównych dróg) oraz budynków w mieście. Niewystarczająco rozbudowana sieć kanalizacyjna dotyka głównie osoby związane z osiedlem Serbinów, natomiast osiedle Wielopole cierpi ze względu na trudności w dostępie do sieci ciepłowniczej oraz – w nieco mniejszym stopniu – wodociągowej.

Istotne wydają się być problemy techniczne nieujęte w kafeterii odpowiedzi. Respondenci spontanicznie zwracali uwagę ankieterów na złą jakość i wysokie ceny wody (nieprzyjemny zapach i smak) oraz zrujnowane chodniki. Istotnym problemem związanym z infrastrukturą jest także niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w mieście.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH DO REWITALIZACJI

Uczestnicy badania proszeni byli o wskazanie mocnych i słabych stron obszarów, które w ich opinii w pierwszej kolejności powinny zostać poddane rewitalizacji. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można przyjąć, że cały Tarnobrzeg trapią podobne problemy, natomiast walory poszczególnych obszarów są dość zróżnicowane.

OSIEDLE PRZYWIŚLE

Największe zalety Przywiśla to w opinii mieszkańców Tarnobrzega walory estetyczne. Osiedle charakteryzuje się ich zdaniem dużą ilością zieleni miejskiej i terenów rekreacyjnych (55 wskazań), jest spokojne i ciche (36 wskazań) oraz estetyczne i czyste (15 wskazań). Do często wymienianych zalet należy również wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców (12 wskazań). Na korzyść Przywiśla działa zdaniem badanych jego lokalizacja z dala od centrum miasta, małe natężenie ruchu ulicznego i czyste powietrze. Jednocześnie osiedle jest dobrze skomunikowane z innymi częściami miasta. Do jego zalet należy także uprzejmość mieszkańców.

Głównym problemem osiedla jest natomiast zły stan dróg i chodników – wskazuje na niego 35 badanych. Nieznacznie mniej liczna grupa (31 osób) zwraca uwagę na zły stan techniczny budynków mieszkalnych; badani wspominają również o braku wind, istotnym dla osób starszych. Liczne grono uczestników badania zwraca uwagę, że osiedlowa zieleń jest zaniedbana (27 wskazań), natomiast jednym z najdotkliwszych problemów technicznych mieszkańców jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych (23 głosy). Osoby oczekujące rewitalizacji Przywiśla koncentrują się również na braku terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (w tym ławek, na których można odpocząć). Osiedle jest zdaniem wielu badanych brudne i zaśmiecone, co wynika z niewystarczającej liczby koszy na śmieci. Mieszkańcom, niezależnie od wieku, brakuje rozrywek, a na osiedlu nie ma możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu.

OSIEDLE SERBINÓW

Podobnie jak Przywiśle, również osiedle Serbinów w opinii mieszkańców jest przede wszystkim spokojne i ciche (56 wskazań). Jego dużą zaletą jest ilość terenów rekreacyjnych i zieleni (38 wskazań). Badani akcentują również dobrą lokalizację osiedla blisko centrum miasta (46 wskazań) oraz świetną komunikację z innymi osiedlami (48 głosów). Wśród głównych zalet osiedla wymieniana jest również jego estetyka, związana z przeprowadzoną termomodernizacją budynków, a także duża liczba obiektów sportowych dostępnych dla mieszkańców (boiska, siłownia na powietrzu).

Również analogicznie do Przywiśla, mieszkańcy Serbinowa uskarżają się przede wszystkim na zły stan dróg i chodników na osiedlu (63 wskazania). Osiedle jest ich zdaniem nieestetyczne, zabałaganione i zaśmiecone, z zaniedbaną małą architekturą. Istotnym problemem jest brak miejsc parkingowych (34 wskazania) oraz niewystarczająca ilość terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz zaniedbanie istniejących (27 wskazań); ten sam problem dotyczy placów zabaw dla dzieci (18 wskazań). Kolejną grupą problemową jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców: wadą Serbinowa są zajmujące przestrzeń publiczną osoby pozostające pod wpływem alkoholu i zakłócające porządek (24 wskazania), a także zakłócanie spokoju – zwłaszcza w godzinach wieczornych – i wandalizm (14

wskazań). Mieszkańcy zwracają uwagę na niewystarczające oświetlenie osiedla i brak monitoringu, a niektórzy wprost podkreślają swoje niskie poczucie bezpieczeństwa (10 wskazań).

OSIEDLE WIELOPOLE

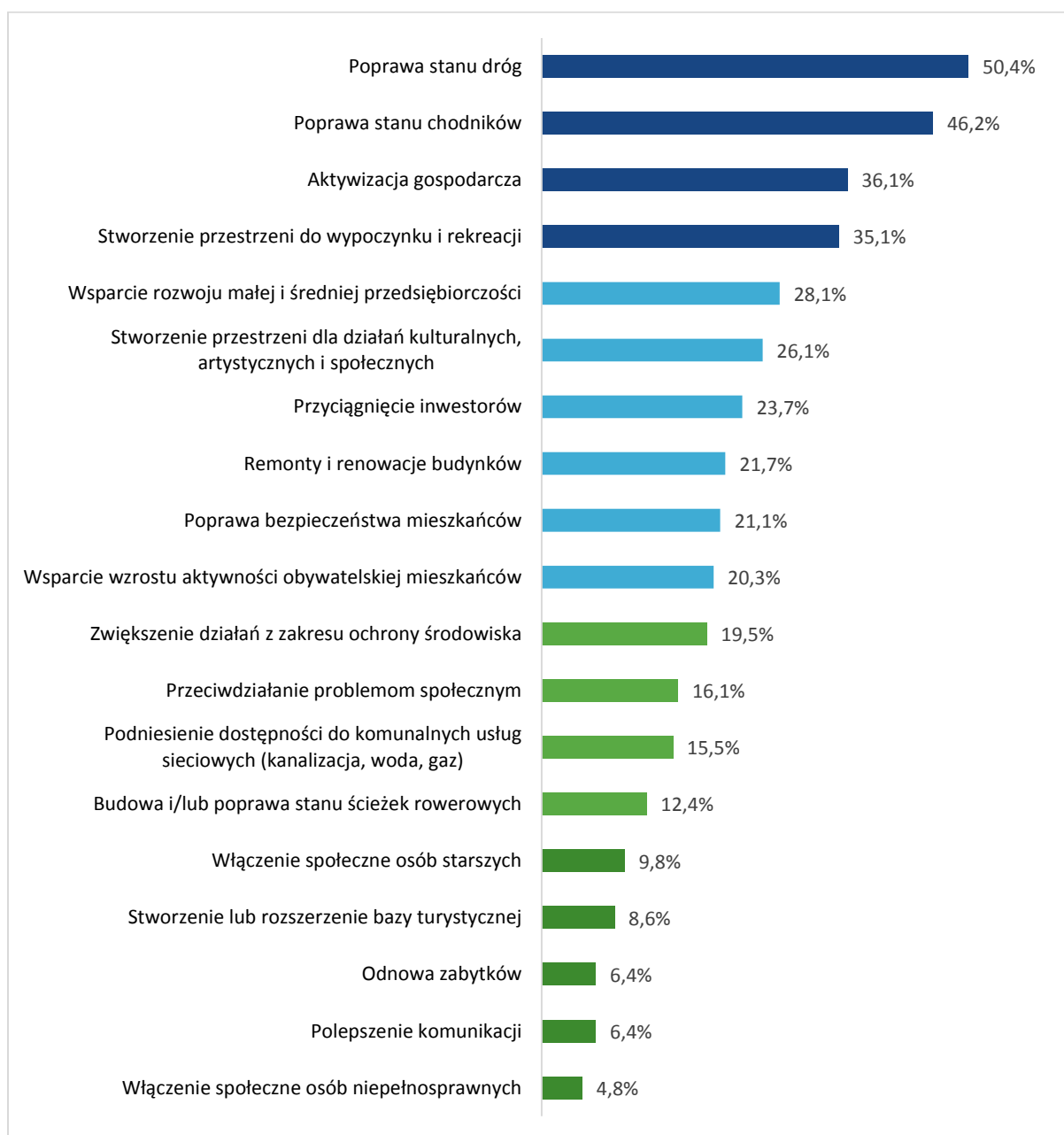
Osiedle Wielopole spośród wszystkich omawianych scharakteryzowane zostało najkrótszą listą zalet – najważniejszą okazała się być dobra lokalizacja blisko centrum miasta (46 głosów). Liczne grono badanych zwracało uwagę na to, że osiedle jest ciche i spokojne (33 osoby) oraz zielone (22 wskazania). Po 19 respondentów jako największą zaletę Wielopola wskazało jego dobre skomunikowanie z innymi częściami miasta oraz wybudowany stadion Orlik.

Największą bolączką Wielopola jest konsekwencja jego lokalizacji – hałas wynikający z dużego natężenia ruchu ulicznego (35 wskazań). Mieszkańcy zwracają uwagę na niską estetykę osiedla i panujący na nim bałagan i brud (27 wskazań); wynikają one prawdopodobnie ze zbyt małej liczby koszy na śmieci (16 wskazań). Podobnie jak w przypadku osiedla Serbinów, problemów mieszkańcom przysparzają osoby pod wpływem alkoholu zakłócające porządek publiczny (11 wskazań) oraz chuligani i wandale (7 wskazań). Istotne problemy Wielopola dotyczą również niewystarczającej liczby miejsc parkingowych (23 wskazania) oraz – podobnie jak na pozostałych osiedlach – drogiej wody bardzo złej jakości (19 wskazań). Tutaj także, podobnie jak w przypadku pozostałych osiedli, mieszkańcom brakuje miejsc rekreacji i spotkań oraz możliwości atrakcyjnego spędzania czasu.

POŻĄDANE DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE

W końcowej części wywiadu respondenci proszeni byli o wskazanie konkretnych działań rewitalizacyjnych, które powinny zostać podjęte w tym procesie jako pierwsze. Co istotne, rozkład odpowiedzi badanych nie był związany z obszarem, który wskazywali oni jako najbardziej wymagający rewitalizacji – w całym Tarnobrzegu kluczowe okazują się działania związane z poprawą stanu dróg.

Wykres 24. Pożądane działania rewitalizacyjne. N=502

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Kluczowe działanie władz lokalnych, którego mieszkańcy Tarnobrzega oczekują od władz lokalnych to poprawa stanu lokalnych dróg (50% wszystkich odpowiedzi) i chodników (46% wskazań). W dalszej kolejności miasto powinno skupić się na wsparciu rozwoju gospodarczego – tego zdania jest średnio co trzeci badany (36%) – oraz tworzeniu miejsc rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców (35% głosów). Koncentracja na wsparciu gospodarki jest dla badanych istotnym elementem rewitalizacji: 28% respondentów oczekuje skupienia się władz lokalnych na wspieraniu małej i średniej przedsiębiorczości, a 24% - przyciągania do miasta inwestorów.

Na zakończenie wywiadu mieszkańcy Tarnobrzega proszeni byli o opisanie, jak ich zdaniem w najbliższych kilku latach zmieni się obszar, który wskazali jako wymagający najpilniejszych działań rewitalizacyjnych.

Osiedle Przywiśle w opinii mieszkańców Tarnobrzega ma duży potencjał – zdecydowana większość badanych uważa, że w perspektywie 5-10 lat bardzo wypięknieje. Mieszkańcy liczą na to, że władze zadbają o zielen i tereny rekreacyjne, budynki zostaną docieplone, a drogi i chodniki wyremontowane. jednocześnie spora grupa jest sceptyczna; część respondentów uważa bowiem, że ze względu na brak odpowiednich funduszy na osiedlu nic się nie zmieni. Porównywalna grupa osób to pesymiści – są oni zdania, że coraz większe bezrobocie i związana z nim emigracja ludzi młodych doprowadzą do popadnięcia osiedla w ruinę. Ci badani przypuszczają, że za 10 lat Przywiśle zamieszkiwane będzie wyłącznie przez seniorów, a lokalne władze zupełnie o nim zapomną. *Jeszcze więcej młodych ludzi wyemigruje, a bloki zapadną się ze starości* – mówi jeden z respondentów. Istotne jednak, że osób postrzegających przyszłość Przywiśla w jasnych barwach jest kilkakrotnie więcej niż pesymistów.

Osiedle Serbinów to jasny punkt na mapie Tarnobrzega – niemal wszyscy mieszkańcy są przekonani, że za kilka lat będzie tu czystiej, bardziej zielono i bezpiecznie. Duży wpływ na opinie mieszkańców mają prowadzone obecnie działania rewitalizacyjne – badani dostrzegają zmiany we właściwym kierunku i nabierają wiary, że mogą one postępować dalej. *Będzie lepiej, bo widać zmiany na lepsze (...)* Powoli widać zmianę pokoleniową i dobrze, bo w młodych widzę nadzieję, że rozwiną ten region – opisuje respondentka. Tylko nieliczni ankietowani oczekujący szybkiej rewitalizacji Serbinowa mówią o postępującym wyludnianiu się miasta; większość dostrzega potencjał swojego osiedla i oczekuje jego rozwoju – zarówno pod kątem infrastruktury, jak i inwestycji zmniejszających bezrobocie.

Osiedle Wielopole przysparza największych trudności osobom mającym określić jego rozwój w najbliższych latach – to w odniesieniu do niego najczęściej padała odpowiedź *nie mam pojęcia*. Liczne grono mieszkańców jest zdania, że na osiedlu niewiele się zmieni; mają oni poczucie życia na obszarze nieco zapomnianym. Porównywalnie duża grupa badanych jest jednak zdania, że – podobnie jak inne części miasta – również Wielopole zmieni się na lepsze: wyremontowane zostaną budynki i drogi, powstaną tereny rekreacyjne i place zabaw dla dzieci, a zielen miejska zostanie uporządkowana. Z drugiej strony brak tu mowy o inwestycjach i zmniejszaniu bezrobocia. Mimo wszystko mieszkańcy nie wieszczą osiedlu szybkiego starzenia się i wyludniania: liczą na powrót Polaków, którzy wyemigrowali do Wielkiej Brytanii. W odniesieniu do Wielopola pojawiło się również kilka opinii, że osiedle zamieszkażą liczni imigranci z Ukrainy, którzy znajdą tu pracę.

PODSUMOWANIE

W opinii mieszkańców Tarnobrzega działań rewitalizacyjnych w pierwszej kolejności wymagają dwa duże osiedla: Serbinów i Przywiśle. Uczestnicy badania jako główny problem miasta wskazują emigrację osób w wieku produkcyjnym, szczególnie młodzieży. Jest to przede wszystkim skutek trudności w znalezieniu atrakcyjnej, dobrze płatnej pracy. Młodzi ludzie są w opinii mieszkańców miasta pozbawieni jakichkolwiek perspektyw. Miasto nie zapewnia im zarówno zatrudnienia, jak i możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego. Niezależnie od zamieszkiwanego obszaru, respondenci uważają, że zwiększanie innowacyjności gospodarki, przyciąganie inwestorów i

wspieranie lokalnej przedsiębiorczości są niezbędne, by zatrzymać młodych ludzi w Tarnobrzegu. bez tych działań miasto wyludni się i popadnie w ruinę, bo właśnie w młodości leży jego potencjał rozwojowy. Z drugiej strony zadaniem władz lokalnych jest zapewnienie właściwej opieki stale zwiększającej się liczbie seniorów.

Tarnobrzeg, podobnie jak większość polskich miast, boryka się z typowymi problemami dotyczącymi infrastruktury – uczestnicy badania podkreślają konieczność jak najszybszego podjęcia remontów dróg (głównie lokalnych) i chodników. Uwagi wymaga również istotny dla dobrostanu populacji miasta obszar rekreacji i wypoczynku: mieszkańcy oczekują przywiązywania większej wagi do stanu terenów zielonych oraz zwiększania dostępności obiektów sportowych. Miasto powinno w ich odczuciu dawać mieszkańcom w różnym wieku możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.

Jednocześnie podjęte dotychczas działania rewitalizacyjne, jak termomodernizacja i remonty budynków mieszkalnych, przynoszą pożądane efekty – mieszkańcy Tarnobrzega mający styczność z efektami tych prac stają się bardziej optymistycznie nastawieni do przyszłości miasta. Podejmowanie przez miasto działań dających wymierne, widoczne dla społeczności efekty pozwala wierzyć, że władzom lokalnym zależy na rozwoju miasta i są w stanie aktywnie go wspierać.

Wyniki badania wskazują jednoznacznie, że Tarnobrzeg w pierwszej kolejności skupić się musi na rozwoju gospodarczym. Tworzenie nowych miejsc pracy i zwiększanie wynagrodzeń pozwoli ograniczyć ubóstwo i związane z nim patologie społeczne, a młodym ludziom da szansę pozostania w mieście z perspektywą życia na pożądanym przez siebie poziomie. Jednoczesne prowadzenie prac z zakresu remontu dróg i budynków mieszkalnych, troska o zielen miejską i czystość osiedli – działania przynoszące szybkie i widoczne efekty – da mieszkańcom poczucie zaangażowania lokalnych władz w rozwój miasta i wiarę, że Tarnobrzeg może być dla nich atrakcyjnym miejscem życia.

4.4.OBSZARY ZDEGRADOWANE SPOŁECZNE W OCENIE LIDERÓW OPINII SPOŁECZNEJ

W ramach badania przeprowadzono **20 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI)** z przedstawicielami instytucji gminnych i władz gminy, pracownikami oświaty, przedsiębiorcami, przedstawicielami lokalnych mediów i samymi mieszkańcami.

Indywidualne wywiady pogłębione jest to badanie jakościowe, którego istotą jest uzyskiwanie szczegółowych informacji od jednego respondenta, bez wpływu osób trzecich. Takie wywiady prowadzi się, kiedy są poruszane zagadnienia kontrowersyjne, osobiste, intymne oraz podczas badania złożonych, wieloetapowych procesów postępowania, a do takich należy opracowanie programu rewitalizacji. W przypadku wywiadu indywidualnego bardzo ważną rolę odgrywa osoba prowadząca wywiad. Badacz musi być osobą wzbudzającą zaufanie respondenta poprzez swoją wysoką kulturę zachowania i rozmowy, a także eliminującą jego nieśmielenie czy niechęć. Ankieter przeprowadzający wywiad korzysta ze specjalnie przygotowanego do tego celu scenariusza. Scenariusz zawierający listę pytań stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

OBSZARY, KTÓRE POWINNY BYĆ PODDANE PROCESOWI REWITALIZACJI

Respondenci zostali w pierwszej kolejności zapytani o to, jaki obszar miasta powinien zostać zrewitalizowany bądź wymaga zmian. Czterech uczestników badania wskazało Serbinów, trzech Powiśle i Jezioro Tarnobrzeskie, a pojedynczy respondenci wymienili: Siarkowiec, Centrum i Stare Miasto oraz obszar ulicy Fabrycznej i Dąbrówki. Kolejne pytanie dotyczyło wskazania obszaru, w którym respondent mieszka lub z którym czuje się najbardziej związany. Pięciu uczestników badania zadeklarowało swoje największe powiązanie z Serbinowem, a po czterech respondentów deklarowało największy związek z Przywiślem i Jeziorem Tarnobrzeskim.

Z badania wynika, że najważniejszymi obszarami wymagającymi rewitalizacji są: Przywiśle, Serbinów oraz Jezioro Tarnobrzeskie.

PROBLEMY WYSTĘPUJĄCE NA WYBRANYCH OBSZARACH

Kolejne pytanie dotyczyło wskazania problemów, które są szczególnie uciążliwe na podanym przez respondenta wcześniej obszarze wymagającym rewitalizacji. Poniżej zebrano wszystkie problemy występujące na obszarze Przywiśla, Serbinowa oraz Jeziora Tarnobrzeskiego⁶⁰.

Przywiśle:

- **Zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym.**
- **Wysoki poziom bezrobocia.**
- Systematyczne zmniejszanie się liczby ludności miasta.
- Ubóstwo.
- Brak wsparcia w rozwoju uczniów.
- Różnice pokoleniowe w rodzinach.
- **Słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców.**
- **Niska przedsiębiorczość ludności w wieku produkcyjnym.**
- Niedostatek miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach w stosunku do potrzeb mieszkańców.
- Brak pracowników o określonych umiejętnościach.
- Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców.
- Śmietniki wewnątrz osiedli.
- **Zbyt mało terenów rekreacji i wypoczynku.**
- Zbyt mało miejsc w żłobkach.
- Niedobór mieszkań socjalnych.
- Niska aktywność kulturalna i sportowa.
- Niska estetyka otoczenia.
- Brak szkoły.

⁶⁰ Problemy wskazane przez więcej niż jednego uczestnika badania zostały dodatkowo pogrubione.

- Brak parkingów.
- Nie dość rozwinięty system głównych dróg.
- Zły stan techniczny obiektów budowlanych.
- Drogie ciepło sieciowe.
- Brak termomodernizacji.

Serbinów:

- **Wysoki poziom bezrobocia.**
- Systematyczne zmniejszanie się liczby ludności miasta.
- Zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym.
- Niska aktywność społeczna i obywatelska.
- Patologia w szkole i wokół szkoły.
- **Niska aktywność zawodowa.**
- Brak istotnego wzrostu miejsc pracy tworzonych przez istniejące przedsiębiorstwa.
- Mała innowacyjność gospodarki miasta.
- Zbyt mała liczba nowych inwestycji gospodarczych.
- Spalanie odpadów w piecach i kotłach grzewczych.
- Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców.
- **Brak wdrożonych systemów proekologicznych.**
- Niedobór mieszkań socjalnych.
- Brak działań zmierzających do dostosowania systemu oświaty do aktualnych potrzeb.
- Niska aktywność kulturalna i sportowa.
- Brak kompleksowej polityki ochrony zasobów kulturowych.
- Niska estetyka otoczenia.
- Nie dość rozbudowana sieć wodociągowa.
- **Mały udział odnawialnych źródeł energii w jej produkcji.**
- Zły stan techniczny obiektów budowlanych.
- Brak parkingów.

Jezioro Tarnobrzeskie:

- Wysoki poziom bezrobocia.
- Niska aktywność społeczna i obywatelska.
- Zbyt duże oczekiwania ludzi w stosunku do możliwości miasta co powoduje niezadowolenie mieszkańców.

- Słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców.
- Niska przedsiębiorczość ludności w wieku produkcyjnym.
- Niska przedsiębiorczość ludności w wieku produkcyjnym.
- Niedostatek miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach w stosunku do potrzeb mieszkańców.
- **Niewykorzystane atuty inwestycyjne miasta.**
- Uciążliwe sąsiedztwo terenów przemysłowych.
- **Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców.**
- Brak wdrożonych systemów proekologicznych.
- Niezagospodarowane tereny.
- **Zbyt mało terenów rekreacji i wypoczynku.**
- Niska aktywność kulturalna i sportowa.
- **Niska estetyka otoczenia.**
- Problemy komunikacyjne.
- **Nie dość rozwinięty system głównych dróg.**
- Nie dość rozbudowana sieć wodociągowa.
- Nie dość rozbudowana sieć kanalizacyjna.
- Słaby sposób zabezpieczenia membrany wiślanej.

MOCNE I SŁABE STRONY OBSZARÓW WSKAZANYCH DO REWITALIZACJI

Przywiśle doceniane jest za położenie, piękne tereny, zieleni i zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców, jednakże respondenci dostrzegają problemy, które mogą wpłynąć na zwiększanie się ilości ludzi w wieku poprodukcyjnym. Brak pełnej infrastruktury, miejsc parkingowych, chodników i przede wszystkim większych działek budowlanych sprawia, że ten obszar jest nieatrakcyjny dla ludzi młodych i nie ma w nim perspektyw na przyciąganie nowych, młodych mieszkańców.

Mocnymi stronami Serbinowa jest łatwy dostęp do pawilonów handlowo-usługowych, zieleni, duża liczba młodych mieszkańców i potencjał ludzki, inkubator przedsiębiorczości oraz niska cena mieszkań. Głównymi wadami Serbinowa są elementy mające wpływ na jakość życia mieszkańców, takie jak: emisja gazów i płynów, zły stan dróg, brak miejsc parkingowych i niska estetyka osiedla. Inne wady wymieniane przez respondentów mogą mieć wpływ na małą atrakcyjność osiedla dla młodych ludzi: bardzo mała ilość firm, brak miejsca do spotkań dla młodzieży, brak działań w przemyśle chemicznym, małe działki budowlane / ciasna zabudowa, patologia w szkole.

Jeziro Tarnobrzeskie ma według badanych potencjał turystyczny i wypoczynkowy, na co wskazują takie wymieniane zalety jak: piękne tereny, położenie, łatwy dojazd, możliwość uprawiania sportów wodnych, możliwość relaksu i wypoczynku, duże nasilenie osób przyjezdnych itp. Do wad tych okolic zaliczane są: infrastruktura drogowa (zły stan dróg, brak miejsc parkingowych, brak wyjazdu), mała

promocja i brud. Wskazane przez uczestników badania wady zagrażają potencjałowi turystycznemu tego obszaru.

Tabela 102. Mocne i słabe strony obszarów wskazanych do rewitalizacji

	Mocne strony	Słabe strony
Przywiśle	<ul style="list-style-type: none"> • Zieleń • Piękne tereny • Położenie • Zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak miejsc parkingowych • Małe działki budowlane / ciasna zabudowa • Brak pełnej infrastruktury • Mało młodych ludzi • Brak chodników • Nieatrakcyjne dla młodych
Serbinów	<ul style="list-style-type: none"> • Łatwy dostęp do pawilonów handlowo-usługowych • Zieleń • Duża liczba młodych mieszkańców / duży potencjał ludzki • Inkubator przedsiębiorczości • Niska cena mieszkań 	<ul style="list-style-type: none"> • Emisja gazów i pyłów • Zły stan dróg • Bardzo mała ilość firm • Brak miejsca do spotkań dla młodzieży • Brak działań w przemyśle chemicznym • Brak miejsc parkingowych • Małe działki budowlane / ciasna zabudowa • Patologia w szkole • Niska estetyka osiedla
Jezioro Tarnobrzeskie	<ul style="list-style-type: none"> • Piękne tereny • Położenie • Łatwy dojazd • Możliwość uprawiania sportów wodnych • Możliwość relaksu i wypoczynku • Możliwość stworzenia infrastruktury pociągającej za sobą stworzenie nowych miejsc pracy • Mikroklimat • Wielkość Jeziora • Plany inwestycyjne • Duże nasilenie osób przyjezdnych • Wysoki potencjał 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan dróg • Brak miejsc parkingowych • Brak pełnej infrastruktury • Brak wyjazdu • Brud • Mała promocja

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

DZIAŁANIA, KTÓRE POWINNY ZOSTAĆ PODJĘTE NA OBSZARACH WSKAZANYCH DO REWITALIZACJI

W kolejnym pytaniu respondenci byli poproszeni o podanie działań, jakie powinny być podjęte w procesie rewitalizacji na wskazanym przez siebie obszarze. Poniżej zebrano wszystkie zaproponowane działania dla poszczególnych obszarów.

Przywiśle:

- Wsparcie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
- Poprawa stanu dróg.
- Poprawa stanu chodników.
- Stworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych.
- Stworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji.
- Aktywizacja gospodarcza.
- Zwiększenie działań z zakresu ochrony środowiska.
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.
- Wsparcie wzrostu aktywności obywatelskiej mieszkańców.
- Włączenie społeczne osób starszych.
- Remonty i renowacje budynków.
- Termomodernizacja.
- Stworzenie centrum sterowania organizacji pozarządowych.
- Budowa parkingów.

Serbinów:

- Stworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych.
- Stworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji.
- Przyciągnięcie inwestorów.
- Poprawa stanu dróg.
- Poprawa stanu chodników.
- Remonty i renowacje budynków.
- Termomodernizacja.
- Wymiana dźwigów osobowych w budynkach mieszkalnych.
- Inwestycja w źródła energii odnawialnej.

Jezioro Tarnobrzесьkie:

- Stworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych.
- Stworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji.
- Poprawa stanu dróg.
- Aktywizacja gospodarcza.
- Przyciągnięcie inwestorów.
- Stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej.
- Poprawa stanu chodników.
- Budowa i/lub poprawa stanu ścieżek rowerowych.
- Podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (kanalizacja, woda, gaz).
- Włączenie społeczne osób starszych.
- Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.
- Budowa parkingów.

WYOBRAŻENIE OBSZARU WSKAZANEGO DO REWITALIZACJI W PERSPEKTYWIE 5-10 LAT

Ostatnim pytaniem zadany respondentom było pytanie o wizję wskazanego do rewitalizacji obszaru w perspektywie 5-10 lat.

Respondenci dostrzegają problem starzenia się społeczeństwa. Z jednej strony obawiają się, że w przypadku braku zmian w Tarnobrzegu nastąpi w przyszłości wzrost ilości ludzi w wieku poprodukcyjnym, z drugiej natomiast mają nadzieję na przybycie nowych, młodych mieszkańców do miasta.

Obecnie w moich myślach pojawia się pesymizm, bo jeśli będzie to wyglądać tak jak dotychczas to będą się nasilać choroby związane z wiekiem. Społeczeństwo będzie się starzeć i wymierać.

Ten obszar jest bardzo dynamiczny, mamy mocne pokolenie 60+ i w ciągu 10 lat nastąpi wymiana na młode pokolenie.

[...] To na pewno przyciągnie swoim urokiem wielu nowych mieszkańców jeżeli tylko znajdą jeszcze miejsca pracy.

Niestety w ciągu 10 lat na osiedlu Serbinów zwiększy się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Być może powstaną miejsca spotkań dla młodzieży.

Uczestnicy badania mają nadzieję na poprawę infrastruktury drogowej:

Poprawi się stan dróg i budynków mieszkalnych.

Będą ciągi piesze, ciągi jezdne, parkingi, zadbana zieleń.

Powstanie niezbędna infrastruktura wodno-ściekowa, komunikacyjna, poprawi się stan dróg, powstaną wjazdy i parkingi.

Respondenci nie zawsze zgadzają się w kwestii mieszkań i mają różne opinie na temat ich atrakcyjności jak i jakości życia w tych mieszkaniach. Z jednej strony uczestnicy badania dostrzegają brak możliwości budowy nowych domów ze względu na brak terenów pod ich budowę, a z drugiej liczą oni na poprawę jakości już istniejących mieszkań, co poprawiłoby jakość życia mieszkańców.

Brak jest terenów na rozwój budownictwa mieszkaniowego i w tym zakresie nic nie da się zrobić, ponieważ miejsca są już wykorzystane, ale jeśli poprawi się stan budynków mieszkalnych to na pewno wzrośnie jakość życia mieszkańców.

Gdyby spółdzielnia zainwestowała w bloki to infrastruktura będzie bardzo ładna

Powstanie baza hotelowa i być może zabudowa mieszkaniowa.

Jeżeli młodzież nie będzie dobrze prowadzona to mieszkania będą zadłużane, będą eksmisje.

Zostaną wyremontowane i docieplone budynki, dzięki czemu obniżą się koszty mieszkania, co wpłynie na zmniejszenie kosztów ciepła i utrzymania. Te działania na pewno poprawią jakość życia mieszkańców.

Respondenci dostrzegają również potencjał turystyczny miasta, który jest związany przede wszystkim z możliwością wykorzystania Jeziora Tarnobrzeskiego jako wizytówki miasta:

Komunikacyjna, poprawi się stan dróg, powstaną wjazdy i parkingi. Powstaną pola namiotowe i stała baza handlowo-usługowa. Jezioro będzie też wykorzystywane poza sezonem – zawody, nurkowanie, ćwiczenia wojskowe. Woda nadal będzie czysta a zbiornik bezpieczny dla ludzi. Powstanie baza hotelowa i być może zabudowa mieszkaniowa.

Będzie to miejsce rozrywkowo-kulturalno-sportowe dla różnych grup odbiorców – dzieci, młodzieży, dorosłych, starszych i niepełnosprawnych. Będzie to miejsce znane w regionie i w Polsce dzięki oryginalnym rozwiązaniom typu park rozrywki czy sporty wodne, szkółki żeglarskie.

Będzie konkurs, który wyłoni instytucję, która zaprojektuje i zbuduje jezioro, które będzie wizytówką Tarnobrzegu. Powinno to wyglądać pięknie.

Dzięki działaniom władz osoby starsze będą miały gdzie spędzać swój czas, postanie baza turystyczno-rekreacyjna dla tych osób.

Na pewno zmieni się wiele. To będzie jezioro, przy którym będą piękne hotele z pięknymi plażami. Do tego powstaną atrakcje turystyczne typu zjeżdźalnie itp. Powstanie wesołe miasteczko, do którego ludzie będą przyjeżdżać na cały tydzień, tyle będzie atrakcji. Będą drogi, dojazdy, campingi i miejsca parkingowe, a ludzie będą chcieli tam przyjeżdżać.

Niektórzy uczestnicy badania wierzą, że pojawi się więcej miejsc do spędzania wolnego czasu, co może być związane z nadzieją na zwiększenie się potencjału turystycznego miasta:

Będzie to miejsce rozrywkowo-kulturalno-sportowe dla różnych grup odbiorców – dzieci, młodzieży, dorosłych, starszych i niepełnosprawnych.

Osiedle będzie „żywsze”, bardziej kolorowe. Powstaną siłownie pod chmurką, miejsca dla seniorów. Dzięki działaniom władz osoby starsze będą miały gdzie spędzać swój czas, postanie baza turystyczno-rekreacyjna dla tych osób.

Podsumowując wizję respondentów dotyczących obszarów wskazanych do rewitalizacji, można stwierdzić, że są one częściej pozytywne niż negatywne. Uczestnicy badania dostrzegają przede wszystkim duży potencjał turystyczno-wypoczynkowy miasta, co miałyby za sobą pociągnąć również powiększanie się oferty spędzania wolnego czasu dla samych mieszkańców miasta. Respondenci mają również nadzieję na poprawę infrastruktury drogowej, zwiększanie się jakości życia mieszkańców poprzez remont i docieplenie bloków oraz zwiększenie się ilości młodych ludzi w mieście. Tylko nieliczne głosy wskazywały na starzenie się społeczeństwa w mieście i brak możliwości rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej w mieście.

4.5.OBSZAR ZDEGRADOWANY W TARNOBRZEGU – PODSUMOWANIE

Mając na uwadze przeprowadzoną delimitację negatywnych zjawisk społecznych oraz opinie mieszkańców miasta Tarnobrzeg – za obszar zdegradowany należy uznać osiedla: **Przywiśle, Wielopole oraz Sarbinów**. Jest to obszar zamieszkały przez 25279 osób, co stanowi 52,26% ogółu mieszkańców miasta, wg danych za 2015 rok.

Na ww. obszarze zdiagnozowano koncentrację problemów, w szczególności depopulacji (4,84% w latach 2015/2010), starzenia się społeczeństwa (odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wyniósł 27,58%), bezrobocia, w tym długotrwałego bezrobocia (dane za 2015 rok: Przywiśle: 10,96% mieszkańców w wieku produkcyjnym to osoby bezrobotne, w tym 6,59% długotrwałe; Wielopole: 5,37% mieszkańców w wieku produkcyjnym to osoby bezrobotne, w tym 5,37% długotrwałe; Sarbinów: 5,59% mieszkańców w wieku produkcyjnym to osoby bezrobotne, w tym 3,67% długotrwałe). W obszarze tym koncentruje się również przestępczość. Są to osiedla, na których odnotowano w 2015 roku największą liczbę przestępstw.

Wg opinii mieszkańców do istotnych problemów tych obszarów należą:

- Niedostatek miejsc pracy oraz brak ich stałego wzrostu, co potwierdzają wysokie wskaźniki bezrobocia,
- Niska aktywność zawodowa mieszkańców, co ma swoje potwierdzenie we wskaźnikach bezrobocia długotrwałego,
- Przekroczenie norm hałasu,
- Niska świadomość ekologiczna, co przekłada się między innymi na zaśmiecenie przestrzeni (o. Wielopole),
- Zbyt mało terenów do rekreacji i wypoczynku,
- Niska aktywność kulturalna i społeczna,
- Niska estetyka przestrzeni publicznych,
- Zły stan dróg oraz chodników,
- Zły stan obiektów budowlanych (w szczególności o. Przywiśle).

Najważniejszym problem miasta wg mieszkańców jest brak pracy, a tym samym samorealizacji, co skutkuje znacznym odpływem ludności.

Tym samym działania ukierunkowane na wychodzenie ze stanów kryzysowych w obszarze zdegradowanym ukierunkowane być powinny na:

- Poprawę jakości życia, w szczególności poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej, w tym chodników, poprawę estetyki przestrzeni oraz stanu technicznego obiektów budowlanych, tworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji,
- Aktywizację gospodarczą, w tym wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, przyciąganie inwestorów,
- Zwiększenie aktywności społecznej poprzez wsparcie aktywności społecznych i obywatelskich, poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, przeciwdziałanie problemom społecznym, rozwój oferty kulturalnej i rozrywkowej.

Mając na uwadze potrzebę aktywizacji gospodarczej w Tarnobrzegu, wynikającą z wysokich wskaźników bezrobocia, niskiej dynamiki zmian na rynku pracy, co skutkuje znacznym odpływem mieszkańców miasta – działania związane z wychodzeniem ze stanów kryzysowych powinny optymalnie wykorzystać istniejące zasoby i potencjał miasta.

Należy zaznaczyć, że Tarnobrzeg jest ośrodkiem subregionalnym, na prawach powiatu i pełni rolę wiodącą w obszarze funkcjonalnym .

Miasto Tarnobrzeg dotknięte zostało w sposób szczególnymi skutkami negatywnych zjawisk związanych z upadkiem przemysłu w latach 90-tych XX-wieku. Powstała w latach 50-60 ubiegłego stulecia Kopalnia siarki Machów i towarzyszące zatrudniały ok. 15 tys. pracowników i stanowiły główne źródło utrzymania dla ponad 100 tys. mieszkańców zamieszkałych w kilkunastu gminach obecnego województwa podkarpackiego i świętokrzyskiego, otaczających Tarnobrzeg.

Kopalnia była głównym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i jego otoczenia funkcjonalnego. W pierwszej połowie lat 90-tych ubiegłego wieku, wskutek dekonjunkury na rynkach światowych, Kopalnia została poddana procesowi likwidacji. Spowodowało to wieloletnią stagnację rozwoju społeczno-gospodarczego całego omawianego obszaru.

Po działalności Kopalni pozostały w przestrzeni miasta obecnie nieużytkowane i niezagospodarowane tereny, które można wykorzystać do aktywizacji gospodarczej oraz poprawy jakości życia mieszkańców miasta.

Na chwilę obecną do zagospodarowania i przywrócenia dla środowiska pozostały:

- tereny poeksploatacyjne i otaczające kopalnię o łącznej pow. 1 560 ha,
- obiekty i urządzenia o łącznej wartości ok.40 mln zł.

W celu przeciwdziałania zaistniałej sytuacji, której skutkiem był upadek wielu firm kooperujących, spadek atrakcyjności inwestycyjnej, wzrost bezrobocia i zubożenia społecznego, migracje ludności- poczynawszy od II połowy lat 90-tych ubiegłego stulecia podjęto i zrealizowano szereg przedsięwzięć o charakterze gospodarczym, promocyjnym, społecznym i infrastrukturalnym.

Między innymi :

- utworzono Tarnobrzeską Specjalną Strefę Ekonomiczną oraz Tarnobrzeski Park Przemysłowo-Technologiczny,
- zrealizowano ok. 21 projektów infrastrukturalnych o łącznej wartości ok. 200 mln zł, w tym współfinansowanych ze środków UE
- zrealizowano szereg projektów służących rozwojowi przedsiębiorczości i przeciwdziałaniu bezrobociu.

Olbrzymim problemem ekologicznym była konieczność zagospodarowania wyrobiska i terenów otaczających Kopalnię. Nadrzędną sprawą było niedopuszczenie do niekontrolowanej emisji siarkowodoru z wód złożowych do środowiska. Dlatego przyjęto kierunek likwidacji odkrywki polegający na: uszczelnieniu dna odkrywki warstwą łu zgrumowanego na zwałowisku wewnętrznym i skarpach nadkładowych, wyprofilowaniu skarp i zboczy zapewniającym ich stateczność w warunkach zalania wodą oraz wypełnieniu wyrobiska wodą z rzeki Wisły.

Fizyczna likwidacja wyrobiska Kopalni Siarki "Machów" rozpoczęta została w marcu 1994r.

Między innymi zrealizowano następujące zadania:

- W 1998 r. zakończono rekultywację zwałowiska zewnętrznego Kopalni Siarki "Machów" o powierzchni całkowitej 880 ha. W efekcie uzyskano 364 ha użytków leśnych oraz 496 ha użytków rolnych ze starannie uregulowanymi stosunkami wodnymi i dojazdami do każdego fragmentu zwałowiska.
- Przyjęta technologia likwidacji wyrobiska machowskiego pozwoliła na wykorzystanie odpadów przemysłowych do częściowego wypełnienia dennej części likwidowanego wyrobiska. Odpady te zostały przykryte łu warstwą izolującą dno tworzonego zbiornika wodnego.
- Wykonano 25 m warstwę izolacyjną z łu krakowieckich (budowę warstwy izolacyjnej zakończono w roku 2002).
- Wykonano budowle hydrotechniczne do napełnienia zbiornika wodą oraz jej wymiany (budowla wlotowa zakończona w listopadzie 2004r., kanał odprowadzający w listopadzie 2006r.). Proces napełniania wyrobiska rozpoczęto w 2005 i zakończono w 2009 roku osiągając docelowy poziom +146,0 m n.p.m. Powstały Zbiornik wodny posiada powierzchnię lustra wody około 500 ha i głębokość około 42 m. Od początku założono, że wraz z przyległymi do niego terenami pełni on będzie funkcję rekreacyjno-turystyczną.

Łącznie na likwidację wyrobiska poeksploatacyjnego Kopalni Siarki „Machów” w latach 1994-2012 wydatkowano kwotę 803 mln zł, głównie z dotacji budżetowej (ok. 461 mln zł) oraz dotacji Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Aby w pełni wykorzystać posiadany potencjał powstałej przestrzeni konieczne jest kontynuowanie prac zmierzających do kompleksowego zagospodarowania powstałego zbiornika (nazwanego Jeziolem Tarnobrzeskim). Istotna jest również rewitalizacja głównych obiektów kulturalno-turystycznych miasta Tarnobrzega, które będzie kontynuacją i uwieńczeniem wielu wcześniej podjętych i zrealizowanych działań (z udziałem dotacji zewnętrznych), przywracających zdegradowane tereny poprzemysłowe na cele środowiskowe oraz społeczne.

Należy podkreślić, że lokalizacja terenów wokół zbiornika posiada dogodne połączenia komunikacyjne z przyległymi osiedlami mieszkaniowymi. W 2010 roku zakończona została budowa ścieżki rowerowej łączącej centrum Tarnobrzega z wjazdem na terenie inwestycji od strony zachodniej. Osiedle Kajmów połączone jest poprzez ulicę Siarkową, Ocice poprzez ulicę Ocicką, Nagnajów poprzez ulicę Zakładową. Od strony wsi Chmielów dojazd do zbiornika "Machów" odbywać się może poprzez drogę powiatową Tarnobrzeg - Nowa Dęba i dalej poprzez drogę gminną dojazdową do TSSE. Ponadto sąsiedztwo drogi wojewódzkiej Tarnobrzeg - Mielec oraz drogi krajowej Rzeszów – Radom pozwala na dogodną komunikację z innymi miastami. We wsi Chmielów zlokalizowany jest przystanek kolejowy relacji Rozwadów - Dębica, natomiast na osiedlu Ocice - Cygany przystanek relacji Rzeszów - Tarnobrzeg.

W bezpośrednim sąsiedztwie zlokalizowane są linie energetyczne 30 kV, stacje trafo 30/6kV, przepompownia wód opadowych. Zbiornik wodny otoczony jest drogą tzw. opaskową wykonaną częściowo z płyt betonowych a częściowo asfaltową. Celem umożliwienia swobodnego dojazdu do lustra wody ww. droga uzbrojona jest w tzw. slipy od strony zachodniej i wschodniej.

Lokalizacja Jeziora Tarnobrzieskiego w rejonie południowo-wschodniej części Polski może być istotnym elementem oferty rekreacyjnej tej części kraju, gdyż do najbliższego porównywalnego zbiornika wodnego, na którym można uprawiać żeglarstwo, tj. do zbiornika Chańcza w powiecie staszowskim jest ok. 58 km, a zbiornik Solina w powiecie leskim oddalony jest ok. 185 km.

Sąsiedztwo znaczących ośrodków miejskich, w tym miasta Tarnobrzeg, z ok 48,5 tys. mieszkańców, Sandomierza, z ok. 25 tys. mieszkańców (odległość ok 17 km), Stalowej Woli, z ok 70 tys. mieszkańców (odległość ok 29 km), Mielca, z 61,5 tys. mieszkańców (odległość ok 30 km), powiatu ziemskiego tarnobrzieskiego (gminy Baranów Sandomierski, Nowa Dęba, Grębów, Gorzyce) z ok. 54 tys. mieszkańców – wskazuje, że lokalizacja zbiornika służyć będzie znacznej liczbie mieszkańców regionu. Stwarza to szansę aktywizacji gospodarczej miasta w oparciu o usługi związane z rekreacją i wypoczynkiem w znacznej skali. Liczba ludności w okolicznych miastach i gminach oraz liczba odwiedzających Jezioro w ostatnim okresie letnim to ok. 400 tys. osób.

Podjęcie działań zmierzających do wykorzystanie potencjału Jeziora Tarnobrzieskiego uzasadnione jest również poniesionymi do tej pory nakładami (komplementarność okresowa). Istniejące uzbrojenie terenu – w energię elektryczną, sąsiedztwo linii wodociągowej i kanalizacji, stwarzają dogodne warunki do rozwoju terenów wokół zbiornika.

Dodatkowym atutem dla wyboru lokalizacji jest relatywnie niski koszt ziemi, która została poddana procesowi rekultywacji oraz istniejąca baza hotelowa w Tarnobrzegu, Baranowie Sandomierskim i Sandomierzu.

Mając na uwadze powyższe, za obszar zdegradowany należy również uznać obszar wokół Jeziora Tarnobrzieskiego, gdyż działania związane z zagospodarowaniem terenów leżących nad Jeziorem wnosić będą istotny wkład w zwiększanie aktywności gospodarczej miasta, w tym również oddziaływać będą istotnie na problemy społeczne skoncentrowane w przestrzeni miejskiej (w szczególności osiedla: Przywiśle, Wielopole, Sarbinów), związane z brakiem pracy, niską aktywnością zawodową, jak również niedostatkiem miejsc do rekreacji i wypoczynku.

4.6. OBSZAR REWITALIZACJI W TARNOBRZEGU

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni gminy**,
- oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców**.

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) **obszaru rewitalizacji**. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z innymi problemami. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwarteo, zasada niskoemisyjności.⁶¹

Na obszarze miasta Tarnobrzeg zidentyfikowano 3 osiedla, Przywiśle, Wielopole oraz Sarbinów, na których koncentrują się problemy społeczne. Na obszarach tych zdiagnozowano również występowanie problemów: gospodarczych, środowiskowych przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Ponadto za obszar zdegradowany uznano teren wokół Jeziora Tarnobrzkiego, który wymaga dalszego zagospodarowania, aby móc w pełni wykorzystać jego potencjał.

Mając na uwadze powyższe oraz biorąc pod uwagę, że obszary zdegradowane w Tarnobrzegu znacznie przekraczały dopuszczalną Wytycznymi rewitalizacji liczbę mieszkańców, zdecydowano się przeprowadzić dalsze analizy, które pozwoliły na:

1. Znalezienie obszaru szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych,

⁶¹ Źródło: Ustawa o rewitalizacji - praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016

2. Obszaru o szczególnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego, mając na uwadze przede wszystkim charakter problemów społecznych występujących na obszarach ich koncentracji oraz potrzebę aktywizacji gospodarczej miasta.

Procedura wyznaczenia obszaru szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oparta została o metodę analogiczną do tej, którą zastosowano przy określaniu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych na poziomie poszczególnych osiedli. Podstawą tej analizy był podział osiedli na ulice, do których przypisane były wskaźniki, charakteryzujące negatywne zjawiska społeczne.

4.6.1 OBSZAR SZCZEGÓLNEJ KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

OSIEDLE PRZYWIŚLE – PODOBSZAR REWITALIZACJI: SKALNA GÓRA⁶²

Obszar wskazany do rewitalizacji ze względu na szczególną koncentrację problemów społecznych, współwystępujących z problemami przestrzenno-funkcjonalnymi oraz technicznymi.

Liczba zamieszkałych: 300 osób (stan na 31.012.2015), co stanowi 0,62% udziału ogółem.

Powierzchnia obszaru: 3,58 ha, co stanowi 0,04% udziału ogółem.

Lokalizacja: ul. Skalna Góra (część)

Mapa 7. Podobszar rewitalizacji – Skalna Góra

Źródło: opracowanie własne

⁶² Propozycje nazw poszczególnych obszar rewitalizacji nawiązują do nazw głównych ulic na tych obszarach

Tabela 103. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na podobszarze rewitalizacji Skalna Góra

Miernik	Źródło danych	Koncentracja ilościowa problemu	% udział zjawiska w przestrzeni miasta	Średnia wartość wskaźnika w gminie	Średnia wartość wskaźnika dla danego obszaru
Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2015/2010	UM	zmiana liczby ludności wyniosła - 27 osób	2,00%	-2,70%	-8,26%
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wyniosła 87 osób	0,74%	24,33%	29,00%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 16 osób	0,68%	8,23%	9,47%
Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	UM	liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych wyniosła 10 osób	0,69%	5,08%	5,92%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej wyniosła 16 osób	0,90%	3,66%	5,33%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa wyniosła 4 osoby	0,52%	1,58%	1,33%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia wyniosła 10 osób	0,88%	4,14%	5,92%
Kwota świadczeń na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej 2015	OPS	kwota świadczeń z pomocy społecznej łącznie wyniosła 22552zł	0,82%	56,89	75,17
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu wyniosła 1 osoba	1,07%	0,19%	0,33%
Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców	KPP	liczba przestępstw kryminalnych	0,40%	10,27	6,67

		wyniosła 2 przypadki			
--	--	----------------------	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Dyskusja nt. mocnych i słabych stron obszarów rewitalizacji kontynuowana była w trakcie spotkań o charakterze warsztatowym z liderami społeczności lokalnych i aktorami rozwoju lokalnego. Poniżej znajduje się podsumowanie głównych atutów oraz słabych stron obszaru rewitalizacji:

MOCNE STRONY

- Lokalizacja z dala od ruchliwego centrum miasta, a tym samym cisza, spokój, bezpieczeństwo
- Sąsiedztwo Wisły – bliskość terenów rekreacyjnych.
- Sąsiedztwo infrastruktury sportowo-rekreacyjna (basen, hala sportowa stadion, korty tenisowe, skate park, siłownia zewnętrzna, park)
- Sąsiedztwo Tarnobrzeskiego Domu Kultury
- Obszar bezpieczny

SŁABE STRONY

- Starzejące się społeczeństwo
- Niska aktywność społeczno-gospodarcza mieszkańców
- Niski poziom przedsiębiorczości
- Występowanie zjawisk patologicznych (np. pokątne spożywanie alkoholu)
- Brak odpowiedniej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- Słabe skomunikowanie obszaru z centrum miasta.
- Zły stan infrastruktury technicznej i komunikacyjna (zły stan dróg i chodników, zbyt mało miejsc parkingowych)
- Zły stan techniczny budynków
- Zaniedbana zieleni (parki, skwery)
- Wysoki poziom degradacji terenów położonych przy Wiśle.

OSIEDLE WIELOPOLE – PODOBSZAR REWITALIZACJI: DEKUTOWSKIEGO

Obszar wskazany do rewitalizacji ze względu na szczególną koncentrację problemów społecznych, współwystępujących z problemami gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi oraz technicznymi.

Liczba zamieszkałych: 6 251 osób (stan na 31.012.2015), co stanowi 12,92% mieszkańców gminy

Powierzchnia obszaru: 36,77 ha, co stanowi 0,43% powierzchni gminy

Lokalizacja: ul. St. Wyspiańskiego (część), H. Dekutowskiego (część), Targowa (część), Kochanowskiego, Moniuszki, Kościuszki

Mapa 8. Podobszar rewitalizacji – Dekutowskiego

Źródło: opracowanie własne

Tabela 104. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na podobszarze rewitalizacji Dekutowskiego

Miernik	Źródło danych	Koncentracja ilościowa problemu	% udział zjawiska w przestrzeni miasta	Średnia wartość wskaźnika w gminie	Średnia wartość wskaźnika dla danego obszaru
Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2015/2010	UM	zmiana liczby ludności wyniosła - 537 osób	39,96%	-2,70%	-7,78%
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wyniosła 2027 osób	17,22%	24,33%	31,86%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 368 osób	15,65%	8,23%	10,59%
Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	UM	liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych wyniosła 252 osoby	17,36%	5,08%	7,25%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej wyniosła 380 osoby	21,49%	3,66%	5,97%

Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa wyniosła 190 osób	24,80%	1,58%	2,99%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia wyniosła 268 osób	23,55%	4,14%	7,71%
Kwota świadczeń na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej 2015	OPS	kwota świadczeń z pomocy społecznej łącznie wyniosła 642 547zł	23,35%	56,89	100,98
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu wyniosła 22 osoby	23,66%	0,19%	0,35%
Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców	KPP	liczba przestępstw kryminalnych wyniosła 62 przypadki	12,47%	10,27	9,74

Źródło: opracowanie własne

Dyskusja nt. mocnych i słabych stron obszarów rewitalizacji kontynuowana była w trakcie spotkań o charakterze warsztatowym z liderami społeczności lokalnych i aktorami rozwoju lokalnego. Poniżej znajduje się podsumowanie głównych atutów oraz słabych stron obszaru rewitalizacji:

MOCNE STRONY

- Dobra lokalizacja, bliskość centrum
- Dużo zieleni
- Dobra komunikacja
- Koncentracja instytucji publicznych (szpital, przychodnia, straż pożarna, instytucje pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, żłobek miejski)
- Infrastruktura sportowo rekreacyjna (siłownia zewnętrzna, orlik).
- Infrastruktura społeczna (środowiskowy dom kultury, klub seniora)

SŁABE STRONY

- Bezrobocie
- Zjawisko bezdomności oraz alkoholicy w przestrzeni publicznej – zakłócanie spokoju

- Występowanie zjawisk patologicznych (alkoholizm, narkotyki)
- Hałas, duży ruch uliczny
- Nieestetyczne otoczenie, bałagan
- Brak miejsc parkingowych
- Brak rozrywek, atrakcji, miejsc spędzania czasu wolnego
- Zdegradowany budynek usługowy przy ulicy Targowej

OSIEDLE SERBINÓW – PODOBSZAR REWITALIZACJI: ZWIERZYŃIECKA

Obszar wskazany do rewitalizacji ze względu na szczególną koncentrację problemów społecznych, współwystępujących z problemami gospodarczymi, przestrzenno-funkcjonalnymi oraz technicznymi.

Liczba zamieszkałych: 6 746 osób (stan na 31.012.2015), co stanowi 13,95% udziału ogółem

Powierzchnia obszaru: 21,61 ha, co stanowi 0,35% udziału ogółem

Lokalizacja: ul. M.Dąbrowskiej (część), Zwierzyniecka (część), J.Matejki (część)

Mapa 9. Podobszar rewitalizacji – Zwierzyniecka

Źródło: opracowanie własne

Tabela 105. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na podobszarze rewitalizacji Zwierzyniecka

Miernik	Źródło danych	Koncentracja ilościowa problemu	% udział zjawiska w przestrzeni miasta	Średnia wartość wskaźnika w gminie	Średnia wartość wskaźnika dla danego obszaru
Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2015/2010	UM	zmiana liczby ludności wyniosła - 370 osób	27,53%	-2,70%	-5,11%
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wyniosła 1640 osób	13,93%	24,33%	23,86%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 382 osoby	16,25%	8,23%	9,29%
Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	UM	liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych wyniosła 239 osób	16,46%	5,08%	5,81%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej wyniosła 258 osób	14,59%	3,66%	3,75%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa wyniosła 116 osób	15,14%	1,58%	1,69%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia wyniosła 168 osób	14,76%	4,14%	4,09%
Kwota świadczeń na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej	OPS	kwota świadczeń z pomocy	15,41%	56,89	61,69

2015		społecznej łącznie wyniosła 424 050zł			
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu wyniosła 16 osób	17,20%	0,19%	0,23%
Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców	KPP	liczba przestępstw kryminalnych wyniosła 27 przypadki	5,43%	10,27	3,93

Źródło: opracowanie własne

Dyskusja nt. mocnych i słabych stron obszarów rewitalizacji kontynuowana była w trakcie spotkań o charakterze warsztatowym z liderami społeczności lokalnych i aktorami rozwoju lokalnego. Poniżej znajduje się podsumowanie głównych atutów oraz słabych stron obszaru rewitalizacji:

MOCNE STRONY

- Lokalizacja - bliskość centrum miasta
- Osiedle bezpieczne, ciche i spokojne
- Dobra komunikacja
- Duża liczba sklepów
- Dużo zieleni
- Infrastruktura sportowo-rekreacyjna (siłownia zewnętrzna, stadion, stawy wędkarskie, korty tenisowe, dydaktyczna ścieżka rekreacyjna)
- Infrastruktura społeczna (szkoły, przedszkola, przychodnie, środowiskowa świetlica seniora)
- Aktywnie funkcjonująca parafia (hospicjum, noclegownia, żłobek, placówka całodobowej opieki)
- Instytucje wspierające biznes (Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego, Inkubator Przedsiębiorczości, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości)
- Wolne tereny inwestycyjne (przy ulicy Zwierzynieckiej i Curie Skłodowskiej – duża koncentracja działalności gospodarczej)
- Targowisko
- Mieszkania socjalne

SŁABE STRONY

- Bezrobocie
- Występowanie zjawisk patologicznych (alkoholizm, narkotyki)
- Zły stan dróg i chodników
- Nieestetyczne otoczenie, brud, bałagan
- Zbyt mało miejsc parkingowych
- Niewystarczająca ilość terenów rekreacyjnych, zaniedbanie istniejących
- Brak rozrywek, atrakcji, miejsc spędzania czasu wolnego

- Degradacja budownictwa mieszkaniowego (Matejki, Zwierzyniecka)

4.6.2 OBSZAR O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ROZWOJU MIASTA.

PODOBSZAR REWITALIZACJI JEZIORO

Obszar wskazany do rewitalizacji ze względu na istotne znaczenie dla rozwiązywania problemów społecznych występujących w przestrzeni miejskiej, w tym bezrobocia, poprzez aktywizację gospodarczą związaną z ofertą wypoczynkową i rekreacyjną. Ponadto zagospodarowanie terenów wokół zbiornika wniesienie istotny wkład w rozwiązanie problemu, zgłaszanego przez mieszkańców dot. brak miejsc oraz terenów do rekreacji i wypoczynku.

Liczba zamieszkałych: teren niezamieszkały

Powierzchnia obszaru: 560 ha, co stanowi 6,56% udziału ogółem

Lokalizacja: tereny wokół Jeziora Tarnobrzeskiego, zlokalizowanego w południowej części miasta

Mapa 10. Podobszar rewitalizacji Jezioro.

Źródło: opracowanie własne

MOCNE STRONY

- Korzystna lokalizacja Jeziora w odniesieniu do układu komunikacyjnego oraz sąsiedztwa terenów zamieszkałych w mieście, jak też w odniesieniu do innych ośrodków miejskich
- Duża powierzchnia lustra wody, sprawiająca, że jest to jeden z większych zbiorników wodnych w tej części kraju
- Dobry stan wód Jeziora

- Istniejąca infrastruktura techniczna, w tym dostępność sieci energetycznej, wodociągowej oraz kanalizacyjnej

SŁABE STRONY:

- Brak zagospodarowania znacznej części przestrzeni otaczającej zbiornik
- Konieczność zainwestowania dużych środków finansowych w celu nadania nowych funkcji gospodarczych oraz społecznych

4.6.3 OBSZAR REWITALIZACJI W TARNOBRZEGU – PODSUMOWANIE

Obszar rewitalizacji w Tarnobrzegu składa się z 4 podobszarów, w tym 3 podobszarów zamieszkałych oraz 1 podobszaru niezamieszkałego, który posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Łącznie na obszarze rewitalizacji mieszka 13 297 osób (stan na 31.012.2015), co stanowi 27,49% mieszkańców gminy

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 629,96 ha, co stanowi 7,38% powierzchni miasta.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się bardzo silną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności depopulacji, ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu, co zostało pokazane w poniżej tabeli. Na obszarze rewitalizacji występują ponadto negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne.

Tabela 106. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na obszarze rewitalizacji

Miernik	Źródło danych	Koncentracja ilościowa problemu	% udział zjawiska w przestrzeni miasta	Średnia wartość wskaźnika w gminie	Średnia wartość wskaźnika dla danego obszaru
Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2015/2010	UM	zmiana liczby ludności wyniosła - 934 osoby	69,49%	-2,70%	-6,45%
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wyniosła 3754 osób	31,89%	24,33%	27,73%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 776 osób	33,01%	8,23%	9,88%
Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	UM	liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych wyniosła 501 osób	34,50%	5,08%	6,46%

Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej wyniosła 654 osoby	36,99%	3,66%	4,83%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa wyniosła 310 osób	40,47%	1,58%	2,29%
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia wyniosła 446 osób	39,19%	4,14%	5,75%
Kwota świadczeń na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej 2015	OPS	kwota świadczeń z pomocy społecznej łącznie wyniosła 1089149zł	39,57%	56,89	80,46
Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu wyniosła 39 osób	41,93%	0,19%	0,29%
Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców	KPP	liczba przestępstw kryminalnych wyniosła 91 przypadków	18,31%	10,27	6,72

Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Syntezę najważniejszych czynników rozwoju obszaru rewitalizacji przedstawiono w postaci klasycznej analizy SWOT.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych, mających pozytywny charakter z punktu widzenia przyszłego rozwoju obszaru rewitalizacji
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze, występujących na obszarze rewitalizacji
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych o charakterze pozytywnym, których źródła leżą poza obszarem rewitalizacji lub poza zakresem kompetencji interesariuszy rewitalizacji,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na dalszy rozwój obszaru rewitalizacji.

Tabela 107. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Najważniejsze atuty obszaru rewitalizacji	Najważniejsze słabe strony obszaru rewitalizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sąsiedztwo centrum miasta oraz dobry dostęp do infrastruktury oraz usług miejskich. 2. Jezioro Tarnobrzeskie i jego otoczenie. 3. Cisza, spokój oraz wysoki poziom bezpieczeństwa – co pozytywnie wpływa na ocenę jakości życia. 4. Istniejąca oferta spędzania wolnego czasu, w tym działalność instytucji kultury, rekreacji. 5. Rosnąca aktywność społeczna i obywatelska. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Silna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, depopulacji oraz starzenie się społeczności. 2. Umiarkowane wskaźniki wzrostu gospodarczego. 3. Umiarkowane wskaźniki poziomu indywidualnej przedsiębiorczości. 4. Degradacja funkcjonalno-przestrzenna, w tym brak terenów i miejsc do wypoczynku i rekreacji, niska estetyka przestrzeni publicznych. 5. Niezagospodarowana przestrzeń wokół Jeziora Tarnobrzeskiego. 6. Zły stan infrastruktury technicznej, w szczególności dróg.
Szanse rozwoju obszaru rewitalizacji	Zagrożenia rozwoju obszaru rewitalizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dalszy rozwój gospodarczy w oparciu o SSE oraz podnoszenie konkurencyjności działalności gospodarczych. 2. Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych na zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzeskiego. 3. Wypromowanie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej, opartej na potencjale Jeziora Tarnobrzeskiego i przyciągnięcie do miasta turystów oraz korzystających z usług tej oferty. 4. Przyciąganie nowych mieszkańców do miasta, w szczególności migracja zarobkowa (także z zagranicy). 5. Rozwój infrastruktury technicznej, w szczególności komunikacyjnej w kraju i regionie, poprawiających dostępność komunikacyjną miasta i atrakcyjność inwestycyjną. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Silna konkurencja o zasoby ludzkie pomiędzy poszczególnymi przestrzeniami w kraju – wysysanie kapitału ludzkiego, potęgowane przez brak zaspokojenia aspiracji zawodowych oraz związanych z jakością życia. 2. Deficyt kadr dla rozwoju przedsiębiorstw działających w Tarnobrzegu oraz w jego sąsiedztwie, co ograniczy lub wyhamuje ich rozwój. 3. Brak środków finansowych na kompleksowe zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzeskiego. 4. Zanieczyszczenie wód Jeziora Tarnobrzeskiego. 5. Spowolnienie rozwoju gospodarczego kraju oraz regionu, co negatywnie wpłynie na sytuację gospodarczą w mieście oraz potęgować będzie problemy społeczne.

Źródło: opracowanie własne

Główne problemy miasta, które w szczególny sposób koncentrują się na obszarze rewitalizacji – związane są ze sferą gospodarczą. Deficyt pracy, niska atrakcyjność lokalnego rynku pracy w odniesieniu do oczekiwań i aspiracji mieszkańców, jak też niedostosowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy – skutkują ciągle wysokim wskaźnikiem bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego oraz znacznym odpływem mieszkańców. Zjawisko migracji potęguje postępujący proces starzenia się społeczeństwa, gdyż migrują osoby w sile wieku i młode. Dynamika zmian demograficznych jest znaczna, co wpływa również na konkurencyjność i potencjał rozwoju przedsiębiorstw funkcjonujących w Tarnobrzegu i jego okolicach.

Tym samym za najistotniejsze dla rozwoju miasta oraz obszarów rewitalizacji należy uznać aktywizację gospodarczą oraz podnoszenie jakości życia.

Działania rozwojowe, w tym również rewitalizacyjne powinny bazować na potencjałach miasta. Jednym z atutów jest niewątpliwie przestrzeń wokół Jeziora Tarnobrzeskiego, największego zbiornika wodnego w tej części kraju. Jego powstanie możliwe było poprzez kilkunastoletnie działania związane

z rekultywacją zdegradowanej przestrzeni pokopalnianej. Tym samym przywrócono tą część przestrzeni miastu.

Aby miasto mogło w pełni czerpać korzyści z tego potencjału, konieczne jest zagospodarowanie przestrzeni wokół Jeziora. Umożliwi to stworzenie produktu turystyczno-rekreacyjnego, który przyciągać będzie mieszkańców znacznej części regionu. Stwarza to możliwość rozwoju działalności gospodarczych, w szczególności w sferze usług.

Przestrzeń wokół Jeziora ma szansę stać się również miejscem istotnym dla aktywności społecznej mieszkańców miasta. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazywali na niedostatek takich miejsc w mieście.

Aby w pełni wykorzystać posiadany potencjał działania rewitalizacyjne powinny również być realizowane bezpośrednio na rzecz mieszkańców obszarów rewitalizacji, w sposób komplementarny. Podnoszenie jakości życia związane powinno być z interwencją bezpośrednio na obszarach zamieszkałych. Szczególne problemy do rozwiązania na tych obszarach związane są z poprawą stanu technicznego, w tym infrastruktury drogowej, jak też poprawą estetyki przestrzeni publicznych, a w sferze usługowej: rozszerzeniem dostępności oferty lub jej poprawą, w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży oraz, mając na uwadze zmiany demograficzne, na rzecz seniorów.

Podejmowane działania rewitalizacyjne w sferze infrastrukturalnej powinny korespondować z działaniami edukacyjnymi, aktywizacyjnymi oraz organizacyjnymi na rzecz wzmocnienia potencjału kapitału społecznego oraz ludzkiego, jak też przedsiębiorczości, w których istotną rolę powinien pełnić sektor pozarządowy.

5. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji jest jego oczekiwanym obrazem przyszłości, wyobrażeniem tego jak będzie wyglądać po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Działania rewitalizacyjne powinny przede wszystkim skupiać się na eliminowaniu najistotniejszych problemów społecznych, wykorzystując przy tym istniejący potencjał oraz szanse wynikające z otoczenia.

W Tarnobrzegu obszar rewitalizacji składa się z trzech podobszarów zamieszkałych, na których występuje bardzo silna koncentracja problemów społecznych oraz podobszaru niezamieszkałego, którego zagospodarowanie może przynieść wymierne korzyści dla miasta, także w kontekście rozwiązywania problemów społecznych na obszarach ich koncentracji.

Kształtując oczekiwany obraz przyszłości obszaru rewitalizacji warto przytoczyć wyniki badań ankietowych z mieszkańcami.

Tabela 108. Wizja obszaru rewitalizacji w opinii mieszkańców

Osiedle	Wizja podobszaru rewitalizacji wg mieszkańców
Osiedle Przywiśle	W perspektywie 5-10 lat osiedle wypięknieje. Mieszkańcy liczą na to, że władze zadbają o zieleni i tereny rekreacyjne, budynki zostaną docieplone, a drogi i chodniki wyremontowane.
Osiedle Serbinów	Będzie tu czystiej, bardziej zielono i bezpiecznie. Większość mieszkańców dostrzega potencjał swojego osiedla i oczekuje jego rozwoju – zarówno pod kątem infrastruktury, jak i inwestycji zmniejszających bezrobocie.
Osiedle Wielopole	Wyremontowane zostaną budynki i drogi, powstaną tereny rekreacyjne i place zabaw dla dzieci, a zieleni miejska zostanie uporządkowana. Mieszkańcy liczą na powrót Polaków, którzy wyemigrowali do Wielkiej Brytanii.

Tym samym wizja obszaru rewitalizacji wygląda następująco:

1. Osiedla Przywiśle, Serbinów i Wielopole to aktywne społecznie centrum miasta, o wysokiej jakości życia, ze zmodernizowaną infrastrukturą techniczną, zagospodarowywanymi terenami zielonymi oraz miejscami do wypoczynku, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną i techniczną oraz bogatą ofertą usług.

2. Przestrzeń wokół Jeziora Tarnobrzkiego to regionalne centrum rekreacji i wypoczynku.

Centrum miasta – stanie się obszarem aktywnym społecznie, w którym zatrzymane zostaną negatywne zjawiska społeczne związane z ubytkiem liczby mieszkańców. Nastąpi również wyraźny spadek bezrobocia. Przestrzeń centrum miasta stanie się miejscem o wysokiej jakości życia, wykorzystując m.in. sąsiedztwo i dostępność szeregu usług publicznych, w tym kultury, edukacji, rekreacji. Obszar ten zamieszkały będzie przez społeczność aktywną, chętnie angażującą się w sprawy publiczne. Przestrzeń charakteryzować się będzie wysoką estetyką, czystością oraz funkcjonalnością. Obszar posiadać będzie dobrej jakości infrastrukturę komunikacyjną.

Sytuacja na rynku pracy w mieście poprawiać się będzie nie tylko poprzez działalność branży przemysłowej, lecz również dynamicznie rozwijające się usługi. Dynamiczny rozwój usług związany będzie ze stworzeniem w południowej części miasta, na terenach otaczających Jezioro Tarnobrzeskie, znanej w całym regionie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej. Będzie to również miejsce bardzo popularne wśród mieszkańców miasta, uzupełniając deficyt miejsc do rekreacji i wypoczynku w przestrzeni śródmiejskiej oraz wnosząc istotny wkład w podnoszenie jakości życia.

6. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Struktura operacyjna programu rewitalizacji zbudowana została w oparciu o wynikające bezpośrednio z wizji obszaru rewitalizacji cele rewitalizacji. Poszczególnym celom rewitalizacji przypisano pożądane kierunki działań rewitalizacyjnych.

Cele rewitalizacji wynikają z diagnozy i są odpowiedzią na problemy występujące na obszarze rewitalizacji. Ponadto cele, jak też kompletny pomysł na rewitalizację w Tarnobrzegu oparty został na mocnych stronach oraz szansach pojawiających się w otoczeniu obszaru rewitalizacji.

Aby lepiej zobrazować całość konstrukcji programu rewitalizacji poszczególne cele rewitalizacji zestawiono z celami zdefiniowanymi w strategii rozwoju gminy.

W odpowiedzi na oczekiwany obraz obszaru rewitalizacji, ujęty w wizji zdefiniowano 4 cele rewitalizacji.

- **Cel 1. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.**
- **Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.**
- **Cel 3. Utworzenie regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku w oparciu o potencjał Jeziora Tarnobrzeskiego.**
- **Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg.**

Wizja:

1. Osiedla Przywiśle, Serbinów i Wielopole to aktywne społecznie centrum miasta, o wysokiej jakości życia, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną i techniczną oraz bogatą ofertą usług.

2. Przestrzeń wokół Jeziora Tarnobrzeskiego to regionalne centrum rekreacji i wypoczynku.

Cel 1. Wzmocnienie poziomu aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji

Filar wizji w sferze społecznej:

Obszar aktywny społecznie, w którym zatrzymane zostaną negatywne zjawiska społeczne związane z ubytkiem liczby mieszkańców. Nastąpi również wyraźny spadek bezrobocia. Obszar ten zamieszkały będzie przez społeczność aktywną, chętnie angażującą się w sprawy publiczne.

Kierunki działań rewitalizacyjnych:

- Działania na rzecz zmiany mentalności mieszkańców na rzecz większej aktywności społecznej, co przyczyni się do zwiększenia efektywności realizowanych zadań przez instytucje kultury, sportu i rekreacji,
- Zwiększenie udziału mieszkańców w Działaniach socjalne wspierające włączenie społeczne
- Rozwój oferty kulturalnej oraz rozrywkowej wpływającej na

	zwiększenie aktywności społecznej
<p>Komplementarność pomiędzy celami:</p> <p>Rozwój postaw społecznych związanych z aktywnością społeczną ma kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju miasta. Zachęcenie mieszkańców miasta do skorzystania z istniejącej oferty kulturalne, oświatowej, edukacyjnej, rozrywkowej, sportowej, przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania posiadanego zasobu. Tym zasobem jest wiedza i zaangażowanie osób pracujących w tych instytucjach oraz potencjał infrastruktury społecznej (domy kultury, biblioteki, ośrodki sportu i rekreacji, etc.). Miasto Tarnobrzeg posiada dobrze rozwiniętą ofertę ww. usług, barierą jest niski poziom uczestnictwa mieszkańców miasta tej ofercie. Zamykanie się na istniejącą ofertę kulturalną, rozrywkową, sportową – jest w istocie zamknięciem się na możliwości rozwoju osobistego. Tym samym ideą działań ujętych w celu jest nie tylko poprawa dostępności i jakości oferty miejskiej, ale przede wszystkim zachęcenie mieszkańców do skorzystania z niej.</p> <p>Działania ujęte w celu wpływać będą na większą mobilizację społeczeństwa miasta do uczestnictwa w życiu publicznym, budować będą kapitał społeczny, w tym relacje międzyludzkie, zaufanie społeczne. Będzie to pozytywnie wpływać na aktywność zawodową, rozwój przedsiębiorczości, a w dalszej części na kreatywność i innowacyjność miasta, jak też elementy jakości życia takie jak bezpieczeństwo, ochrona środowiska (świadomość ekologiczna), czystość, estetyka przestrzeni miejskich.</p> <p>Spójność z celami Strategii Rozwoju Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020:</p> <p>II. Wzrost poziomu i jakości życia, poprawa spójności społecznej oraz wzmocnienie aktywności obywatelskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar B.1 Edukacja: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych • Obszar B.3 Włączenie społeczne: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa integracji społecznej – Wzrost aktywności zawodowej i poprawa adaptacyjności • Obszar B.4 Kultura: <ul style="list-style-type: none"> – Rewitalizacja oraz optymalne wykorzystanie obiektów i zasobów dziedzictwa kulturowego – Zbudowanie zintegrowanej oferty kulturalnej dla mieszkańców i przyjezdnych. • Obszar B.5 Sport powszechny: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stanu i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej • Obszar B.6 Instytucje społeczeństwa obywatelskiego: <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost aktywności obywatelskiej oraz współpracy instytucji społecznych z publicznymi 	
<p>Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji</p>	
<p>Filar wizji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</p>	<p>Kierunki działań rewitalizacyjnych:</p>

<p>oraz technicznej:</p> <p>Przestrzeń centrum miasta stanie się miejscem o wysokiej jakości życia, wykorzystując m. in. sąsiedztwo i dostępność szeregu usług publicznych, w tym kultury, edukacji, rekreacji.</p> <p>Przestrzeń charakteryzować się będzie wysoką estetyką, czystością oraz funkcjonalnością.</p> <p>Obszar posiadać będzie dobrej jakości infrastrukturę komunikacyjną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu środowiska naturalnego, m. in. poprzez eliminowanie hałasu oraz termomodernizację • Poprawa infrastruktury ochrony zdrowia oraz podniesienie dostępności i jakości usług medycznych • Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców • Poprawa jakości infrastruktury mieszkaniowej • Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej • Poprawa estetyki przestrzeni miejskiej
<p>Komplementarność pomiędzy celami:</p> <p>Jakość życia w mieście tworzy szereg usług publicznych, które w dużej mierze uzależnione są od stanu i dostępności infrastruktury technicznej. Jakość życia w mieście jest istotnym elementem atrakcyjności inwestycyjnej. Cel wykazuje się wysoką komplementarnością z działaniami ujętymi w celu 1 związanymi z podniesieniem aktywności społecznej.</p> <p>Ponadto działania związane z tworzeniem wysokiej jakości przestrzeni miejskiej korespondować będą z ideą utworzenia regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku, umożliwiając pełniejsze wykorzystanie przestrzeni miasta do kształtowanie oferty usługowej.</p> <p>Spójność z celami Strategii Rozwoju Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020:</p> <p>II. Wzrost poziomu i jakości życia, poprawa spójności społecznej oraz wzmocnienie aktywności obywatelskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar B.2 Zdrowie publiczne: <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost dostępności kompleksowej opieki medycznej i jakości systemu ochrony zdrowia <p>III. Poprawa wykorzystania zasobów przyrodniczych, wzmocnienie ochrony przed zagrożeniami oraz rozwój przestrzenny Tarnobrzega jako bieguna wzrostu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar C.1 Infrastruktura techniczna: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stanu, rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury technicznej • Obszar C.2 Dostępność komunikacyjna: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej – Poprawa dostępu do technologii informacyjnych oraz rozwój e-usług • Obszar C.3 Ochrona przed zagrożeniami: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stopnia zabezpieczenia mieszkańców przed zagrożeniami naturalnymi oraz technologicznymi. – Rozwój systemów zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego • Obszar C.4 Bezpieczeństwo energetyczne: 	

- Promocja i rozwój stosowania odnawianych źródeł oraz efektywnego wykorzystania energii
- Obszar C.5 Ład przestrzenny:
 - Rewitalizacja obszarów miejskich i przemysłowych
 - Kompleksowe uporządkowanie przestrzeni publicznej Miasta
 - Poprawa spójności przestrzennej osiedli tarnobrzeskich.

Cel 3. Utworzenie regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku w oparciu o potencjał Jeziora Tarnobrzeskiego

Filar wizji w sferze gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej odnoszącej się do potencjału Jeziora Tarnobrzeskiego:

Sytuacja na rynku pracy w mieście poprawiać się będzie nie tylko poprzez działalność branży przemysłowej, lecz również dynamicznie rozwijające się usługi. Dynamiczny rozwój usług związany będzie ze stworzeniem w południowej części miasta, na terenach otaczających Jezioro Tarnobrzeskie, znanej w całym regionie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej. Będzie to również miejsce bardzo popularne wśród mieszkańców miasta, uzupełniając deficyt miejsc do rekreacji i wypoczynku w przestrzeni śródmiejskiej oraz wnosząc istotny wkład w podnoszenie jakości życia.

Kierunki działań rewitalizacyjnych:

- Zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzeskiego w celu nadania im nowych funkcji usługowych, gospodarczych, rekreacyjno-sportowych, turystycznych
- Rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Jeziora Tarnobrzeskiego
- Zagospodarowanie terenów nad Wisłą (przy osiedlu Przywiśle) dla celów usługowych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych
- Wypromowanie miasta Tarnobrzeg, jako regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku

Komplementarność pomiędzy celami:

Utworzenie regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku wnoszący istotny wkład w rozwój gospodarczy miasta, a tym samym koresponduje z celem 1 oraz celem 4. Realizacja działań ujętych w tym celu pozwoli efektywniej wychodzić ze stanów kryzysowych. Utworzenie nowych działalności gospodarczych stworzy nowe miejsca pracy. Zagospodarowana przestrzeń wokół Jeziora stanie się istotną częścią przestrzeni miejskiej, uzupełniając deficyt miejsc do wypoczynku i rekreacji.

Spójność z celami Strategii Rozwoju Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020:

I. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwinięcie jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego Tarnobrzega

- Obszar A.2 Rozwój turystyki:
 - Wykreowanie atrakcyjnej oferty turystycznej bazującej na lokalnych zasobach i współpracy z sąsiednimi gminami

- Obszar A.5 Współpraca ponadlokalna:
 - Wzrost liczby i zakresu projektów partnerskich oraz rozwój komunikacji z pobliskimi jednostkami samorządowymi
 - Rozwój funkcji Tarnobrzega jako subregionalnego bieguna wzrostu.

III. Poprawa wykorzystania zasobów przyrodniczych, wzmocnienie ochrony przed zagrożeniami oraz rozwój przestrzenny Tarnobrzega jako bieguna wzrostu.

- Obszar C.5 Ład przestrzenny:
 - Rewitalizacja obszarów miejskich i przemysłowych
 - Kompleksowe uporządkowanie przestrzeni publicznej Miasta

Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg

Filar wizji w sferze gospodarczej, odnoszący się do aktywności na rynku pracy oraz rozwoju przedsiębiorstw:

W mieście nastąpi wyraźny spadek bezrobocia. Sytuacja na rynku pracy w mieście poprawiać się będzie nie tylko poprzez działalność branży przemysłowej, lecz również dynamicznie rozwijające się usługi. Dynamiczny rozwój usług związany będzie ze stworzeniem w południowej części miasta, na terenach otaczających Jezioro Tarnobrzeskie, znanej w całym regionie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej.

Kierunki działań rewitalizacyjnych:

- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości przez instytucje otoczenia biznesu oraz przez PUP
- Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy
- Organizowanie szkoleń i warsztatów dla mieszkańców na temat prowadzenia własnej działalności gosp.
- Przyciąganie nowych inwestycji, m. in. na tereny strefy przemysłowej (obrub Machów)

Komplementarność pomiędzy celami:

Realizacja działań ujętych w celu pozwoli efektywniej wykorzystać potencjał usługowy miasta, związany z centrum rekreacji i wypoczynku. Działania ujęte w celu wpływają na zwiększenie aktywności zawodowej, lepsze dostosowanie umiejętności mieszkańców do potrzeb rynku pracy oraz podnoszenie poziomu przedsiębiorczości. Tym samym działania ujęte w celu korespondują w działaniami celu 1.

Spójność z celami Strategii Rozwoju Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020

- Obszar A.1 Strefy aktywności gospodarczej:
 - Rozbudowa i rozwój Tarnobrzeskiego Parku Technologiczno-Przemysłowego oraz stref inwestycyjnych
- Obszar A.2 Rozwój turystyki:
 - Wykreowanie atrakcyjnej oferty turystycznej bazującej na lokalnych zasobach i współpracy z sąsiednimi gminami

- Obszar A.3 Promocja oraz informacja gospodarcza:
 - Promocja gospodarcza Miasta i wdrożenie kompleksowego systemu obsługi inwestorów
- Obszar A.4 Otoczenie biznesu:
 - Poszerzenie oferty i zakresu usług na rzecz sektora przedsiębiorczości
- Obszar A.5 Współpraca ponadlokalna:
 - Wzrost liczby i zakresu projektów partnerskich oraz rozwój komunikacji z pobliskimi jednostkami samorządowymi
 - Rozwój funkcji Tarnobrzega jako subregionalnego bieguna wzrostu

6. LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje zdefiniowane na etapie tworzenia Programu rewitalizacji projekty i zadania, charakteryzujące się znacznym stopniem zaawansowania ich planów realizacji. Są to ponadto projekty, które co do zasady zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji oraz wykazują silną zbieżność z celami rewitalizacji (wysoki wpływ na rozwiązywanie przede wszystkim problemów społecznych oraz pobudzanie aktywności gospodarczej).

Tabela 109. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
Cel 1. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.							
1.	Gmina Tarnobrzeg	Rozwój instytucji kultury i zasobów dziedzictwa kulturowego Tarnobrzесьkiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez przebudowę Tarnobrzесьkiego Domu Kultury	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Przedmiotem projektu jest przebudowa i rozbudowa nie zabytkowej części TDK oraz remont części zabytkowej oraz zakup wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej tj.: kino letnie, sprzęt do realizacji i obróbki foto-video, projektor multimedialny, wyposażenie studia nagrań, dwa pianina, fortepian koncertowy i cyfrowy, instrumenty dla orkiestry, krzesła i stoły do Sali kameralnej, sprzęt wystawienniczy, oświetlenie wystawiennicze, meble biurowe.</p> <p>Zakres robót budowlanych: roboty rozbiórkowe, fundamenty wraz z izolacją przeciwwilgociową, roboty murowe, posadzki, roboty tynkarskie i malarskie, balustrady schodowe, elewacje zewnętrzne, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie dachu, wymiana instalacji sanitarnych, elektrycznych, wykonanie wentylacji mechanicznej., zagospodarowanie terenu wokół budynków.</p> <p>Ponadto wykonane zostaną prace związane z technologią widowiskową w tym: mechanika sceniczna, oświetlenie technologiczne, elektroakustyka i kinotechnika. Zakupione zostanie nagłośnienie kurtyna sceniczna,</p>	Ul. Słowackiego 2, Tarnobrzeg. nr działek 413/1, 413/2.	18,5 mln	2018-2019	<p>Efekt:</p> <p>W wyniku realizacji zadania wpłynie na zwiększenie liczby prowadzonych zajęć w Tarnobrzесьkim Domu Kultury i co za tym idzie zwiększenie liczby osób korzystających z oferty TDK. Zwiększy się atrakcyjność i liczba organizowanych imprez, koncertów, przedstawień teatralnych. Ponadto dzięki profesjonalnemu wyposażeniu i przygotowaniu wnętrz, TDK będzie mógł się stać dodatkowym, ważnym ośrodkiem kulturalnym w województwie.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>- liczba mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych i zajęciach organizowanych przez TDK</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>system kratownic scenicznych.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Poprawiony stan infrastruktury społecznej – 1 szt.</p>				<p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby osób korzystających z poszczególnych zajęć i oferty TDK na koniec roku kalendarzowego - sprawozdanie Dyrektora placówki.</p>
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Modernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Modernizacja budynku oraz bezpośredniego otoczenia MOPR w Tarnobrzegu poprzez remont oraz doposażenie istniejącej infrastruktury, w skład której wchodzić będą następujące elementy składowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wymiana dachu wraz z dociepleniem stropów w budynku MOPR. - Montaż systemu schładzania budynku np. klimatyzacja. - Oświetlenie zewnętrzne budynku. - Uzupelnienie chodników. - Instalacja platformy dźwigowej w części Domu Dziennego Pobytu. - Modernizacja windy MOPR poprzez instalację systemu głośnomówiącego. - Remont piwnic. - Dostosowanie części łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych. 	Ul. Kopernika 3 39-400 Tarnobrzeg	2 mln	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Efektom działań w projekcie będzie poprawa infrastruktury pomocy społecznej, co przełoży się na jakość usług świadczonych w interesie ogólnym mieszkańców gminy Tarnobrzeg przez instytucje pomocowe, które mieszczą się w budynku przy ul. Kopernika 3</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa jakości życia poprzez wzrost jakości usług publicznych na podstawie badania ankietowego, - ułatwienie korzystania z usług MOPR przez osoby z

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<ul style="list-style-type: none"> - Zakup i montaż solarów słonecznych na dachu MOPR. - Zainstalowanie monitoringu wysokiej jakości w całym budynku. - Zakup i montaż ławek i koszy na śmieci wokół całego obiektu i w ogrodzie DDP - Budowa altany w ogrodzie DDP <p>Zakup wyposażenia do budynku MOPR w Tarnobrzegu tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ksero kolorowe - Drukarka A3 kolorowa wraz z dwoma kompletami tonerów - 6 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem dla pracowników socjalnych - serwer dla POMOST STD oraz dodatki mieszkaniowe - wyposażenie kuchni m.in. piec parowy, kotły, stoły, - wyposażenie pracowni DDP m.in. maszyna do szycia, piec do wypalania gliny. <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Poprawiony stan infrastruktury społecznej – 1 szt.</p>				<p>niepełnosprawnością poprzez zastosowanie dodatkowych elementów likwidujących bariery architektoniczne w budynku.</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców przez montaż systemu monitoringu, - poprawa jakości usług MOPR przez możliwość organizacji zajęć w plenerze dla uczestników Domu Dziennego Pobytu, - zwiększenie liczby zajęć dla uczestników DDP przez zagospodarowanie terenu wokół obiektu MOPR. <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby osób korzystających z usług MOPR, w tym osób z niepełnosprawnością na koniec roku kalendarzowego na podstawie statystyk prowadzonych przez MOPR.</p> <p>Liczba uczestników DDP na podstawie statystyk MOPR.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							Analiza liczby zorganizowanych przez DDP zajęć, na podstawie sprawozdania kierownika placówki na koniec roku kalendarzowego.
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Integracja społeczna na rzecz aktywizacji zawodowej na rewitalizowanym obszarze gminy Tarnobrzeg	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Celem projektu jest integracja społeczna osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu m. Tarnobrzeg, woj. podkarpackie poprzez działania przyczyniające się do poprawy ich zdolności do zatrudnienia. Projekt przybliży uczestnikom idee: wolontariatu jako drogi do reintegracji społecznej oraz ekonomii społecznej jako formy samozatrudnienia.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób uczestniczących w projekcie</p>	Gmina Tarnobrzeg	1,5 mln	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Projekt przyczyni się do odbudowania i podtrzymywania umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, powrotu do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, wzmocnienie kompetencji UP, zwiększenie aktywności społecznej, co przyczyni się do zwiększenia innych rodzajów aktywności, w tym zawodowej.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Podniesienie aktywności społecznej -Spadek bezrobocia <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Dane PUP nt. liczby osób bezrobotnych.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>Dane MOPS nt. liczby osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Dane Powiatu nt. liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych.</p>
4.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	KIS Tarnobrzeg – włącz się od dziś	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Celem projektu jest rozwój i zwiększenie integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu m. Tarnobrzeg, woj. podkarpackie poprzez poprawę ich zdolności do zatrudnienia. Cel zostanie osiągnięty poprzez utworzenie Klubu Integracji Zawodowej. Projekt zakłada udzielenie wszechstronnego wsparcia osobom w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej. Cel zostanie zrealizowany poprzez świadczenie i rozwijanie usług integracji o charakterze społecznym: diagnoza osobowościowa UP, trening kompetencji społecznych w zakresie rozwijania inteligencji emocjonalnej, propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zawodowym: doradztwo zawodowe, kursy zawodowe, staże, prace społecznie użyteczne.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób uczestniczących w projekcie</p>	Gmina Tarnobrzeg	0,7 mln	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Projekt przyczyni się do odbudowania i podtrzymywania umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, powrotu do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, wzmocnienie kompetencji UP, zwiększenie kwalifikacji zawodowych, aktywności. Utworzenie KIS przyczyni się do umożliwienia korzystania z usług osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, które do tej pory takiej możliwości nie miały. Oferta, którą dysponować będzie KIS zapewni wszechstronne oddziaływanie na osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>społeczno-zawodowej. W powiecie tarnobrzesckim, w m. Tarnobrzeg taki podmiot do tej pory nie funkcjonował. Projekt zakłada objęcie wsparciem co najmniej 50% mieszkańców gm. Tarnobrzeg. Działania przyczynią się do rozwiązania problemów braku doświadczenia zawodowego, kwalifikacji zawodowych oraz przełamania barier</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Podniesienie aktywności społecznej Spadek bezrobocia <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Dane PUP nt. liczby osób bezrobotnych.</p> <p>Dane MOPS nt. liczby osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Dane Powiatu nt. liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
5.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Możliwości w aktywności	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Celem głównym projektu jest aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wieloaspektowe wsparcie służące zwiększeniu ich szans na zatrudnienie. Zaplanowane zadania ukierunkowane są na pobudzenie uczestników projektu do aktywności zarówno społecznej, jak i zawodowej, motywowanie do rozwoju w tych obszarach, a finalnie do podjęcia zatrudnienia. Kompetencje, jakich nabędą UP poszerzą ich możliwości na rynku pracy. Projekt zakłada uczestnictwo 30 osób w działaniach, których rezultatem będzie m.in. wyposażenie UP w wiedzę, umiejętności i kompetencje, które są oczekiwane przez lokalnych pracodawców. Cel główny zostanie zrealizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praca socjalna 2. integracja społeczna uczestników projektu 3. poradnictwo specjalistyczne 4. trening kompetencji osobistych 5. kursy kompetencyjne 6. kursy kwalifikacyjne. <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób uczestniczących w projekcie</p>	Gmina Tarnobrzeg	0,45 mln	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Efektom działań w projekcie ma być poprawa funkcjonowania uczestników projektu w społeczności lokalnej, odbudowa poprawnych więzi społecznych, nabycie istotnych we współczesnym świecie kompetencji, wzmocnienie ich motywacji do aktywności w sferze społecznej oraz na rynku pracy. Zaplanowane działania są wynikiem analizy sytuacji problemowej grupy docelowej i będą służyć niwelowaniu negatywnego wpływu niekorzystnej sytuacji na życie uczestników projektu. Realizacja przez UP zintegrowanych oraz zindywidualizowanych programów, w ramach których zdobędą wiedzę, kompetencje i umiejętności, przyczyni się do zwiększenia ich szans na zatrudnienie, zmotywuje do dalszej aktywności w</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>obszarze społecznym i zawodowym. Zadania zaplanowane w projekcie wzmocnią poczucie wartości UP, zwiększą ich kompetencje społeczne, pozwolą na samodzielne i swobodne poruszanie się we współczesnym świecie, a zatem także po rynku pracy. Wielostronne wsparcie otrzymane w ramach projektu umożliwi zmianę kierunku myślenia UP o swojej sytuacji społecznej i zawodowej z negatywnego, nacechowanego biernością w pozytywny, ukierunkowany na rozwój.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie aktywności społecznej</p> <p>Spadek bezrobocia</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Dane PUP nt. liczby osób bezrobotnych.</p> <p>Dane MOPS nt. liczby osób korzystających z pomocy społecznej.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							Dane Powiatu nt. liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych.
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Pomoc dla Tarnobrzeskich Rodzin Zastępczych	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Celem projektu jest wsparcie członków rodzin zastępczych, zarówno dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, jak też rodziców zastępczych, ich dzieci biologiczne pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym oraz dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Wsparciem zostanie objętych co najmniej 75 os zamieszkujących gm. Tarnobrzeg w woj. podkarpackim. Rodzaj wsparcia uzależniony będzie od indywidualnych potrzeb uczestników projektu. Działania zaplanowane w projekcie są wynikiem analizy problemów oraz potrzeb grupy docelowej a także odpowiadają oczekiwaniom potencjalnych UP. Zaplanowano następujące działania: usługi psychologa-psychoterapeuty, wyjazdowe warsztaty terapeutyczne, ponadto dla osób umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego przewidziano spotkania integracyjne w trzech grupach wiekowych w Klubie Dzieci z Pieczy oraz korepetycje rozwijające kompetencje kluczowe a dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą cykl szkoleń warsztatowych</p>	Gmina Tarnobrzeg	0,5 mln	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Efektom działań w projekcie ma być poprawa funkcjonowania uczestników projektu w społeczeństwie, niwelowanie niekorzystnego wpływu ich trudnej sytuacji życiowej na relacje międzyludzkie, ograniczenie izolacji i przeciwdziałanie "dziedziczenia" problemów, które stały się udziałem ich rodzin biologicznych. Uczestnictwo w zadaniach projektu przyczyni się do wzrostu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych. Działania w ramach projektu przyczynią się do wzrostu aktywności społecznej osób uczestniczących w projekcie, poprawy relacji</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>podnoszących kompetencje wychowawcze oraz spotkania integracyjne w ramach Klubu Rodzica Zastępczego.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób uczestniczących w projekcie</p>				<p>pomiędzy wychowankami a opiekunami, lepszego funkcjonowania w środowisku, przyczynią się do zmiany kierunku myślenia o swojej sytuacji społecznej z negatywnego, nacechowanego biernością w pozytywny, ukierunkowany na rozwój. Zmiany zapoczątkowane projektem będą kontynuowane po zakończeniu projektu w grupach samopomocowych, pracą koordynatorów pieczy, psychologa i pedagoga.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie aktywności społecznej</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Dane MOPS nt. liczby osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Dane Powiatu nt. liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych.</p>
7.	Miejski	Tarnobrzeg dla	Zakres realizowanych zadań:	Gmina	0,25 mln	2017-	Efekt:

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
	Ośrodek Pomocy Rodzinie	Rodziny	<p>Celem projektu jest rozwój i doskonalenie usług społecznych skierowanych do 30 rodzin, w których funkcjonuje 45 dzieci oraz ich rodziców - łącznie 75UP zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie m. Tarnobrzega w woj. podkarpackim poprzez wsparcie rodzin i udzielanie im pomocy w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych. Projekt zakłada udzielanie wszechstronnego wsparcia rodzinie polegającego na świadczeniu i rozwijaniu usług poprzez m.in. usługi asystenta rodziny, usługi specjalistyczne pedagogiczne, usługi warsztatowe dla rodziców, usługi terapeutyczne dla dzieci i rodziców.</p> <p>Wskaźniki produktu: Liczba osób uczestniczących w projekcie</p>	Tarnobrzeg		2018	<p>Efektom będzie zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego w rodzinach. Wspólne działania przyczynią się do osiągnięcia rezultatu, którym będzie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Dobre formy wsparcia zapewniają płynne połączenie wszystkich etapów udziału w projekcie, bez konieczności nadmiernego obciążania. Dadzą możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia UP. Wypracowanie prawidłowych relacji pomiędzy Rodzicem a Dzieckiem, stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju dziecka w rodzinie, a poprzez to zapobieganie umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie aktywności społecznej</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Dane MOPS nt. liczby osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Dane Powiatu nt. liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych.</p>
8.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Tarnobrzeg dla Seniorów	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Cel główny projektu to rozwój i zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych i opiekuńczych.</p> <p>Wsparciem w projekcie zostanie objętych 51 osób. Grupę docelową stanowić będą m.in. osoby samotne, które w codziennym funkcjonowaniu z powodu wieku, stanu zdrowia i/lub niepełnosprawności wymagają pomocy innych osób, a członkowie rodziny nie są w stanie jej zapewnić. W celu kompleksowej pomocy dla UP zaplanowano następujące formy wsparcia:</p> <p>dla Seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc sąsiedzka - teleopieka - samopomoc sąsiedzka 	Gmina Tarnobrzeg	0,53 mln	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Założeniem projektu jest stworzenie przyjaznego otoczenia wzmacniającego poczucie bezpieczeństwa, wzmocnienie samodzielności i niezależności Seniorów oraz wsparcie Opiekunów nieformalnych, poszerzenie ich wiedzy, umiejętności opiekuńczych. Projekt przyczyni się do zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych, czego rezultatem będzie rozwiązanie problemów ekonomiczno-społecznych, fizycznych i</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>-usługi opiekuńcze</p> <p>-poradnictwo: psychologiczne, dietetyczne, pielęgniarstwo, rehabilitacyjne</p> <p>Dla opiekunów nieformalnych:</p> <p>- poradnictwo (psychologiczne, prawne)</p> <p>- szkolenia, praktyki zwiększające wiedzę i umiejętności, wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych.</p> <p>Zajęcia wspólne w miejscu zamieszkania Seniora z Opiekunem nieformalnym: pielęgniarstwo, rehabilitacyjne, w celu poprawy jakości życia i komfortu UP.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób uczestniczących w projekcie</p>				<p>psychologicznych.</p> <p>Wszystkie zadania mają na celu wzmocnienie samodzielności i niezależności Seniorów i opóźnienie wsparcia instytucjonalnego.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie aktywności społecznej</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Dane MOPS nt. liczby osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Dane Powiatu nt. liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych.</p>
9.	TTBS	Specjalna strefa Rewitalizacji dotycząca mieszkalnictwa w Tarnobrzegu-diagnoza problemu społecznego.	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Ocena i prognoza istniejących zasobów mieszkaniowych miasta Tarnobrzega. Rozwiązywanie istniejących problemów i konfliktów mieszkaniowych negatywnie wpływających na mieszkalnictwo w Tarnobrzegu.</p> <p>Projekt ogólnomiejski diagnozujący istniejące zasoby mieszkaniowe pod kątem zróżnicowania ze względu na wiek, stan budynku, położenie w częściach miasta,</p>	Blok przy ulicy 11-go Listopada 6A, 48 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 2 548,12 m ² - oddany do użytku w lipcu 2002 r.; 2 bloki przy ul.	-	2016-2020	<p>Efekt:</p> <p>TTBS Sp. z o.o. realizując projekt przyczyni się do poprawy, życia mieszkańców. Zaowocują bardzo dużą stabilnością mieszkaniową na terenie miasta, zniwelują konflikty pomiędzy sąsiadami wynikającą z różnej sytuacji mieszkaniowej najemców</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>warunki najmu i stosunki własności oraz ich wykorzystanie i zmiany włączając w to tendencje rozwojowe. Oceny należy dokonać pod kątem przyszłych kierunków rozwoju i stabilizacji mieszkalnictwa w Tarnobrzegu. Należy określić przyszłe zapotrzebowanie na mieszkania w stosunku do rozwoju miasta, zatrudnienia, poziomu życia mieszkańców, adekwatne do sytuacji mieszkańców, zawartych umów najmu i partycypacji.</p> <p>Uwzględnić i zaplanować sposób ujednoczenia umów najmu, wolnych od dyskryminacji oraz uwzględniających stabilność mieszkaniową.</p> <p>Należy określić przyszłe zadania odnośnie troski o byt najemców TTBS Sp. z o.o., metody i zasady ustalania wysokości czynszów, zasad przyznawania mieszkań, remontów bloków, przekształceń własnościowych, zagospodarowania terenu w lokalizacji bloków TTBS Sp. z o.o. tj.: miejsc parkingowych, modernizacja placów zabaw, chodników, planowania i realizacji przeszłego budownictwa mieszkaniowego w Tarnobrzegu.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Ocena i prognoza istniejących zasobów mieszkaniowych miasta Tarnobrzega, Ujednoczeniu umów najmu</p>	<p>11 Listopada 2 oraz Sienkiewicza 66. 48 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 2 409, 00 m2 - do użytku w 2003 r.;</p> <p>2 bloki przy ulicy Kopernika 16A i 16B. Łączna powierzchnia użytkowa bloków, to 2 409, 00 m2, a liczba mieszkań: 48 – oddane do użytkowania w marcu 2005 r.;</p> <p>2 bloki przy ulicy Dekutowskiego 26 i 26A, - 48 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 2 189,26 m2 - z grudnia 2006 r.;</p> <p>Blok przy ulicy Kopernika 23.</p>			<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Poprawa jakości życia, przeszłościowa sprzedaż lokali mieszkalnych (utworzenie Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez TTBS)</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Usprawnienie procesu zarządzania obiektami TTBS, w tym dostosowanie wysokości czynszów do możliwości najemców oraz przyznawania mieszkań na podstawie sprawozdań rocznych.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
				Mieszkań 42 o łącznej powierzchni 2 506, 42 m ² - oddany w październiku 2012 r.			
10.	Dom Pomocy Społecznej	Remont budynku Domu Pomocy Społecznej w Tarnobrzegu	Zakres realizowanych zadań: Głęboka modernizacja energetyczna budynków DPS w Tarnobrzegu w tym: modernizacja elewacji z ociepleniem ścian, modernizacja dachu; modernizacja i wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana oszkleń w budynkach na efektywne energetycznie; montaż urządzeń zaciemniających okna (w tym rolety, żaluzje); izolacja cieplna, kompleksowa modernizacja instalacji ogrzewania; budowa klimatyzacji i systemów chłodzących; likwidacja liniowych i punktowych mostków cieplnych; modernizacja systemu wentylacji poprzez montaż układu odzysku (rekuperacji) ciepła; zastosowanie nowoczesnych systemów zarządzania zużyciem energii w budynku (w tym zawory termostatyczne); modernizacja instalacji elektrycznych budynku, która skutkować będzie ograniczeniem strat energii; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach w tym systemy fotowoltaiczne i kolektory słoneczne lub instalacja urządzeń wysokosprawnej mikrokogeneracji; modernizacja i wymiana oświetlenia (zamontowanego w i na	ul. Kurasia7, 39-400 Tarnobrzeg	800 tys.	2017-2020	<p>Efekt:</p> <p>Po głębokiej modernizacji energetycznej budynków znacząco wpłyną na poprawę efektywności energetycznej budynków DPS w Tarnobrzegu</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Poprawa jakości świadczonych usług społecznych.</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Zmniejszenie kosztów za ogrzewanie obiektów i za energię elektryczną. Analiza poprawy efektywności budynków na podstawie sprawozdania kierownika placówki.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>budynkach DPS na stałe);</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Poprawiony stan infrastruktury społecznej – 1 szt.</p>				
11.	Stowarzyszenie ESTETKA	Budowa centrum rehabilitacji i wspierania organizacji pozarządowych	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu planowana jest budowa budynku trzykondygnacyjnego (parter, piętro i użytkowe poddasze z przeznaczeniem na stworzenie centrum rehabilitacji dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych oraz Centrum wspierania organizacji pozarządowych.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Powstanie nowej infrastruktury społecznej – 1 szt. (budynek)</p>	Tarnobrzeg, ul. 11 Listopada 8a	1,8 mln	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Poprawa dostępności do usług rehabilitacyjnych, poprawa zdrowia i sprawności fizycznej mieszkańców;</p> <p>2Wsparcie funkcjonowanie organizacji pozarządowych oraz rozwój kompetencji członków organizacji pozarządowych;</p> <p>Rozwój wolontariatu</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Zwiększenie aktywności społecznej mierzone poprzez:</p> <p>Liczba osób korzystających z rehabilitacji</p> <p>Liczba wspieranych organizacji pozarządowych</p> <p>Liczba wspieranych członków organizacji pozarządowych</p> <p>Liczba centrów</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							wolontariatu oraz liczba działań udzielanych przez wolontariuszy Sposób oceny i pomiaru: Analiza stopnia realizacji zaplanowanych działań na koniec roku kalendarzowego przez Zarząd Stowarzyszenia.
12.	Szkoła Podstawowa nr 10	Lekkoatletyka na Serbinowie	Zakres realizowanych zadań: Projekt zakłada wybudowanie na terenach zielonych przylegających do budynku Szkoły Podstawowej nr 10 małej infrastruktury sportowej do uprawiania lekkoatletyki – czterotorowej bieżni oraz skoczni do skoku w dal. Obiekty te pozwolą uczniom SP10 oraz dzieciom i młodzieży mieszkającej na osiedlu Serbinów rozwijać swoje umiejętności sportowe poprzez uprawianie lekkoatletyki na świeżym powietrzu. Ponadto uczniowie i nauczyciele SP10 zyskają możliwość skutecznego przygotowywania się do zawodów lekkoatletycznych w ramach realizacji poszerzonego programu zajęć wychowania fizycznego, który realizowany jest w klasach sportowych w szkole. Wskaźniki produktu: Poprawiony stan infrastruktury społecznej – 1 szt.	Ul. Dąbrowskiej 10, nr działki 3050/4.			Efekt: Uczniowie trenują i biorą udział w zawodach i podejmują równą rywalizację z uczniami szkół posiadających infrastrukturę lekkoatletyczną. Mieszkańcy korzystają z bezpiecznych i atestowanych obiektów, rozwijają sprawność fizyczną – wpływ na samopoczucie i zdrowie. Wzrost świadomości kultury fizycznej i jej wagi w życiu człowieka. Rozwój SP10, która zyska obiekty do prowadzenia zajęć WF. Zmniejszy się liczba osób, zwłaszcza

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>młodych, z problemem nadwagi oraz problem uzależnienia od mediów elektronicznych i używek.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie aktywności fizycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów uczestniczących w zajęciach sportowych - liczba zorganizowanych imprez sportowych dla mieszkańców osiedla - liczba mieszkańców biorących udział w wydarzeniach sportowych <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Sprawozdanie roczne dyrektora szkoły na temat efektów zrealizowanych wydarzeń sportowych oraz liczby osób biorących w nich udział.</p>
13.	Szkoła Podstawowa nr 10	Klasa pod chmurką	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Projekt zakłada powstanie klasy - „sali lekcyjnej” na świeżym powietrzu poprzez wybudowanie zadaszzenia nad fragmentem terenu zielonego, który znajduje się pomiędzy</p>	Ul. Dąbrowskiej 10, nr działki 3050/4.	50 tys.	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności zajęć i innych działań edukacyjnych przez fakt odbywania się na świeżym</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>budynkami „B” i „C” SP10. Pod zadaszeniem, na utwardzonym, wyłożonym kostką brukową podłożu, powstaną stoły oraz ławy, na stałe zamocowane do podłoża. Powstanie stałe palenisko – zabudowany grill z blatem do przygotowywania posiłków. Oświetlenie oraz gniazda elektryczne. Ogrodzenie.</p> <p>Odbiorcami działania są uczniowie, nauczyciele SP10 oraz mieszkańcy osiedla Serbinów, którzy w porozumieniu z dyrekcją szkoły zechcą z „Klasy pod chmurką” skorzystać.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Poprawiony stan infrastruktury społecznej – 1 szt.</p>				<p>powietrzu. Poszerzenie oferty szkoły. Możliwość zorganizowania uroczystości klasowych w ciekawej scenerii oraz kina letniego. Palenisko z blatem umożliwi także wykorzystywanie tego miejsca w okresie jesienno – zimowym i do zajęć na temat. żywienia.</p> <p>Uroczystości szkolne zyskają na atrakcyjności - miejsce posłuży jako kawiarenka. Uczniowie i mieszkańcy spędzą czas na świeżym powietrzu.</p> <p>Społeczność zyska miejsce na spotkanie z zarządem osiedla, przedstawicielami samorządu.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie jakości edukacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób uczestniczących w wydarzeniach edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Sprawozdanie roczne dyrektora szkoły na temat efektów zrealizowanych wydarzeń oraz liczby osób biorących w nich udział.</p>
14.	Szkoła Podstawowa nr 10	Rusz się przyjacielu i zadbaj o siebie	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Wykorzystanie infrastruktury SP10 oraz EUROBOISKA znajdującego się przy szkole do prowadzenia zajęć edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno – sportowych w okresach wolnych od nauki szkolnej. Powstanie długofalowy harmonogram działań, które prowadzone będą przez osiedlowych edukatorów i trenerów i animatorów kultury - nauczycieli SP10 i inne osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje. Odbiorcy projektu: uczniowie SP10, mieszkańcy osiedla Serbinów.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Zajęcia edukacyjne, kulturalne i rekreacyjno – sportowe w okresach wolnych od nauki szkolnej</p>	Ul. Dąbrowskiej 10, nr działki 3050/4.	55 tys.	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Udział społeczności Serbinowa w ciekawych zajęciach i wydarzeniach kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjno – sportowych. Zorganizowany czas wolny dzieci i innych mieszkańców jako alternatywa wobec niekorzystnego wpływu spędzania czasu przez komputerem i telewizorem. Zdobywanie wiedzy i umiejętności przez młodych i starszych mieszkańców zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie. Poprawa sprawności fizycznej i zdrowia. Opieka nad dziećmi.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>-zwiększenie aktywności</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>społecznej, w tym fizycznej, podniesienie jakości edukacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych - liczba osób uczestnicząca w zajęciach pozalekcyjnych - liczba zorganizowanych wydarzeń <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Sprawozdanie roczne dyrektora szkoły na temat efektów zrealizowanych wydarzeń oraz liczby uczniów/osób biorących w nich udział.</p>
15.	Szkoła Podstawowa nr 10	Ogród edukacyjny	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Stworzenie miejsca spełniającego rolę edukacyjną i rekreacyjną dla uczniów i innych mieszkańców osiedla Serbinów. Ogrodzenie wydzielonego terenu. Nasadzenie rodzimych i obcych gatunków drzew i krzewów oznaczonych tablicami informacyjnymi. Poprowadzenie kilku alejek spacerowych z ławkami. Wydzielenie niewielkiego fragmentu na ogródek owocowo – warzywny uprawiany przez uczniów w ramach zajęć szkolnych. Prowadzenie lekcji przyrody w oparciu o</p>	Ul. Dąbrowskiej 10, nr działki 3050/4.	55 tys.	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Uczniowie zyskują praktyczne umiejętności i wiedzę przyrodniczą. Umieją uprawiać rośliny jadalne. Umieją pracować zespołowo i zadaniowo. Uczą się odpowiedzialności za powierzoną część ogrodu. Mieszkańcy posiadają miejsce do wypoczynku i zdobywają</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>obserwację cyklu rozwoju roślin.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Poprawiony stan infrastruktury społecznej – 1 szt.</p>				<p>wiedzę na temat rodzimych i obcych gatunków roślin. Możliwość spędzania czasu oraz ruchu na wolnym powietrzu – podniesienie jakości życia i zdrowia mieszkańców.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie jakości edukacji</p> <p>- liczba zorganizowanych lekcji przyrody</p> <p>-liczba uczniów biorąca udział w zajęciach</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Sprawozdanie roczne dyrektora szkoły na temat efektów zrealizowanych wydarzeń oraz liczby uczniów biorących w nich udział.</p>
16.	Szkoła Podstawowa nr 10	Farma iluzji	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zamontowanie prostych urządzeń obrazujących ciekawe zjawiska fizyczne z zakresu optyki i dynamiki, wykonanych z trwałych materiałów, w celu edukacyjnym i popularno – naukowym. Umieszczenie tabliczek opisujących dane zjawisko oraz</p>	Ul. Dąbrowskiej 10, nr działki 3050/4.	100 tys.	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Mieszkańcy zdobywają wiedzę z zakresu fizyki. Rozumieją wpływ praw fizyki na zjawiska występujące w życiu codziennym. Uczniowie</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>działanie danego urzędu. Odbiorcami projektu są mieszkańcy osiedla Serbinów oraz uczniowie Szkoły Podstawowej nr 10.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Poprawiony stan infrastruktury społecznej – 1 szt.</p>				<p>SP10 zyskują możliwość nauki przyrody i fizyki poprzez doświadczenie. Projekt pomoże zlikwidować problem braku podstawowej wiedzy fizycznej wśród mieszkańców oraz przyczyni się do podniesienia jakości ich życia w myśl zasady, że poziom życia rośnie wraz z poziomem wiedzy ogólnej. Projekt rozwiąże problem braku podobnych pomocy naukowych w szkole.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Podniesienie jakości edukacji</p> <ul style="list-style-type: none"> -liczba zorganizowanych lekcji i pokazów - liczba uczniów biorących udział w lekcjach - liczba osób uczestniczących w pokazach <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Sprawozdanie roczne dyrektora szkoły na temat efektów zrealizowanych</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							wydarzeń oraz liczby uczniów i mieszkańców osiedla biorących w nich udział.
17.	Przedszkole nr 12	Wszyscy się uczymy i razem bawimy	<p>Przedszkole nr12 /do którego uczęszcza 100 dzieci w tym dzieci niepełnosprawne/ wraz z dużą przestrzenią ogrodową do zagospodarowania jest usytuowane w środkowej części wielotysięcznego osiedla „Serbinów” /15 tys., mieszkańców/w dużym kompleksie szkolno-przedszkolnym/Szkoła Podstawowa oraz Zespół Szkół Specjalnych/.”</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Wymiana ogrodzenia wokół przedszkola ze względu na nieestetyczny wygląd /stare 30-letnie przęsła/,bezpieczeństwo oraz w celu poprawy wizerunku miejsca publicznego.</p> <p>Modernizacja placu zabaw: zagospodarowanie terenu poprzez zamontowanie sprzętów do zabaw/ także dla dzieci niepełnosprawnych/ na sztucznej, bezpiecznej dla dzieci nawierzchni, które służyłby dzieciom przedszkolnym/100/, ich rodzeństwu oraz rodzinom mieszkającym w pobliżu przedszkola, a także dzieciom z sąsiadującej Szkoły Podstawowej oraz Zespołu Szkół Specjalnych, Altanka edukacyjna służąca prowadzeniu zajęć plenerowych , na powietrzu oraz rekreacyjnych, integrujących społeczność przedszkolną, szkolną i osiedlową. ławeczki</p>	Przedszkole nr 12 , ul. M. Dąbrowskiej 10, 39-400 Tarnobrzeg	100 tys.	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa, atrakcyjności ,promocji miejsca publicznego, jakim jest przedszkole oraz wizerunku osiedla, zagospodarowanie czasu wolnego poprzez stworzenie miejsca zabawy i rozrywki dla dzieci, także dla dzieci niepełnosprawnych, integracja rodzin, poprzez możliwość organizowania imprez o zasięgu osiedlowym, nawiązywanie relacji społecznych między mieszkańcami osiedla, umożliwienie rodzicom aktywnego uczestnictwa w zabawie i nauce dzieci. Uatrakcyjnienie oferty przedszkola poprzez organizację czasu na zabawę i naukę wykraczającego poza standardy objęte</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>rekreacyjne 3 szt. Zagospodarowanie terenu zielonego poprzez nasadzenia krzewów ozdobnych, częściowa wymiana nawierzchni chodnikowej na placu zabaw. Monitoring placu zabaw.</p> <p>Wskaźniki produktu: Zmodernizowana infrastruktura społeczna oraz przestrzeń publiczna</p>				<p>programem/zajęcia na placu zabaw/. Zapobieganie patologii poprzez wypełnienie czasu wolnego</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Poprawa jakości życia (poprzez poprawę jakości usług publicznych)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci biorących udział w organizowanych zajęciach - liczba zorganizowanych zajęć <p>Sposób oceny i pomiaru: Sprawozdanie roczne dyrektora przedszkola na temat efektów zrealizowanych wydarzeń oraz liczby dzieci biorących w nich udział.</p>
Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.							
18.	Gmina Tarnobrzeg	Budowa obwodnicy miasta Tarnobrzega	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu planuje się budowę nowego odcinka drogi wojewódzkiej o dł. ok. 8,6 km, o szerokości 7 m i nośności 115 KN. Droga stanowić będzie obwodnicę istniejących</p>	Miasto Tarnobrzeg	50 mln	2018-2019	<p>Efekt:</p> <p>Wskaźniki rezultatu: - oszczędność przejazdu w ruchu pasażerskim i</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>dróg wojewódzkich nr 871 i nr 723, przebiegających przez miasto Tarnobrzeg.</p> <p>W zakres inwestycji wchodzić będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa drogi wraz z oświetleniem oraz zapewnieniem infrastruktury drogowej i elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z przepisami odrębnymi, - budowa dróg serwisowych lub dostosowanie istniejących dróg gminnych, gruntowych do roli dróg serwisowych, - budowa ekranów akustycznych, - przebudowa dróg gminnych, wojewódzkich na odcinkach bezpośredniego powiązania z obwodnicą celem dowiązania niweletą, - budowa, odtworzenie i przebudowa systemu odwodnienia, wraz z budową zbiorników infiltracyjnych - przebudowa istniejących sieci kolidujących z przedsięwzięciem, - rozbiórka obiektów budowlanych, np. budynek warsztatu na terenie PKP, - budowa przepustów z dostosowaniem niektórych z nich do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt, - zasypanie stawu rybnego, - wycinka kolidującej zieleni, - nasadzenia zastępcze. <p>Wskaźniki produktu:</p>				<p>towarowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa - poprawa ochrony środowiska - powstanie firm na terenach inwestycyjnych zlokalizowanych wzdłuż obwodnicy - powstanie nowych miejsc pracy. <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Na podstawie pomiaru ruchu Wydziału Techniczno Inwestycyjnego i Komunikacji Urzędu Miasta Tarnobrzega oraz sprawozdań Centrum Obsługi Inwestora dotyczących liczby firm powstałych na terenach inwestycyjnych i zatrudnionych osób na koniec roku kalendarzowego.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
19.	Gmina Tarnobrzeg/za rządcy obiektów	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – publiczne zakłady opieki zdrowotnej	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Projekt polegać będzie na termomodernizacji czterech budynków, w których funkcjonują publiczne zakłady opieki zdrowotnej tj.: Przychodnia nr 2 ul. Targowa 5, Przychodnia nr 3 ul. Sienkiewicza 67, Przychodnia nr 1 ul. 1 Maja 11, Poradnia Rehabilitacyjna ul. Targowa 4. W ramach termomodernizacji zostaną ocieplone ściany budynków, wymienione drzwi oraz okna, zostanie ocieplony stropodach. Zmodernizowana zostanie również instalacja C.O.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba obiektów publicznych poddanych termomodernizacji: 4</p>	<p>Przychodnia nr 2 ul. Targowa 5, nr działki 2156/6</p> <p>Przychodnia nr 3 ul. Sienkiewicza 67, nr działki 1424/3</p> <p>Przychodnia nr 1 ul. 1 Maja 11, nr działki 382/13, 382/16</p> <p>Poradnia Rehabilitacyjna ul. Targowa 4, nr działki 382/13, 382/16.</p>	1,7 mln	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Dzięki realizacji zadania zostanie poprawiony stan techniczny budynków a przez to zwiększy się dostępność i jakość usług medycznych. Ponad to infrastruktura budynków zostanie dostosowana do osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Poprawa jakości życia (poprzez poprawę jakości usług publicznych)</p> <ul style="list-style-type: none"> -poprawa ochrony środowiska - zmniejszenie kosztów ogrzewania obiektów - zmniejszenie ilości CO₂ i pyłów wprowadzanych do atmosfery -likwidacja barier architektonicznych . <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Sprawozdania roczne w zakresie kosztów ogrzewania obiektów przez</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							zarządców obiektów.
20.	Gmina Tarnobrzeg	Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej miasta Tarnobrzega etap II	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Termomodernizacja obiektów wraz z wymianą ich wyposażenia na energooszczędne oraz zastosowanie instalacji OZE.</p> <p>W ramach projektu zostanie wykonana głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budynek dydaktyczny Gimnazjum nr 3 przy ul. Dekutowskiego 17 - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Niepodległości 2 - budynek Urzędu Miasta przy ul. Kościuszki 32 - budynek Urzędu Miasta przy ul. Mickiewicza 7 - budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej - budynek Centrum Kształcenia Praktycznego - budynek Urzędu Miasta Tarnobrzega na ul. Św. Barbary - budynek Przedszkola nr 5 ul. Dekutowskiego 19 <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba obiektów publicznych, które poddane zostały termomodernizacji - 8</p>	Projekt przewidziany do realizacji na terenie miasta Tarnobrzega	11 mln	2017-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zmniejszenie strat ciepła zaowocuje redukcją zużycia energii, a w konsekwencji zmniejszeniem kosztów utrzymania obiektów gminnych. Rezultatem finalnym będzie redukcja końcowego zużycia energii oraz strumienia emitowanych gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń do powietrza.</p> <p>A także ograniczenie wydatków na utrzymanie obiektów.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Poprawa jakości życia (poprzez poprawę jakości usług publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> -poprawa ochrony środowiska - zmniejszenie kosztów ogrzewania obiektów - zmniejszenie ilości CO₂ i pyłów wprowadzanych do

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							atmosfery Sposób oceny i pomiaru: Sprawozdania roczne w zakresie kosztów ogrzewania obiektów Wydziału Komunalnego Urzędu Miasta Tarnobrzega.
21.	Gmina Tarnobrzeg	Rozwój terenów zieleni na obszarze miasta Tarnobrzega	Zakres realizowanych zadań: Projekt obejmuje zagospodarowanie oraz odnowienie terenów zieleni rekreacyjnej nad Wisłą służących poprawie życia mieszkańców i wzrostowi bioróżnorodności. I. Zagospodarowanie oraz odnowienie terenów zieleni rekreacyjnej nad Wisłą - wykonanie nawierzchni alejek i placów - wykonanie nasadzeń roślin ozdobnych i trawników - budowę elementów małej architektury - zasypanie częściowe sztucznego zbiornika - poprawa stateczności zbocza skarpy przyległej do zurbanizowanej części miasta II. Zagospodarowanie skweru przy skrzyżowaniu ulic Kopernika/Sikorskiego, - wykonanie nawierzchni ścieżek i placu - budowę oświetlenia terenu, - wykonanie nasadzeń roślin ozdobnych i	Zad. I Tereny rekreacyjne nad Wisłą położone w zachodniej części miasta Tarnobrzega – rejon ulic Wiślniej, Przy Zalewie i Wałowej, w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru Natura 2000 specjalny obszar ochrony siedlisk p.n. „Tarnobrzaska Dolina Wisły” (PLH 180049) o powierzchni ogólnej 16,35 ha, położony w	6,38 mln	2018-2019	Efekt: Poprawa warunków życia i wypoczynku mieszkańców miasta poprzez zwiększenie powierzchni czynnych biologicznie, miejsc aktywnego i biernego wypoczynku oraz tworzenie zielonych stref izolacyjnych; Wzrost bioróżnorodności i wartości ekosystemów; Edukacja ekologiczna; Poprawa stateczności skarpy przyległej do zurbanizowanej części miasta; Zwiększenie aktywności rekreacyjnej mieszkańców; Odnowienie i zwiększenie wartości klina zieleni przy ruchliwym skrzyżowaniu

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>trawników</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa elementów małej architektury ogrodowej – ławki, kosze na śmieci, stojaki rowerowe, element architektoniczny (rzeźba) <p>III. Nasadzenia wzdłuż głównej arterii komunikacyjnej miasta – ulice Wiślostrada i Sikorskiego na długości ok. 2,5 km pasa drogowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie nasadzeń roślin ozdobnych - przeważające układy zieleni niskiej – do 1 m w formie zwartych i luźnych grup i żywopłotów, niewielki udział grup zieleni średniej i wysokiej – do 5 m w formie szpalerów, alei i soliterów - odbudowa trawników. <p>Wskaźniki produktu: Poprawiona jakość przestrzeni publicznych</p>	<p>obrębnie działek ewidencyjnych: 12-169/9; 12-169/4; 12-169/5; 12-169/6; 12-170/16; 12-170/17; 12-173/6; 12-301/2; 12-297/2; 12-302/5.</p> <p>Zad. II</p> <p>Skwer przy skrzyżowaniu ulic Kopernika i Sikorskiego w Tarnobrzegu o powierzchni – 0,22 ha obejmujący działki nr nr ewid. 12-1869/34; 12-1863/9, 1869/33, 2203/1</p> <p>Zad. III</p> <p>Ulice Wiślostrada i Sikorskiego w Tarnobrzegu</p>			<p>ulic;</p> <p>Wspomaganie przewietrzania przestrzeni miejskiej, przeciwdziałające zastoiskom; smogowym oraz wyspom ciepła;</p> <p>Utworzenie i odnowienie zieleni przyulicznej</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Poprawa jakości życia poprzez tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców - liczba zorganizowanych imprez plenerowych - uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej o pow. 16,5 ha - powstanie nowych terenów zielonych. <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza stopnia korzystania z powstałych z terenów zielonych i organizowanych imprez plenerowych dla mieszkańców przez</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
				działki nr ewid: 12-1056/4; 12-2203/1; 12-648/3; 2-22/2; 3-56;			Wydziały merytoryczne Urzędu Miasta Tarnobrzega.
22.	Gmina Tarnobrzeg	Zagospodarowanie oraz odnowienie terenów zieleni rekreacyjnej przy Skalnej Górze	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Projekt obejmuje zagospodarowanie oraz odnowienie terenów zieleni rekreacyjnej w rejonie ul. Skalna Góra w Tarnobrzegu, Celem zadania jest.</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie walorów przyrodniczych terenu: bogate, wielopiętrowe i wielogatunkowe kompozycje zieleni, oparte na gatunkach rodzimych, tworzące dogodne i atrakcyjne warunki dla rodzimych ptaków, owadów i drobnych ssaków, zawierające obszary ukształtowane w sposób naturalny, zbliżony do dzikiego, istotnie podnoszące różnorodność biologiczną, - zwiększenie powierzchni czynnych biologicznie oraz tworzenie miejsc aktywnego i biernego wypoczynku oraz stref edukacyjnych, <p>Zakres zadania obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie nawierzchni alejek ,placów i ścieżek rowerowych - wykonanie schodów terenowych - wykonanie nasadzeń roślin ozdobnych i trawników 	Projekt obejmuje tereny rekreacyjne nad Wisłą położone w południowo-zachodniej części miasta Tarnobrzega – rejon ulicy Skalna Góra o powierzchni ogólnej około 12 ha, położony w obrębie działek ewidencyjnych: 303/1; 303/6; 303/8; 303/9; 303/10; 303/11; 303/12; 304; 305/1; 308/1; 309/1; 310/33; 310/34; 343/15; 348/1; 348/2; 349; 350/1; 371/6; 371/12; 3728/1; 3729/1; 150/1; 150/2;	4 mln	2017-2023	<p>Efekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Podniesienie walorów przyrodniczych terenu; Wzrost bioróżnorodności i wartości ekosystemów; Poprawa jakości środowiska miejskiego - warunków życia mieszkańców, w szczególności możliwości czynnego i biernego wypoczynku; Edukacja ekologiczna; Poprawa stateczności skarp przyległych do zurbanizowanej części miasta; Zwiększenie aktywności rekreacyjnej mieszkańców; <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości życia poprzez tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<ul style="list-style-type: none"> - osłabienie erozji skarp poprzez obsadzenie roślinnością stabilizującą - budowa elementów małej architektury i infrastruktury sportowej, poidełek, obudowa małego ciek wodnego na skarpie - remont i rozbudowa oświetlenia terenu - ochrona istniejącego drzewostanu <p>Wskaźniki produktu: Poprawiona jakość przestrzeni publicznych</p>	150/4; 150/5; 56 , 2203/1			<ul style="list-style-type: none"> - uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej o pow. 12 ha - liczba mieszkańców korzystających z terenów zielonych <p>Sposób oceny i pomiaru: Analiza stopnia korzystania z powstałych z terenów zielonych przez mieszkańców opracowana przez Wydziały merytoryczne Urzędu Miasta Tarnobrzega</p>
23.	Parafia Rzymsko-Katolicka p/w Matki Bożej Nieustającej Pomocy	Budowa hospicjum	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zakres projektu obejmuje budowę stacjonarnego hospicjum dla osób objętych świadczeniami medycznymi i pielęgnacyjnymi w dziedzinie opieki hospicyjno – paliatywnej.</p> <p>Wskaźniki produktu: Utworzone hospicjum</p>	Projekt przewidziany do realizacji na obszarze rewitalizacji zlokalizowanym wokół Jeziora Tarnobrzskiego	6 mln	2017-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie liczby osób objętych świadczeniami medycznymi i pielęgnacyjnymi w dziedzinie opieki hospicyjno – paliatywnej.</p> <p>Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez chorobę i niepełnosprawność.</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Poprawa jakości życia</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>poprzez utworzenie nowej oferty usług publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z placówki, - liczba powstałych łóżek dla pacjentów <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby osób objętych leczeniem i osób korzystających z usług ośrodka na podstawie rocznych sprawozdań Kierownika placówki.</p>
24.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Siarkowiec”	Termomodernizacja budynków wielorodzinnych przy ul. Kopernika 24,26,28, Skalna Góra 7,9, Waryńskiego 5,7,9	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zmniejszenie energochłonności poprzez docieplenie ścian zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej w częściach wspólnych, remont szybów windowych wraz z osprzętem, zmiana oświetlenia żarowego na LED, poprawienie estetyki budynków. Odbiorcą są mieszkańcy wymienionych nieruchomości oraz osiedli „Siarkowiec” i „Przywiśle”.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Obiekty mieszkalne poddane termomodernizacji (wg nr domów)</p>	Budynki wielorodzinne przy ul. Kopernika 24,26,28, Skalna Góra 7,9, Waryńskiego 5,7,9 w Tarnobrzegu	13,5 mln	2017-2020	<p>Efekt:</p> <p>Głęboka termomodernizacja pozwoli na zmniejszenie zużycia energii cieplnej i elektrycznej, poprawienie ciągów wentylacji grawitacyjnej, zmniejszenie zawilgocenia mieszkań (zagrzybienia lokali), zmniejszenie opłat z tytułu wykorzystanej energii cieplnej i elektrycznej</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie kosztów ogrzewania,

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							- edukacja emisji CO ₂ Sposób oceny i pomiaru: Analiza rocznych kosztów ogrzania budynków przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Siarkowiec”
25.	Wspólnota Mieszkaniowa Targowa 4A	Termomodernizacja obiektu Wspólnoty Mieszkaniowej Targowa 4A w Tarnobrzegu wraz z remontem infrastruktury towarzyszącej oraz zagospodarowaniem otoczenia.	<p>Zakres realizowanych zadań: Projekt będzie polegał na termomodernizacji i remoncie budynku oraz infrastruktury towarzyszącej.</p> <p>Główne działania to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie projektu architektonicznego i audytu termomodernizacyjnego 2. Termomodernizacja obiektu (wymiana drzwi i okien w częściach wspólnych budynku, ocieplenie budynku oraz wykonanie elewacji, termoizolacja stropu, modernizacja pokrycia dachowego) 3. Modernizacja klatki schodowej wewnętrznej oraz schodów zewnętrznych 4. Modernizacja tarasów znajdujących się z frontu budynku 5. Wykonanie fasady szklanej na konstrukcji aluminiowej z frontu budynku w celu docieplenia 6. Montaż paneli fotowoltaicznych oraz pompy ciepła 7. Wykonanie windy 	ul. Targowa 4A 39-400 Tarnobrzeg	4,735 mln	2017-2019	<p>Efekt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i gazu, zmniejszenie emisji ciepła 2. Likwidacja barier architektonicznych 3. Poprawa wizerunku obiektu oraz funkcjonalności i estetyki budynku 4. Likwidacja zagrożeń wynikających ze stale postępującego starzenia się budynku 5. Monitoring - zwiększenie bezpieczeństwa wokół budynku, zmniejszenie liczby aktów wandalizmu i spożywania alkoholu 6. Zwiększenie atrakcyjności budynku dla potencjalnych firm, które wynajmą puste lokale, w

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>8. Wykonanie monitoringu zewnętrznego i domofonu</p> <p>9. Wykonanie ogrodzenia zewnętrznego wraz z modernizacją miejsc postojowych w obrębie nieruchomości oraz zagospodarowanie otoczenia.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Obiekty mieszkalne poddane termomodernizacji -1</p>				<p>efekcie powstanie nowych miejsc pracy.</p> <p>7. Zmniejszenie bezrobocia poprzez zatrudnienie przez Wspólnotę Mieszkaniową Targowa 4A w Tarnobrzegu 1 lub 2 osób w celu utrzymania powstałej infrastruktury.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Poprawa jakości życia użytkowników obiektu</p> <p>- zmniejszenie liczby rozbojów w obrębie obiektu</p> <p>-zwiększenie liczby firm wynajmujących lokale</p> <p>-likwidacja barier architektonicznych.</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza rocznych kosztów ogrzania budynku przez Wspólnotę Mieszkaniową.</p>
26.	Tarnobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa	Wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynków mieszkalnych wielorodzinnych	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Przedmiotem projektu jest kompleksowa termomodernizacja sześciu budynków mieszkalnych wielorodzinnych 11- to kondygnacyjnych położonych w Tarnobrzegu przy ul. Sikorskiego nr 9, 15, 17 , ul.</p>	Budynki położone są przy ul. Sikorskiego nr 9, 15, 17, Sienkiewicza nr	9,5 mln	2017-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zmniejszenie zużycia energii cieplnej potrzebnej do ogrzania budynków mieszkalnych wielorodzinnych ,</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
		wysokich przy ul. Sikorskiego nr 9,15,17, Sienkiewicza nr 59, 61, Kwiatkowskiego nr 3 w Tarnobrzegu.	<p>Sienkiewicza nr 59, 61, ul. Kwiatkowskiego nr 3 w Tarnobrzegu. Celem projektu jest poprawa warunków mieszkalnych w budynkach. W ramach realizacji przewiduje się ocieplenie ścian zewnętrznych budynków, ocieplenie stropodachu, ocieplenie cokołu, wzmocnienie ścian zewnętrznych kotwami, zamurowanie ścian luksterów w zsykach, wymiana okien na klatkach schodowych, piwnicach i suszarni, wymiana drzwi zewn. wózkowni, zsyphu, remont instalacji odgromowej, wykonanie nowych obróbek blacharskich, remont balkonów, ocieplenie kominów, wykonanie daszków nad balkonami, wymiana wind osobowych, wymiana oświetlenia na klatkach i piwnicach, wykonanie monitoringu, modernizacja systemu ciepłej i zimnej wody użytkowej, modernizacja systemu kanalizacyjnego, wykonanie odboju.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Obiekty mieszkalne poddane termomodernizacji (wg nr domów)</p>	59, 61, Kwiatkowskiego nr 3 w Tarnobrzegu			<p>zmniejszenie zużycia energii elektrycznej poprzez wymianę oświetlenia na klatkach schodowych i w piwnicach na energooszczędne (LED). Lokatorzy przedmiotowych budynków będą mieć mniejsze kwoty do zapłaty za ogrzewanie swoich mieszkań, dzięki temu poprawi się komfort życia mieszkańców.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie kosztów ogrzewania, -redukcja emisji CO₂ <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza rocznych kosztów ogrzania budynku przez Tarnobrzezką Spółdzielnię Mieszkaniową .</p>
27.	Tarnobrzezka Spółdzielnia Mieszkaniowa	Wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Skalna Góra nr 1,3,5,8,10,11,12,13,1	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Przedmiotem projektu jest kompleksowa termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych położonych w Tarnobrzegu przy ul. Skalna Góra nr 1,3,5,8,10,11,12,13,14,15,17 na Osiedlu Przywiśle. Budynki są jedno i dwu klatkowe. Celem projektu jest poprawa warunków</p>	Tarnobrzeg ul. Skalna Góra nr 1, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 17.	5,2 mln	2017-2019	<p>Efekt:</p> <p>Zmniejszenie zużycia energii cieplnej potrzebnej do ogrzania budynków mieszkalnych wielorodzinnych, zmniejszenie zużycia energii elektrycznej</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
		4,15,17 w Tarnobrzegu	<p>mieszkalnych budynków. W ramach realizacji przewiduje się ocieplenie ścian zewnętrznych budynków, ocieplenie stropodachu, remont instalacji odgromowej, wykonanie nowych obróbek blacharskich, remont balkonów, ocieplenie kominów, wykonanie daszków nad balkonami ostatniej kondygnacji, wykonanie wentylacji klatek schodowych, wykonanie odboju i chodników wokół budynku.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Obiekty mieszkalne poddane termomodernizacji (wg nr domów)</p>				<p>poprzez wymianę oświetlenia na klatkach schodowych i w piwnicach na energooszczędne (LED). Lokatorzy przedmiotowych budynków będą mieć mniejsze kwoty do zapłaty za ogrzewanie swoich mieszkań, dzięki temu poprawi się komfort życia mieszkańców.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Poprawa jakości życia (zmniejszenie kosztów ogrzewania, reedukacja emisji CO2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie kosztów ogrzewania budynków -zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza rocznych kosztów ogrzania budynku i energii elektrycznej przez Tarnobrzeską Spółdzielnię Mieszkaniową.</p>
<p>Cel 3. Utworzenie regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku w oparciu o potencjał Jeziora Tarnobrzieskiego.</p>							

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
28.	Gmina Tarnobrzeg	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych miasta Tarnobrzega poprzez zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzeskiego- etap I	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zakres rzeczowy obejmuje zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzeskiego, zdegradowanych po przemyśle siarkowym na cele rekreacyjne i turystyczne:</p> <p>1. Budowa drogi- na dł. ok. 2,7 km w tym;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa ciągu rowerowo-pieszego - Budowa oświetlenia - Budowa sieci kanalizacji deszczowej - Budowa kanalizacji teletechnicznej - Budowa stacji transformatorowej - Wykonanie elementów odwodnienia - Budowa monitoringu. <p>2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa toalet oraz pawilonów sanitarnych - budowa boisk sportowych - budowa pomostów, kei, slipów - budowa falochronu - budowa parku linowego i ścianek wspinaczkowych - budowa campingu, pola namiotowego i karawaningowego wraz z pawilonami sanitarnymi - utworzenie miejsc przeznaczonych pod grillowanie 	Projekt przewidziany do realizacji na obszarze rewitalizacji miasta Tarnobrzega zlokalizowanym wokół Jeziora Tarnobrzeskiego	11 mln	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Nadanie nowych funkcji terenom przemysłowym; rekreacyjnych, turystycznych, usługowych i gospodarczych.</p> <p>Powstanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizowanym</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba powstałych miejsc pracy -liczba powstałych podmiotów gospodarczych - liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych - liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby osób przebywających w sezonie nad jeziorem, liczby zorganizowanych imprez</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie powierzchni pod łowiska wędkarskie - wyposażenie w sprzęty przeznaczone do zabawy, wypoczynku, rekreacji w wodzie. <p>Wskaźniki produktu: Zagospodarowane tereny przemysłowe</p>				<p>kulturalnych i wydarzeń sportowych przez Wydział Promocji, Sportu i Kultury Urzędu Miasta Tarnobrzega.</p> <p>Analiza liczby powstałych podmiotów gospodarczych na koniec roku kalendarzowego na podstawie ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta Tarnobrzega.</p>
29.	Gmina Tarnobrzeg	Rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych poprzez zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzieskiego – etap II	<p>Zakres realizowanych zadań: Zakres rzeczowy obejmuje zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzieskiego, zdegradowanych po przemyśle siarkowym na cele rekreacyjne i turystyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. budowa drogi ul. Opaskowa IV biegnącej wokół Jeziora od strony południowej na dł. ok. 2,0 km w tym: <ul style="list-style-type: none"> - budowa ciągu rowerowo-pieszego - budowa oświetlenia - budowa sieci kanalizacji deszczowej 2. Budowa sieci sanitarnej i wodociągowej wzdłuż ulicy Opaskowa IV na dł. ok. 2 km. 3 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej – mała architektura, zieleń. 	Projekt przewidziany do realizacji na obszarze rewitalizacji miasta Tarnobrzega zlokalizowanym wokół Jeziora Tarnobrzieskiego	10 mln	2021-2023	<p>Efekt: Nadanie nowych funkcji terenom przemysłowym; rekreacyjnych, turystycznych, usługowych i gospodarczych.</p> <p>Powstanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizowanym</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			Wskaźniki produktu: Zagospodarowane tereny przemysłowe				<p>Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby osób przebywających w sezonie nad jeziorem oraz liczby zorganizowanych imprez kulturalnych i wydarzeń sportowych przez Wydział Promocji, Sportu i Kultury Urzędu Miasta Tarnobrzega.</p> <p>Analiza liczby powstałych podmiotów gospodarczych na koniec roku kalendarzowego na podstawie ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta Tarnobrzega. Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych i kulturalnych w roku kalendarzowym – sprawozdanie Wydziału Promocji, Sportu i Kultury Urzędu Miasta Tarnobrzega oraz MOSiR.</p>
30.	Gmina Tarnobrzeg	Rewitalizacja zdegradowanych	Zakres realizowanych zadań obejmuje :	Projekt przewidziany do	8 mln	2018-2019	- nadanie nowych funkcji terenom przemysłowym;

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
		obszarów przemysłowych miasta Tarnobrzega poprzez zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzkiego - budowa ulicy Żeglarskiej.	<p>budowę drogi - ul. Żeglarskiej na dł. ok. 2,5 km w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa ciągu rowerowo-pieszego - budowa oświetlenia - budowa sieci kanalizacji deszczowej - budowa kanalizacji teletechnicznej - wykonanie elementów odwodnienia - budowa monitoringu - budowa parkingów. 	realizacji na terenie rewitalizowany m miasta Tarnobrzega zlokalizowanym wokół Jeziora Tarnobrzkiego			<p>rekreacyjnych, turystycznych, usługowych i gospodarczych o pow. 80 ha</p> <ul style="list-style-type: none"> - ułatwienie dojazdu do terenów inwestycyjnych miasta - powstanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizowanym - utworzenie nowych miejsc pracy <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych - Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą, - Powstanie nowych podmiotów gospodarczych. <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby powstałych podmiotów gospodarczych na koniec roku kalendarzowego na podstawie ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							Tarnobrzega.
31.	Gmina Tarnobrzeg	Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na rewitalizowanym obszarze miasta Tarnobrzega wokół Jeziora Tarnobrzieskiego	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zakres projektu obejmuje budowę kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na rewitalizowanym obszarze wokół Jeziora Tarnobrzieskiego.</p> <p>Zakres prac obejmuje:</p> <p>1. ul. Żeglarska – do ul. Siarkowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci wodociągowej na dł. 1,0 km - budowa sieci sanitarnej (grawitacyjna + ciśnieniowa) na dł. 4,0 km + tłocznie 4 szt. : kan. grawitacyjna – 3,0 km kan. ciśnieniowa – 1,0 km <p>2.ul. Plażowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci sanitarnej (grawitacyjna + ciśnieniowa) na dł. 3,0 km + tłocznie 2 szt.: kan. grawitacyjna – 2,5 km kan. ciśnieniowa – 0,5 km <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Utworzona infrastruktura techniczna na obszarach przemysłowych.</p>	Projekt przewidziany do realizacji na terenie rewitalizowany m miasta Tarnobrzega zlokalizowanym wokół Jeziora Tarnobrzieskiego	7mln	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Nadanie nowych funkcji terenom przemysłowym; rekreacyjnych, turystycznych, usługowych i gospodarczych.</p> <p>Powstanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizowanym</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p> <p>Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby osób przebywających w sezonie i poza sezonem nad jeziorem przez Wydział Promocji, Sportu i Kultury Urzędu Miasta Tarnobrzega.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							Analiza liczby powstałych podmiotów gospodarczych na koniec roku kalendarzowego na podstawie ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta Tarnobrzega.
32.	Gmina Tarnobrzeg (projekt zgłoszony w wyniku konsultacji społecznych)	Budowa torów wioślarskich i kajakarstwa górskiego wraz z zapleczem treningowo-szkoleniowym dla wioślarzy i kajakarzy nad Jeziorem Tarnobrzeskim	Zakres realizowanych zadań: W Polsce znajdują się 3 tory wioślarskie w: Poznaniu „Malta”, Kruszwicy „Gopło”, Bydgoszczy „Brda”. Tylko tor w Poznaniu spełnia wymagania FISA (Międzynarodowej Federacji Wioślarskiej) do przeprowadzania imprez Pucharu Świata, Mistrzostw Europy lub Świata. Tor na Jeziorze Tarnobrzeskim będzie spełniał wszystkie wymagania FISA i będzie jedynym torem wioślarskim w Polsce południowo- wschodniej z nowoczesnym zapleczem treningowo-szkoleniowym dla wioślarzy i kajakarzy. Kajakarstwo górskie jest także dynamicznie rozwijająca się dyscypliną sportową. Biorąc pod uwagę, że nad Jeziorem Tarnobrzeskim zlokalizowane będzie tor wioślarski z zapleczem treningowo-szkoleniowym, z którego także będą korzystać kajakarze powstanie dodatkowo toru do uprawiania kajakarstwa górskiego należy uznać za w pełni uzasadnione. Dzięki temu w Tarnobrzegu powstanie jedyny w Polsce	Inwestycja zlokalizowana będzie nad Jeziorem Tarnobrzeskim na działkach będących własnością Gminy Tarnobrzeg.	10 mln	2018-2023	Efekt: Poprzez budowę torów z bazą szkoleniową zachęci się znaczną liczbę młodzieży do większej aktywności sportowej. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna, jaka powstanie przy tych torach będzie służyć zarówno dla potrzeb sportu masowego, amatorskiego jak i wyczynowego. Ta inwestycja biorąc pod uwagę istnienie tylko 3 torów wioślarskich w Polsce może stać się strategiczną inwestycją sportową dla naszego województwa, co w znacznie mierze przyczyni się do promocji tego rejonu

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>kompleks sportowy do uprawiania wszystkich dyscyplin wioślarskich i kajakarskich.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Utworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1 szt.</p>				<p>Polski.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p> <p>Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą.</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby zorganizowanych zawodów i wydarzeń sportowych przez Wydział Promocji, Sportu i Kultury Urzędu Miasta Tarnobrzega .</p> <p>Analiza liczby powstałych podmiotów gospodarczych na koniec roku kalendarzowego na podstawie ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta Tarnobrzega.</p>
33.	Klub Kajakowy Jezioro Tarnobrzeg	Budowa przystani kajakowej wraz z torem regatowym i zapleczem technicznym (Etap I)	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Budowa budynku przystani na który składać się będą pomieszczenia administracyjne (tj. biuro, sala konferencyjna, siłownia, sala ćwiczeń, kuchnia, szatnie, toalety, łazienki) wraz z zapleczem techniczno- magazynowym (tj. magazynem na sprzęt pływający i warsztatem) – wszystkie elementy zlokalizowane nad</p>	Tereny nad Jeziorem Tarnobrzeskim u zbiegu ulicy Siarkowej i drogi opaskowej będącej kontynuacją	2,0 mln	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Stworzenie warunków do właściwego rozwoju kajakarstwa w Tarnobrzegu i regionie podkarpackim. Zarówno kajakarstwa wyczynowego jak też spopularyzowania turystyki</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>brzegiem zbiornika wodnego. Posadowienie pomostów pływających wraz z torem regatowym (spełniającym wymogi Polskiego Związku Kajakowego) na wodach Jeziora Tarnobrzeskiego.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Utworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1 szt.</p>	ulicy Żeglarskiej			<p>kajakowej w wydaniu rekreacyjnym. Możliwość rozbudowy dla dzieci i młodzieży istniejącego Klubu Kajakowego Jezioro nawiązującego do tradycji sekcji kajakarskiej KS Siarka. Realizacja projektu daje szanse organizacji zawodów rangi mistrzowskiej na jedynym torze regatowym w Polsce południowo-wschodniej spełniającym wymogi PZKaj. Jednocześnie budowa przystani kajakowej z prawdziwego zdarzenia otwiera szanse nie tylko dla dzieci i młodzieży w uprawianiu kajakarstwa, ale również spopularyzowania turystyki kajakowej wśród członków TTKF i Uniwersytetu III wieku.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p> <p>Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby zorganizowanych wydarzeń i zawodów sportowych przez Klub Kajakowy Jezioro Tarnobrzeg.</p> <p>Analiza liczby powstałych podmiotów gospodarczych na koniec roku kalendarzowego na podstawie ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta Tarnobrzega.</p>
34.	Jacht Klub „Siarkopol”	Budowa Stacji Żeglarskiej Jacht Klubu „Siarkopol”	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Budowa Stacji Żeglarskiej wraz z zapleczem techniczno sanitarnym (budynek bosmanki keja, slip, parking, ciągi piesze, linia energetyczna, kanalizacja wodno- ściekowa, oświetlenie terenu , miejsce na kontenery na śmiecie).</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Utworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1 szt.</p>	Jezioro Tarnobrzeskie część działki nr 972/1 o powierzchni 30 arów Obręb Machów	700 tys.	2017-2019	<p>Efekt:</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Liczba zorganizowanych wydarzeń i zawodów sportowych.</p> <p>Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców.</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni publicznej pod działalność sportową i rekreacyjną.</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby zorganizowanych wydarzeń i zawodów sportowych</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							przez Jacht „Klub Siarkopol”.
Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg.							
35.	Gmina Tarnobrzeg	Przebudowa dróg gminnych w strefie gospodarczej w Tarnobrzegu – Machowie	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zakres projektu obejmuje przebudowę dróg gminnych poprzez wykonanie m.in.; nowej nawierzchni, budowę oświetlenia i odwodnienia. Docelowo projekt zakłada modernizację następujących ulic;</p> <p>Zakładowa ok. 950 mb. Strefowa ok. 547 mb. Chemiczna ok. 284 mb. Chmielowska ok. 1050 mb. Mechaniczna ok. 870 mb. Siarkopolowa ok. 580 mb.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Zmodernizowany układ komunikacyjny</p>	Projekt przewidziany do realizacji na rewitalizowanym obszarze, po przemyśle siarkowym w Tarnobrzegu Machowie.	5 mln	2017-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizowanego (teren przemysłowy w Tarnobrzegu- Machowie) poprzez budowę dróg, co będzie miało wpływ na lokowanie nowych podmiotów gospodarczych na tym obszarze i tworzenie nowych miejsc pracy.</p> <p>Projekt przyczyni się do usprawnienia przejazdu, a w konsekwencji skrócenie jego czasu i ograniczenie zużycia paliw silnikowych.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p> <p>Liczba firm powstałych na rewitalizowanym terenie.</p> <p>Liczba nowych miejsc pracy.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby powstałych podmiotów gospodarczych oraz utworzonych miejsc pracy na koniec roku kalendarzowego na podstawie ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta Tarnobrzega.</p>
36.	Powiatowy Urząd Pracy	Aktywizacja zawodowa mieszkańców rewitalizowanych obszarów przemysłowych Tarnobrzega.	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Aktywizacja zawodowa, której celem jest rewitalizacja społeczna poprzez zwiększenie szans na zatrudnienie dla 150 osób bezrobotnych z ustalonym II profilem pomocy, w tym zweryfikowanie i ewentualne ponowne ustalenie profilu pomocy, dla 50 osób, m.in. po zakończeniu integracji społecznej w projektach realizowanych w ramach OSI PRIORYTETOWEJ VIII. INTEGRACJA SPOŁECZNA, skoncentrowana na obszarach rewitalizacji. Działania wobec uczestników: pośrednictwo pracy i/lub doradztwo zawodowe świadczone w celu określenia potrzeb i przygotowania do udziału w wybranym typie wsparcia, w tym Indywidualne plany działania – przygotowanie lub modyfikacja uwzględniająca wsparcie wynikające z diagnozy. Następnie alternatywnie: szkolenia, staż, zatrudnienie subsydiowane lub wyposażenie st. pracy.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p>	Gmina Tarnobrzeg	1,75 mln	2017-2019	<p>Efekt:</p> <p>Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [os.] – 37,6% (wskazana wartość dotyczy każdej grupy osób przyporządkowanej do wskaźnika zgodnie z załącznikiem nr 2 do SZOOP)</p> <p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [os.] – 50% (wskazana wartość dotyczy każdej grupy osób przyporządkowanej do wskaźnika zgodnie z załącznikiem nr 2 do SZOOP)</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 150				<p>Wskaźniki efektywności zatrudnieniowej:</p> <p>dla osób w wieku 50 lat i więcej – co najmniej 33%;</p> <p>dla osób z niepełnosprawnościami – co najmniej 33%,</p> <p>dla osób długotrwale bezrobotnych –co najmniej 30%,</p> <p>dla osób o niskich kwalifikacjach –co najmniej 38%.</p> <p>dla kobiet –co najmniej 39%.</p> <p>Celem nadrzędnym wszystkich działań Urzędu wobec osób bezrobotnych jest zatrudnienie a miarą skuteczności procent osób, które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły zatrudnienie i utrzymały je przez co najmniej 90 dni. Realizacja projektu przyczyni się do ograniczenia bezrobocia.na terenie MOF co w konsekwencji wpłynie na jakość życia i pomoże w</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
							<p>rozwiązywaniu problemów społecznych wynikających zarówno z braku dochodów jak i poczucia utraty własnej wartości , które prowadzą do wykluczenia społecznego.</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <p>Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p> <p>Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Dane PUP nt. liczby osób bezrobotnych.</p> <p>Dane CEIDG nt. liczy osób prowadzących działalność gospodarczą.</p>
37.	Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Wsparcie przedsiębiorczości na rewitalizowanym obszarze gminy Tarnobrzeg	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach planowanego projektu przewiduje się udzielanie form bezpośredniego wsparcia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Grupą docelową planowanego projektu będą osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Warunkiem skorzystania ze wskazanych form wsparcia będzie wykazanie</p>	Projekt będzie zlokalizowany na terenie Miasta Tarnobrzega oraz w bezpośrednim otoczeniu rewitalizowanego obiektu:	3,5 mln	2017-2020	<p>Efekt:</p> <p>Projekt przyczyni się do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych na terenach rewitalizowanych wpłynie na poprawę wskaźników dotyczących przedsiębiorczości oraz przyczyni się do promocji</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>związku podejmowanej działalności gospodarczej z procesami rewitalizacyjnymi na terenie Miasta Tarnobrzega. Preferowanym obszarem rozwoju aktywności gospodarczej będą tereny wokół Jeziora Tarnobrzckiego</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się również do realizacji wskaźników produktu przypisanych RPO WP 2014-2020 do Celu szczegółowego: Zwiększenie liczby nowo utworzonych, trwałych mikroprzedsiębiorstw.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Dotacje –60 dotacji – do wys. 24 tys. zł, wraz ze wsparciem pomostowym 1700 zł /mc przez 6 lub 12 pierwszych miesięcy. Ponadto, zostanie zrealizowany rozbudowany zestaw szkoleń i doradztwa dla tych startupów.</p> <p>Odbiorcą projektu będą osoby, które w okresie co najmniej ostatnich 12 miesięcy nie miały zarejestrowanej działalności gospodarczej, które wykażą związek swojej działalności z procesami rewitalizacji Miasta Tarnobrzega.</p>	Jeziora Tarnobrzckiego			<p>przedsiębiorczości w regionie. Ważnym aspektem projektu będzie pobudzenie gospodarcze terenów wokół Jeziora Tarnobrzckiego oraz wzbogacenie oferty dla mieszkańców turystów korzystających z Jeziora.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych</p> <p>Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą</p> <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby i kondycji powstałych podmiotów gospodarczych po roku od udzielenia dotacji przez TARR SA.</p>
38.	Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Rewitalizacja obiektu służącego do świadczenia usług dla startupów oraz realizacji projektów społecznych oraz jego otoczenia zlokalizowanego na	<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach planowanego projektu przewiduje się wykonanie działań technicznych prowadzących do odnowy oraz usprawnienia funkcjonowania infrastruktury związanej z wspieraniem rozwoju lokalnego oraz pobudzaniem przedsiębiorczości. Przedmiotem projektu będzie wykonanie</p>	Projekt będzie zlokalizowany na terenie Miasta Tarnobrzega pod adresem ul. Marii Dąbrowskiej 15	350 tys.	2017-2018	<p>Efekt:</p> <p>Projekt przyczyni się do umożliwienia wszystkim zainteresowanym w tym szczególnie osobom niepełnosprawnym możliwości bezpiecznego i swobodnego dostępu do</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
		zdegradowanych terenach osiedla Serbinów.	<p>niezbędnych prac modernizacyjnych prowadzących do usprawnienia działań związanych z świadczeniem usług oraz działań w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej przez Tarnobrzeską agencję Rozwoju Regionalnego S.A.</p> <p>Celem projektu jest przywrócenie funkcjonalności, modernizacja i zabezpieczenie obiektu Tarnobrzeskiego Inkubatora Przedsiębiorczości a także zapewnienie dostępności funkcjonalnej pomieszczeń obiektu dla osób niepełnosprawnych. Ważnym elementem projektu będą prace związane z zapewnieniem infrastruktury służącej bezpieczeństwu osób przebywających w obiekcie i jego otoczeniu. (m.in. remonty i modernizacje barier, schodów zewnętrznych oraz innych elementów infrastruktury TIP.</p> <p>W szczególności działania w ramach projektu obejmą: modernizacje i zabezpieczenia zewnętrznych traktów schodowych umożliwiających do stęp do pomieszczeń inkubatora oraz spełnienie dotyczące warunków p.poż.</p> <p>Jednym z najważniejszych elementów projektu będzie wykonanie windy zewnętrznej dla osób niepełnosprawnych umożliwiającej im swobodny dostęp do wyższych kondygnacji obiektu i w ten sposób umożliwiających im korzystanie z możliwości lokalizowania własnych firm. Wewnątrz obiektu przeprowadzona zostanie kompleksowy</p>	położonej w centrum zdegradowanego i zagrożonego marginalizacja osiedla Serbinów			<p>usług świadczonych przez Tarnobrzeski Inkubator Przedsiębiorczości. Realizacja projektu poprawi jakość usług i przyczyni się do wzrostu nowych podmiotów gospodarczych lokalizujących się w TIP a także liczby organizacji pozarządowych oraz podejmowanych przez nie projektów społecznych</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> -likwidacja barier architektonicznych. - poprawa bezpieczeństwa użytkowników obiektu - zmniejszenie liczby rozbojów -zwiększenie liczby świadczonych usług przez TARR.SA. <p>Sposób oceny i pomiaru:</p> <p>Analiza liczby zorganizowanych szkoleń i udzielonych porad podmiotom gospodarczym na koniec roku kalendarzowego przez TARR SA.</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, opis problemu, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji, kluczowe wskaźniki rezultatu
			<p>remont systemu ogrzewania</p> <p>Trzecim obszarem aktywności w ramach projektu będzie zainstalowanie systemu monitoringu elektronicznego w otoczeniu w celu eliminacji burd chuligańskich i innych niekorzystnych wydarzeń które, aktualnie mają tam miejsce i ograniczają prawidłowe wykorzystanie obiektu.</p> <p>Ponadto, przewiduje się inne drobne prace na zewnątrz wpływające na bezpieczeństwo i estetykę obiektu</p> <p>Odbiorcą projektu będą podmioty , które korzystają infrastruktury obiektów wspierania rozwoju lokalnego przy ul. M.Dąbrowskiej 25 oraz bezpośredni beneficjenci projektów społecznych realizowanych przez TARR S.A. a także prowadzony przez nią Tarnobrzeski Inkubator Przedsiębiorczości</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Poprawa jakości infrastruktury świadczącej usługi na rzecz wzrostu aktywności gospodarczej</p>				

7. POZOSTAŁE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

W tym rozdziale ujęte zostały pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tj. takie, których realizacja pozytywnie wpłynie na rozwiązywanie problemów społecznych występujących na obszarach rewitalizacji. Są to projekty, które wykazują się tylko częściowym oddziaływaniem na obszar rewitalizacji, np. dotyczą infrastruktury lub usług, która zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji, a tylko w części będzie służyć mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

W tej kategorii ujęto również projekty i przedsięwzięcia, które na etapie tworzenia programu rewitalizacji nie zostały szczegółowo zaplanowane.

Tabela 110. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lp.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu, zakres oraz szacunkowa wartość w zł (jeśli zostały zdefiniowane)	Cel	Rezultaty
1.	Gmina Tarnobrzeg (projekt głoszony przez mieszkańca w wyniku konsultacji społecznych)	<p>Rewitalizacja przestrzeni publicznych na Osiedlu Przywiśle w sposób respektujący jego charakter przy jednoczesnej modernizacji i dostosowaniu do dzisiejszych wymogów.</p> <p>Podstawowym celem proponowanego projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej, stworzenie przyjaznych miejsc służących integracji i aktywizacji mieszkańców poprzez rewitalizację przestrzeni publicznych na obszarze osiedla. W ramach rozpatrywanego działania wykonane zostaną następujące prace inwestycyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remonty ulic znajdujących się obecnie w złym stanie technicznym, w oparciu o indywidualne wytyczne; - poprawa komfortu poruszania się pieszych, rowerzystów, osób niepełnosprawnych - modernizacja nawierzchni placów oraz chodników, skwerów, - budowa nowych i modernizacja istniejących parkingów i miejsc postojowych, - zagospodarowanie oraz odnowienie rekreacyjnych terenów zieleni na osiedlu - uporządkowanie istniejącej zieleni w przestrzeniach międzyblokowych wraz z nowymi nasadzeniami - budowa nowych i remont istniejących placów zabaw, urządzeń sportowo-rekreacyjnych - modernizacja i standaryzacja oświetlenia ulic, - staranne zastosowanie małej architektury w projektach remontów przestrzeni publicznej 	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.	Poprawa stanu zagospodarowania i jakości przestrzeni publicznych w mieście. Podniesienie stopnia integracji (wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej) mieszkańców i poprawa jakości ich życia. Aktywizacja mieszkańców w różnych dziedzinach życia społeczno-kulturalnego.

		-wsparcie dla działań i akcji organizowanych oddolnie w przestrzeni miejskiej (festyny, happeningi, jarmarki i wyprzedaże, akcje dla konkretnych grup wiekowych etc.) Wartość projektu: 5 mln		
2.	Miejska Biblioteka Publiczna	Poprawa estetyki, efektywności energetycznej oraz funkcjonalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Michała Marcza w Tarnobrzegu. Odtworzenie wyglądu historycznego obiektu poprzez przebudowę dachów wraz ze stropami z płaskich na wielospadowe, ocieplenie budynku. Montaż klimatyzacji oraz windy osobowej w budynku. Odbiorcą Projektu będą mieszkańcy Tarnobrzega oraz użytkownicy korzystający z usług Biblioteki, w tym osoby niepełnosprawne, które w chwili obecnej mają utrudniony dostęp do zbiorów Biblioteki Głównej. Wartość projektu: 2,4 mln	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.	Poprawa wizerunku przestrzeni publicznej miasta oraz energooszczędności budynku, optymalizacja temperatury w pomieszczeniach latem i zimą, obniżenie kosztów zużycia energii cieplnej. Likwidacja barier architektonicznych dla niepełnosprawnych. Poprawa komfortu czytelników podczas korzystania ze zbiorów biblioteki.
3.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Tarnobrzegu	Rozbudowa Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Tarnobrzegu Przebudowa/rozbudowa istniejącego Zakładu Pielęgnacyjno- Opiekuńczego w tym zakup wyposażenia. Wartość projektu: 1,0 mln	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.	Zmniejszenie ilości osób oczekujących na pobyt w zakładzie Integracja ze społeczeństwem zdrowym Pomoc rodzinom Rozbudowa ZPO dla pacjentów zależnych z zaburzenia Alzheimera, z zaburzeniami poudarowymi Dom dziennego pobytu osób z zaburzeniami psychicznymi Nowe miejsca pracy Zwiększenie jakości usług poprzez zakup nowoczesnego sprzętu rehabilitacyjnego Zwiększona liczba pacjentów

4.	MOSiR Tarnobrzeg	<p>Rewitalizacja terenu po basenie odkrytym</p> <p>Projekt polega na budowie krytej pływalni oraz zagospodarowania terenu wokół na wodny plac zabaw z małymi fontannami i miejscami do wypoczynku dla rodziców z małymi dziećmi i innych osób.</p> <p>Lokalizacja: Tarnobrzeg, al. Niepodległości 2</p>	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.	<p>Planowany projekt pozwoli na naukę pływania dla okolicznych mieszkańców. Dla dzieci oprócz efektów zdrowotnych i bezpieczeństwa stworzy warunki i możliwości rozwijania swoich umiejętności w sportach wodnych które rozwijają się na pobliskim Jeziorze Tarnobrzeskim.</p> <p>Powstanie także teren bezpiecznego wypoczynku dla mieszkańców szczególnie dla rodziców z małymi dziećmi i osób starszych.</p> <p>Wpłynie także na poszerzenie możliwości rehabilitacji osób niepełnosprawnych.</p>
----	------------------	---	---	--

8. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego, lub technicznego, lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na następujące rodzaje komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Poniżej zestawiono najważniejsze cechy komplementarności Programu Rewitalizacji.

Tabela 111. Najważniejsze cechy komplementarności programu rewitalizacji

Rodzaj komplementarności	Uzasadnienie
Komplementarność przestrzenna	Komplementarność przestrzenna polega na wykorzystaniu potencjału niezagospodarowanej przestrzeni wokół Jeziora Tarnobrzskiego do wzmacniania potencjału gospodarczego miasta. Tym samym działania rewitalizacyjne realizowane na tym obszarze pozytywnie wpływają będą na problemy społeczne, skoncentrowane w centrum miasta, wynikające z dużej mierze z problemów gospodarczych miasta. Komplementarność przestrzenna polega także na wykorzystaniu ponadlokalnego potencjału Jeziora Tarnobrzskiego, co stwarza szansę na utworzenie produktu rekreacyjno-wypoczynkowego o skali regionalnej.
Komplementarność problemowa	Program rewitalizacji jest odpowiedzią na główne problemy obszaru rewitalizacji, w tym bezrobocie, niską aktywność zawodową, umiarkowaną dynamikę rozwoju gospodarczego, niską przedsiębiorczość, brak terenów do rekreacji i wypoczynku, zły stan infrastruktury drogowej. Poszczególne projekty wykazują się różnorodnym oddziaływaniem, jednak łącznie tworzą spójny plan, którego szkielet opiera się na potencjale gospodarczym, w tym usługowym przestrzeni wokół Jeziora Tarnobrzskiego oraz potencjale

	<p>społecznym obszarze centrum miasta. Ponadto działania rewitalizacyjne korespondują z szeregiem działań realizowanych przez Gminę oraz podmioty działające na obszarze miasta. Do najważniejszych należy zaliczyć działania realizowane w ramach Strategii Rozwoju Miasta oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.</p>
Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	<p>Działania rewitalizacyjne nawiązują do szeregu działań podejmowanych w związku z rekultywacją zdegradowanych terenów przemysłowych, które realizowane były przez szereg instytucji i podmiotów publicznych oraz prywatnych. Dalsze kroki rewitalizacji tych obszarów nadal realizowane będą z udziałem różnych podmiotów, w szczególności instytucji otoczenia biznesu, instytucje aktywnie działające na rzecz aktywności mieszkańców na rynku pracy, organizacje społeczne, jak też Gminę. Gmina, jak podmiot bezpośrednio odpowiedzialny realizację programu rewitalizacji, zadba również o jego uspołecznienie, poprzez utworzenie i działalność Zespołu ds. rewitalizacji.</p>
Komplementarność międzyokresowa	<p>Komplementarność międzyokresowa zapewniona została poprzez kontynuację podejmowanych działań rewitalizacyjnych, w szczególności w odniesieniu do terenów wokół Jeziora Tarnobrzесьkiego. Prace związane z przywróceniem miastu tej części przestrzeni trwają już od kilkunastu lat. Ponadto komplementarność przestrzenna wynika również ze spójności z celami Strategii Rozwoju Miasta oraz szeregu polityk i planów regionalnych oraz krajowych. Oznacza to, że działania rewitalizacyjne są częścią długofalowego planu działania.</p>
Komplementarność źródeł finansowania	<p>Komplementarność źródeł finansowania związane jest z wykorzystaniem szeregu dostępnych Programów zewnętrznych wspierających działania rewitalizacyjne, jak również łączeniem środków prywatnych oraz publicznych. Komplementarność źródeł finansowania zapewniona jest w szczególności poprzez łączenie środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (środki dedykowane rewitalizacji) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (projekt miękkie).</p>

Zakres wsparcia projektów strategicznych planowanych do współfinansowania ze środków EFS został określony na podstawie na podstawie diagnozy występujących na obszarach zdegradowanych miasta problemów oraz analiz i konsultacji Urzędu Miasta Tarnobrzega z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnobrzegu, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu oraz Tarnobrzeską Agencją Rozwoju Regionalnego SA. Zakres projektów opiera się na doświadczeniu tych instytucji przy realizacji podobnych projektów finansowanych z EFS w perspektywie finansowej 2007-2013. Zarówno dobór grupy docelowej jak i działania zaplanowano tak aby osiągnąć cel projektu jakim jest zwiększenie zatrudnienia. Liczbę osób objętych wsparciem przez w/w instytucje określono na takim poziomie, aby można było zrealizować zaplanowane działania na terenie każdej gmin w okresie realizacji Programu tj. w latach 2016- 2023 r.

Celem projektu PUP pn.: "Aktywizacja zawodowa mieszkańców" zawodowa rewitalizacja społeczna jest zwiększenie szans na zatrudnienie dla 150 osób bezrobotnych z ustalonym II profilem pomocy, w tym zweryfikowanie i ewentualne ponowne ustalenie profilu pomocy, dla 50 osób.

Działania wobec uczestników: pośrednictwo pracy i/lub doradztwo zawodowe świadczone w celu określenia potrzeb i przygotowania do udziału w wybranym typie wsparcia, w tym Indywidualne plany działania – przygotowanie lub modyfikacja uwzględniająca wsparcie wynikające z diagnozy. Następnie alternatywnie: szkolenia, staż, zatrudnienie subsydiowane lub wyposażenie st. pracy.

Celem projektu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie pn: "Możliwości w aktywności „jest aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wieloaspektowe wsparcie służące zwiększeniu ich szans na zatrudnienie. Zaplanowane zadania ukierunkowane są na pobudzenie uczestników projektu do aktywności zarówno społecznej, jak i zawodowej, motywowanie do rozwoju w tych obszarach, a finalnie do podjęcia zatrudnienia. Kompetencje, jakich nabędą UP poszerzą ich możliwości na rynku pracy. Projekt zakłada uczestnictwo 30 osób w działaniach, których rezultatem będzie m.in. wyposażenie UP w wiedzę, umiejętności i kompetencje, które są oczekiwane przez lokalnych pracodawców. Cel główny zostanie zrealizowany poprzez następujące działania:

1. praca socjalna
2. integracja społeczna uczestników projektu
3. poradnictwo specjalistyczne
4. trening kompetencji osobistych
5. kursy kompetencyjne
6. kursy kwalifikacyjne.

Projektu TARR finansowany z EFS „Wsparcie przedsiębiorczości na rewitalizowanym obszarze gminy Tarnobrzeg” jest komplementarny do projektów planowanych przez Gminę:

1. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych miasta Tarnobrzega poprzez zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzskiego- etap I,
2. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych miasta Tarnobrzega poprzez zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzskiego- budowa ul. Plażowej,
3. Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na rewitalizowanym obszarze miasta Tarnobrzega wokół Jeziora Tarnobrzskiego,
4. Przebudowa dróg gminnych w strefie gospodarczej w Tarnobrzegu – Machowie

Projekt ma na celu zwiększenie zatrudnienia i niwelowanie problemów społecznych w postaci ubóstwa, niskiej aktywności gospodarczej na zdegradowanych obszarach miasta. Grupą docelową planowanego projektu będą osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, w tym z obszarów rewitalizacji tj: Skalna Góra, Dekutowskiego, Zwierzyniecka. Warunkiem skorzystania ze wskazanych form wsparcia będzie wykazanie związku podejmowanej działalności gospodarczej z procesami rewitalizacyjnymi na terenie Miasta Tarnobrzega. Preferowanym obszarem rozwoju aktywności gospodarczej będą tereny wokół Jeziora Tarnobrzskiego.

Szacuje się, iż w dłuższej perspektywie czasowej zrealizowane działania przyniosą wymierny efekt w postaci ożywienia gospodarczego regionu i spadku stopy bezrobocia.

Tabela 112. Komplementarność problemowa oraz proceduralno-instytucjonalna na poziomie poszczególnych projektów

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
PODSTAWOWE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE								
Cel 1. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji								
1	Gmina Tarnobrzeg	Rozwój instytucji kultury i zasobów dziedzictwa kulturowego Tarnobrzесьkiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez przebudowę Tarnobrzесьkiego Domu Kultury	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
2	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Modernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Umiarkowany	Umiarkowany	Umiarkowany
3	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Integracja społeczna na rzecz aktywizacji zawodowej na rewitalizowanym obszarze gminy Tarnobrzeg	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Brak	Brak
4	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	KIS Tarnobrzeg – włącz się od dziś	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Brak	Brak
5	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Możliwości w aktywności	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Brak	Brak

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
6	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Pomoc dla Tarnobrzeskich Rodzin Zastępczych	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Brak	Brak
7	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Tarnobrzeg dla Rodziny	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Brak	Brak
8	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Tarnobrzeg dla Seniorów	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Brak	Brak
9	TTBS	Specjalna strefa Rewitalizacji dotycząca mieszkalnictwa w Tarnobrzegu-diagnoza problemu społecznego.	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Umiarkowany	Umiarkowany	Umiarkowany
10	Dom Pomocy Społecznej	Remont budynku Domu Pomocy Społecznej w Tarnobrzegu	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
11	Stowarzyszenie ESTETKA	Budowa centrum rehabilitacji i wspierania organizacji pozarządowych	Prywatny	UE, środki prywatne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
12	Szkoła Podstawowa nr 10	Lekkoatletyka na Serbinowie	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
13	Szkoła Podstawowa nr 10	Klasa pod chmurką	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
14	Szkoła Podstawowa nr 10	Rusz się przyjacielu i zadbaj o siebie	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
15	Szkoła Podstawowa nr 10	Ogród edukacyjny	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Umiarkowany
16	Szkoła Podstawowa nr 10	Farma iluzji	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Umiarkowany
17	Przedszkole nr 12	Wszyscy się uczy my i razem bawimy	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.								
18	Gmina Tarnobrzeg	Budowa obwodnicy miasta Tarnobrzega	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Umiarkowany	Duży

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
19	Gmina Tarnobrzeg	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – publiczne zakłady opieki zdrowotnej	Publiczny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
20	Gmina Tarnobrzeg	Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej miasta Tarnobrzega etap II	Publiczny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
21	Gmina Tarnobrzeg	Rozwój terenów zieleni na obszarze miasta Tarnobrzega	Publiczny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
22	Gmina Tarnobrzeg	Zagospodarowanie oraz odnowienie terenów zieleni rekreacyjnej przy Skalnej Górze	Prywatny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
23	Parafia M.B.N.P.	Budowa hospicjum	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
24	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Siarkowiec”	Termomodernizacja budynków wielorodzinnych przy ul. Kopernika 24,26,28,Skalna Góra 7,9, Waryńskiego 5,7,9	Prywatny	UE, środki prywatne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
25	Wspólnota Mieszkaniowa Targowa 4A	Termomodernizacja obiektu Wspólnoty Mieszkaniowej Targowa 4A w Tarnobrzegu wraz z remontem infrastruktury towarzyszącej	Prywatny	UE, środki prywatne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
		oraz zagospodarowaniem otoczenia.						
26	Tarnobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa	Wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynków mieszkalnych wielorodzinnych wysokich przy ul. Sikorskiego nr 9,15,17, Sienkiewicza nr 59, 61, Kwiatkowskiego nr 3 w Tarnobrzegu.	Prywatny	UE, środki prywatne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
27	Tarnobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa	Wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Skalna Góra nr 1,3,5,8,10,11,12,13,14,15,17 w Tarnobrzegu	Prywatny	UE, środki prywatne	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
Cel 3. Utworzenie regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku w oparciu o potencjał Jeziora Tarnobrzskiego.								
28	Gmina Tarnobrzeg	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych miasta Tarnobrzega poprzez zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzskiego- etap I	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Duży	Umiarkowany
29	Gmina Tarnobrzeg	Rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych poprzez zagospodarowanie terenów	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Duży	Umiarkowany

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
		wokół Jeziora Tarnobrzeskiego – etap II						
30	Gmina Tarnobrzeg	Rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych poprzez zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Tarnobrzeskiego – budowa ul. Żeglarska.	Publiczny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Duży	Duży	Umiarkowany
31	Gmina Tarnobrzeg	Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na rewitalizowanym obszarze miasta Tarnobrzega wokół Jeziora Tarnobrzeskiego.	Publiczny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Duży	Duży	Duży
32	Gmina Tarnobrzeg	Budowa torów wioślarskich i kajakarstwa górskiego wraz z zapleczem treningowo-szkoleniowym dla wioślarzy i kajakarzy nad Jeziorem Tarnobrzeskim	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Duży	Brak
33	Klub Kajakowy Jezioro Tarnobrzeg	Budowa przystani kajakowej wraz z torem regatowym i zapleczem technicznym (Etap I)	Prywatny	UE, środki prywatne	Duży	Duży	Duży	Brak
34	Jacht Klub „Siarkopol”	Budowa Stacji Żeglarskiej Jacht Klubu „Siarkopol”	Prywatny	UE, środki prywatne	Duży	Duży	Duży	Brak

Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg.

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
35	Gmina Tarnobrzeg	Przebudowa dróg gminnych w strefie gospodarczej w Tarnobrzegu – Machowie	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Duży	Umiarkowany
36	Powiatowy Urząd Pracy	Aktywizacja zawodowa mieszkańców rewitalizowanych obszarów przemysłowych Tarnobrzega	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Brak	Brak
37	TARR S.A.	Wsparcie przedsiębiorczości na rewitalizowanym obszarze gminy Tarnobrzeg	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Brak	Brak
38	TARR S.A.	Rewitalizacja obiektu służącego do świadczenia usług dla startupów oraz realizacji projektów społecznych oraz jego otoczenia zlokalizowanego na zdegradowanych terenach osiedla Serbinów	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Duży	Brak	Brak
POZOSTAŁE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE								
1	Gmina Tarnobrzeg	Rewitalizacja przestrzeni publicznych na Osiedlu Przywiśle w sposób respektujący jego charakter przy jednoczesnej modernizacji i dostosowaniu do dzisiejszych wymogów	Publiczny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Brak	Duży	Brak

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Podmiot	Źródła finansowania	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
2	Miejska Biblioteka Publiczna	Poprawa estetyki, efektywności energetycznej oraz funkcjonalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Michała Marczaka w Tarnobrzegu	Publiczny	UE, środki publiczne	Umiarkowany	Brak	Duży	Duży
3	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Tarnobrzegu	Rozbudowa Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Tarnobrzegu	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
4	MOSiR Tarnobrzeg	Rewitalizacja terenu po basenie odkrytym	Publiczny	UE, środki publiczne	Duży	Umiarkowany	Duży	Brak

Tabela 113. Komplementarność projektów realizowanych lub zrealizowanych w Tarnobrzegu z celami rewitalizacji Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Tarnobrzega na lata 2016-2023

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Data podpisania umowy o dofinansowanie	Kwota dotacji	Wartość całkowita zadania	Komplementarność z celami rewitalizacji
1.	Budowa euroboiska na osiedlu Serbinów	RPO WP 2007-2013	30.04.2010	838 687,50	1 380 207,26	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
2.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 723 w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	13.05.2010	3 905 104,21	5 855 917,94	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
3.	Przebudowa stadionu w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	30.06.2010	2 056 777,78	9 223 046,74	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
4.	Kampania promocyjna miasta Tarnobrzeg szansą na zwiększenie atrakcyjności województwa podkarpackiego	RPO WP 2007-2013	5.11.2010	177 374,40	305 286,00	Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg.
5.	Poprawa powiązań komunikacyjnych regionu poprzez modernizację dróg powiatowych: ul. Sobowska wraz z rozwiązaniem skrzyżowania z ul. Warszawską - sygnalizacja świetlna oraz ul. Szlachecka	RPO WP 2007-2013	30.11.2010	2 071 558,27	3 206 398,37	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.

6.	Poprawa powiązań komunikacyjnych regionu poprzez modernizację dróg gminnych ul. Targowa z rondem w ul. Piłsudskiego i ul. Szerokiej z ul. Szpitalna wraz ze skrzyżowaniem z ul. Mickiewicza	RPO WP 2007-2013	30.11.2010	1 985 159,73	8 415 488,42	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
7.	Termomodernizacja obiektów dydaktycznych Szkoły Podstawowej nr 10 w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	09.12.2010	958 770,00	4 082 965,45	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
8.	Budowa zintegrowanego systemu zarządzania Gminą Tarnobrzeg w oparciu o system informacji o terenie GIS	RPO WP 2007-2013	30.12.2010	1 161 387,91	1 366 930,00	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
9.	Poprawa układu komunikacyjnego regionu poprzez modernizację dróg powiatowych w ul. Niepodległości i 1 Maja w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	30.12.2010	1 968 789,13	3 010 721,00	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
10.	Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 871 przebiegającej przez Tarnobrzeg	PO RPW 2007-2013	31.12.2010	46 334 395,81	61 291 687,33	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
11.	Rozbudowa SPZOZ Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Tarnobrzegu oraz zakup nowoczesnej aparatury i sprzętu rehabilitacyjnego	RPO WP 2007-2013	5.03.2012	869 837,19	1 210 795,81	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
12.	Modernizacja infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	9.05.2012	2 888 474,27	4 573 614,00	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.

13.	Kampania promocyjna województwa podkarpackiego – organizacja imprez promocyjnych przez miasto Tarnobrzeg	RPO WP 2007-2013	25.05.2012	123 748,10	209 471,00	Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg.
14.	Przebudowa placu targowego stałego przy ul. Kwiatkowskiego w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	1.06.2012	788 164,00	1 290 907,00	Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg.
15.	Rewitalizacja terenów przemysłowych poprzez budowę stancyi wodniackiej nad Jeziorem Machowskim	RPO WP 2007-2013	27.09.2012	1 959 143,95	5 903 509,12	Cel 3. Utworzenie regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku w oparciu o potencjał Jeziora Tarnobrzieskiego.
16.	Rewaloryzacja i przebudowa budynku zabytkowego uszkodzonego podczas powodzi na obiekt tymczasowego zakwaterowanie osób objętych opieką społeczną	RPO WP 2007-2013	25.10.2012	326 898,50	742 822,10	Cel 1. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji
17.	Innowacyjny T@rnobrzeg – zintegrowany system zarządzania urzędem i świadczenia e-usług	RPO WP 2007-2013	21.12.2012	761 403,49	1 094 309,00	Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg
18.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	05.06.2013	919 888,05	1 258 148,34	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
19.	Tarnobrzieski Park Przemysłowo-Technologiczny”	PO RPW 2007-2013	14.12.2010	23 040 392,00	33 848 810,92	Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej

						miasta Tarnobrzeg
20.	Przebudowa Stadionu Etap II	Ministerstwo Sportu i Turystyki	25.10.2012	1 500 000,00	5 166 000,00	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
21.	Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	24.07.2013	925 671,06	1 156 105,29	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
22.	Odbudowa obiektów infrastruktury sportowej zalanych w wyniku powodzi w 2010r. na terenie miasta Tarnobrzeg	RPO WP 2007-2013	14.10.2013	667 524,58	731 769,84	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
23.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych miasta Tarnobrzega	RPO WP 2007-2013	4.11.2013	1 802 586,62	2 253 233,28	Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg
24.	Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 723 w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	17.12.2013	5 722 022,00	5 794 890,30	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
25.	Modernizacja dróg powiatowych na terenie miasta Tarnobrzeg	RPO WP 2007-2013	17.12.2013	5 199 499,97	5 418 073,13	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
26.	Modernizacja dróg gminnych w Tarnobrzegu	RPO WP 2007-2013	17.12.2013	4 364 398,34	4 634 095,68	Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.

9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Tabela 114. Ramy finansowe związane z realizacją projektu rewitalizacji

Wydatki związane z realizacją programu rewitalizacji	Kwota wydatków (zł)	% całości wydatków
Program rewitalizacji – całość (podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne)	216,95 mln	100%
Cel 1. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.	27,64 mln	13,16%
Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.	112,015 mln (w tym 50 mln budowa obwodnicy)	53,35%
Cel 3. Utworzenie regionalnego centrum rekreacji i wypoczynku w oparciu o potencjał Jeziora Tarnobrzeskiego.	66,7 mln	30,74%
Cel 4. Zwiększenie aktywności gospodarczej miasta Tarnobrzeg.	10,6 mln	5,05%

Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne (Cel 2) – 8,4 mln zł

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH W PROCES REWITALIZACJI

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Zespołu ds. rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.⁶³

PROCEDURA USPOŁECZNIENIA NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Zarówno w ustawie z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, jak i Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 podkreśla się znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i wdrażania programu rewitalizacji.

⁶³ Na podstawie: Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji

Prace nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Tarnobrzega na lata 2016-2023 oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Wykorzystano formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerszej liczby odbiorców: spotkania z zespołem ds. rewitalizacji, wywiady badawcze, otwarte spotkania z mieszkańcami na obszarach rewitalizacji.

Szczegółowe informacje o formach uspołecznienia procesu rewitalizacji zawiera poniższa tabela.

Tabela 115. Formy oraz treść konsultacji społecznych prowadzonych w Tarnobrzegu na etapie tworzenia programu rewitalizacji

Data	Forma	Opis
Sierpień	Ankiety badawcze – badania ilościowe na próbie nie mniejszej niż 500 osób.	<p>Badanie ilościowe zostało zrealizowane metodą PAPI (badanie bezpośrednie przeprowadzane na terenie miasta przez ankierów). W badaniu łącznie wzięło udział 502 pełnoletnich mieszkańców.</p> <p>Podsumowanie badania- kluczowe wnioski: W opinii mieszkańców Tarnobrzega działań rewitalizacyjnych w pierwszej kolejności wymagają dwa duże osiedla: Serbinów i Przywiśle. Uczestnicy badania jako główny problem miasta wskazują emigrację osób w wieku produkcyjnym, szczególnie młodzieży. Jest to przede wszystkim skutek trudności w znalezieniu atrakcyjnej, dobrze płatnej pracy. Młodzi ludzie są w opinii mieszkańców miasta pozbawieni jakichkolwiek perspektyw. Miasto nie zapewnia im zarówno zatrudnienia, jak i możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego. Niezależnie od zamieszkiwanego obszaru, respondenci uważają, że zwiększanie innowacyjności gospodarki, przyciąganie inwestorów i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości są niezbędne, by zatrzymać młodych ludzi w Tarnobrzegu. bez tych działań miasto wyludni się i popadnie w ruinę, bo właśnie w młodzieży leży jego potencjał rozwojowy. Z drugiej strony zadaniem władz lokalnych jest zapewnienie właściwej opieki stale zwiększającej się liczbie seniorów.</p> <p>Tarnobrzeg, podobnie jak większość polskich miast, boryka się z typowymi problemami dotyczącymi infrastruktury – uczestnicy badania podkreślają konieczność jak najszybszego podjęcia remontów dróg (głównie lokalnych) i chodników. Uwagi wymaga również istotny dla dobrostanu populacji miasta obszar rekreacji i wypoczynku: mieszkańcy oczekują przywiązywania większej wagi do stanu terenów zielonych oraz zwiększania dostępności obiektów sportowych. Miasto powinno w ich odczuciu dawać mieszkańcom w różnym wieku możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.</p> <p>Jednocześnie podjęte dotychczas działania rewitalizacyjne, jak termomodernizacja i remonty budynków mieszkalnych, przynoszą pożądane efekty – mieszkańcy Tarnobrzega mający styczność z efektami tych prac stają się bardziej optymistycznie nastawieni do przyszłości miasta. Podejmowanie przez miasto działań dających wymierne, widoczne dla społeczności efekty pozwala wierzyć, że władzom lokalnym zależy na rozwoju miasta i są w stanie aktywnie go wspierać.</p>

		<p>Wyniki badania wskazują jednoznacznie, że Tarnobrzeg w pierwszej kolejności skupić się musi na rozwoju gospodarczym. Tworzenie nowych miejsc pracy i zwiększanie wynagrodzeń pozwoli ograniczyć ubóstwo i związane z nim patologie społeczne, a młodym ludziom da szansę pozostania w mieście z perspektywą życia na pożądanym przez siebie poziomie. Jednoczesne prowadzenie prac z zakresu remontu dróg i budynków mieszkalnych, troska o zielen miejską i czystość osiedli – działania przynoszące szybkie i widoczne efekty – da mieszkańcom poczucie zaangażowania lokalnych władz w rozwój miasta i wiarę, że Tarnobrzeg może być dla nich atrakcyjnym miejscem życia.</p> <p>Raport z badania ankietowego stanowi załącznik Lokalnego Programu Rewitalizacji</p>
Czerwiec/ lipiec	Wywiady pogłębione z lokalnymi liderami opinii	<p>Badanie jakościowe zostało wykonane techniką wywiadów telefonicznych (TDI). Zostało skierowane do 20 liderów opinii społecznej.</p> <p>Respondenci zostali poproszeni o ocenienie wybranych elementów związanych z jakością życia na planowanym obszarze rewitalizacji</p> <p>Raport z badania stanowi załącznik Lokalnego Programu Rewitalizacji.</p>
27.07. 2016 r.	<p>Spotkanie z Zespołem ds. Rewitalizacji</p> <p>Spotkanie otwarte z udziałem zaproszonych przedstawicieli interesariuszy</p>	<p>Spotkania konsultacyjne z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz zaproszeni przedstawiciele: wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, stowarzyszeń oraz kierownicy jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta.</p> <p>Podczas spotkania zapoznano uczestników z tematyką rewitalizacji oraz wynikami przeprowadzonej diagnozy gminy w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Na podstawie wyników diagnozy zdefiniowano wstępny obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizowany.</p> <p>Program spotkania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie do tematyki rewitalizacji. • Przedstawienie wyników diagnozy. • Przedstawienie wyników badań z mieszkańcami. • Omówienie propozycji zasięgu przestrzennego obszaru zdegradowanego. • Omówienie propozycji zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji. <p>W trakcie spotkania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyjęto ustalenia dotyczące zdiagnozowanych stanów kryzysowych na obszarze miasta w następujących sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. 2. Przyjęto uzgodnienia co do zasięgu przestrzennego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. <p>Moderatorem spotkania był dr Przemysław Wołczek – przedstawiciel Instytutu Badawczego IPC.</p>

<p>12.08.2016 r.</p>	<p>Otwarte spotkanie konsultacyjne w formule warsztatów</p>	<p>Celem spotkania było wypracowanie wizji rozwoju obszaru rewitalizacji, celów głównych, szczegółowych i wreszcie formułowanie kluczowych przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych. Osobnym istotnym elementem warsztatów było wypracowanie analizy SWOT każdego z czterech obszarów rewitalizacji. Na program spotkań składały się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prace nad opracowaniem analizy SWOT dla każdego obszaru rewitalizacji. • Prace na opracowaniem wizji i celów rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji. • Prace nad opracowaniem kierunków działań rewitalizacyjnych dla obszaru rewitalizacji. <p>Moderatorem spotkania był dr Przemysław Wotczek – przedstawiciel Instytutu Badawczego IPC</p>
<p>Formularz dostępny na stronie internetowej do dnia 5.09.2016 r.</p>	<p>Korespondencyjne zbierania wniosków (tzw. karty projektowe) poprzez dedykowany formularz</p>	<p>Przeprowadzone zostało korespondencyjne zbieranie pomysłów i projektów rewitalizacyjnych w oparciu o przygotowany i uzgodniony formularz projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tzw. karta projektowa).</p> <p>Jedno zgłoszenie mogło dotyczyć tylko jednego konkretnego, proponowanego przedsięwzięcia – np. miejsca, które wymaga zagospodarowania albo nieruchomości, która wymaga remontu, lub też powszechnego problemu społecznego do rozwiązania, itp. W razie potrzeby ta sama osoba mogła złożyć więcej niż jedną kartę. Zgłaszać można było zarówno projekty dotyczące przestrzeni publicznych czy remontowo-budowlane, jak i projekty o charakterze społecznym, środowiskowym czy gospodarczym – pomysły na zagospodarowanie czy poprawę wizerunku przestrzeni, przeprowadzenie akcji sąsiedzkich itp.</p> <p>Przedmiotem propozycji mogły być zarówno gotowe projekty, które zgłaszający chcieli zaproponować do ujęcia w Programie Rewitalizacji, jak i wstępne propozycje lub postulaty co do konkretnych przedsięwzięć, które powinny zostać podjęte na wybranym obszarze gminy.</p> <p>Zgłaszającymi mogły być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne,</p>

		<p>zarówno podmioty publiczne, jak i prywatne – począwszy od mieszkańców gminy poprzez przedsiębiorców, właścicieli i zarządców nieruchomości czy też lokalnych liderów.</p> <p>Wypełnione formularze można było przekazywać w formie elektronicznej (edytowalnej) przesyłając na adres: pl.</p> <p>Wszystkie zgłaszane projekty zostały zgromadzone i ocenione pod kątem możliwości ujęcia ich w dokumencie. Zgłoszone projekty i pomysły, które spełniły wymogi formalne zostały ujęte w programie rewitalizacji.</p>
--	--	---

Część informacyjno-promocyjna

Konsultacjom społecznym towarzyszyła akcja informacyjna. W celu poniesienia wiedzy mieszkańców i innych podmiotów zainteresowanych problematyką rewitalizacji oraz zwrócenia uwagi na społeczny wymiar rewitalizacji zostały przeprowadzone następujące działania informacyjne:

Na stronie internetowej Urzędu Miasta (www.tarnobrzeg.pl) powstała specjalna **zakładka Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tarnobrzega 2016-2023**, gdzie umieszczano na bieżąco wszelkie informacje na temat tego, co dzieje się w ramach prac nad dokumentem.

Ulotki w formacie A5 doręczone do interesariuszy rewitalizacji (informacja/ zaproszenie dot. planowanych form konsultacji) – 300 szt. – kolportowane do mieszkańców obszarów rewitalizacji.

Rysunek 1. Ulotka strona 1

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

PODKARPACIE

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

PREZYDENT MIASTA TARNOBRZEGA

SZPDSZB

mieszkańców, przedsiębiorców, lokalnych liderów
oraz partnerów społecznych

do włączenia się do procesu opracowania
Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Tarnobrzega
na lata 2016-2023

Obszary rewitalizacyjne obejmują obszary miasta, w których zidentyfikowano najcięższe problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcyjne, środowiskowe i historyczne, a co za tym idzie, występuje najwyższy poziom rewitalizacji. Rewitalizacja to kompleksowy proces wypracowania ze strony kryzysowych obszarów zdegradowanych.

Planowane kluczowe formy konsultacji:

- Spotkania otwarte dla mieszkańców na etapie wyznaczania obszaru do rewitalizacji ➤

Cel: Identyfikacja problemów i wypracowanie obszaru do rewitalizacji (zakreślenie obszarów do rewitalizacji)
- Badania ankietowe i wywiady pogłębione z liderami opinii ➤

Cel: Ocena społecznej aktywności wyznaczonych obszarów do rewitalizacji
- Spotkania otwarte dla mieszkańców na etapie tworzenia Programu ➤

Cel: Wypracowanie wój obszaru rewitalizacji, włączenie w proces i konsultacje programu rewitalizacji
- Konsultacje drogą elektroniczną ➤

Cel: Nabyć pomysły propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (formularz kart projektów) opinie i uwagi do programu

Szczegółowe informacje dotyczące tematyki i terminu konsultacji zamieszczone będą na stronie www.tarnobrzeg.pl

Rysunek 2. Ulotka strona 2

Do to jest rewitalizacja?

Rewitalizacja – to wywołanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania celowe i długoterminowe wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące sfera: społeczna, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturalne, skoordynowane terytorialnie i prowadzone w sposób zainicjowany oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji.

Czy jest obszar zdegradowany?

Obszar zdegradowany – jest to obszar, gdzie na poziomie lokalnym (także na poziomie ogólnopolskim) nakładają się i nie odwracają (czyli brak dostępu do kanalizacji, infrastruktury drogowej, nieakomodacja istniejących przedsiębiorstw, zaizolowanie środowiska) i brak w tym obszarze potencjału i możliwości rozwoju.

Rewitalizacja oznacza

Optymalne wykorzystanie swoich specyficznych uwarunkowań oraz wzmocnienie lokalnych potencjałów jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej benefit.

Proces rewitalizacji powinien być realizowany:

- w sposób kompleksowy, tj. w pełni spójny. Należy tylko zwrócić uwagę na wyjątkowe zagrożenia i problemy, które także w sposób poważniejszy "dla wykorzystanie motywu" nie tylko odwołują rewitalizowanego, ale całej gminy, jak: demografia, zagrożenia powodziowe.
- w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, tj. być skierowaną na wieloaspektowe podjęcie oraz rezultaty. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wynikiem negocjacji między władzami lokalnymi, tj. wynikać z rangi i rodzaju zagrożenia wywołanej degradacji obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju.
- w trybie partycypacji społecznej która obejmuje o zarządzanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób jawny i przejrzysty udział interesariuszy. W tym przypadku, promowanie i budowanie rewitalizacji odbyć się do tego aby działania skutkowały wypowiedzianiem się przez wszystkich mieszkańców.

Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich
Urząd Miasta Tarnobrzeg
e-mail: fundusze@um.tarnobrzeg.pl
tel. 10 622 00 75 w 240, fax. 10 622 00 81

Rysunek 3. Plakaty w formacie A2 – w ilości 20 szt. (informacja/ zaproszenie na konsultacje).

Artykuł nt. rewitalizacji i planowanych konsultacjach, w formie artykułu sponsorowanego w tygodniku lokalnym o największym nakładzie (Tygodnik Nadwiślański).

Rysunek 4. Strona z dnia 04.08.2016 z ogłoszeniem w Tygodniku Nadwiślańskim

Chciał podjąć ostatniej sesji tamobrzeskiej Rady Miasta dopiero wybrani skład komisji, która miała ocenić wniosek Zarządu Powiatowego-Opoleckiego, to stekierzy radni ujęli - z inicjatywy...

Rozstrzygnęli zanim ogłosili?

Rozstrzygnięcie projektu uchwały o powołaniu komisji... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

Opiekunem, przedłożywał natomiast, że B. Zych jest... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

Także Stanisław Uścił chwalił burzacz Zych za to, czego dokonał od momentu powołania...

Przewodzi Grzegorz Kiebić nie powiódł się, że w sprawie B. Zych powołano...

- Jestem bardzo zadowolony z uchwały... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

RAFAŁ NIECKARZ

Przyjaźni nie będzie

Wielki przywódca Tamobrzeskiego Grzegorz Kiebić stwierdził na...

liczy starogardzki rzyt zastępcy, że w końcu miał...

- Mam nadzieję, że w sprawie tej... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

13. Decyzję sprawy komisarzy... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

Fundusze Europejskie Program Regionalny | PODKARPACKIE | Unia Europejska Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne

Gmina Tamobrzeg rozpoczyna opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Gmina Tamobrzeg zapoczątkowała prace... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

- gospodarczej (polski sektor przedsiębiorczości, stała konkurencja lokalnych przedsiębiorstw)
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przedsiębiorstwa standardów jakości środowiska, aktywności społecznej mieszkańców)
- przestrzenno-ekologicznej (w szczególności w zakresie rewitalizacji technicznej terenów)
- kulturalnej (w szczególności w zakresie działań artystycznych, działań edukacyjnych, w tym o charakterze mieszkańców)

Ważnym elementem jest też program rewitalizacji... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

PODZIEL SIĘ SWOIM POMYSŁEM
Hasz udział w spójnym lub stworzył z innymi... w sprawie wniosku o wyłączenie z kadencji...

www.tamobrzeg.pl

Rysunek 5. Artykuł na portalu: od dnia 5.08 – 12.08.2016 r. dot. konsultacji Programu Rewitalizacji dla Miasta Tarnobrzega „Gmina Tarnobrzeg rozpoczyna opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji”, Sierpień 4, 2016 10:55 AM

Gmina Tarnobrzeg zaprasza mieszkańców, przedsiębiorców, lokalnych liderów oraz partnerów społecznych do włączenia się do procesu opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Tarnobrzega na lata 2016-2023.

Rewitalizacja to szeroki program działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni, gospodarki i środowiska, realizowany na obszarze zdegradowanym i wykorzystujący jego czasem niedostrzeżony potencjał. Ideą rewitalizacji jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji. Rewitalizacja ma nie tylko za zadanie rozwiązać lub eliminować wybrane zagrożenia i problemy, jakie występują na obszarze gminy, ma też pomóc lepiej wykorzystać potencjał mocnych stron gminy, jak również jej otoczenia.

Rewitalizacją nie są pojedyncze inwestycje, takie jak remont drogi, przebudowa budynku czy remont placu zabaw. Podstawą wszystkich działań rewitalizacyjnych jest odpowiedź na problemy społeczne, zaś działania w sferze planistycznej, technicznej, środowiskowej lub gospodarczej mają charakter uzupełniający.

Czym jest obszar zdegradowany? Obszar zdegradowany – jest przestrzenią, na której występują negatywne zjawiska społeczne (w szczególności bezrobocie, przestępczość, niedostatek, niski kapitał społeczny) współwystępujące z negatywnymi zjawiskami w sferze:

- gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi),
- przestrzenno-funkcyjnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym).

Istotnym elementem prac nad programem rewitalizacji jest udział społeczeństwa w definiowaniu problemów oraz szukaniu pomysłów na ich rozwiązywanie.

Chcielibyśmy, aby dokument powstał przy mocnym wsparciu i zaangażowaniu lokalnej społeczności. Gorąco zapraszamy do udziału w pracach, wnoszenia uwag, dzielenia się opiniami oraz aktywnego uczestnictwa w różnych formach zaplanowanych konsultacji społecznych (spotkaniach, badaniach ankietowych – drogą elektroniczną).

Zapraszamy na najbliższe spotkanie w dniu 12 sierpnia 2016 r. poświęcone wypracowaniu wizji obszaru rewitalizacji, celów głównych i kierunków programu rewitalizacji. Spotkanie będzie okazją do podzielenia się swoimi pomysłami dotyczącymi działań rewitalizacyjnych i pozwoli na wspólne wypracowanie oczekiwanych projektów rewitalizacyjnych.

PODZIEL SIĘ SWOIM POMYSŁEM!

Weź udział w spotkaniu lub skorzystaj z formy konsultacji drogą elektroniczną i wypełnij kartę projektu oraz zgłoś zadanie rewitalizacyjne do dokumentu.

Możesz mieć wpływ na to co zostanie zmienione w naszym mieście.

Szczegółowe informacje dotyczące formuły i terminu konsultacji umieszczane będą na bieżąco na stronie www.tarnobrzeg.pl

Zrzut strony:

PROCEDURA USPOŁECZNIEŃ NA ETAPIE REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko Gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji, powinna informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szanse wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

Poniżej prezentowane są zasady, którymi kierować się będzie Gmina podczas realizacji procesu konsultacji społecznych na etapie wdrażania programu rewitalizacji.

Zasady partycypacji w projekcie:

1. Dwustronny przepływ informacji.
2. Rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji.
3. Angażowanie społeczności na możliwie wielu etapach działań rewitalizacyjnych.
4. Wieloetapowość konsultacji społecznych.
5. Wieloaspektowość konsultacji społecznych.

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostaną bierne i czynne formy konsultacji społecznych:

1. Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja jest jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, bądź też w lokalnych mediach. Komunikacja jednokierunkowa będzie miała głównie charakter informacyjny.
2. Formy czynne, tzn. komunikacja dwukierunkowa, przyjmą charakter informacyjno-konsultacyjny i prowadzone będą w sposób dedykowany.

Proces uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji realizowany będzie wśród interesariuszy programu rewitalizacji, a więc tych podmiotów (osób fizycznych i prawnych), na które rezultaty będą miały wpływ. W ramach procesu następować będzie komunikacja jedno- i dwukierunkowa z zespołami i osobami zarówno bezpośrednio biorącymi udział w projektach rewitalizacji, jak również pośrednio powiązanymi z działaniami rewitalizacyjnymi. Wstępnie zidentyfikowane w niniejszym opracowaniu grupy interesariuszy (przedsiębiorcy, organizacje społeczne, lokalni liderzy, mieszkańcy poszczególnych osiedli, jednostki organizacyjne gminy, parafie/związki wyznaniowe) będą szczegółowo zweryfikowane na etapie prac realizacyjnych. Uspołecznienie będzie prowadzone w sposób bezpośredni, przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi i kanałów komunikacji. Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu uspołecznienia zostaną szczegółowo zweryfikowane po zapoznaniu się z oczekiwaniami, potrzebami i możliwościami uczestników procesu, w tym beneficjentów poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

11. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ MONITORING

System realizacji

Opracowanie i przyjęcie programu rewitalizacji rozpoczyna pierwszy i najistotniejszy etap procesu wdrażania. Proces wdrażania zależny będzie od podejmowanych działań, a proces realizacji programu – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację pomiędzy struktury/jednostki organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności,
- budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji,
- kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie płaszczyzny i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych,
- współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- budowy warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- wdrażania programu rewitalizacji.

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu programu rewitalizacji. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

Proces tworzenia oraz realizacji programu rewitalizacji można podzielić na kilka istotnych etapów:

- 1) Przygotowanie do sporządzania programu rewitalizacji.
- 2) Sporządzenie projektu programu rewitalizacji.
- 3) Konsultacje społecznego programu rewitalizacji.
- 4) Opiniowanie projektu programu rewitalizacji.
- 5) Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii oraz uchwalenie programu rewitalizacji.
- 6) Realizacja programu rewitalizacji.

Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Termin
1.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w programie rewitalizacji do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające, by mogły zostać wpisane do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miasta wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miasta	Po uchwaleniu programu rewitalizacji
2	Powołanie i działalność Zespołu ds. rewitalizacji Zespół ds. rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą. Zakłada się cykliczność spotkań Zespołu ds. rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z interesariuszami, których reprezentuje.	Zespół ds. rewitalizacji, Prezydent	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
3.	Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń. Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników. Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

4.	<p>Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.</p> <p>Ocena sporządzona przez Prezydenta podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy.</p> <p>W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany Prezydent występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię.</p> <p>Zmiana programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opiniami przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 2) nie wymaga zmiany uchwały. 	Prezydent , Zespół ds. rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
5.	<p>Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania miasta i gminy.</p>	Prezydent, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
6.	<p>Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami miasta nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów.</p> <p>Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność miasta uwag, opinii, wniosków.</p> <p>Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych miasta, lokalnych mediów, Zespołu ds. rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p>	Prezydent, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
7.	<p>Uchylenie uchwały w sprawie programu rewitalizacji w całości albo w części, w przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji programu rewitalizacji, osiągnięcia celów w nim zawartych.</p>	Rada Miasta	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

Monitoring

Monitoring procesu wdrażania programu rewitalizacji i jego efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania programu.

Proces realizacji będzie monitorowany i oceniany przez zespół zadaniowy (Zespół ds. rewitalizacji).

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji programu rewitalizacji są:

- cele główne wytyczone w programie,
- Kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w programie. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiągnięciu przyjętych celów oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów.

Monitoring programu będzie odbywał się w dwóch etapach:

- Roczne sprawozdania z realizacji celów, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
- Analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi gminy wg wskaźników rezultatu.

Ewaluacja

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji programu rewitalizacji oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu program rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów programu, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów,
- rozwiązywanie problemów,
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób program, a w szczególności poszczególne działania i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpłyną na grupy docelowe, przyczynią się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań – odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań – ocena długoterminowego wpływu programu rewitalizacji na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

KLUCZOWE WSKAŹNIKI REZULTATU (w odniesieniu do obszaru rewitalizacji)

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2020 roku
Liczba mieszkańców	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Zmiana lub zahamowanie negatywnego trendu spadku liczby mieszkańców
Liczba bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób	OPS	1 raz na rok	Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej
Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą
Jakość życia	Wyniki badań ankietowych	Badania ankietowe	1 raz na 3 lata	Podniesienie oceny odnoszącej się do poszczególnych składników jakości życia

SPIS MAP, WYKRESÓW I TABEL

Mapa 1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Tarnobrzega	9
Mapa 2. Lokalizacja planowanych stref rewitalizacyjnych na terenie miasta Tarnobrzega	12
Mapa 3. Położenie miasta Tarnobrzega na tle powiatu tarnobrzeskiego	14
Mapa 4. Osiedla miasta Tarnobrzega	15
Mapa 5. Podział miasta Tarnobrzeg na jednostki delimitacyjne	159
Mapa 6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w Tarnobrzegu ukazana za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego	161
Mapa 7. Podobszar rewitalizacji – Skalna Góra	197
Mapa 8. Podobszar rewitalizacji – Dekutowskiego	200
Mapa 9. Podobszar rewitalizacji – Zwierzyniecka	202
Mapa 10. Podobszar rewitalizacji Jezioro.	205
Wykres 1. Ludność faktycznie zamieszkała w mieście Tarnobrzegu w latach 2004-2014	16
Wykres 2. Struktura ludność według grup wiekowych w mieście Tarnobrzegu w 2005 i 2015 roku ...	17
Wykres 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	20
Wykres 4. Małżeństwa zawarte w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	26
Wykres 5. Saldo migracji w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	27
Wykres 6. Bezrobotni ogółem w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	29
Wykres 7. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	37
Wykres 8. Podmioty gospodarcze według podstawowych profili działalności – stan na 31.XII.2015 ..	58
Wykres 9. Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem w 2014 roku	88
Wykres 10. Lesistość obszarów w 2014 roku	89
Wykres 11. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	103
Wykres 12. Uczniowie i absolwenci szkół gimnazjalnych w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	105
Wykres 13. Uczniowie i absolwenci liceów ogólnokształcących w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	107
Wykres 14. Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	109
Wykres 15. Uczniowie i absolwenci techników w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	111
Wykres 16. Struktura demograficzna próby badawczej. N=502	172
Wykres 17. Poziom wykształcenia badanych. N=502	173
Wykres 18. Związki badanych z obszarami miasta. N=502	173
Wykres 19. Najistotniejsze problemy społeczne. N=502	175
Wykres 20. Najistotniejsze problemy gospodarcze. N=502	176
Wykres 21. Najistotniejsze problemy środowiskowe. N=502	177
Wykres 22. Najistotniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne. N=502	178
Wykres 23. Najistotniejsze problemy techniczne. N=502	179
Wykres 24. Pożądane działania rewitalizacyjne. N=502	182

Tabela 1. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	16
Tabela 2. Ludność na 1 km ² w latach 2010-2014	18
Tabela 3. Odsetek kobiet w ludności faktycznie zamieszkałej w latach 2010-2014	18
Tabela 4. Liczba kobiet zameldowanych na pobyt stały i czasowy wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	19
Tabela 5. Współczynnik feminizacji ogółem w latach 2010-2015.....	19
Tabela 6. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	21
Tabela 7. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności w latach 2010-2015	22
Tabela 8. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności w latach 2010-2015	22
Tabela 9. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności w latach 2010-2015	23
Tabela 10. Wskaźniki obciążenia demograficznego w 2015 roku	24
Tabela 11. Ruch naturalny w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	24
Tabela 12. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2010-2015.....	25
Tabela 13. Zgony na 1000 ludności w latach 2010-2015.....	25
Tabela 14. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2010-2015.....	26
Tabela 15. Małżeństwa zawarte na 1000 mieszkańców w latach 2010-2015.....	27
Tabela 16. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2010-2014	28
Tabela 17. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2010-2014.....	28
Tabela 18. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	29
Tabela 19. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu bezrobocia wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2012-2014.....	30
Tabela 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	36
Tabela 21. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014.....	38
Tabela 22. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	39
Tabela 23. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu przemocy w rodzinie wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	39
Tabela 24. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	41
Tabela 25. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	42
Tabela 26. Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	44
Tabela 27. Przesłanki stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg osiedli w mieście Tarnobrzegu w latach 2013-2015.....	48
Tabela 28. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w latach 2006, 2010 i 2014	50
Tabela 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2015.....	53
Tabela 30. Podmioty gospodarcze według liczby pracowników w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	56
Tabela 31. Podmioty gospodarcze wg sektora własności w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	57

Tabela 32. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	59
Tabela 33. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 w latach 2010-2015.....	60
Tabela 34. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015	61
Tabela 35. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2014	61
Tabela 36. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015	62
Tabela 37. Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015	62
Tabela 38. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	63
Tabela 39. Podmioty gospodarcze zatrudniające 0-9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	63
Tabela 40. Podmioty gospodarcze zatrudniające 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	64
Tabela 41. Podmioty gospodarcze zatrudniające 50-249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	64
Tabela 42. Podmioty gospodarcze zatrudniające powyżej 250 pracowników na 10 tys. Mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	65
Tabela 43. Liczba pracujących w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015	66
Tabela 44. Pracujący na 1000 ludności w latach 2010-2014.....	66
Tabela 45. Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem – udział w powierzchni ogółem w latach 2010-2014	86
Tabela 46. Odsetek terenów mieszkaniowych – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2010-2014.....	86
Tabela 47. Odsetek terenów przemysłowych – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2010-2014.....	87
Tabela 48. Odsetek terenów rekreacji i wypoczynku – udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem w latach 2010-2014.....	87
Tabela 49. Tereny zielone – udział w powierzchni ogółem wg stanu na 31.12.2014 roku	89
Tabela 50. Odpady zmieszane na 1 mieszkańca w kg w latach 2010-2014	90
Tabela 51. Liczba mieszkańców na 1 przychodnię w latach 2010-2014.....	97
Tabela 52. Porady lekarskie na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014.....	98
Tabela 53. Ludność na aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny w latach 2010-2015	99
Tabela 54. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w latach 2010-2015	100
Tabela 55. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2010-2014.....	101
Tabela 56. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2010-2014.....	102
Tabela 57. Uczniowie szkoły podstawowej przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014 ..	104
Tabela 58. Uczniowie gimnazjum przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014	105
Tabela 59. Uczniowie szkół ogólnokształcących przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014	107
Tabela 60. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014	109
Tabela 61. Uczniowie technikum przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014.....	111

Tabela 62. Liczba osób uczestniczących w bezpłatnych oraz płatnych zajęciach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury w mieście Tarnobrzegu w 2010 i 2015 roku	116
Tabela 63. Liczba mieszkańców na 1 dom, ośrodek kultury, klub i świetlicę w latach 2011-2015	117
Tabela 64. Grupy artystyczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2011-2015	118
Tabela 65. Imprezy artystyczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2011-2015	118
Tabela 66. Liczba czynnych czytelników bibliotek w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	120
Tabela 67. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2010-2014.....	121
Tabela 68. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2010-2014.....	121
Tabela 69. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2010-2014	122
Tabela 70. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2010-2014.....	122
Tabela 71. Kluby sportowe, członkowie oraz ćwiczący w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	124
Tabela 72. Kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2014	125
Tabela 73. Członkowie klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2014	125
Tabela 74. Ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2014.....	126
Tabela 75. Długość ścieżek i tras rowerowych wg osiedli miasta Tarnobrzega	132
Tabela 76. Ścieżki rowerowe na 10 tys. km ² i na 10 tys. ludności w latach 2011-2014	132
Tabela 77. Charakterystyka sieci wodociągowej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	134
Tabela 78. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2010-2014	135
Tabela 79. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	136
Tabela 80. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2014	136
Tabela 81. Oczyszczalnie ścieków w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2015.....	137
Tabela 82. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w latach 2010-2014	138
Tabela 83. Charakterystyka sieci gazowej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014.....	141
Tabela 84. Korzystanie z sieci gazowej w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014	141
Tabela 85. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w latach 2010-2014	142
Tabela 86. Zużycie energii elektrycznej w miastach na 1 mieszkańca miast w latach 2010-2014.....	143
Tabela 87. Budynki mieszkalne i zasoby mieszkaniowe w mieście Tarnobrzegu w latach 2010-2014.....	143
Tabela 88. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014	144
Tabela 89. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2010-2014	144
Tabela 90. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2010-2014	145
Tabela 91. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w Tarnobrzegu ukazana za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego	160
Tabela 92. Tabela. Koncentracja zjawisk związanych z depopulacją przestrzeni miasta Tarnobrzeg	162
Tabela 93. Tabela. Koncentracja zjawisk związanych ze starzeniem się społeczeństwa w przestrzeni miasta Tarnobrzeg.....	163
Tabela 94. Tabela. Koncentracja bezrobocia w przestrzeni miasta Tarnobrzeg	164
Tabela 95. Tabela. Koncentracja długotrwałego bezrobocia w przestrzeni miasta Tarnobrzeg.....	165
Tabela 96. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej w przestrzeni miasta Tarnobrzeg.....	166
Tabela 97. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przestrzeni miasta Tarnobrzeg	167
Tabela 98. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przestrzeni miasta Tarnobrzeg	168

Tabela 99. Tabela. Koncentracja zjawiska wielkości świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na mieszkańca w przestrzeni miasta Tarnobrzeg.....	169
Tabela 100. Tabela. Koncentracja zjawiska korzystania z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przestrzeni miasta Tarnobrzeg	170
Tabela 101. Tabela. Koncentracja przestępczości w przestrzeni miasta Tarnobrzeg	171
Tabela 102. Mocne i słabe strony obszarów wskazanych do rewitalizacji.....	188
Tabela 103. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na podobszarze rewitalizacji Skalna Góra	198
Tabela 104. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na podobszarze rewitalizacji Dekutowskiego	200
Tabela 105. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na podobszarze rewitalizacji Zwierzyniecka	203
Tabela 106. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne na obszarze rewitalizacji.....	206
Tabela 107. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	208
Tabela 108. Wizja obszaru rewitalizacji w opinii mieszkańców	210
Tabela 109. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	219
Tabela 110. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	273
Tabela 111. Najważniejsze cechy komplementarności programu rewitalizacji	276
Tabela 112. Komplementarność problemowa oraz proceduralno-instytucjonalna na poziomie poszczególnych projektów	280
Tabela 113. Komplementarność projektów realizowanych lub zrealizowanych w Tarnobrzegu z celami rewitalizacji Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Tarnobrzega na lata 2016-2023	288
Tabela 114. Ramy finansowe związane z realizacją projektu rewitalizacji	292
Tabela 115. Formy oraz treść konsultacji społecznych prowadzonych w Tarnobrzegu na etapie tworzenia programu rewitalizacji.....	294
Tabela 116. Wykaz organizacji pozarządowych prowadzących działalność w mieście Tarnobrzegu (stan na 18.07.2016).....	316

ZAŁĄCZNIKI
ZAŁĄCZNIK 1. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Tabela 116. Wykaz organizacji pozarządowych prowadzących działalność w mieście Tarnobrzegu (stan na 18.07.2016)

	Nazwa	Adres	Forma prawna	Rok powstania	OPP	
1	"Przyjaciele Sielca"	Sielecka 29	stowarzyszenie	2007		
2	Automobilklub Tarnobrzeski	Wyspiańskiego 19	stowarzyszenie	1989		
3	AZS Klub Uczelniany przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu	Sienkiewicza 50	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2003	
4	Drużyna Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Nr 1 w Tarnobrzegu	Wiślna b/n	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2004	
5	Fundacja "Generation Next"	Orzeszkowej 5 lok. 42	fundacja	2011		
6	Fundacja "Opieka Dla Malucha"	Kopernika 21 lok. 31	fundacja	2013		
7	Fundacja Galicyjska	Piłsudskiego 4 lok. 20	fundacja	2007		
8	Fundacja im. Hieronima Dekutowskiego-Zapory	Sandomierska 9b	fundacja	2015		
9	Fundacja Inicjatyw Europejskich w likwidacji	Truskawkowa 34a	fundacja	2004		
10	Fundacja na rzecz Ratowania Bezdomnych Zwierząt "Happy Garden"	Wyspiańskiego 18 lok. 26	fundacja	2011		
11	Fundacja Ofiarom Wojny Na Ukrainie	Moniuszki 6b lok. 3	fundacja	2015		
12	Fundacja Parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu - "Ciepło i Serce"	Konstytucji 3 Maja 11	fundacja	2007	OPP	
13	Fundacja Pomagam - Wspieram	Tarnowskiego 28 lok. 24	fundacja	2014		
14	Fundacja Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach Drogowych "Pomocna Dłoń" w likwidacji	Dekutowskiego 12/27	fundacja	2003		

15	Integracja - Stowarzyszenie Sprawnych Inaczej i Przyjaciół	Sokola 14	stowarzyszenie		1999	
16	Integracyjny Klub Sportowy - Tarnobrzeg	Targowa 4	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2004	
17	Jacht Klub "Siarkopol" w Tarnobrzegu	Matejki 18 lok. 32	stowarzyszenie		2001	
18	Katolickie Centrum Wolontariatu Tarnobrzeg	Konstytucji 3-go Maja 11	stowarzyszenie		2002	
19	Katolickie Stowarzyszenie Oświatowe im. Bł. Edmunda Bojanowskiego w Tarnobrzegu	Konstytucji 3 Maja 11	stowarzyszenie		2008	
20	Klub Abstynenta "Krokus"	Stanisława Jachowicza 4	stowarzyszenie		1999	
21	Klub Biegacza "Witar"	Jędrusiów 1	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2000	
22	Klub Edukacji Ekologicznej	Kopernika 18 lok. 54	stowarzyszenie		1998	
23	Klub Inteligencji Katolickiej	Kościuszki 2	stowarzyszenie		2001	
24	Klub Kajakowy "Jezioro Tarnobrzeg"	Kochanowskiego 1	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2013	
25	Klub Piłki Siatkowej "Siarka" Tarnobrzeg	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2013	
26	Klub Sportowy "Siarka"	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1984	OPP
27	Klub Tenisa Stołowego w Tarnobrzegu	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2002	
28	Kobiety Wobec Przemocy Alkoholowej w Rodzinie	Jędrusiów 16	stowarzyszenie		1993	
29	Liga Biblijna w Polsce	Aleja Warszawska 352	fundacja		2003	
30	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Wal-Mar"	Dekutowskiego 17	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1997	
31	Masz Prawo	Wyspiańskiego 4 lok. 82	fundacja		2013	
32	Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji IPA - Sekcja Polska - Region Tarnobrzeg	1 Maja 2	jednostka stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	terenowa	2011	

33	M-ROCK Stowarzyszenie na rzecz Promocji Dorobku Artystycznego Ziemi Tarnobrzeskiej	Kosmonautów 3 lok. 7	stowarzyszenie	2010	
34	Naczelna Organizacja Techniczna Federacja Stowarzyszeń Naukowo - Technicznych Rada w Tarnobrzegu	1 Maja 8	stowarzyszenie	1994	
35	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Dzików	Dzikowska	stowarzyszenie	2001	
36	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Mokrzyszów	Strażacka 5	stowarzyszenie	2001	
37	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Nagnajów	Św. Józefa 1	stowarzyszenie	2001	
38	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Ocice	Ocicka 89	stowarzyszenie	2001	
39	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Sobów	Bema	stowarzyszenie	2001	
40	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Wielowieś	Piętaka	stowarzyszenie	2001	
41	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu Os. Zakrzów	Spokojna 9	stowarzyszenie	2001	
42	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnobrzegu-Sielcu	Mała	stowarzyszenie	2001	
43	Oddział II Katolickiego Stowarzyszenia Nauczycieli i Pedagogów Diecezji Sandomierskiej przy Parafii Chrystusa Króla w Tarnobrzegu	Aleja Niepodległości 9	stowarzyszenie zwykłe	2005	
44	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej "Siarka"	Aleja Niepodległości 4	stowarzyszenie fizycznej kultury	1987	
45	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Twórcze "Wiklina"	Słowackiego 2	stowarzyszenie	2000	
46	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego	Przy Zalewie 2	jednostka stowarzyszenia osobowość prawną terenowa posiadająca	1995	
47	Osiedlowy Klub Sportowy "Iskra" Sobów w Tarnobrzegu	Bema	stowarzyszenie fizycznej kultury	2000	
48	Osiedlowy Klub Sportowy "Mokrzyszów"	Siewna 1	stowarzyszenie fizycznej kultury	2000	
49	Osiedlowy Klub Sportowy "Wielowieś" w Tarnobrzegu		stowarzyszenie fizycznej kultury	2000	
50	Osiedlowy Klub Sportowy Koniczynka Ocice	Ocicka 47	stowarzyszenie	2001	

51	Parafialny Klub Sportowy "Wspólnota"	Konstytucji 3 Maja 11	stowarzyszenie fizycznej kultury	1999	
52	Podkarpackie Towarzystwo Numizmatyczne w Tarnobrzegu	Aleja Niepodległości 4	stowarzyszenie	2004	
53	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział w Tarnobrzegu	Skłodowskiej 1	jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	2001	
54	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Okręg Tarnobrzeg	Skłodowskiej 1	jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	2005	
55	Polski Związek Łowiecki - Zarząd Okręgowy Tarnobrzeg	Kopernika 15	jednostka terenowa stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	1991	
56	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tarnobrzegu	Aleja Niepodległości 2	jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	2002	
57	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Miejski "Siarkopol"	Mickiewicza 11A	jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	1991	
58	Regionalne Centrum Promocji i Informacji dla Kobiet	Kościuszki 30 lok. 109	stowarzyszenie	2000	
59	Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju "Terra Vita"	Plac Bartosza Głowackiego 23	stowarzyszenie zwykłe	1995	
60	Regionalny Instytut Ekorozwoju Terenów Wiejskich	Spokojna 1	stowarzyszenie	2000	
61	Społeczne Stowarzyszenie na rzecz Budowy Kanalizacji i Wodociągów w Tarnobrzegu Osiedlu Mokrzychów	Zamkowa 32	stowarzyszenie	2004	
62	Społeczne Stowarzyszenie na rzecz Rozbudowy Kanalizacji i Wodociągów w Tarnobrzegu - Osiedlu Miechocin	Krzywa 19	stowarzyszenie	2003	
63	Społeczne Stowarzyszenie na rzecz Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu	Szpitalna 1	stowarzyszenie	2005	OPP
64	Społeczne Towarzystwo Oświatowo-Naukowe imienia	Kochanowskiego 3	stowarzyszenie	2004	

	Małego Księcia w Tarnobrzegu				
65	Spółdzielnia Socjalna "Konar"	Kwiatkowskiego 21 lok. 7	spółdzielnia socjalna	2005	
66	Spółdzielnia Socjalna "Sztukas"	Dąbrowskiej 12	spółdzielnia socjalna	2014	
67	Stowarzyszenie "Aqua - Swim"	Gwarków 15 lok. 6	stowarzyszenie fizycznej kultury	2010	
68	Stowarzyszenie "Chór Dominikański" Chóralne w Tarnobrzegu	Kościuszki 2 lok. 2	stowarzyszenie	2015	
69	Stowarzyszenie "Dzików"	Sandomierska 2	stowarzyszenie	2000	
70	Stowarzyszenie "Euro-Dziecko"	Piłsudskiego 8	stowarzyszenie	2015	
71	Stowarzyszenie "Favere Industriae"	Konfederacji Dzikowskiej 7 lok. 61	stowarzyszenie	2006	
72	Stowarzyszenie "Instytut Wychowania i Rozwoju"	Kopernika 7 lok. 46	stowarzyszenie	2011	
73	Stowarzyszenie "Jeziorzanie"	Kwiatkowskiego 15 lok. 5	stowarzyszenie	2005	
74	Stowarzyszenie "Katolicka Telewizja Serbinów"	Konstytucji 3 Maja 11	stowarzyszenie	2015	
75	Stowarzyszenie "Kontrast" w Tarnobrzegu	Królowej Jadwigi 2 lok. 5	stowarzyszenie	2009	
76	Stowarzyszenie "Maja" im. Marii Delimaty	Targowa 4A lok. 12	stowarzyszenie	2013	OPP
77	Stowarzyszenie "Moje Miasto Tarnobrzeg"	Sienkiewicza 20	stowarzyszenie	2011	
78	Stowarzyszenie "Nasz Tarnobrzeg"	Dekutowskiego 15 lok. 37	stowarzyszenie	2001	
79	Stowarzyszenie "Nordic Acitive"	Niepodległości 2	stowarzyszenie	2014	
80	Stowarzyszenie "Ocice"	Ocicka 89	stowarzyszenie	2015	
81	Stowarzyszenie "OKO" - Ochrona Kultury Oryginalnej	Dekutowskiego 14 lok. 5	stowarzyszenie	2000	
82	Stowarzyszenie "Paragraf"	Sienkiewicz 27 lok. 615	stowarzyszenie	2006	
83	Stowarzyszenie "Partner"	Kalinowa 11	stowarzyszenie	2012	
84	Stowarzyszenie "Plus"	Wrzosowa 38c	stowarzyszenie	2014	
85	Stowarzyszenie "Simmar"	Zakrzowska 12a	stowarzyszenie	2010	
86	Stowarzyszenie "Tarnobrzskie Forum Młodych"	Moniuszki 20	stowarzyszenie zwykłe	1999	
87	Stowarzyszenie "Wschodni Sojusz Motoryzacyjny"	Sandomierska 25	stowarzyszenie	2015	
88	Stowarzyszenie Absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły	Sienkiewicza 50 lok. 3	stowarzyszenie	2010	

	Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego				
89	Stowarzyszenie Amazonek "Pomocna Dłoń"	Konstytucji 3 Maja 11	stowarzyszenie	2000	OPP
90	Stowarzyszenie Artystyczne "Negatyw"	Matejki 2 lok. 58	stowarzyszenie	2007	
91	Stowarzyszenie Bezpieczne Miasto Tarnobrzeg	Kościuszki 32	stowarzyszenie	2006	OPP
92	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich - Oddział w Tarnobrzegu	Szeroka 15	stowarzyszenie fizycznej kultury	1991	
93	Stowarzyszenie Charytatywne "Blask"	Konfederacji Dzikowskiej 7 lok. 44	stowarzyszenie	2004	
94	Stowarzyszenie Chorych na Cukrzycę	Plac Tysiąclecia 1	stowarzyszenie zwykłe	1998	
95	Stowarzyszenie Ekologiczno-Społeczne	Dekutowskiego 26	stowarzyszenie zwykłe	1998	
96	Stowarzyszenie Elektryków Polskich - Oddział Tarnobrzezki	1 Maja 8	jednostka terenowa stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	1991	
97	Stowarzyszenie Esteka	11 Listopada 8a	stowarzyszenie	2003	OPP
98	Stowarzyszenie Grupa Ratownictwa w Tarnobrzegu	Św. Barbary 1 lok. 111 i 112	stowarzyszenie	2015	
99	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Niezależni - Razem	Wyspiańskiego 12	stowarzyszenie	2010	
100	Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa - Zarząd Oddziału Tarnobrzeg	1 Maja 8	jednostka terenowa stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	1999	
101	Stowarzyszenie Jacht Klub "Kotwica" Tarnobrzeg	Żeglarska 2	stowarzyszenie	1992	OPP
102	Stowarzyszenie Kompet	Skalna Góra 2 lok. 15	stowarzyszenie	2006	
103	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Inter-Akcja"	Wyspiańskiego 3	stowarzyszenie	2010	
104	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Libri	Wyspiańskiego 10	stowarzyszenie	2009	
105	Stowarzyszenie Mokrzychów w Tarnobrzegu	Sienkiewicza 213	stowarzyszenie	2012	
106	Stowarzyszenie Moto-Group	Aleja Warszawska 4	stowarzyszenie	2014	
107	Stowarzyszenie Muzyczno Kulturalne "Bohema"	Dąbrowskiej 7 lok. 36	stowarzyszenie	2012	
108	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo "Koralik"	Targowa 4	stowarzyszenie	2000	

109	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci z Autyzmem w Tarnobrzegu	Konstytucji 3 Maja 11	stowarzyszenie	2008	
110	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci, Młodzieży Niepełnosprawnej i Ich Rodzin "Przyjaciół"	Wyspiańskiego 3	stowarzyszenie	2010	
111	Stowarzyszenie Na Rzecz Ekologii, Edukacji i Turystyki Prolander	Konstytucji 3 Maja 17	stowarzyszenie	2014	
112	Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Poszkodowanym w Powodzi 2010 Mieszkańcom Osiedla Jana Pawła II w Tarnobrzegu	Kochanowskiego 3	stowarzyszenie	2010	
113	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gimnazjum Nr 2 im. Jana Słomki w Tarnobrzegu Proгим	Kopernika 18	stowarzyszenie	2015	
114	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu	Sienkiewicza 50	stowarzyszenie	2002	
115	Stowarzyszenie Nova Edukacja	Zamkowa 123	stowarzyszenie	2012	
116	Stowarzyszenie Ogrodowe Działkowców "Zwierzyniec" w Tarnobrzegu	Wyspiańskiego 11 lok. 16	stowarzyszenie ogrodowe	2015	
117	Stowarzyszenie Osób Represjonowanych "Hrubieszów 81"	Marczaka 9 lok. 54	stowarzyszenie	2006	
118	Stowarzyszenie Profilaktyczne "Brzeg"	Skarbka 30	stowarzyszenie	2003	
119	Stowarzyszenie Promocji Bezpieczeństwa Pracy	Wyspiańskiego 12	stowarzyszenie	2001	
120	Stowarzyszenie Promowania Oświaty i Tradycji w Tarnobrzegu "Jedynka"	Jachowicza 4	stowarzyszenie	2012	
121	Stowarzyszenie Przyjaciół i Absolwentów Szkoły Podstawowej w Miechocinie	Mickiewicza 86	stowarzyszenie	2013	
122	Stowarzyszenie Przyjaciół Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Tarnobrzegu	Św. Barbary 1	stowarzyszenie	2008	
123	Stowarzyszenie Przyjaciół Polaków na Wschodzie	Orzeszkowej 2 lok. 33	stowarzyszenie	1996	
124	Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola Nr 13 w Tarnobrzegu	Sokoła 8	stowarzyszenie	2011	
125	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły "Bartosz"	Kopernika 18	stowarzyszenie	2006	
126	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej Nr 3 w Tarnobrzegu "Sportowa Trójka"	Kochanowskiego 1	stowarzyszenie	2012	

127	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich "Fortis"	Jachowicza 4b	stowarzyszenie	2012	
128	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Specjalnych w Tarnobrzegu	Dąbrowskiej 10a	stowarzyszenie	2008	
129	Stowarzyszenie Psychotroniczne w Tarnobrzegu	Mickiewicza 11 lok. 4	stowarzyszenie	1985	
130	Stowarzyszenie Rodzice i Szkoła w Tarnobrzegu	Dąbrowskiej 10	stowarzyszenie	2009	
131	Stowarzyszenie Rodzin Powstańców Styczniowych	Plac Bartosza Głowackiego 23 lok. 4	stowarzyszenie zwykłe	2012	
132	Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych im. św. Józefa w Tarnobrzegu	Konstytucji 3 Maja 11	stowarzyszenie	2001	
133	Stowarzyszenie Rozpowszechniania Internetu i Nowoczesnych Form Komunikacji "Grandenet"	Konfederacji Dzikowskiej 18 lok. 12	stowarzyszenie	2006	
134	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Regionu "Na Styku Trzech Krain"	1 Maja 4a	stowarzyszenie	2012	
135	Stowarzyszenie Sędziów Polskich "Iustitia" Oddział w Tarnobrzegu	Sienkiewicza 27 lok. 501	jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	2001	
136	Stowarzyszenie Społecznych Szkół i Ognisk Artystycznych w Tarnobrzegu	Sandomierska 27a	stowarzyszenie	1983	
137	Stowarzyszenie Sympatyków Piłki Nożnej "Złota Siarka"	Niepodległości 2	stowarzyszenie	2010	
138	Stowarzyszenie Tarnobrzesci Klub Tenisowy	Wyspiańskiego 15 lok. 84	stowarzyszenie	2012	
139	Stowarzyszenie Tarnobrzesci Klub Tenisowy "Max"	Targowa 8 lok. 24	stowarzyszenie fizycznej kultury	2006	
140	Stowarzyszenie Wspierania Edukacji im. Akademii Miechocińskiej	Mickiewicza 86	stowarzyszenie	2012	
141	Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju i Promocji ZSP 1 "Prymasówka"	Kopernika 49	stowarzyszenie	2014	
142	Tarnobrzesci Bank Żywności	Sienkiewicza 145	stowarzyszenie	2004	OPP
143	Tarnobrzesci Klub Karate	Wyspiańskiego 12 lok. 34	stowarzyszenie kultury	2002	

			fizycznej		
144	Tarnobrzесki Klub Kyokushin Karate	Królowej Jadwigi 4 lok. 6	stowarzyszenie fizycznej kultury	2003	
145	Tarnobrzесki Klub Kyokushin-Kan Karate Do	Łokietka 22	stowarzyszenie fizycznej kultury	2008	
146	Tarnobrzесki Klub Narciarski "Stok"	Plac Gabriela Narutowicza 3	stowarzyszenie fizycznej kultury	1990	
147	Tarnobrzесki Klub Nurkowy Aquastar	Wyszyńskiego 10	stowarzyszenie fizycznej kultury	2006	
148	Tarnobrzесki Klub Szachowy	Aleja Niepodległości 2	związek sportowy	1999	OPP
149	Tarnobrzесki Okręgowy Związek Żeglarski	Aleja Niepodległości 2 lok. 115	związek sportowy	1987	
150	Tarnobrzесki Szkolny Związek Sportowy	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie fizycznej kultury	2013	
151	Tarnobrzесkie Forum Rozwoju	Sandomierska 25	stowarzyszenie	2013	
152	Tarnobrzесkie Społeczne Towarzystwo Oświatowe	Dominikańska 7	stowarzyszenie	1990	
153	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie "Chrońmy Zwierzęta"	Wyspiańskiego 23 lok. 79	stowarzyszenie	2013	
154	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie "Wsparcie"	Tarnowskiego 28 lok. 55	stowarzyszenie	2014	
155	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie Europejskie	11 Listopada 8	stowarzyszenie	2004	
156	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie Inicjatyw Artystycznych "Fram"	Słowackiego 2	stowarzyszenie	2007	
157	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie Kulturalne	Kościuszki 30 lok. 22	stowarzyszenie	2005	
158	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie Motocyklowe "Moto Tarnobrzeg" w likwidacji	Tarnowskiego 6/63	stowarzyszenie	2013	
159	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Chorujących Psychiczenie "Ogniwo"	Kopernika 3	stowarzyszenie	2014	
160	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie Pomocy i Rozwoju	Wiślna 11	stowarzyszenie	2005	
161	Tarnobrzесkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole w Tarnobrzegu	Wyspiańskiego 10	stowarzyszenie zwykłe	1992	

162	Tarnobrzeskie Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt "Ogród Świętego Franciszka"	Wyspiańskiego 3	stowarzyszenie	2006	OPP
163	Tarnobrzeskie Stowarzyszenie Sympatyków Młodych Koszykarzy	Niepodległości 2	stowarzyszenie	2013	
164	Tarnobrzeskie Stowarzyszenie Sympatyków Piłki Siatkowej	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie fizycznej kultury	2001	OPP
165	Tarnobrzeskie Stowarzyszenie Uwłaszczeniowe	Piłsudskiego 4 lok. 17	stowarzyszenie	2003	
166	Tarnobrzeskie Towarzystwo Fotograficzne	Wyszyńskiego 18 lok. 42	stowarzyszenie	2004	
167	Tarnobrzeskie Towarzystwo Historyczne	Skarbka 30	stowarzyszenie	1991	
168	Tarnobrzeskie Towarzystwo Koszykówki	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie fizycznej kultury	1999	
169	Tarnobrzeskie Towarzystwo Muzyczne	Wyspiańskiego 5a	stowarzyszenie zwykłe	1978	
170	Tarnobrzeskie Towarzystwo Pływackie	Konstytucji 3-go Maja 1 lok. 16	stowarzyszenie	1995	
171	Tarnobrzeskie Towarzystwo Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski "ELPIS" w Tarnobrzegu	Plac Bartosza Głowackiego 23	stowarzyszenie zwykłe	1991	
172	Tarnobrzeskie Towarzystwo Tenisa Stołowego	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie zwykłe	1992	
173	Tarnobrzeskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Tarnobrzegu	Dąbrówki 31	jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	1979	
174	Towarzystwo Odpowiedzialnego Rodzicielstwa	Zwierzyniecka 29 lok. 18	jednostka terenowa stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	1993	
175	Towarzystwo Polsko - Niemieckie	Świętej Barbary 17	stowarzyszenie	1994	
176	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Tarnobrzegu	Świętej Barbary 8	jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	2007	
177	Towarzystwo Przyjaciół Tarnobrzega	Plac Głowackiego 23	stowarzyszenie	2004	OPP

178	Towarzystwo Przyjaciół Zakrzowa	Spokojna 9	stowarzyszenie		2013	
179	Towarzystwo Sympatyków Piłki Nożnej w Tarnobrzegu	Aleja Niepodległości 2	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1998	
180	Towarzystwo Wiedzy Powszechnej - Zarząd Wojewódzki	Wyspiańskiego 12	jednostka stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	terenowa	1992	
181	Uczniowski Klub Sportowy - Korzeniowski.pl	Aleja Niepodległości 2 lok. 135	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1987	
182	Uczniowski Klub Sportowy "Akademia Piłkarska" Tarnobrzeg	11 Listopada 20 lok. 7	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2013	
183	Uczniowski Klub Sportowy "Bartosz" w Tarnobrzegu	Dekutowskiego 17	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2003	
184	Uczniowski Klub Sportowy "Budowlanka" w Tarnobrzegu	Św. Barbary 1b	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2005	
185	Uczniowski Klub Sportowy "Czwórka" Tarnobrzeg	Wyspiańskiego 10	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2007	
186	Uczniowski Klub Sportowy "Delfin"	Kochanowskiego 1	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1994	
187	Uczniowski Klub Sportowy "Dziesiątka" w Tarnobrzegu	Dąbrowskiej 10	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1999	
188	Uczniowski Klub Sportowy "Dziewiątka"	Wiejska 4	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1999	
189	Uczniowski Klub Sportowy "Eska" Przy Zespole Szkół Specjalnych w Tarnobrzegu	Dąbrowskiej 10a	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2003	
190	Uczniowski Klub Sportowy "Jedynka" przy Gimnazjum Nr 1	Jachowicza 4	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1999	
191	Uczniowski Klub Sportowy "Junior"	Kochanowskiego 3	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2010	

192	Uczniowski Klub Sportowy "Mistrz"	Kopernika 49	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2012	
193	Uczniowski Klub Sportowy "Orbita"	Kopernika 18	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1995	
194	Uczniowski Klub Sportowy "Sp Trójka" Tarnobrzeg	Kochanowskiego 1	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2006	
195	Uczniowski Klub Sportowy "Wspólnota -Serbinów" Tarnobrzeg	Jędrusiów 16	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2001	
196	Uczniowski Klub Sportowy Hetman Tarnobrzeg	Dominikańska 7	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2012	
197	Uczniowski Klub Żeglarski "Kubryk" w Tarnobrzegu	Dominikańska 7	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2013	
198	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Dzikowiak	Sandomierska 27	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1999	
199	Uczniowski Osiedlowy Klub Sportowy-Zakrzów w Tarnobrzegu	Wspólna 1	stowarzyszenie fizycznej	kultury	2001	
200	Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu	Sienkiewicza 50	stowarzyszenie		2007	
201	Warsztaty Terapii Zajęciowej (jednostka prowadząca: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Tarnobrzegu)	Wiślana 11	warsztat terapii zajęciowej			
202	Warsztaty Terapii Zajęciowej (jednostka prowadząca: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tarnobrzegu)	Aleja Niepodległości 2	warsztat terapii zajęciowej			
203	Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej	Plac Bartosza Głowackiego 41	stowarzyszenie fizycznej	kultury	1977	
204	Związek Inwalidów Wojennych RP - Zarząd Oddziału	Kochanowskiego 10 lok. 7	jednostka	terenowa	1990	

			stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej		
205	Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy Górników - Zarząd Okręgowy	Wyspiańskiego 12/18	jednostka terenowa stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	1992	
206	Związek Strzelecki "Strzelec" Organizacja Społeczno-Wychowawcza Samodzielna Jednostka Strzelecka 2002 Tarnobrzeg im. Oddziału Partyzanckiego Armii Krajowej "Jędrusie"	Prusa 4 lok. 18	stowarzyszenie	2005	
207	Związek Sybiraków - Oddział w Tarnobrzegu	Mickiewicza 7/5	jednostka terenowa stowarzyszenia nie posiadająca osobowości prawnej	1991	

Źródło: <http://bazy.ngo.pl/> (18.07.2016)